

ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายณัฐวุฒิ เจ็ยรนำโชค

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINIONS OF THE GRADUATES ABOUT THE BACHELOR DEGREE PROGRAM IN
ART EDUCATION , FACULTY OF EDUCATION, CHULALONGKORN UNIVERSITY

Mr. Nuttawut Jiaranumchok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

โดย

นายณัฐวุฒิ เจียรนำโชค

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

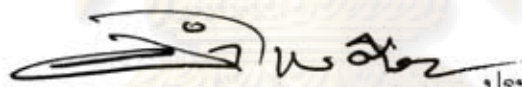
รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

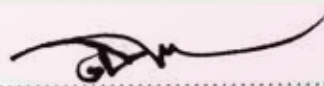

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

ศูนย์วิทยุกระจายเสียง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายณัฐวุฒิ เจียรนำโชค : ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (OPINIONS OF THE GRADUATES ABOUT THE BACHELOR DEGREE PROGRAM IN ART EDUCATION , FACULTY OF EDUCATION, CHULALONGKORN UNIVERSITY)

อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ , 252หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 127 คน คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จากสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 จนถึงปีการศึกษา 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านต่างๆต่อไปนี้

1.ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร:

1.1 : บัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-2542มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันของหลักสูตรด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม ด้านวิธีดำเนินการสอน และ ด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันของหลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล และด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวังในอนาคตมีความคิดเห็นด้วยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 : บัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-2546มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันของหลักสูตรด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม ด้านวิธีดำเนินการสอน การประเมินผลและ ด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันของหลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวังในอนาคตมีความคิดเห็นด้วยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2.ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ :

2.1 รายวิชาครู : ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาครูด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลางและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 รายวิชาเอก : ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเอกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก

2.3 รายวิชาเลือก : ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเลือกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก

ภาควิชา...ศิลปฯ,ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา...ศิลปศึกษา.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา...2551

4883676827 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS : OPINION / ART EDUCATION PROGRAM / GRADUATE

NUTTAWUT JIARANUMCHOK : OPINIONS OF THE GRADUATES ABOUT THE
BACHELOR DEGREE PROGRAM IN ART EDUCATION , FACULTY OF EDUCATION,
CHULALONGKORN UNIVERSITY. ADVISOR : ASSO.PROF. SANTI
KHUNPRASERT,Ph.D. , 252 pp.

The purpose of this research were to study opinions of the graduates about the bachelor degree curriculum in Art Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University. The population used in this research were 127 graduates in bachelor degree in Art Education, Chulalongkorn University since 2542-2549. The research instrument constructed by the researcher was a questionnaire, concerning curriculum and learning behavior, which composed of checklists, rating scales and open ended questions. The data were analyzed by means and standard deviation.

The finding of this research were as follows :

1. Opinions Concerning Curriculum:

1.1 The graduates who's entered in program from 2538-2542 agreed in current affairs concerning the purpose of curriculum, content and activity of curriculum, teaching methods and teachers at the high level. Graduates agreed in current affairs concerning the instructional media, evaluation of learning, and learners at the moderate level; and agreed in all of the curriculum future expectancy at the highest level.

1.2 : The graduates who's entranced in program from 2543-2546 agreed in current affairs concerning the purpose of curriculum, content and activity of curriculum, teaching methods evaluation of learning, and teachers at the high level. Graduates agreed in current affairs concerning the instructional media, and learners at the moderate level; and agreed in all of the curriculum future expectancy at the highest level.

2. Opinions concerning in Learning Behavior:

2.1 Pedagogy courses: The graduates agreed on the effectiveness of pedagogy courses on the application in profession and living at the moderate level; and complicated problem solving in profession and living at the moderate level, and the elation in profession and living at the moderate level.

2.2 Major courses: The graduates agreed on the effectiveness of major courses on the application concerning profession and living at the high level; complicated problem solving in profession and living at the high level, and the elation in profession and living at the high level.

2.3 Elective courses: The graduates agreed on the effectiveness of elective courses on the application in profession and living at the high level; complicated problem solving in profession and living at the high level and, the elation in profession and living at the high level.

Department : Art, Music and Dance Education...

Student's Signature

Field of Study : ..Art Education.....

Advisor's Signature

Academic Year : 2551.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือจนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดการศึกษาที่ผ่านมา

ขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ภาควิชาศิลปศึกษาทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามเป็นอย่างมาก รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนามไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ผู้ที่คอยเป็นกำลังใจและมอบความรักให้กับลูกอยู่เสมอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
	1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	2.1 ความคิดเห็น.....	9
	2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น.....	9
	2.1.2 ประเภทความคิดเห็น.....	11
	2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น.....	11
	2.1.4 การวัดความคิดเห็น.....	12
	2.2 ความคาดหวัง.....	12
	2.2.1 ความหมายของความคาดหวัง.....	12
	2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง.....	13
	2.3 หลักสูตร.....	14
	2.3.1 ความหมายของหลักสูตร.....	14
	2.3.2 องค์ประกอบของหลักสูตร.....	15
	2.3.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	17
	2.3.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตร.....	18
	2.3.5 กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้.....	23
	2.3.6 การประเมินผล.....	28

2.3.7 สภาพแวดล้อมทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตร.....	34
2.3.8 ผู้สอน.....	37
2.3.9 ผู้เรียน.....	39
2.4 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี.....	41
2.5 การพัฒนาหลักสูตร.....	43
2.6 ระบบของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.....	48
2.7 หลักสูตรศิลปศึกษา.....	50
2.8 หลักสูตรศิลปศึกษาในประเทศไทย.....	52
2.8.1 หลักสูตรศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	52
2.8.2 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	79
2.8.3 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	81
2.8.4 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.....	84
2.8.5 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	95
2.8.6 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	95
2.8.7 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.....	99
2.8.8 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	103
2.8.9 หลักสูตรศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.....	110
2.9 หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปะในต่างประเทศ.....	117
2.10 การเรียนรู้ทางด้านศิลปะ.....	141
2.10.1 พหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน.....	146
2.11 ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม.....	145
2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	151
2.12.1 งานวิจัยในประเทศ.....	151
2.12.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	156
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	171
3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	172
3.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	172
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	172
3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	173

3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	174
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	175
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	177
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	178
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	180
	2.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	181
	2.2 ด้านเนื้อหาและกิจกรรม.....	183
	2.3 ด้านวิธีดำเนินการสอน.....	185
	2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	187
	2.5 ด้านการประเมินผล.....	189
	2.6 ด้านผู้เรียน.....	191
	2.7 ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	193
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตร ปริญญาบัณฑิตด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	195
	3.1 ความคิดเห็นต่อรายวิชาครู.....	195
	3.2 ความคิดเห็นต่อรายวิชาเอก.....	199
	3.3 ความคิดเห็นต่อรายวิชาเลือก.....	203
	ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด.....	211
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	213
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	214
	5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	221
	5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	228
	รายการอ้างอิง.....	229
	ภาคผนวก.....	240
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	260

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	178
2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	181
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	182
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	183
5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	184
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านวิธีดำเนินการสอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	185
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านวิธีดำเนินการสอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	186
8. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านสื่อการเรียนการสอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	187

ตารางที่	หน้า
9. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านสื่อการเรียนการสอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	188
10 . ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านการประเมินผลของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	189
11. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านการประเมินผลของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	190
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านผู้เรียนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	191
13. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านผู้เรียนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	192
14 . ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านอาจารย์ผู้สอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542.....	193
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตร ในด้านอาจารย์ผู้สอนของบัณฑิตที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546.....	194

ตารางที่	หน้า
16 . ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542 ต่อรายวิชาครูในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	195
17. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546 ต่อรายวิชาครูในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	197
18. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542 ต่อรายวิชาเอกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	199
19 . ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546 ต่อรายวิชาเอกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	201
20. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538ถึงปีการศึกษา 2542 ต่อรายวิชาเลือกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	203
21. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543ถึงปีการศึกษา 2546 ต่อรายวิชาเลือกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้.....	207
22. ค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันของความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชา ในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตแต่ละปีการศึกษา.....	211

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในปัจจุบันทำให้ทราบถึงความสำคัญของวิชาศิลปะศึกษา และเป็นที่ยอมรับกันว่าศิลปะศึกษามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และ สุนทรียภาพ ให้กับเด็กทุกคน ในการเรียนการสอนศิลปศึกษานั้น หลักสำคัญประการหนึ่งก็คือ การปลูกฝัง และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวว่า การที่จะพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมอุตสาหกรรม หรือสังคมสมัยใหม่ได้จะต้องเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพบางประการใหม่ โดยเปิดกว้างด้านการสร้างสรรค์ให้มีอิสระ ส่งเสริมให้คนกล้าคิดกล้าแสดงออก และกิจกรรมทางศิลปศึกษาก็นับว่ามีบทบาทช่วยส่งเสริมสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้ และยังช่วยพัฒนาสุขภาพตลอดจนสุขภาพกาย ส่งเสริมให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักรักษาความสะอาดเรียบร้อย มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อ สังคม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัตถุของชาติ (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2529) และ การศึกษานั้นจะไม่สัมฤทธิ์ผลได้ หากปราศจากการสอนจากครู เพราะครูเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการเลือกวิธีการที่เหมาะสม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับตัวครูโดยตรง(สุมิตร คุณานุกร, 2518) อีกทั้งในกระบวนการสอน ครูจะเป็นผู้พัฒนาองค์ประกอบอื่นๆ และเป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยตรงเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้เต็มศักยภาพ(อับสร มีสิงห์ , 2534) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถาบันในสังคมจะตระหนักถึงความสำคัญในวิชาศิลปะศึกษา ความสำคัญของวิชาชีพครูในสาขาศิลปะศึกษา และการผลิตบุคลากรทางศิลปะศึกษา

ทวี เจริญ (2520) อ้างถึงใน กฤษ อินทรโกเศศ (2538) ว่า “ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใด ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม
2. ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหา ที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสับสนุน หรือเป็นปฏิบัติต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

พัชรกร การันต์ (2533:44) อ้างถึงใน กฤช อินทรโกเศศ(2538) กล่าวว่า “ความคิดเห็นคือการแสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลของบุคคลโดยการใช้ภาษาพูดหรือการเขียนและโดยมากความคิดเห็นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความจริง”

แองเจิล และสเนลโกลว์ (1969 : 593) อ้างถึงใน สวณีย์ คงเพชรทิพย์(2545) กล่าวว่า “ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความเห็นโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่”

การสำรวจความคิดเห็นจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ทราบถึงสภาพความเป็นจริง และความคาดหวังที่มีต่อสิ่งต่างๆของผู้ที่ได้ทำการสำรวจ

Taba(1962)เห็นว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการสร้างผลผลิตให้แก่สังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตร คือเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรนั้นมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอน และได้ผลตรงตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ

Taba (1962: 424 – 425) ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง สำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ธำรง บัวศรี(2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสำคัญ 6 ประการ คือ

1. จุดหมายของหลักสูตร(Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน(Instructional Objections) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้

3. เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการ และวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์ และจุดหมายที่คาดหวัง

5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน(Instructional Media and Materials) หมายถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน

6. การประเมินผล(Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินการเรียนการสอน

ลำพอง บุญช่วย (2524) ได้กล่าวถึงแนวคิดในกระบวนการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กัน 7 อย่าง คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีการสอน วัตถุประสงค์ การสอน สื่อการสอน และ การประเมินผล

Steiner(1983) อ้างถึงในมะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2542) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนว่า แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ ครู (Teacher) นักเรียน(Student) เนื้อหาวิชาที่เรียน (Content) และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน(Setting) โดยให้คำจำกัดความของทั้ง 4 หน่วยนี้ว่าครู (Teacher) คือบุคคลที่พยายามแนะนำบุคคลอื่นให้เกิดความรู้ นักเรียน (Student) คือบุคคลที่พยายามเรียนรู้ภายใต้การแนะนำของบุคคลอื่น หลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาเรียน (Content) คือสิ่งที่โครงสร้างของจิต(MentalStructures)จะต้องเกิดการสำนึกในด้านของการรู้คิดความมุ่งมั่นหรือความรู้สึกลึกลับสิ่งแวดล้อมทางการเรียน (Setting) คือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ นอกเหนือจากครูและนักเรียน ซึ่งอาจจะหมายถึงบุคคลอื่นๆ ที่นอกเหนือจากครูและนักเรียน เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง ชนิดของสถานศึกษาที่ศึกษา เช่น สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน มหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยปิด ระดับชั้นของการศึกษา เช่น ประถม มัธยม อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่านอกจากส่วนประกอบของหลักสูตรแล้ว ผู้เรียน และผู้สอนก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการที่จะทำให้หลักสูตรนั้นๆบรรลุถึงเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์การเรียนการสอน คือ ความคาดหวังของการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จุดประสงค์การเรียนจึงมีความชัดเจนกว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรและในรายวิชา จุดประสงค์จะระบุว่าให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับใด เพื่อที่จะสามารถทำการประเมิน ตรวจสอบได้ว่า กระบวนการ

จัดการเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามเป้าหมายจริงหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จะมีวิธีการตรวจสอบปรับแก้กระบวนการเรียนการสอน ที่ตรงจุดใดจุดหนึ่งการเขียนจุดประสงค์การเรียนนั้น จะต้องมุ่งเน้นพฤติกรรมของผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่ , 2537)

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญหรือกรอบแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้บรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ การจัดการศึกษาที่ดีควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิต และสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนา ให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ ได้มีนักการศึกษา และผู้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2532)ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “ การพัฒนา ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น 2. การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

กาญจนา คุณารักษ์(2540) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึง กระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

อุบลรัตน์ กิจไมตรี(2544)ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตร หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทัศนคติ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน และจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม

หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกศิลปศึกษา (ปรับปรุงแก้ไข ปี พ.ศ.2538) มีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 145 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรดังนี้ 1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 34 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 6 หน่วยกิต วิชาเลือก 18 หน่วยกิต 2. หมวดวิชาเฉพาะ 101 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาครู 41 หน่วยกิต และวิชาเอก 60 หน่วยกิต แบ่งเป็น 1. รายวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต 2. รายวิชาเลือก 16 หน่วยกิต 3. หมวดวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต

ต่อมาได้มีปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2543) ดังนี้ โดยมีหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำแนกตามหมวดวิชา ประกอบด้วย 3 หมวดวิชา คือ

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	39	หน่วยกิต
ก. ตามข้อกำหนดมหาวิทยาลัย	18	หน่วยกิต
ข. ตามข้อกำหนดของคณะครุศาสตร์	21	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	101	หน่วยกิต
ก. วิชาครู	41	หน่วยกิต
ข. วิชาเอกศิลปศึกษา	60	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

ในปีพุทธศักราช 2547 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยปรับให้มีระยะเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตร 5 ปี

จากที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วพบว่ายังไม่มียานวิจัยใดที่ทำการสำรวจความคิดเห็น หรือผลของการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในช่วงระยะเวลาของหลักสูตรก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรว่าหลังจากที่ได้ศึกษามาตลอดหลักสูตรนั้นสามารถนำวิชาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแล้วเกิดผลอย่างไร

Bloom et al (1974) ได้แบ่งความมุ่งหมายในการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล ออกมา 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย(Cognitive domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการระลึกได้ หรือจดจำความรู้ และพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา จิตพิสัย(Affective domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านจิตใจ เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจ และทักษะพิสัย(Psychomotor domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านร่างกายเกี่ยวกับการแสดงออกทางกาย การปฏิบัติ การเคลื่อนไหวโดยใช้อวัยวะต่างๆ

จากแนวคิดดังกล่าว Lansing (1976) ได้จำแนกพฤติกรรมการเรียนศิลปะ ดังนี้

1. พุทธิพิสัย(Cognitive domain) มี 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ความรู้ทฤษฎีทางศิลปะ โดยเฉพาะความรู้ด้านประสบการณ์ สุนทรียภาพ ซึ่งหากผู้เรียนขาดความรู้ หรือจินตนาการในด้านนี้แล้ว จะสามารถพูด ทำ และพิจารณา เลือกสรรเกี่ยวกับศิลปะได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ว่าด้วยเรื่องของการจัด หรือการประกอบกันของทัศนธาตุ เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เหมาะสม

นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานของตนเอง หรือผู้อื่นได้อย่างมีระบบ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญที่จะรู้ว่าจะทำงานศิลปะที่ทำนั้น ทำอย่างไร ความรู้ด้านนี้จะทำให้เขาพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับศิลปะที่เหมาะสม

1.3 ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานศิลปะ และเข้าถึงงานศิลปะ เป็นความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด และช่วยให้เขาทำงานศิลปะ และพิจารณาตัดสินใจงานศิลปะได้อย่างชำนาญ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของศิลปะ คุณค่าของศิลปะ และธรรมชาติของประสบการณ์สุนทรีย์ เป็นความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจ สัญลักษณ์ทางการเห็นที่มีอยู่ในงานศิลปะ ความรู้ต่างๆเหล่านี้จะแสดงเป็นคำพูดแต่จะถูกถ่ายทอดในลักษณะของรสนิยม

2. จิตพิสัย(Affective domain) เป็นทัศนคติที่นำไปสู่การสร้างงานศิลปะ และเข้าถึงศิลปะมี 4 ด้านคือ

2.1 ความสนใจในประสบการณ์สุนทรีย์ เป็นความสนใจหรือความโน้มเอียง อันเป็นความปรารถนาส่วนตัว เมื่อถูกชี้แนะให้รับรู้เกี่ยวกับลักษณะ ความหมายและความสัมพันธ์ของประสบการณ์ ถ้าหากไม่รับรู้สิ่งเหล่านี้ เขาก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจสัญลักษณ์ทางการเห็น และไม่สามารถที่จะเข้าใจงานศิลปะได้

2.2 ความมั่นใจในการทำงานศิลปะ และประเมินผลงานศิลปะ หากผู้เรียนปราศจากความมั่นใจในเนื้อหาที่เรียนแล้ว เขาก็ไม่ชอบที่จะร่วมกิจกรรมนั้นๆ

2.3 ความเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับความแตกต่างของรูปทรง หรือลักษณะแบบอย่างในศิลปะ หากมีใจคับแคบที่จะรับรู้เกี่ยวกับรูปทรง ลักษณะแบบอย่าง รูปร่าง หรือเทคนิคที่ประกอบอยู่เป็นพิเศษในงานศิลปะ ก็จะไม่สามารถเข้าถึงสุนทรีย์ภาพในงานชิ้นนั้นได้

2.4 ความขยันเอาใจใส่และความตั้งใจ จนกระทั่งงานที่ทำ หรือได้รับมอบหมายสำเร็จลง ความขยันเอาใจใส่มีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อการพัฒนาของทักษะในด้านการจัดวัสดุศิลปะ ซึ่งเป็นผลให้การเสนอความหมายของประสบการณ์สุนทรีย์มีความเหมาะสม

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นทักษะในงานศิลปะ การประสานกันของมือกับตา ในการใช้เครื่องมือ และวัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่ายังไม่เป็นที่ยุติว่าความสามารถในการใช้เครื่องมือ และวัสดุเกี่ยวเนื่องกับศิลปะ แต่การมีความสามารถหลายๆด้านเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างโอกาสสำหรับการแสดงออก

จากที่กล่าวมาทำให้สามารถกล่าวได้ว่าความมุ่งหมายในการเรียนรู้ นั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย(Cognitive domain) จิตพิสัย(Affective domain) และทักษะพิสัย

(Psychomotor domain) ดังนั้นผลสัมฤทธิ์สูงสุดของของการศึกษา ก็คือ 1.การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต 2.ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต และ 3.คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ศิลปะเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ในกระบวนการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบปัญหา และความต้องการด้านเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

จากข้อค้นพบและการศึกษาทำให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาชีพครู และ วิชาศิลปศึกษาเพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จบหลักสูตร และไปประกอบอาชีพจากการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิตนั้นมีความสอดคล้องกับ และความต้องการในการประกอบอาชีพ หรือไม่อย่างไร เพื่อทำความเข้าใจ และเพื่อเป็นแนวทางในการวางหลักสูตรการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพครู เพื่อให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จากสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 - 2546
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ และทัศนคติของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาต่อหลักสูตร ซึ่งความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้
2. หลักสูตรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอน
3. หลักสูตรปริญญาบัณฑิต หมายถึง หลักสูตร 4 ปี ในระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 – 2546

4. สภาพปัจจุบัน หมายถึง องค์ประกอบของหลักสูตรในด้าน วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอน ในเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษา ในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิตหลักสูตรปริญญาบัณฑิตของ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาเพื่อให้ความเหมาะสมกับความต้องการของ ผู้เรียน และสังคมอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นี้ ผู้วิจัยได้ แบ่ง เนื้อหา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับความคิดเห็นและความคาดหวัง ประกอบด้วย ความหมายของความคิดเห็น ประเภทความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ความหมายของความคาดหวัง และ ทฤษฎีความคาดหวัง ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร ตอนที่ 3 หลักสูตรศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตอนที่ 4 เป็นเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น และหลักสูตร

ความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ทวี เจริญ (2520) อ้างถึงใน กฤษ อินทรโกเศศ(2538) กล่าวว่า “ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใด ซึ่งอาจจะ เป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2521) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติ อย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกซึ่งวิจารณ์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง ทัศนคติของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ

วิรัช คุงคะจันทร์ (2524) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึงการแสดงออกของทัศนคติโดยการพูด

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกโดยการพูด หรือ การเขียนเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคล ความคิดเห็นไม่เหมือนกับทัศนคติตรงที่

ไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงความรู้สึก อารมณ์ หรือแม้กระทั่งการแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนอง หรือไม่ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นเพียงคำพูดพร้อมเหตุผลที่บุคคลคิดขึ้นมา และถ้ามีคนไม่เห็นด้วยบุคคลนั้นอาจเปลี่ยนคำพูดดังกล่าวได้

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภทธรชิววัน (2529) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (Verbal expression) เกี่ยวกับทัศนคติค่านิยมและความเชื่อถือ ความคิดเห็นดังกล่าวอาจประกอบด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์หรือทางพฤติกรรมด้วยก็ได้

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม
2. ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสันับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

พัชรศร การันต์ (2533) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลของบุคคลโดยการใช้ภาษาพูดหรือการเขียนและโดยมากความคิดเห็นจะเปลี่ยนเรื่องเกี่ยวกับความจริง

จำรอง เงินดี (2534) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติ ก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัด ความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ภูวดล จันทรศร (2539) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกตได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งบุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

Engle & snellgrove(1969) อ้างถึงใน สวณีย์ คงเพชรทิพย์(2545) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางเจตนาที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความเห็น โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่

จากนิยามคำว่าความคิดเห็นจากเอกสารอ้างอิงสามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใด ซึ่งความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้

ประเภทความคิดเห็น

Remmer (2545) ได้จำแนกความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบ ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นประเภทนี้รุนแรง เปลี่ยนแปลงยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ได้แก่ ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นในแต่ละบุคคลอาจมีความแตกต่างกันออกไป แม้จะเป็นความคิดเห็นในเรื่องเดียวกัน ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของความคิดเห็นในแต่ละบุคคล

จำเรียง ภาวจิตร (2536) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า ขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึงกลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำการหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่

เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชา ก็จะไม่มีความพิพลต่อสมาชิกมากนัก

ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี ลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ นั้น เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งที่ติดตัวเป็นเวลานาน เป็นความคิดทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำของคนทุกคน ความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้งเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่ในระยะ เวลาอันสั้นเรียกว่า opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานที่เพียงพอต่อการพิสูจน์มีความรู้สึกแห่งอารมณ์น้อยเกิดขึ้นได้ง่าย แต่ก็สลายตัวเร็ว (อุทัย หิรัญโต , 2519)

การวัดความคิดเห็น

มาตรวัดทัศนคติ และความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (equal-appearing intervals)

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้ และแสดงถึงการสะสมของข้อคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ เอส ดี สเกล (Semantic differential scale: s-D scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี-เลว, ชยัน-ชี้เกียรติ, เป็นต้น

4. วิธีของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติ และความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือความไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับ

ความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง (Definition of Expectation)

ความคาดหวัง ที่มักจะมี ความหมายค่อนข้างเข้าไปทางเชื่อโดยมีเหตุผล คาดหวังจะมีผลต่อการรับรู้ของบุคคล โดยถ้าเราคาดหวังสิ่งใดไว้ การรับรู้ก็จะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ (สอ เสถบุตร อ้างถึงใน รลิตา และคณะ, 2541 : 7)

ความหมายของความคาดหวังที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของคนเราคือ ความคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อน (สูนีย์ ธีรดากร อ่างถึงใน รลิตา และคณะ, 2541 : 7)

มีบางนิยามกล่าวถึงความหมายของความคาดหวังว่าเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร และค่าความคาดหวังนั้นจะมีผลต่อผู้แสดงความคาดหวังแล้วสามารถชี้ถึงความตั้งใจในการปฏิบัติงานจากระดับความคาดหวังได้(อานนท์ ผกากรอง อ่างถึงใน รลิตา และคณะ, 2541 : 8)

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวสรุปได้ว่าความคาดหวังคือความเชื่อในเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นว่าจะเกิดขึ้นในรูปแบบใด โดยมีเหตุผลมารองรับ

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory)

อริยา คูหา (2546) ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกใบนี้ เมื่อเติบโตขึ้นในช่วงอายุหนึ่งที่มีความต้องการความรู้สึกเป็นของตัวเอง หรือเมื่อมีวุฒิภาวะเจริญเติบโตขึ้นในทางความคิด ทุกคนต่างก็มีเป้าหมายให้กับตัวเองเพื่อต้องการให้เกิดความสำเร็จ และในการเดินทางที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น ทุกคนก็จะต้องมีความคาดหวังให้กับความสำเร็จนั้นเพื่อให้ความคาดหวังนั้น อาจจะเป็นความคาดหวังให้กับตัวเองหรือเป็นความคาดหวังให้กับบุคคลอื่น โดยทำการคาดหวังให้บุคคลอื่นเป็นไปตามที่ตัวเองต้องการตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้ที่ให้ต้นกำเนิดแห่งแนวคิดนี้คือ Edward Tolman แต่ผู้ที่ได้เผยแพร่และสร้างทฤษฎีคือ Victor Vroom โดยที่ Vroom ให้ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับสมมุติฐาน 4 ประการที่เป็นบ่อเกิดแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ

1) การคาดหวังว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมไปแล้วจะทำได้หรือไม่ มีความรู้ความสามารถ และมีสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกที่จะแสดงพฤติกรรมเพียงพอที่จะดำเนินได้มากเพียงใดและมีบทบาทที่สามารถแสดงความสามารถทำได้ดีเพียงใด

2) การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นแล้วทำได้ดีเพียงใด

3) การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นได้แล้วจะได้ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการหรือไม่

4) การตีผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำ ถ้าเขาเห็นว่ากระทำแล้วมีค่า เขาก็อยากทำ แต่ถ้าไม่มีค่าเขาก็ไม่สนใจ จึงสรุปได้ว่าคนเรามีแรงจูงใจในการกระทำสิ่งใด ๆ ย่อมมีความคาดหวังตามเงื่อนไขข้างต้น เพราะหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปแล้วแรงจูงใจย่อมขาดหายไปด้วย เมื่อดูตามสภาพแล้ว ทฤษฎีเน้นเรื่องการพัฒนา โดยที่Vroom เน้นว่า มนุษย์ควรรู้จักตนเอง รู้ขีดจำกัดและความสามารถของตน

ทฤษฎีความคาดหวังตามแนวคิดของ Vroom ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1) ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าตนเองพยายามต่อการกระทำพฤติกรรมได้ตามความสามารถแล้วโอกาสที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จมีมากน้อยเพียงใด เป็นการคิดก่อนจะทำการต่าง ๆ ว่าสามารถทำได้หรือไม่

2) ความคาดหวังในการกระทำต่อผลลัพธ์หรือผลของการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนกระทำพฤติกรรมว่าถ้าหากกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้ผลลัพธ์แก่ตนเองในทางที่ดีหรือไม่

3) ความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล หมายถึง คุณค่าจากผลของการกระทำที่เกิดแก่บุคคลที่แสดงพฤติกรรมนั้น (Bartol and Martin อ้างถึงใน พิไลวรรณ จันทรสุกรี, 2540)

ดังนั้นทฤษฎีความคาดหวัง Vroom หรือ Expectation Theory บางทีเรียกว่า VET Theory และได้กำหนดเป็นสูตรไว้ดังนี้

การจูงใจ (หรือแรงจูงใจ) = คุณค่าของผลลัพธ์ x ความคาดหวัง x ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์

1) คุณค่าของผลลัพธ์ แต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความปรารถนาหรือความต้องการ ถ้าต้องการมากจะมีค่าเป็นบวก แต่ถ้าเฉยๆไม่รู้สึกลึกลับดีร้าย จะมีค่าเป็นศูนย์ และถ้าไม่ชอบหรือไม่ต้องการจะมีค่าติดลบ

2) ความคาดหวัง คือความน่าจะเป็นที่การกระทำอย่างหนึ่งจะมีโอกาสที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในระดับแรกมากน้อยเพียงใด ถ้าคนเชื่อแน่ว่า หากทำงานเต็มที่ก็จะสามารถทำให้ได้ผลผลิตสูงอย่างแน่นอน ความคาดหวังจะเท่ากับหนึ่ง ในทางตรงกันข้าม ถ้าเชื่อว่าถึงแม้จะพยายามทำงานหนักสักเพียงใดก็ไม่สามารถทำผลงานออกมาในปริมาณสูงได้เลย ความคาดหวังก็จะเท่ากับศูนย์

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์ อธิบายได้ว่า แรงจูงใจของแต่ละคนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับหรือที่คิดว่าสมควรจะได้รับเมื่อกระทำการนั้นสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งของแรงจูงใจที่บุคคลจะมีหรือไม่ หรือมีมากน้อยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์

หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรหมายถึงลำดับของประสบการณ์ซึ่งจัดขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการอบรมผู้เรียนและเยาวชนให้คิดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Smith, Stanley Shores, 1957)

Taba(1962)เห็นว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการสร้างผลผลิตให้แก่สังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม

หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน และหลักสูตรคือประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนภายใต้การควบคุมของโรงเรียน (SaylorและAlexander,1966)

หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่กำหนดเป้าหมายของผลผลิต กำหนดสาระไว้ก่อนสอนและระบุลักษณะจุดหมายปลายทางตามที่ต้องการ (Posner อ้างถึงใน Saylov&Alexander,1974)

หลักสูตร คือแผนที่เขียนขึ้นเพื่ออธิบายขอบเขต และการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง(George A และ Beauchamp ,1975)

หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกชนิดของเด็กโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ (Raganและ Shepherd,1977)

หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ เป็นการตัดสินใจก่อนที่จะดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวกับการจัดลำดับของเนื้อหาวิชา การเลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้สอน และการเลือกวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งกฎเกณฑ์ในการจัดกลุ่มเพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างได้ผลมากที่สุด (Schubert,1986)

หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะ นิสัย และมโนคติซึ่งผู้เรียนได้รับเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขา และนำไปใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน (Doll , 1989)

ถาวร บัณฑิต (2532) กล่าวว่า หลักสูตร คือเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ

วิชัย วงษ์ใหญ่(2537) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในแนวกว้างว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปในทางที่พึงปรารถนา

องค์ประกอบของหลักสูตร

Taba (1962: 424 – 425) ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้

- 1.องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง สำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

วรภรณ์ สุนาลัย (2535 : 5-6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) วัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตร ควรกำหนดว่า มีความต้องการที่จะให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร และจะให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการนั้นๆ หรือไม่ ก็ต้องมี การตั้งมาตรฐานของของวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องและชัดเจน ดังนั้นส่วนที่สำคัญของหลักสูตรจึง จำเป็นต้องวางหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม เนื่องจากการเรียนการสอนนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตร ในทาง ตรงกันข้ามหลักสูตรก็ขึ้นอยู่กับ การเรียนการสอน ดังนั้นการสร้างหลักสูตรขึ้นมา ก็ต้องเน้นถึงวัตถุประสงค์ ให้มากที่สุด

2. เนื้อหาสาระของวิชาของหลักสูตร (Content) คือส่วนสำคัญในการที่จะเป็น ตัวสำคัญในการที่จะเป็นตัวสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากว่าในแต่ละระดับชั้นนั้นมี เนื้อหาสาระวิชาที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องเรียงลำดับความยากง่ายของสารวิชานั้นๆ ตลอดจน การจัดลำดับวิชาที่มาก่อน และหลังให้เหมาะสม และให้ผู้เรียนเรียนรู้ และนำความรู้ไปพัฒนา ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) การนำเอาหลักสูตรไป ใช้ นั้น เป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน ต้องเป็น ผู้ดำเนินการนำโครงการของหลักสูตรไปใช้ จะได้ผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการเรียนของผู้เรียน ซึ่งควรได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้เรียน และผู้สอนด้วย สรุปแล้วการนำหลักสูตรไปใช้ ก็ คือ การสอน ส่วนผู้ที่มีความสำคัญมากในการนำ หลักสูตรไปใช้ ก็ คือ ครูผู้สอน นั่นเอง

4. การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรที่ดีได้ เราต้องคำนึงถึง ตัวหลักสูตรเอง เนื่องจากงานประเมินผลหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการความละเอียดถี่ถ้วน จึง จำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบ และประเมินผลหลักสูตรว่า หลักสูตรที่ใช้แล้วมี ผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ ถ้าไม่สัมฤทธิ์ผล ก็ต้องมีการคิดคามค้นหาสาเหตุว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นวางวัตถุประสงค์ไว้เกินไปหรือไม่ หรือเนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ ผู้สอนไม่เข้าใจในหลักสูตร ไม่มีเทคนิคการสอน ไม่ทำบันทึกการสอนประจำวัน ขาดอุปกรณ์ในการ เรียนการสอน เป็นต้น สรุปแล้วการประเมินผลหลักสูตรที่สมบูรณ์แบบควรมีการวางแผนการ ประเมินผลไว้ล่วงหน้าเพื่อหาสาเหตุว่าขาดตกบกพร่องในส่วนไหน แล้วจึงจะได้นำผลการประเมิน หลักสูตรแล้ว เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

อ้าง บัศวศรี(2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสำคัญ 6 ประการ คือ

1. จุดหมายของหลักสูตร(Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้ เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน(Instructional Objections) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการ และวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์ และจุดหมายที่คาดไว้
5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน(Instructional Media and Materials) หมายถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน
6. การประเมินผล(Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2536) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของหลักสูตรไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเป็นตัวของตัวเองเชื่อมั่นในตนเองและเป็นนายของตนเองให้ได้ ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเด็กจะต้องไม่เชื่อใครง่าย ๆ ไม่คอยแต่ฟังคนอื่น แต่ตนเองควรเป็นผู้กำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ เขาจะต้องไม่โกงใคร แต่จะไม่ยอมให้ใครมาโกงเขาได้ โดยเด็ดขาดเช่นกัน ค่านิยมของความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ ต้องได้รับการตีความใหม่อย่างเหมาะสม
2. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กใช้ศักยภาพให้ถึงที่สุด เพื่อความดี ความจริง และความงามอันสูงส่งของชีวิตและสังคม เด็กไทยในอนาคตจะไม่อยู่แต่เพียงกับสิ่งโอบอ้อมไว้สวาระตามเศรษฐกิจและการค้าที่มุ่งผลประโยชน์เฉพาะหน้าเท่านั้น สิ่งซึ่งสูงส่งในชีวิตและสังคมจะต้องได้รับการสั่งสอนและวิเคราะห์อย่างจริงจัง
3. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย มีความรู้สึกร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม และเป็นเด็กรุ่นใหม่ที่มีความอยู่ดีมีสุขในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ความอยู่ดีมีสุขและเอาเปรียบเกิดขึ้นมากมาย เราต้องไม่让孩子เดือดร้อน และยอมไม่ได้กับความเอาเปรียบ และร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม พร้อมทั้งหาทางแก้ไขวิถีทางประชาธิปไตย
4. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กเชื่อมั่นศรัทธาและเห็นว่าความก้าวหน้าของท้องถิ่นและชนบทคือ ความก้าวหน้าของประเทศและอยู่ในมือของทุกคน โดยนัยนี้เขาจะไม่หลง

เมืองและไม่ลืมนุชนของเขา เพื่ออนาคตของประเทศเราต้องให้ท้องถิ่นเติบโต และพึ่งตนเองได้ทุกด้าน เพื่อเป้าหมายในการพึ่งตนเองของประเทศชาติในที่สุด

5. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ประเทศ และสังคมไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมแนวใหม่ที่ยิ่งใหญ่ในสังคมโลกให้ได้ การก้าวตามระบบอุตสาหกรรมนั้นเราไม่มีทางตามทัน และไม่จำเป็นต้องตาม เราต้องกลับมาฟื้นฟูวิถีสอนของเราและพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่ให้คุณค่าแก่เกษตรกรและคนไทยอย่างจริงจังด้วยสติปัญญา และความก้าวหน้าอันเป็นแบบแผนผสมผสานที่เป็นของเราเอง

จิตรลดา แสงปัญญา (2536) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักสูตรได้แก่ การกำหนดทิศทางของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีเป้าหมายและมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร โดยทั่วไปแล้วจุดมุ่งหมายหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป (General Objective) ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่กล่าวไว้กว้าง ๆ เป็นภาพรวมเพื่อให้เห็นถึงจุดหมาย และเจตนารมณ์ของหลักสูตรว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนไปในทิศทางใดบ้าง การเขียนจุดมุ่งหมายทั่วไปจึงมีลักษณะแบ่งบอกปรัชญาการจัดการศึกษาและค่านิยมต่างๆ ในสังคมมากกว่าการเน้นด้านจิตวิทยา ด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จุดมุ่งหมายทั่วไปจึงนิยมเขียนในระดับหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ (Specific Objective) ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่ระบุหรือบ่งชี้ลงไปเฉพาะเรื่องโดยมักจะเน้นด้านการนำไปประยุกต์ใช้จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนจุดมุ่งหมายเฉพาะจะเน้นด้านจิตวิทยา และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงนิยมเขียนจุดมุ่งหมายเฉพาะในระดับหมวดวิชาหรือระดับรายวิชา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า วัตถุประสงค์การเรียนการสอน คือ ความคาดหวังของการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จุดประสงค์การเรียนจึงมีความชัดเจนกว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรและในรายวิชา จุดประสงค์จะระบุว่าทำให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับใด เพื่อที่จะสามารถทำการประเมินตรวจสอบได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามเป้าหมายจริงหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จะมีวิธีการตรวจสอบปรับแก้กระบวนการเรียนการสอน ที่ตรงจุดใดจุดหนึ่ง การเขียนจุดประสงค์การเรียนนั้น จะต้องมุ่งเน้นพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าการกำหนดจุดประสงค์ระบุเป็นพฤติกรรมของผู้สอน ก็ไม่ใช่เป็นจุดประสงค์การเรียนการสอนอย่างแท้จริง

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2524) ได้กล่าวว่า เนื้อหาและองค์ประกอบต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนของวิชาชีพ เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติได้ในวิชาชีพใดวิชาหนึ่ง เช่น ครู แพทย์พยาบาล วิศวกร สถาปนิก เป็นต้น

2. ส่วนของการศึกษาทั่วไป เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ทัศนะ แนวคิด และบุคลิกที่กว้างขวาง ไม่แคบเฉพาะในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบสร้างเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และเป็นพลเมืองดี ซึ่งปัจจุบันนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532) นอกจากนี้รูปแบบของหลักสูตรที่จัดสอน เป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ แบบบังคับร่วมและแบบบังคับกระจาย ทั้งสองรูปแบบต่างก็เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยและสถาบันที่เทียบเท่าทุกแห่งของประเทศไทย

3. ส่วนของวิชาเลือกการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ถือได้ว่าวิชาเลือกมีส่วนสำคัญ เพราะเป็นการให้โอกาสแก่ความสนใจที่กว้างขวาง และแตกต่างของผู้เรียน

ในส่วนของเนื้อหาสาระซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ นั้น Taba(1962) ได้วิเคราะห์เนื้อหาสาระของความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และสรุปว่าประกอบด้วย 4 ระดับ และแต่ละระดับมีบทบาทต่อสัมฤทธิ์ผลต่อการเรียนรู้ดังนี้

1. เนื้อหาที่เป็นข้อมูลแสดงถึงขบวนการและทักษะ (Specific Facts and Processes)
2. เนื้อหาที่เป็นความคิดและหลักการเบื้องต้น (Basic Ideas)
3. ความคิดรวบยอด (Concepts)
4. ระบบความคิด (Thought System and Method of Inquiry)

ส่วน สังัด อุทราพันธ์ (2530) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่บรรจุในหลักสูตรดังนี้ คือ

1. เกณฑ์ความสำคัญ (Criterion of Significance) คือ พิจารณาว่าวิชาใดควรจะนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยดูถึงความจำเป็นหรือเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชานั้น ๆ เพียงใด

2. เกณฑ์ความเป็นประโยชน์ (Criterion Utility) จะนำมาใช้กับการพิจารณา กิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีผลต่อวิชาชีพอย่างไร

3. เกณฑ์ความสนใจ (Criterion of Learners Interests) จะใช้เกณฑ์ความสนใจของผู้เรียนเป็นเครื่องมือในการพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร ถึงแม้ว่าความสนใจของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน แต่การใช้เกณฑ์ความสนใจของคนส่วนใหญ่มาเป็นเครื่องพิจารณา ก็พอจะทำให้เราสามารถกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้

Posner และRudnitsky (1978) ได้เสนอหลักการว่า การจัดเตรียมเนื้อหาวิชา จะต้องสอดคล้องกับสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ (1)ผู้เรียน(Learners) (2)เนื้อหาวิชา (Subjects) คือการกำหนดข้อสำคัญที่จะต้องศึกษาเป็นพิเศษ การกำหนดหัวข้อของการฝึกปฏิบัติที่จำเป็น เพื่อให้ได้เนื้อหาวิชาอันเหมาะสมที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งหมายถึงควรคำนึงถึงคุณค่าของเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งสำคัญมาก และสอดคล้องกับความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้เสนอแนะว่าสิ่งสำคัญที่เราควรคำนึงถึง คือ (2.1) ถ้าจะให้สอนดำเนินไปด้วยดี เนื้อหาสาระที่จะให้เด็กได้เรียนจะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและชุมชน (2.2) เนื้อหาสาระที่ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดไปสู่เด็ก จะได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอ เป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่ใช่เป็นความรู้แบบรู้ไว้ใช้แล้ว และไม่สามารถนำไปใช้จริงในชีวิตและสังคม (3) สังคม (Society) การศึกษาจะทำหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังคนให้เป็นผู้มีทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับสังคม และผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม เนื้อหาวิชาในสายวิชาชีพต้องพิจารณาถึงงานและอาชีพให้ตรงกับความต้องการ

Gagne และBriggs (1974) ให้ความหมายว่า เนื้อหาวิชา หมายถึง สาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ แบ่งออกได้เป็นลักษณะ เช่น (1) ข้อมูลที่เป็นความรู้ (2) เจตคติ (3) ทักษะ

เนื้อหาวิชา หมายถึง ข้อมูล ความรู้หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่างๆ ซึ่งนำมาให้ผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (อ่าง บัณฑิต , 2532)

ลำลี ทองธิว (2528) ได้กล่าวถึงการเลือกเนื้อหาวิชา โดยผู้ทำการเลือกจะต้องกำหนดคำถามมี 5 ข้อดังนี้ (1) เนื้อหาวิชาที่เลือกนั้น มีความสำคัญเพียงใดต่อความเข้าใจ ต่อความรู้ทั้งหมดที่ได้ประมวลเอาไว้ในวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาที่เลือกเป็นส่วนพื้นฐาน (2) เนื้อหาวิชาที่เลือกนั้น เป็นอมตะเพียงใด เป็นเนื้อหาของสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นสากล (universal) และมีคุณค่าในทุกยุคทุกสมัย (3) เนื้อหาวิชาที่เลือกมานั้น มีคุณค่าเพียงใด สำหรับการอยู่รอดในสังคมของผู้เรียน (Bobbitt , 1924) (4) เนื้อหาที่เลือกมามีความหมายสำหรับผู้เรียนหรือไม่ คือ เนื้อหานั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมองเห็นการแก้ปัญหา นำไปใช้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เนื้อหาที่เลือกมานั้น สนองความต้องการของสังคมเพียงไร

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาไว้ดังนี้

(1) มีความเชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในแต่ละสาขาวิชา ความเชื่อถือได้ของเนื้อหาวิชา หมายถึง ความทันสมัยและความถูกต้อง ส่วนแก่นสารความรู้

(2)ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม อย่าให้หลักสูตรเต็มไปด้วยสาระ
เต็มไปด้วยความรู้ทางวิชาการ หลักสูตรควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจปัญหาสังคม เน้นการแก้ไข
ปัญหาทางสังคม นำปัญหาสังคมเข้ามาบรรจุไว้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม

(3)ความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกซึ้ง เนื้อหาวิชาใดก็ตามควรจะมีสัดส่วน
พอดีระหว่างความกว้างครอบคลุมและความลึกซึ้ง ความกว้างและความสมดุล หมายถึง การให้
ข้อมูลกระบวนการและความคิดต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักการและความคิดรวบยอดได้
อย่างลึกซึ้ง

(4)สามารถสนองความมุ่งหมายได้หลายๆ ประการ เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่เลือก
มาบรรจุในหลักสูตร ควรมีลักษณะที่สนองจุดประสงค์ในการสอนได้หลายๆ ด้าน แทนที่นักเรียนจะ
ได้เพียงความรู้อย่างเดียวเท่านั้น

(5)สอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เลือกเนื้อหาต้อง
คำนึงถึงความพร้อมทางด้านสมอง ความคิด และสภาพร่างกายของผู้เรียน นอกจากนั้นยังต้อง
คำนึงถึงพื้นฐานเดิมของผู้เรียนด้วย

(6)สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นแรงดลใจในการเรียนรู้
การเรียนรู้จะมีผลสัมฤทธิ์สูง ความต้องการของผู้เรียนที่ควรคำนึงถึงก็มีทางด้านจิตใจ ด้านสังคม
ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น ความต้องการตามสภาพของแต่ละบุคคล ความต้องการที่เกิดจากสังคม
ความต้องการทางการศึกษา

สำหรับ Gagne (1974) ได้ให้ความเห็นในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 4 ข้อคือ

(1)เกณฑ์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง การเลือกเนื้อหาวิชาใดนั้นควรพิจารณา
ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นเป็นสำคัญ

(2)เกณฑ์ความรู้ที่เป็นหัวใจสาระ (Representative) หมายความว่า การเลือกเนื้อหา
วิชาใดนั้นๆ ควรเลือกหัวใจสารถนั้นมาก่อน ซึ่งหัวใจของสารถนั้นเป็นตัวแทนของความรู้ใน
เรื่องนั้นๆ ทั้งหมด

(3)เกณฑ์ความรู้ที่ช่วยกระตุ้นจินตนาการ (Arouse Imagination) หมายถึง เลือกเนื้อหา
วิชาที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกระตุ้นจินตนาการของผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

(4)เกณฑ์ความรู้ที่เป็นกระบวนการสืบสวน (Method of Inquiry) หมายถึง ควรเลือก
เนื้อหาวิชาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและสืบสวน

ในทำนองเดียวกัน Taba (1962) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 6 ประการ
ดังนี้ (1)เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้แต่ละสาขาวิชา (2)สอดคล้องกับความต้องการและ
ความสนใจของผู้เรียน (3)สอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน (4)มี
ความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึก (5)สอดคล้องกับความจริงในสังคม(6)สนองความ

มุ่งหมายได้หลายประการ เนื้อหารายวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นจะต้องจัดให้ ควบคู่กันไป และเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจะนำเสนอหรือจะเสนอประสบการณ์ลักษณะใด เช่นไร จึงจะเกิดผลกับการเรียนมากที่สุด ซึ่งมีความแตกต่างกันนั้น สุมิตร คุณากร (2518) ได้สรุป หลักเกณฑ์กล่าวไว้ว่า (1) ประสบการณ์ที่เลือกมาควรสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน (2) ประสบการณ์และกิจกรรมนั้น ควรก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียน (3) กิจกรรมนั้นควรส่งเสริม จุดประสงค์ของการสอนในหลายๆ ด้าน (5) ประสบการณ์และกิจกรรมนั้นควรสอดคล้องกับความ แตกต่างระหว่างบุคคล

เสริมศรี ไชยศร (2528) กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาที่สอนต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ ไม่ยากเกินไป ต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความมุ่งหมายของสังคมและต้อง มีหลักการตามวิชาความรู้ที่มีอยู่ในโลก ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับใด ประถม มัธยมหรือ อุดมศึกษา เราไม่ควรตัดสินว่าเนื้อหาเรื่องนี้ควรอยู่ในหลักสูตร เพราะว่าได้อยู่ในหลักสูตรตลอดมา เราควรต้องตรวจทานประเมินอยู่เสมอ เพื่อจะได้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ผู้ กำหนดเนื้อหาต้องพิจารณาถึง (1) ขอบข่ายเนื้อหาวิชา (Scope) มีอะไรบ้างที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ ควร เน้นที่จุดใด ซึ่งต้องพิจารณาหลายสิ่ง เช่น (1.1) คุณค่าของเนื้อหานั้น ซึ่งเป็นผลของการพิจารณา วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และการพิจารณาสถานภาพสังคมอีกทีหนึ่ง (1.2) ความรู้เกี่ยวกับตัวเด็กและ สามารถของเด็ก (1.3) เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกัน (1.4) ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมาช่วยกัน คิดในเรื่องความสำคัญก่อนหลังของเนื้อหา (1.5) การวิจัยและการทดลอง (1.6) โอกาสในการนำ เนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวัน (1.7) ความพอเพียงของบุคลากร สถานที่

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526) ได้พูดถึงหลักการในการพิจารณาเนื้อหาสาระรายวิชา มี ประเด็นสำคัญคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและการเก็บรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูล จากสังคม โดยอาจจะถามความเห็นจากศิษย์เก่า จากบุคคลที่ใกล้ชิด จากประชาชนทั่วไป และ การวิเคราะห์งานในตลาด รวมไปถึงทัศนคติของอาจารย์แต่ละท่านด้วย

ในเรื่องการจัดเนื้อหาวิชา อ่าง บัวศรี (2521) อ้างโดยภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การจัดลำดับขั้นของเนื้อหาวิชาได้ดังนี้ (1) จัดโดยยึดพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัยเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในแต่ละระดับมีพัฒนาการ ต่างกัน (2) จัดโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก โดยแบ่งเนื้อหาวิชาจากง่ายไปหายาก (3) จัดตามความ มุ่งหมายของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายใหม่

จากแนวความคิดต่างๆ เกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชา อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการจัดเตรียม เนื้อหารายวิชาจะต้องมีความสอดคล้องกับ ผู้เรียน เนื้อหาวิชาจะต้องมีสาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ เนื้อหารายวิชาที่จะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ เนื้อหาวิชาจะสามารถทำให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาทางแก้ปัญหาและนำไปใช้ประโยชน์ตาม

จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ การกำหนดเนื้อหาที่สอนต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ยากเกินไป ต้องสอดคล้องกับความต้องการ อาจจะพิจารณาเนื้อหาสาระรายวิชาโดยอาจจะถามความเห็นจากศิษย์เก่า บุคคลที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป และวิเคราะห์งานในตลาด รวมไปถึงทัศนคติของอาจารย์ผู้สอน

กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้

วิธีการสอนมีอยู่มากมายหลายวิธีและแต่ละวิธีย่อมเหมาะสมกับเนื้อหาวิชามากน้อยไม่เหมือนกัน ครูจำเป็นต้องมีความสามารถพิจารณาวิธีการสอนต่างๆ ที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสมกับวิชาที่สอนหรือเหมาะสมกับผู้เรียน การเรียนการสอนจึงจะเกิดประสิทธิภาพ จำรัส น้อยแสงสี (2520) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการที่จะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดให้เหมาะสมนั้น ควรขึ้นอยู่กับลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ความมุ่งหมายของบทเรียน (2) ลักษณะการเรียน (3) ธรรมชาติของวิชา (4) ธรรมชาติของการพัฒนาผู้เรียน (5) ความรู้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา (6) ความเปลี่ยนแปลงของสังคม

ปัทสวดี วีรภิตติ (2519) ได้เสนอแนะว่า การเลือกวิธีสอนนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้สอนและให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ได้แก่ (1) วิธีสอนแบบบรรยาย (lecture) เป็นการสอนแบบอธิบายข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ ผู้เรียนมีหน้าที่ฟังคำบรรยายและจดบันทึกคำบรรยายเหล่านั้น (2) วิธีการสอนแบบอภิปราย (discussion) เป็นการสอนแบบแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานที่จะตัดสินใจในปัญหานั้นๆ (3) วิธีการสอนแบบการปฏิบัติ (drill and practice) เป็นการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเน้นการพัฒนาทักษะ ครูมีหน้าที่อธิบายและสาธิตทักษะที่จะฝึกและควบคุมการฝึก ให้คำแนะนำแก้ไข นักเรียนจะมีส่วนร่วมด้วยตลอดเวลา (4) วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มค้นคว้า (group or committee work) เป็นการสอนแบบแบ่งชั้นเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ตามความถนัดของเด็ก และให้ไปค้นคว้าหรือปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำมาเสนอต่อชั้น อาจจะ เป็นวิธีการสอนแบบปากเปล่าหรือรายงานข้อเขียนก็ได้ (5) วิธีการสอนปฏิบัติการในห้องทดลอง (experimentations) เป็นการสอนที่นักเรียนได้ปฏิบัติทดลองด้วยตัวเอง โดยมีครูให้คำแนะนำช่วยเหลือ (6) วิธีการสอนแบบสาธิต (demonstration) หมายถึงการสาธิต แสดงวิธีการให้นักเรียนดู ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง แต่ก็มีโอกาสได้เห็นการทดลองว่าทำอย่างไร จะเกิดผลอย่างไร (7) วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (problem solving) เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักสาเหตุของปัญหา และวินิจฉัยปัญหา โดยมีครูคอยแนะนำหรือวางแผนค้นคว้าร่วมกับนักเรียน (8) วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (inquiry) เป็นการสอนแบบที่ครูพยายามให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบต่างๆ จากคำถามที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต คือ วิเคราะห์

สังเคราะห์ และประเมินผล (9) วิธีสอนแบบใช้โสตทัศนวัสดุ (audio-visual) เป็นวิธีการให้ความรู้โดยใช้โสตทัศนอุปกรณ์ต่างๆ เข้าช่วย เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง รูปภาพ ฯลฯ (10) วิธีการสอนแบบไปศึกษานอกสถานที่ (field trip) เป็นวิธีสอนแบบให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสภาพจริงๆ มีกาวางแผนและวางจุดมุ่งหมายว่าจะไปศึกษาอะไรล่วงหน้าเสมอ (11) วิธีการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (role playing) เป็นวิธีสอนที่ให้นักเรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้สึกและเข้าใจเหตุการณ์ได้ด้วยตนเอง (12) การสอนโดยจุดประสงค์ (teaching by objective) เป็นรูปแบบการสอนที่ใหม่และมีแนวโน้มว่าจะได้ผลดีที่สุดเพราะการสอนนอกจากจะยึดวัตถุประสงค์แล้ว ยังยึดจิตวิทยาของการเรียนรู้อีกด้วย สิ่งสำคัญในเรื่องของการสอนโดยวัตถุประสงค์คือ จะมีหลายอย่างแต่สิ่งที่เราต้องเข้าใจมี 2 อย่างคือ ก. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

ข. วิธีการก่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์นั้น วุฒิ วัฒนสิน (2541) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศิลปะศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่เป็นสุขในสังคม ผู้สอนศิลปะจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งด้านหลักสูตร เนื้อหาและวิธีการสอน

ศิลปศึกษาที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบันสรุปได้ดังนี้คือ (1)วิธีการสอนบรรยาย (Lecture) เป็นการสอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะการทำงานเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วผู้เรียนปฏิบัติตาม โดยการสอนวิธีนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จากครูเป็นผู้ชี้แนะทั้งสิ้น (2)วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยตนเอง (Self Expression หรือ Free Expression) ครูผู้สอนแนะนำ กระตุ้นเร้าให้กำลังใจ ให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัด และความชอบของตนเอง เป็นวิธีการสอนที่เป็นเป็นตามธรรมชาติสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (3)วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration) ครูเป็นผู้แสดงวิธีการทำกิจกรรม โดยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และแสดงวิธีทำตามลำดับขั้น และเนื่องจากการสอนศิลปะในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์แสดงออกบนพื้นฐานบุคลิกส่วนตัว และให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ไม่สนับสนุนการลอกเลียนแบบ ดังนั้น การสอนแบบสาธิตในวิชาศิลปะครูจึงควรสาธิตในหลายวิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์กว้างและมีทางเลือกหลายทาง ไม่ปักใจอยู่เฉพาะวิธีการใดวิธีหนึ่ง (4)วิธีการสอนแบ่งกลุ่มอภิปราย (Discussion) โดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อให้แต่ละกลุ่มไปค้นคว้าความหาข้อเท็จจริง ตามหัวข้อปัญหาที่ครูตั้งขึ้น แล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลการค้นคว้ามาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป วิธีการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง เหมาะสำหรับการสอนในส่วนที่เป็นทฤษฎีและความรู้ทางศิลปะ (5) วิธีสอนแบบวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ (Critique) วิธีการสอนแบบนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ หลักการทางศิลปะไปใช้วิเคราะห์ผลงานของตนเองและผู้อื่นได้ และครูต้องสอนหลักเกณฑ์การวิจารณ์ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนต่อการปฏิบัติจริง (6)วิธีสอนแบบปฏิบัติ

(Practicum) โดยครูศิลปะจะให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ การแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ได้พบกับศิลปะศึกษาจึงถือว่าเป็นหัวใจของการสอนศิลปะศึกษา ซึ่งเกิดผลดีต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี (7)วิธีการสอนแบบเอกัตศึกษา (Individual Study) โดยครูสอนศิลปะจะกำหนดให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่นักเรียนสนใจ เมื่อศึกษาได้แล้วให้กลับมารายงานต่อครูเป็นครั้งคราว และจะมีรายงานเขียนเป็นฉบับสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษา (8) วิธีการสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบบูรณาการหมายถึง การสอนโดยเอาความรู้หลายๆ เรื่องมาสัมพันธ์กันหรือการสอนเพื่อให้มีการสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวผู้เรียนนั้นให้เกิดประโยชน์หลายอย่างเช่น ช่วยการสอนศิลปะมีคุณค่ามากขึ้น แทนที่จะเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว กลับช่วยให้สามารถเน้นการพัฒนาทักษะทางศิลปะที่จำเป็นให้เกิดความคิดรวบยอด และสามารถปลูกฝังค่านิยมได้อีกด้วย การสอนแบบบูรณาการทำให้เด็กเกิดการบูรณาการความรู้ที่เป็นการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพ ความรู้ไม่แยกไปตามวิชาต่างๆ แต่รวมกันภายใต้หน่วยเดียวกัน (9)วิธีการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted instruction) CAI ในปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ คอมพิวเตอร์ ซึ่งนับว่าเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงที่สามารถช่วยเหลือด้านการศึกษาได้เป็นอย่างดี นักการศึกษาจึงหันมาสนใจที่นำคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนในการศึกษามากขึ้น (10)วิธีการสอนโดยพาไปศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นวิธีการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายและสนใจตื่นเต้นกับประสบการณ์ใหม่เป็นอย่างมาก

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2524) ได้กล่าวว่าการสอนวิธีใดก็ตาม ครูเป็นผู้เลือกใช้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ (1) วิธีการสอนนั้นเหมาะสมกับตัวครูน้อยเพียงไร ครูมีความรู้ความสนใจและความถนัดทางศิลปะด้านใดก็ควรใช้แบบนั้นและแสวงหาวิธีที่เหมาะสมกับตัวครูต่อไปเรื่อยๆ (2) วิธีการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาการสอน (3) วิธีการสอนนั้นเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอน (4) วิธีการสอนนั้นเหมาะสมกับจำนวนและลักษณะของนักเรียน(5) วิธีการสอนนั้นเหมาะสมกับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ถาวร บัวศรี (2532) ได้ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ 9 ประการ คือ

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน ที่มุ่งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย ฯลฯ พัฒนาทักษะก็คือ การเลียนแบบ การฝึกทำซ้ำ และการลงมือปฏิบัติจริง ในการพัฒนาเจตคติเทคนิคที่ควรใช้คือเทคนิคในการปรุงแต่งพฤติกรรม (Behavior Modification) การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเราอาจต้องใช้วิธีการหยิบยื่นความรู้ให้โดยตรง หรือด้วยวิธีการให้เรียนรู้ด้วยตัวเอง การสร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ควรใช้เทคนิคการเรียนแบบค้นพบด้วยตัวเอง

(Discovery Method) หรือการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Method) และการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application of Knowledge) ในทำนองเดียวกันการพัฒนาพฤติกรรมและนิสัยบางอย่าง อาจต้องใช้วิธีกำหนดเงื่อนไขขึ้น ดังนี้เป็นต้น

2. ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามปกติ เนื้อหาวิชาย่อมต้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์อยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่ต้องสงสัยว่ายุทธศาสตร์การเรียนการสอนจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาด้วย จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์บางอย่างจะเหมาะกับวิชาบางวิชานั้น อย่างเช่น การเรียน การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ย่อมไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับวิชาสังคมศึกษาและภาษา ในทำนองเดียวกันยุทธศาสตร์การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ก็ไม่ควรเหมือนกับของวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ที่เห็นได้ง่าย ๆ ก็คือ การเรียนคณิตศาสตร์ต้องอาศัยการทำแบบฝึกหัด อาศัยความเข้าใจกฎการใช้ตัวเลขแต่การเรียนวิทยาศาสตร์จะต้องเน้นเทคนิคการค้นพบ การคิดแบบอนุมาน (inductive) และการทดลอง

ตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การเรียนการสอนจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา มีตัวอย่างเป็นอันมากที่หลักเกณฑ์นี้ถูกละเลย ทำให้ผลที่ได้รับไม่ตรงจุดประสงค์ ความยากลำบากในการกำหนดยุทธศาสตร์จะมีมากขึ้น ถ้าเนื้อหาวิชาผสมผสานกันอยู่ในลักษณะบูรณาการ แต่ถ้าสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ได้ถูกต้องก็จะทุ่นเวลาการเรียนการสอนไปมาก

3. ต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน สภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนการสอนมาก เด็กที่มีฐานะยากจนควรได้รับการอบรม เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน และให้สามารถอยู่รวมพวกร่วมกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี จากการศึกษาเด็กมาจากสิ่งแวดล้อมต่างกันและมีปัญหาและความต้องการต่างกัน การที่จะสนองความต้องการได้ ก็จำเป็นต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ และไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

4. ต้องสนองความต้องการแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ความแตกต่างข้อนี้มุ่งในด้านความสามารถทางกาย และปัญญา ตัวอย่างเช่น เทคนิคการสอนแบบค้นพบ จะใช้ได้ดีในหมู่ผู้เรียนที่มีระดับเชาว์ปัญญาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยทั่วไป การเรียนการสอนด้วยวิธีบอกเล่าโดยตรงจะใช้ได้ดีกับผู้เรียนที่เชาว์ปัญญาอยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ยหรือต่ำกว่า ในทำนองเดียวกันผู้เรียนที่มีความพิการหรือด้อยโอกาส (Handicapped) ก็ย่อมต้องการเทคนิคการสอนที่เหมาะสม

5. ต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ เนื่องจากการเรียนการสอนจะต้องอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์อย่างน้อยที่สุด กระดานดำ ก็เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้การเรียนการสอนบางเรื่องถ้าจะให้เกิดผลดี ยังจะต้องใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ห้องทดลอง พร้อมเครื่องมือโรงงาน ฯลฯ ดังนั้นถ้าขาดสิ่งดังกล่าว ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่กำหนดไว้ก็ต้องเปลี่ยนไป โรงเรียน และ

สถานศึกษาที่ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์จะต้องอาศัยสิ่งที่มีอยู่และจะต้องปรับการเรียนการสอนให้เหมาะกับสภาวะของตน

6. ต้องเหมาะกับพฤติกรรมแรกเริ่มของผู้เรียน พฤติกรรมแรกเริ่มหมายถึงพฤติกรรมก่อนการเรียนการสอนผู้เรียนบางคนอาจมีพฤติกรรมใกล้เคียงกับจุดประสงค์ แต่บางคนอาจจะยังห่างไกลอยู่ ดังนั้นการที่ทราบว่าพฤติกรรมแรกเริ่ม ซึ่งหมายถึงความรู้เดิม ทักษะเดิม เจตคติเดิม ความรู้สึกนึกคิดเดิม สภาพของร่างกายและจิตใจที่เป็นอยู่ก่อนการเรียนการสอน ฯลฯ ย่อมช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่า ควรจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะเกิดผลดีแก่ผู้เรียนสูงสุด

7. ต้องเหมาะกับบรรยากาศ การบริหารงานของโรงเรียน เรื่องนี้เกี่ยวกับความเข้มงวดกวดขัน และความยืดหยุ่นในการบริหาร บางโรงเรียนหรือสถานศึกษาเข้มงวดกวดขัน ในการปฏิบัติตามตารางสอนถือระเบียบเป็นสำคัญ ทำให้ไม่สามารถนำเอาวิธีสอนที่ต้องการความยืดหยุ่นในเรื่องเวลามาใช้ได้ เช่น การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบปฏิบัติการในสนาม การสอนแบบการศึกษานอกสถานที่ การสอนแบบร่วมในโครงการชุมชน ฯลฯ พึงเข้าใจว่าบรรยากาศการบริหารเปรียบเสมือนสภาพแวดล้อมที่แสดงบุคลิกภาพของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการเรียนการสอนด้วย โรงเรียนที่ยึดมั่นในระเบียบเก่า ๆ ย่อมไม่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนมากนัก ขอบเขตของการเรียนการสอนจึงอยู่ภายในห้องเรียนเกือบทั้งหมด ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนจึงจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ

8. ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ย่อมเป็นที่เข้าใจกันดีแล้วว่าพฤติกรรมของผู้เรียนหลายอย่างขึ้นอยู่กับความต้องการทางร่างกายและจิตใจที่พัฒนาขึ้นมาตามอายุของผู้เรียน ความสนใจและพัฒนาการทางปัญญาที่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งดังกล่าวให้มาก การใช้เทคนิคการเรียนการสอนหลายรูปแบบ รวมทั้งการจัดกิจกรรมร่วมหรือเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้การเรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวา และจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นวิธีที่จะช่วยได้มาก

9. ต้องใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้สิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจสนุกสนานในการเรียนขณะเดียวกันจะเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนด้วย

กล่าวโดยสรุปหลักสูตรที่ดีย่อมสามารถปรับให้เข้ากับสังคมได้ อันเป็นกระจกส่องสังคมเพื่อปรับปรุงสังคมได้ดี และมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ทำหน้าที่สร้างความก้าวหน้าทางวิชาการต่อไป

จากแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่าผู้สอนจำเป็นที่ จะต้องมีความสามารถพิจารณาวิธีสอนแบบต่างๆ และเลือกรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียน และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรที่กำหนดไว้

การประเมินผล

การประเมินผลถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตร ที่ จะทำให้รู้ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นและนำไปใช้นั้นมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์เพียงใด บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ ตอบสนองความต้องการความสนใจและพัฒนาผู้เรียนเพียงใด การ ประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถจะนำไปใช้ได้ดี เพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

Kibler(1974)ได้ให้แนวคิดว่าการประเมินผลเป็นการกระทำเพื่อที่จะให้รู้ว่าการสอนได้ บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยปกติการประเมินผลจะใช้แบบทดสอบและเครื่องมือต่างๆ เพื่อวัดความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้เรียน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(2525) การประเมินผลมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ (1) เพื่อ บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่สำคัญพอเพียงหรือไม่ (2) เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของ ผู้เรียน โดยสังเกตจากกระสวนของสัมฤทธิ์ผลที่แสดงออกมาให้เห็น (3) เพื่อบ่งชี้ถึงระดับสัมฤทธิ์ ผลของนิสิตแต่ละคน และ ในบทบาทและหน้าที่ของผู้สอนนั้น จะเกี่ยวกับการประเมินผลผู้เรียนอยู่ 2 ลักษณะคือ (1)การประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินผล ระหว่างภาคเรียน หรือการประเมินผลระหว่างการสอนยังดำเนินอยู่ เพื่อมุ่งตัดสินคุณค่าเบื้องต้น ของการสอนหรือการเรียน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อก่อให้เกิด ผลดียิ่งขึ้น ตัวอย่างการประเมินผลความก้าวหน้า ได้แก่ การสอนย่อยประจำหน่วยการเรียน หรือ การสอบกลางภาคที่มุ่งให้ข้อมูลย้อนกลับมา (Feedback) แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (2)การ ประเมินผลรวม (Summative Evaluation) หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือระดับสัมฤทธิ์ผลสะสม ของผู้เรียน หลังจากการสอนได้สิ้นสุดลง ตัวอย่างเช่น การสอบไล่ประจำภาคเรียน โดยมุ่งเป็น ข้อมูลเพื่อจัดอันดับคะแนนของผู้เรียน หรือตัดสินระดับสัมฤทธิ์ผลสะสมในวิชาใดวิชาหนึ่งของ ผู้เรียน

Ebal และ Frisbie (1986) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลว่า เป็นการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของวัตถุประสงค์ของ โครงการการศึกษาพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน หรือความรู้ความสามารถของผู้เรียน

ส่วน วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521 : 203-204) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและขั้นตอนของการประเมินผลหลักสูตร จำแนกได้ดังนี้

1. เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตรนั้น โดยตรวจสอบดูว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้น สามารถบรรลุตามประสงค์หรือไม่ซึ่งเป็นระยะของการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลตามลำดับดังนี้ คือ

1.1 การประเมินผลจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายเฉพาะที่สำคัญ ๆ ของหลักสูตร

1.2 การประเมินผลแต่ละระยะของการวางแผนงาน

1.3 การทดลองและการปรับปรุงวัสดุประกอบหลักสูตร และวิธีการสอนต่าง ๆ

1.4 การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรของกลุ่มใหญ่

1.5 การควบคุมคุณภาพของการใช้หลักสูตรทั่วไป

2. เพื่อวัดผลดูว่า การวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตร รวมทั้งวัสดุประกอบหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ โดยแบ่งระยะของการประเมินดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาตรวจสอบเสนอแนะให้ข้อมูลในการประเมินผล

2.2 กลวิธีการสังเกตการณ์สอน เพื่อความเที่ยงตรงในการประเมินผล

2.3 สร้างเครื่องมือ ข้อทดสอบ ในการประเมินผลหลักสูตร

2.4 ศึกษาแหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินผลจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2.5 รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินผล

3. การประเมินผลจากตัวผู้เรียนรู้เอง เพื่อตรวจสอบดูว่ามีลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงไร

การประเมินจึงเป็นการดึงเอาคุณค่าของสิ่งที่จะประเมินออกมาให้เป็นที่ประจักษ์

การประเมินจึงแตกต่างจากการสำรวจเพราะการประเมินจะตอบได้ว่าสิ่งที่จะประเมินนั้นดีหรือไม่อย่างไรจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาสิ่งนั้น การประเมินหลักสูตร สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการก็คือ ช่วงเวลาในการประเมิน ซึ่ง วิชัย ดิสสระ (2535) ได้เสนอลักษณะของการประเมินเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. การประเมินผลก่อนการดำเนินการ (Project Analysis)

การประเมินผลก่อนการดำเนินการหมายถึงการประเมินหลักสูตรที่มีกระบวนการ เหมือนกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ สตีเฟลเบิร์ก และครอนบัคซ์ชี้ให้เห็นว่าการ ประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตรยังไม่ได้นำไปใช้ในโรงเรียนเป็นการประเมินหลักสูตร หลังจากได้วางแผนพัฒนาหลักสูตรแล้ว การประเมินหลักสูตรที่เพิ่งทำเสร็จนี้ เป็นการพิจารณา วิเคราะห์ความสมเหตุสมผลหรือความเชื่อมั่นของสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กับความที่น่าจะเป็น ว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาและ กระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น

2. การประเมินผลขณะดำเนินการ (Formative Evaluation)

การประเมินผลขณะดำเนินการ หมายถึง การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่กำลังที่ได้จาก การวางแผนพัฒนาไปใช้ในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องยึดหลักการและเหตุผลในขั้นวางแผนพัฒนาหลักสูตร เป็นหลัก แล้วพิจารณาวิเคราะห์ ดูว่าตัวหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่กำลังปฏิบัติอยู่ นั้นเป็นอย่างไร เป้าหมายของการประเมินผลขณะดำเนินการนี้ มุ่งที่จะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตร สามารถพิจารณาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่นำไปใช้ได้ให้มีความ สมเหตุสมผลกับหลักการและเหตุผลในขณะวางแผนหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

3. การประเมินผลหลังการดำเนินการ (Summative Evaluation)

การประเมินผลหลังการดำเนินการ หมายถึง การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตร ได้นำไปใช้แล้วหรือเป็นการประเมินผลจบโครงการของหลักสูตรนั้น ๆ การประเมินหลักสูตรในช่วง จบโครงการนี้ ต้องวิเคราะห์หาผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การ วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการวางแผนพัฒนาหลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนและผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การประเมินผล หลังการดำเนินการและการประเมินผลขณะดำเนินการนี้มีส่วนเกี่ยวพันเป็นลูกโซ่ จะแตกต่างกันก็ เพียงแต่ช่วงเวลาที่ทำการประเมินผลเท่านั้น การประเมินหลักสูตรหลังการดำเนินการส่วนมากจะ อาศัยแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลของการเรียนของ นักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

การประเมินหลักสูตร จึงเป็นวิธีเดียวที่จะให้ทางเลือกอย่างมีเหตุผลต่อแนวทางปรับปรุง การดำเนินงานที่ทำอยู่ และยังชี้ให้เห็นสิ่งที่ปฏิบัติดีอยู่แล้ว ผลการประเมินถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่ จำเป็นและมีประโยชน์ต่อบริษัทดำเนินการดำเนินงานตลอดจนเป็นการพิจารณาความเที่ยงของ หลักสูตรนั้น ๆ อย่างไรก็ตามการประเมินหลักสูตรหรือการประเมินการเรียนการสอนควรเน้นให้

โรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยประเมินทั้งครู นักเรียน และผู้มีส่วนร่วม การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรและการสอนเป็นการประเมินหลักสูตรวิธีหนึ่ง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ทันสมัย และเหมาะสมกับตัวผู้เรียน สอดคล้องกับสังคม

มนัส หันนาคินทร์ (2531) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษามีคำใช้อยู่ 2 คำ คำว่า การวัดผล (measurement) และการประเมินผล (evaluation) ซึ่งทั้ง 2 คำมีความหมายต่างกัน

การวัดผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถือ ส่วนประเมินผลเน้นการกำหนดค่าหรือราคา (value judgement) จากคะแนนที่เราได้รับจากการวัด

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจากการวัดผลมาประเมินค่าหรือตีราคาอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณ (Judgement) ของผู้ที่จะประเมินด้วย จึงจะสรุปออกมาว่าดีหรือเลว หรือนำคะแนนการสอบมาประเมินค่าระดับคะแนนเป็นเกรดหรือสอบได้สอบตก (ชะลอ พงษ์สามารถ, 2526)

Good (1973) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า (1) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง การศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไป การทดสอบการทำมาตรฐานส่วนประเมินค่าการตีค่ากระบวนการที่วัดได้ และการที่บุคคลได้รับผลกระบวนการทางการศึกษานั้นๆ รวมทั้งทฤษฎีของข้อทดสอบและการสร้างมาตรฐานส่วนประเมินค่าการทำให้มีเหตุผลใช้ได้ การที่เป็นมาตรฐานการแปลความหมายของผลการประเมินผลทั้งที่เป็นปรนัยและอัตนัยและการใช้วิธีการสถิติแปลความหมายผลจากการวัด (2) ผลขั้นสุดท้ายที่ได้จากการนำเอาปริมาณการวัดไปใช้กับกระบวนการทำงานของการศึกษาหรือใช้กับบุคคลที่ถูกรวัด

สมาน บุญฉั่น (2526) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ครุณาทุกๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ในการวิจัย ตีราคากำหนดคุณค่า และชี้ขาดเป็นผลสรุปว่า นักเรียนมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สอบได้หรือสอบตก

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2524) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อประเมินผลการเรียนของนิสิตผู้สอน จะต้องพิจารณาว่าจะประเมินผลรวมอย่างเดียว หรือจะประเมินผลแบบก้าวหน้าควบคู่กันไปและจะให้วิธีการใดบ้าง เช่น (1) การสอบ (สอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาคฯลฯ) (2) ผลงาน (รายงาน โครงการ ภาพวาด ภาพปั้น ฯลฯ) (3) ความก้าวหน้าส่วนตัว (รายงานปากเปล่า การอภิปราย การมีส่วนร่วมพฤติกรรมกรรมการแสดงออกต่างๆ ฯลฯ) (4) ความสนใจ ความสม่ำเสมอ (การชวนช่วยหาความรู้ การเข้าชั้นเรียน ฯลฯ) (5) อื่นๆ

การจะใช้วิธีการแต่ละอย่างหรือใช้ร่วมกัน จะแบ่งคะแนนมากน้อยเท่าไร สัดส่วนของคะแนนเป็นอย่างไร ผู้สอนน่าจะได้พิจารณากำหนดร่วมกับผู้เรียน โดยอาศัยจุดหมายและลักษณะ

เนื้อหาเป็นหลัก ชนิดของการประเมินผลมี 2 ชนิดที่สำคัญ คือ (1) การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion –reterrenced Evaluation) เป็นการประเมินผลในลักษณะที่ต้องการเปรียบเทียบผลการวัดกับเกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบ คือกลุ่มของพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้ากลุ่มพฤติกรรมเหล่านี้ในกาเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ก็คือ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้วโดยอาจต้องกำหนดให้อยู่ในรูปแบบของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ในการวัดผลวิชาศิลปะภาคปฏิบัติโดยทั่วไปจะใช้การตรวจงานเป็นหลักและอาจมีการใช้การวัดแบบอื่นๆ ประกอบด้วย อาทิเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบอย่างไรก็ตามการวัดแต่ละแบบย่อมมีจุดเด่นและจุดด้อยภายในตัวเอง ฉะนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาคุณลักษณะของเครื่องมือการวัดแต่ละแบบให้เข้าใจเสียก่อนเพื่อที่จะเลือกนำมาใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ลักษณะการประเมินผลศิลปะศึกษาภาคปฏิบัติ Eismer (1972) ได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินผลโดยการตัดสินเปรียบเทียบได้ 3 ลักษณะคือ (1) การเปรียบเทียบกับตัวเองเพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถ อารมณ์ และความเข้าใจของผู้เรียน ว่ามีการเจริญงอกงามเพิ่มขึ้นมากน้อยแค่ไหน เช่น การเปรียบเทียบผลงานศิลปะที่ทำเมื่อตอนต้นภาคเรียนกับผลงานศิลปะที่ทำเมื่อปลายภาคเรียน (2) เปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถและปฏิบัติงานของกลุ่มการเปรียบเทียบลักษณะนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงภาวะและระดับอายุของผู้เรียนด้วย เช่น การเปรียบเทียบว่าใครมีความชำนาญในการเขียนภาพมากที่สุดหรือใครมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด(3) เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการเปรียบเทียบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์การสอนและกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อันหนึ่ง นอกจากนี้ได้กล่าวถึงสิ่ง 3 สิ่งที่สามารถประเมินผลได้ในงานศิลปะ คือ (1) ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏอยู่ผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการใช้และควบคุมอุปกรณ์ ว่าผู้เรียนสามารถควบคุมอุปกรณ์เหล่านี้ได้มากน้อยแค่ไหน (2) สุนทรียภาพและลักษณะการแสดงออกของผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดรูปทรงในผลงาน การแสดงออก รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคและสุนทรียภาพที่ปรากฏ (3) จินตนาการและการสร้างสรรค์ในผลงาน ได้แก่ การประเมินระดับของความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ปรากฏ ความเฉลียวฉลาด ความแปลกใหม่ และความรู้สึกลับ

Michael (1983) ได้เสนอเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลงานศิลปะภาคปฏิบัติ โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆดังนี้(1)การสื่อสารข้อคิดเห็นการแสดงออก (Communication/Expression) (2) ความเชื่อมั่น ความมั่นใจตัวเอง (Cofedence/Self-Esteem) (3) การพัฒนาด้านการรับรู้ (Perceptual Development)(4) องค์ความรู้สุนทรียภาพและส่วนประกอบ (Aesthetic Organization and Consistency) (5) ความรู้ในสาขาศิลปะ (Knowledge of the Field of Art) (6) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative) (7)ทักษะความชำนาญ (Skill/Craftsmanship) (8) ความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ(Enjoyment/Satisfaction)

Francesco (1958) กล่าวว่า ในการประเมินผลงานศิลปะมีจุดประสงค์ทั่วไป 6 ประการ คือ (1) เพื่อทำนายระดับความสำเร็จในศิลปะ (2) เพื่อความก้าวหน้าหรือเจริญงอกงามด้านมโนทัศน์การเปลี่ยนแปลง การควบคุมวัสดุอุปกรณ์ และความสามารถในการแสดงออก (3) แสดงให้เห็นความแตกต่างและรับรองผู้เรียน (4) วินิจฉัยอุปสรรคในการเรียนรู้ สมรรถ ภาย อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ภาพ (5) วินิจฉัยข้อบกพร่องในกระบวนการสอน (6) กำหนดควิธิแก้ไขและจุดมุ่งหมายของสถานการณ์การเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตามความจำเป็น

การประเมินผลการเรียนการสอนในปัจจุบัน มีอยู่ 4 ประเภทด้วยกันคือ (1) ประเมินผลเพื่อจัดสรรผู้เรียน ในการประเมินผลแบบนี้มีจุดประสงค์ที่จะได้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน เพื่อนำไปจัดจุดเริ่มต้นของชนิดการเรียนและแบบของกิจกรรมในการเรียน (2) การประเมินผลระหว่างการสอน การประเมินผลแบบนี้อาจไม่ต้องมีพิธีและช่วงเวลาพิเศษเพื่อทำการประเมินผลเพียงแต่ใช้เครื่องมือวัดให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์แล้วหรือยัง การประเมินผลแบบนี้มักถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีการดำเนินการสอน (3) การประเมินเพื่อวินิจฉัย การประเมินแบบนี้มุ่งที่จะชี้ว่า ถ้าผู้เรียนยังไม่สามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้ เป็นเพราะข้อบกพร่องใดๆ หรือต้องสอนเพิ่มเติมฝึกหัดในเรื่องใด (4) การประเมินหลังการสอน เมื่อได้ทำการสอนไปจนสิ้นสุดระยะเวลาหนึ่ง หรือกลุ่มพฤติกรรมตอนหนึ่งแล้ว ก็มีการสอบวัดผลการเรียนรู้โดยรวมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบดูว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางของการเรียนรู้จริง การสอบวัดผลเพื่อประเมินผลรวมนี้ บางทีผู้ประเมินอาจต้องการประเมินในสิ่งที่กว้างไปกว่าที่จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นแล้วก็ได้ (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชฐ์, 2523)

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2521) กล่าวถึงการประเมินที่ดีต้องอยู่บนรากฐานการวัดที่ดี การประเมินผลการเรียนการสอน ควรทำทั้ง 3 ชั้นคือ (1) การประเมินผลก่อนการเรียน (Pre-Evaluation) การประเมินเพื่อดูพื้นฐานผู้เรียนว่ามีพื้นฐานเดิมมากน้อยเพียงไร เพื่อครูจะได้ช่วยปูพื้นฐานให้เสียก่อน เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของแต่ละคน (2) การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการสอนของครู พัฒนาการเรียนของนักเรียน พัฒนาหลักสูตร ถือว่าเป็นการประเมินผลส่วนย่อย มักประเมินผลหลังการสอน เมื่อจบบทเรียนหนึ่ง หรือสองบทแล้วสอบ เรียกว่า การสอบย่อย (Formative Test) แล้วนำผลมาประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินได้ตก ให้ระดับคะแนน (Grade) เป็นการประเมินผลรวมยอด การประเมินผล ตัดสินผลการเรียนนี้ ต้องใช้วิธีการวัดผลหลายวิธี ต้องระมัดระวังและยุติธรรมข้อสอบต้องเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

อำเภอ ศรีพนาลัย (2530) ได้กล่าวถึงการประเมินผลไว้คล้ายคลึงกัน คือในการประเมินผลต้องมีการวัดและประเมินตั้งแต่ก่อนที่จะสอน ระหว่างการสอน และภายหลังจากการสอน ระหว่างการสอน และภายหลังจากการสอน การประเมินก่อนที่จะสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจ ความพร้อม ความต้องการและทัศนคติ การประเมินระหว่างการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบ กิจกรรมเนื้อหา ระยะเวลาตลอดจนกระทั่งความรู้สึก ความกระตือรือร้นทั้งของผู้เรียนและผู้สอนและการปรับตัว การประเมินผลหลังการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดผลความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกเป็นต้น

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2520) ได้กล่าวถึงแนวทางในการประเมินผลงานศิลปะภาคปฏิบัติไว้ ดังนี้ (1) ด้านทักษะในงานศิลปะ การตรวจให้คะแนนเน้นหนักทักษะในการเขียนได้ถูกต้องงดงาม และเรียบร้อย ความสามารถในการให้สี แสงและเงา ความสามารถในการเขียนภาพด้วยวิธีต่างๆ ความสามารถในการใช้วัสดุและเครื่องมือ ความสามารถในการทำงานศิลปะได้เรียบร้อยเหมือนแบบ (2) ด้านความคิดและการออกแบบการตรวจคะแนนเน้นการออกแบบการใช้จินตนาการต่อเติม และการจัดภาพในการตกแต่ง ความสามารถในการใช้หลักทางศิลปะ ความสามารถในการสร้างและแสดงความสมเหตุสมผลสัมพันธ์ ความสามารถในการสร้างและค้นพบความสัมพันธ์ในการออกแบบ (3) ด้านการนำไปใช้ การตรวจให้คะแนน เน้นการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ได้ สมเหตุสมผล ความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้ทั่วไป ความสามารถในการมองเห็นแบบ ลักษณะโครงสร้างทางศิลปะที่เหมาะสมในความงามและการใช้สอย (4) ด้านความนิยมในความงามถาวร ตรวจให้คะแนนเน้นความสามารถในการพิจารณาประเมินผล การเลือกได้ถูกต้องเหมาะสม รวดเร็ว ความนิยมที่เกิดจากความรู้สึกภายใน ความนิยมที่อาศัยประสบการณ์และการปฏิบัติ (5) ด้านความแม่นยำ การตรวจให้คะแนน เน้นการให้คะแนนอยู่ที่เขียนมีสัดส่วน ขนาด ช่วงจังหวะที่ถูกต้อง แน่นอน รวดเร็ว ขนาด สี และได้ภาพจำนวนมาก ความสามารถในการทำงาน ความสามารถในการเข้าใจในสัดส่วน ขนาด สี และรายละเอียดของศิลปะได้แน่นอนถูกต้อง รวดเร็ว (6) ด้านการเสนองานผู้เรียน การตรวจให้คะแนนเน้นการให้คะแนนอยู่ที่การเขียนการจัดองค์ประกอบและการเขียนคำบรรยายประกอบสั้นๆ ได้เหมาะสมน่าเลื่อมใส ความสามารถในการสร้างงานศิลปะได้ถูกต้องงดงามและเข้าใจได้ง่ายตามที่ประสงค์หรือคำสั่ง ความสามารถในการอธิบายหรือเขียนคำบรรยายงานศิลปะให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีความสำคัญต่อระบบการเรียนการสอนสถาบันเพื่อใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้

เพียงพอ “ สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลเหนือชีวิตจิตใจของเด็ก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นให้ตัวเด็กที่เรียกว่า การเรียนรู้” (ละเอียด ลิมอักษร ,2519)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2521) การแสดงออกทางศิลปะนั้น ประสบการณ์นับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างมาก เพราะประสบการณ์จะช่วยให้การแสดงออกเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมที่มีมนุษย์ เป็นผู้สร้างขึ้น การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์มา ได้รู้มากและเห็นมาก ก็ย่อมเปิดโอกาสให้เขามีความคิดมากตามมาด้วย ประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมทั้งในแง่รูปแบบและความคิดย่อมเป็นความพร้อมที่จะมีความหมายต่อการเรียนรู้และแสดงออกทางศิลปะ

ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น “ สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (College Environment) มีอิทธิพลต่อ ชีวิตความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในสังคมวิทยาลัยนั้น เช่น นักศึกษาคนหนึ่งอาจจะเรียนไม่ได้เลยในสภาพแวดล้อมวิทยาลัยแบบหนึ่ง แต่กลับประสบความสำเร็จในการเรียนยอดเยี่ยมและเป็นผู้นำที่ดีเด่นในสภาพแวดล้อมวิทยาลัยอีกแบบหนึ่ง ดังนั้น นักอุดมศึกษาจึงได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัย เพราะว่าความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยช่วยทำให้นักศึกษาเข้าใจธรรมชาติของวิทยาลัยนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลสำคัญเพื่อวางแผนพัฒนาวิทยาลัยให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกของมวลสมาชิก และเพื่อการแนะแนวทางการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาอีก(วิไลวรรณและสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , 2519)

เนืองน้อย บุญเนตร (2526) สิ่งทั้งปวงที่ปรากฏการณ์ทั้งหลายที่เกิดอยู่โดยรอบสิ่งมีชีวิต และมีความสัมพันธ์ต่อความเป็นอยู่ของสิ่งนั้น การศึกษาการทำความเข้าใจเรื่องสภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนยุคปัจจุบัน เพราะว่าถ้าขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแท้ในเรื่องนี้จะมีผลกระทบที่ตามมาที่ก่อให้เกิดผลเสียแก่มวลมนุษย์อย่างมากมาย

สิ่งแวดล้อมของมนุษย์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural - Environment) คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ (ก)สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ รวมทั้งทิวทัศน์ต่างๆ ลักษณะภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ อากาศและแร่ธาตุ เป็นต้น (ข) สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพหรือภูมิศาสตร์ (Biogepgraphical Environment) ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า มนุษย์ด้วยกันเองและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวเรา (2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์เสริมสร้าง หรือกำหนดขึ้น (Cultural Environment) ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมประจำชาติและศิลปกรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางการเมืองและความเจริญทางด้านวิทยาการต่างๆ

ด้วยในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ กล่าวกันว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นอกจากมีอิทธิพลต่อการรับรู้และซึมซาบเก็บเข้าไว้ในตัวเด็กอย่างเป็นไปโดยธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางสุนทรียศาสตร์

ในด้านของสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน หรือ สภาพแวดล้อมทางการศึกษา (Educational environment) เป็นการสร้างบรรยากาศในด้านต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการความเจริญด้านต่างๆ ของมนุษย์ให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (Luca และ Kent,1968) สภาพแวดล้อมทางการศึกษาอาจหมายถึง วัตถุประสงค์ของ เช่น อาคารเรียน ห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน บริเวณสถานที่ในสถานศึกษา ฯลฯ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน และการให้ความสะดวกแก่ผู้เรียนและผู้สอน เพื่อสนองการเรียนการสอนให้เต็มที่ (นที ประยูรเงิน,2524)

Pace และ Stern (1958) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมว่าเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมวิทยาลัยต้องทำ เช่นกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเสริมแรงให้นิสัย นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพได้ ดังนั้นถ้าวิทยาลัยต้องการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพตามที่พึงปรารถนาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตัวเองจนสุดความสามารถ เพื่อที่จะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

Bernard (1960) กล่าวว่า งานด้านการเรียน การสอนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงบรรยากาศของชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก เช่น นักเรียนระดับใด ก็ต้องจัดบรรยากาศของกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นนั้นๆ เพราะงานแต่ละอย่างย่อมมีความเหมาะสมและแตกต่างกันสำหรับนักเรียนแต่ละคน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไว้ 2 ด้าน คือ(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ อันได้แก่สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน อากาศภายในห้องเรียน เป็นต้น และสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ได้แก่การใช้พื้นที่ภายในสถาบันที่นอกเหนือ จากห้องเรียน มาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา เช่นการจัดพื้นที่สำหรับแสดงผลงานนักศึกษา จัดที่นั่งพักผ่อนสำหรับรอชั่วโมงเรียน ทำงาน เป็นต้น (2) สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้น ผู้เรียนกับผู้สอน และผู้สอนกับเพื่อร่วมงาน ตลอดจนรวมถึงบรรยากาศทางด้านการบริหาร (ประวรรณ ดวงรัตน์,2541)

ในด้านของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมภายในห้องปฏิบัติงานศิลปะ ชะลอ พงศ์สามารถ (2526) กล่าวว่า ห้องเรียนศิลปะควรเป็นห้องเรียนที่แยกเป็นเอกเทศ ต้องกว้างขวางเพื่อความเคลื่อนไหวอย่างคล่องตัวของผู้เรียน

และมีความแตกต่างจากห้องเรียนธรรมดา ผดุง พรหมมูล (2538) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ไว้ว่า (1) ต้องจัดเตรียมห้องปฏิบัติการให้เพียงพอและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ของการปฏิบัติในแต่ละครั้ง (2) เป็นห้องปฏิบัติงานที่มีบรรยากาศกระตุ้นและยั่วยุการทำงานสร้างสรรค์ (3) ห้องปฏิบัติงานไม่จำเป็นต้องอยู่แต่ภายในสถาบันเท่านั้น แต่อาจรวมไปถึงชุมชน หมู่บ้าน หรือแหล่งโบราณคดีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การปฏิบัติงานแต่ละครั้ง ส่วนในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับบรรยากาศในการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ พฤติกรรมของอาจารย์เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน บรรยากาศของการบริหารและวินัยของผู้เรียน การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การเล่นเกม ฯลฯ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ทั้งนี้ การสอนศิลปะนอกจากส่วนประกอบด้านผู้เรียน เนื้อหาวิชา ผู้สอน และส่วนประกอบอื่นๆ เช่น วิธีการสอน เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะแล้ว อุปกรณ์การเรียนและสภาพห้องเรียน รวมถึงบรรยากาศทางการเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ก็มีความสำคัญอย่างมากในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผู้สอน

องค์ประกอบที่มีความสำคัญประการหนึ่ง ในกระบวนการเรียนการสอนก็คือผู้สอนเพราะผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปถึงจุดหมายปลายทางอย่างมีคุณภาพมากที่สุด ทั้งยังเป็นผู้อบรมป้อนนิสัย สั่งสอน ตักเตือน ศรัทธาของตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต (กิจจา เวสประชุม, 2540)

Kilgo(1970) กล่าวถึง ลักษณะและบทบาทของอาจารย์ผู้สอนที่ดีไว้ว่าควรเป็นผู้ที่สามารถใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพยายามทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนรู้จักกันด้วย มีการวางแผนการสอนร่วมกันกับผู้เรียน มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้โดยการจัดการเรียนการสอน ที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งใช้สื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอนหลายๆ วิธี ทำในสิ่งที่เป็นไปได้จริงๆ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน และความสามารถที่ต่างกันมีความสุขกับการสอนและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ คำนึงถึงการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง และน้ำเสียงรวมถึงบรรยากาศต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เข้าใจถึงวัตถุประสงค์การสอน และมีความพยายามให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การความรู้ (Learn how to learn) เป็นผู้มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

Michael (1983) อ้างถึงใน พรพรรณ ดวงรัตน์(2541) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนศิลปะมีความเข้าใจในปัญหาการทำงานของผู้เรียนศิลปะ (The Problem of the artist) เป็นการทำความเข้าใจ

เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้าน การถ่ายทอด การแสดงออกทางความคิด การสื่อความหมายที่ ผู้เรียนพยายามจะแสดงออก ผู้สอนจึงมีหน้าที่อันสำคัญที่จะต้องศึกษาหาความรู้ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อจะสามารถสร้างความเข้าใจที่กระฉ่างชัดให้ผู้เรียนได้ เมื่อผู้เรียนประสบปัญหา ระหว่างการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานศิลปะ

(The process of creating art) ผู้สอนมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจใน กระบวนการทำงาน และรับรู้ว่าจะอะไรเกิดขึ้นบ้างในระหว่างการปฏิบัติงาน มีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ขั้นตอนการสร้างความมั่นใจในการแสดงออก (Confident in one's ability to express with art media) ขั้นตอนการให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ กระบวนการทำงานศิลปะ และวิธีการทำงาน (Knowledge of art process and procedure) ขั้นตอนการฝึกทักษะในการใช้สื่อ ทำงานศิลปะ(Skill in the use of media) และขั้นตอนการฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการ ประเมินความพยายาม และความสำริ้งในผลงานของตนเอง (Evaluation of effort) ด้วยวิธีการ ต่างๆ คือ การหยั่งรู้ ความสมบูรณ์ทางเทคนิค การบรรลุผลในการแก้ปัญหาของการทำงาน ความ สมบูรณ์ของการแสดงออกทางความคิดของผู้สร้าง ความพึงพอใจในทางสุนทรียศาสตร์ และ องค์ประกอบศิลปะความพึงพอใจทางสุนทรียภาพ ที่เกิดขึ้นความพอใจส่วนบุคคลเปรียบเทียบ ความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านเทคนิคและสุนทรียภาพของผลงานใหม่ให้มีความสมบูรณ์มากกว่างาน ชันเดิม ผลงานชิ้นนั้นไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้อีกแล้ว สิ่งที่ถูกเพิ่มเข้ามาไม่เกินความพอดี หรือเกิดความคิดสำหรับการทำงานชิ้นใหม่

Paston (1973) กล่าวถึงคุณลักษณะครูศิลปะที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (1) มีความสามารถหยั่งรู้ และเข้าใจผู้เรียน (2) มีความสามารถในการรับรู้ถึง ความรู้สึกภายในของผู้เรียนได้ (3) มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (4) รู้คุณค่าของ ตนเอง และของผู้เรียน

สุลักษณ์ ศรีบุรี (2530) กล่าวถึงคุณสมบัตินในด้านต่างๆ ของครูผู้สอนศิลปะศึกษาไว้ว่า ควรมีรูปร่างหน้าตาดี เสียงดังฟังชัด สุขภาพพลานามัยดี สุขภาพ มีอารมณ์ขัน ชอบความเป็น ระเบียบ เข้าใจผู้อื่น มีความประณีต มีความยุติธรรมมีสติปัญญา ไหวพริบดี รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะ หน้า เข้าใจในตัวผู้เรียน สามารถแยกแยะความสามารถของนักเรียนแต่ละคนได้ ใช้ไต่ตักต้อนูปกรณ์ อย่างสม่ำเสมอ รู้จักกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ รู้จักสอนให้ผู้เรียนประเมินผลตนเองเพื่อการ พัฒนาด้านความคิดอารมณ์ และการแสดงออก

อุบล ตู้อินดา (2532) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูศิลปะ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการ สอนที่ดีว่า ควรมีพื้นฐานทางด้านวิชาศิลปะอย่างดี มีความชำนาญในวิชาศิลปะ รวมทั้งมีความรู้ ในวิธีการ เทคนิคการสอน มีประสบการณ์ในการทำงาน มีสถานภาพทางสังคมที่ดีมีความรักใน ผู้เรียนวิชาศิลปะและรักในการสอนศิลปะ ซึ่งพอจะแบ่งประเด็นหลัก ๆ คือ (1) มีความรู้

ความสามารถ ความถนัดทางศิลปศึกษาโดยตรง (2) มีอารมณ์ คือ มีการผ่อนคลาย รู้จักใช้อารมณ์ในทางที่เหมาะสม (3) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ (4) มีความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรม

องค์ประกอบของการเรียน 7 ประการนั้น มีครูเป็นหนึ่งองค์ประกอบจากทั้งหมดเจ็ดองค์ประกอบ (ลำพอง บุญช่วย, 2530) และเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมาก สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า “ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน”

ผู้สอนเป็นปัจจัยตัวป้อนที่สำคัญของระบบการเรียนการสอน ในการวิเคราะห์คุณภาพของตัวป้อนนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงบทบาทของตนเอง การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอน บุคลิกภาพ และท่าทีของผู้สอนที่เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้สอนต้องพร้อมปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เพราะบุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้สอนจะต้องพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รู้จักเลือกปรับปรุงเทคนิคและวิธีสอนให้เหมาะสม ไม่ใช่วิธีสอนเพียงวิธีเดียวตลอดไป ต้องดัดแปลงแก้ไขวิธีสอนให้หลากหลายวิธีจึงจะทำให้ผู้เรียนสนใจและไม่เกิดความเบื่อหน่าย (เอกรินทร์ , 2545)

จากแนวคิดดังกล่าว อาจกล่าวสรุปได้ว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ผู้สอนที่ดีควรมีการวางแผนการสอนร่วมกับผู้เรียน ใช้สื่อการเรียนการสอน เข้าใจปัญหาการทำงานของผู้เรียน

ผู้เรียน

ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่จัดให้กับคนวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้วจึงเป็นการศึกษาเพื่อสร้างคน ความรู้เป็นเรื่องที่จะมาเสริมตัวตน หรือสนองความต้องการและความอยากรู้อยากเห็นของคน ในขณะที่เดียวกันควรจะใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

สถาบันอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายที่เป็นหลักสากล คือ การสอน การวิจัย และ การบริการชุมชน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของชาติ หรือสนองความต้องการของสังคม เช่นจุดมุ่งหมายในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชาติ ในขณะเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษายังกำหนดบทบาทภาระหน้าที่อันเป็นแนวทางใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การอุดมศึกษาเป็นเรื่องของการจัดโอกาส และสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทาง ความถนัดของตน ส่งเสริมสรรถภาพให้ผู้เรียน มีความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ และทักษะใหม่เพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรมีหลายรูปแบบ ตอบสนองวิธีเรียนของผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน (บุญเรือง เนียนหอม, 2540)

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ไพทอร์ย ลินลาวัตน์ (2524) ได้ให้คำอธิบายสรุปได้ดังนี้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive or Mental Ability) ในระดับสูงกว่าบุคคลในวัยเดียวกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะมีความกระตือรือร้นและอุดมการณ์สูง ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีอายุประมาณ 18-22 ปีคนในวัยนี้ตามทฤษฎีของเปียเจต์ถือว่าเป็นวัยที่มีความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ เพราะว่าได้ผ่านขั้น Formal Operation ซึ่งเป็นขั้นของการมีเหตุผล เป็นวัยที่มีความสามารถ มีความเข้าใจ และอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นนามธรรมได้อย่างดี ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะมีอายุเกิน 16-17 ปีไปแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าความสามารถทางพุทธิปัญญาจึงพัฒนาเต็มที่และสูงพอที่จะเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับของยาก ได้เป็นอย่างดี ถ้าไม่มีผู้เรียนหรือนิสิตนักศึกษา ผู้สอนหรืออาจารย์คงไม่มีงานทำหรือเมื่อผลิตบัณฑิตออกไปเป็นผู้ไม่มีความรู้ ขาดคุณธรรม ไม่มีใครต้องการในสังคม คงไม่มีสถานที่ใดต้องการรับเข้าทำงาน และคงเป็นผลให้สถาบันการศึกษานั้นๆ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้เรียนด้วย เนื่องจากจบออกมาแล้วไม่สามารถหางานทำได้จึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้เกี่ยวหรือนิสิตนักศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่ง (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2530)

ผดุง พรหมมูล (2538) กล่าวถึง คุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นผู้เรียนศิลปะโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านทัศนศิลป์ว่า จะต้องเป็นผู้พร้อมที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในหลายรูปแบบ และมี ทัศนคติของคนยุคใหม่ที่ว่า “ ชีวิต คือการเรียนรู้” สามารถเชื่อมโยงศิลปะกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้อย่างประสานกลมกลืนมีความสามารถแสดงภูมิปัญญาที่มีความเป็นตัวของตนเอง กระบวนการเรียนต้องมีความสามารถที่จะบูรณาการรายวิชาต่างๆ ในเชิงความคิดรวบยอดมากกว่ารายละเอียดและรู้จักเลือกสาระสำคัญมาเป็นสิ่งเรียนรู้ เป็นนักปฏิบัติที่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้ มีความสามารถในการแสวงหาเครื่องมือทางศิลปะที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ และดำเนินชีวิตตามความจำเป็น

Michael (1983) กล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนศิลปะ โดยจำแนกตามลักษณะของการถ่ายทอดทักษะทางการทำงานศิลปะ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ (1) ผู้เรียนแบบปฏิบัติเชิงกล (Mechanical orientation) มีลักษณะของการทำงานแบบใช้มือมากกว่าความคิดมักจะทำงานศิลปะแบบ เป็นขั้นตอน (Step by step) ด้วยเครื่องมือทางศิลปะที่จำกัดการทำงานอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นระบบมากจนเกินไป ทำให้ผลงานที่ออกมาขาดความงามทางสุนทรียภาพ เป็นเพียงผลงานที่แสดงออกทางเทคนิคมากกว่า (2) ผู้เรียนแบบปฏิบัติอย่างอิสระ (Primitive orientation) เป็นลักษณะของ ผู้เรียนที่แสดงออกในงานด้วยรูปทรงที่ดูเรียบง่าย โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนที่ถูกต้อง ต้องการที่จะแสดงออกแบบลองผิด ลองถูก (Trial and error) มากกว่าจะคำนึงความถูกต้องการกฎเกณฑ์ (3) ผู้เรียนแบบปฏิบัติด้วยปัญญา (Intellectual orientation) การทำงานของผู้เรียนในลักษณะนี้ จะคำนึงความสมบูรณ์ของรูปแบบวิธีคิดและทักษะแสดงออกให้

เห็นถึงความสามารถในเชิงทักษะจรรยาบรรณการแสดงออกทางด้านของความรู้สึกรู้สึก (4) ผู้เรียนแบบปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์ (Intuitive emotional orientation) ผู้เรียนในลักษณะนี้เป็นผู้มีความสามารถในการทำงานความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างผลงานให้เกิดความเคลื่อนไหวตามความรู้สึกได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนมากนัก

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุป ได้ว่า ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้มีความกระตือรือร้น และมีอุดมการณ์สูง ลักษณะผู้เรียนมีอยู่ 4 ลักษณะ คือ ผู้เรียนปฏิบัติเชิงกล ผู้เรียนแบบปฏิบัติอย่างอิสระ ผู้เรียนแบบปฏิบัติด้วยปัญญา ผู้เรียนแบบปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

นักวิชาการในสาขาหลักสูตรหลายท่านได้กล่าวถึง ลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้หลากหลายแนวคิด

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 211-212) ได้กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง ได้แก่พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ และต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ สามารถที่จะเสริมสร้าง และมีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ
3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะต้องมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีจะต้องมุ่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีทักษะในอาชีพ มีคุณธรรม มีวินัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2530 : 43) มีความเห็นว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชากรตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Saylor และ Alexander (1974) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีนั้น ควรพิจารณาดังนี้

1. เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้จากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียนการสอน และความรู้ที่ควรได้รับหรือไม่อย่างไร
2. มีจุดหมายไว้ชัดเจน

3. กระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้า และมีอิสระในการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ
 4. นักเรียนและครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร
 5. จุดหมายที่สำคัญมีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนภายในกลุ่ม
 6. มีความเหมาะสมคล่องตัวที่จะนำไปใช้อย่างจริงจังหรือไม่ อย่างไร
 7. แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่
 8. ความต้องการเป็นแรงดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้สมดุลงหรือไม่
 9. แผนงานของหลักสูตรมีความกว้างขวางหรือไม่
 10. กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนการนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพผู้ปกครอง
- สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 10) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความคล่องตัวพอสมควรและสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพต่างๆ เป็นอย่างดี
2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การศึกษามุ่งตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. บุคคลหลายฝ่ายเช่นผู้ปกครองประชาชน นักวิชาการ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
4. การวางแผนหลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง
5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตรควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อถือได้
6. ในการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่างๆ เช่นรากฐานทางปรัชญาจิตวิทยาและสังคม
7. หลักสูตรควรเป็นแนวกว้างเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจความถนัดและความสามารถเป็นรายบุคคล
8. หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน
9. การประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นและต้องทำเป็นระยะ ผลการประเมินจะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาหลักสูตร

นอกจากนี้ แรมสมร อยู่สถาพร (2536) อ่างถึงโน พิสมัย ถิเถแก้ว(2539) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. พัฒนาสติปัญญาของเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตโดยเน้นการให้การศึกษาตามระดับขั้นของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของ bloom ซึ่งเป็นนักการศึกษาชาวอเมริกันซึ่งประกอบด้วย 6 ระดับคือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับและการประเมิน ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้และสามารถพัฒนาสติปัญญาให้ได้ทั้ง 6 ขั้นดังกล่าวนี้ จะต้องมุ่งไปที่ลักษณะ

รูปแบบของหลักสูตรที่จะสร้างขึ้น และควรจะเป็นรูปแบบของหลักสูตรที่เน้นปัญหาเป็น ศูนย์กลาง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการเรียนการสอนครบทั้ง 6 ขั้นตอน ดังกล่าวข้างต้น

2. มุ่งให้ความรู้ที่จำเป็นและมีคุณค่าแก่เด็ก ฝึกให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผล ช่วยให้เกิดค้นพบ ความรู้ความสามารถและความถนัดของตน

3. สนองตอบความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และสิ่งที่เรียนมีความหมาย เปิด โอกาสให้เด็กได้เลือกสิ่งที่เด็กคิดว่าดีที่สุดใน

4. ส่งเสริมให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุง เสริมสร้างสังคม วิชาที่ควรเน้นคือ การศึกษาเพื่อสันติภาพ หลักสูตรด้านการศึกษาอาชีพ และ การศึกษาเพื่อเตรียมตัวนักเรียนออกไปดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. มุ่งพัฒนาทักษะการเรียน การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้รักการอ่านและ การแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนมีนิสัยที่ดีในการทำงานและมีทัศนคติทางสังคมที่ดี

6. มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปรัชญาในการดำรงชีวิต มีความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ และรู้จัก บำรุงรักษาสุขภาพทั้งของตนและส่วนรวม

จากทัศนะของนักวิชาการทางการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าลักษณะของ หลักสูตรที่ดีควรจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของ สังคม มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันของรายวิชาในหลักสูตร และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือ สำคัญหรือกรอบแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้บรรลุความมุ่ง หมายที่วางไว้ การจัดการศึกษาที่ดีควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิต และสังคมของ ผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนา ให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ ได้มีนักการศึกษา และผู้ให้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้หลากหลายทัศนะดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์(2540) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึง กระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “ การพัฒนา ” ตรง กับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น 2. การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

อุบลรัตน์ กิจไมตรี(2544)ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตร หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากแนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสภาพของเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตร

รูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีความละเอียดสูง ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ นักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้กำหนดรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายรูปแบบดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรแบ่งเป็น 3 ระบบ โดยเริ่มต้นมาจากระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ ระบบการประเมินหลักสูตร โดยที่แต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องและต่อเนื่องกัน ดังรายละเอียด

1. ระบบการร่างหลักสูตร

1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ เตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้แก่ สิ่งกำหนดทางวิชาการ สิ่งกำหนดทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งกำหนดทางการเมือง

1.2 รูปแบบหลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งได้หลังจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสิ่งที่กำหนดหลักสูตรข้อมูลภายนอก

1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้จริง

1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนการนำไปใช้ จะต้องจัดทำระบบข้อมูลที่ชัดเจนรวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ

2. ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่

2.1 การขออนุมัติการใช้หลักสูตร เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงรับสมัครผู้ที่ศึกษาและดำเนินการสอนได้

2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร จะกระทำควบคู่ไปกับการของอนุมัติหลักสูตร เมื่อหลักสูตรได้รับการอนุมัติเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการใช้หลักสูตรได้

2.3 การบริหารหลักสูตรหรือการดำเนินการใช้หลักสูตร เริ่มตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ไปจนถึงการจัดตารางสอน

3. ระบบการประเมินหลักสูตร ได้แก่

3.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตร เป็นการวางแผนว่าจะประเมินหลักสูตรในส่วนใดบ้าง เช่น ประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินย่อย ๆ แต่ละระบบ เช่น ระบบการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหรือประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

3.2 แผนการเก็บข้อมูล การจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่และการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ควรกำหนดว่า มีข้อมูลอะไรบ้างที่สำคัญในการตัดสินใจการจัดทำระบบข้อมูล จะช่วยจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และสังเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.4 การรายงานข้อมูล การจัดทำรายงานและการเสนอข้อมูล จะช่วยในการพิจารณาว่าหลักสูตรนี้มีค่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือว่าจะปรับปรุงแก้ไขระบบพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร ในจุดที่บกพร่องส่วนใดบ้าง

อาศยา สุริยฉาย (2543 : 20) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกันเนื่องจากมีจุดเน้นที่ต่างกัน เช่น เน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ การมุ่งเน้นกระบวนการสอน เป็นการแปลงหลักสูตรออกมาเป็นกำหนดการสอน แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน วัสดุ และสื่อการสอน ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นบทบาทนักพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน และการเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่ต่อเนื่องกัน เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเรียงลำดับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรได้เต็มรูปแบบ

ไทเลอร์ (Tyler 1950 : 1 - 2) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นต้นแบบที่มีนักการศึกษาหลายท่านนำไปประยุกต์ปรับปรุง โดยแนวคิดของไทเลอร์ จะมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ ประสิทธิภาพของประสบการณ์และการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ไทเลอร์ได้วางแบบโครงสร้างของหลักสูตรโดยให้หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรไว้ 4 ประการ ที่ผู้สร้างหลักสูตรควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
3. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้
4. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

Saylor, Alexander, และ Lewis (1981 :30) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่าจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรก่อน แล้วจึงดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยการเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับเป้าหมายและจุดประสงค์เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของสังคม และคำนึงถึงนโยบายทางการเมืองและสังคมด้วย เมื่อได้หลักสูตรแล้วก็นำไปใช้โดยต้องเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องมีความยืดหยุ่นให้แก่ครูในการเลือกรูปแบบการสอนและการใช้สื่อ ขั้นสุดท้ายคือการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยครู และประเมินหลักสูตรซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลที่ได้ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

Hunkins (1993) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรโดยมีการกำหนดขั้นตอนสำคัญ 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กรอบความคิดและหลักการของหลักสูตร ซึ่งทำให้แนวคิดนี้มีความพิเศษในขั้นนี้ จะดูว่าอะไรคือลักษณะที่แท้จริงของหลักสูตรที่ถูกพัฒนา อะไรเป็นองค์ประกอบสำคัญ วิธีการใดที่เป็นไปได้ในองค์ประกอบเหล่านี้ ซึ่งสามารถออกแบบหรือทำให้สัมพันธ์กันได้

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตร ประกอบด้วยงานสำคัญ 2 ประการ คือ วิเคราะห์ว่าเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมที่จะจัดการกับความต้องการของนักเรียนหรือไม่และวิเคราะห์จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยในการคัดเลือกเนื้อหาซึ่งเป็นขั้นต่อไปของการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งเนื้อหาอ้างอิงถึงกระบวนการรับรู้ที่ผู้เรียนใช้ศึกษา รวมทั้งกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อประยุกต์ใช้กับความรู้และทักษะ ในการสื่อสารกับเรื่องอื่นที่นักเรียนรับรู้

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นตอนนี้สำคัญมากในวิธีการสอน คือวิธีที่เนื้อหาถูกส่งไปถึงนักเรียนหรือจากประสบการณ์ของพวกเขาวิธีการสอนจะถูกนำมาใช้อย่างไร กิจกรรมการเรียนการสอนจะถูกออกแบบอย่างไร และหลักสูตรของโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะตัดสินใจว่าจะใช้สื่อ การสอนใด เช่น ตำรา แผนที่ รูปภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การใช้หลักสูตร หรือการปฏิบัติการหลักสูตร นำหลักสูตรที่ออกแบบมานั้นไปใช้กับนักเรียน

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินหลักสูตร จากที่นำหลักสูตรไปใช้ จะต้องประสานกับการประเมินซึ่งไม่ได้ประเมินเฉพาะผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แต่จะต้องประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องนำมาประเมิน

ขั้นตอนที่ 7 การดำเนินการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งเป็นการสร้างระบบที่ต่อเนื่องให้กับหลักสูตร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องว่าหลักสูตรมีการจัดการอย่างต่อเนื่อง

Fox (1962 : 204) อ้างถึงในสังัด อุทรานันท์ (2530 : 111 - 113) ได้เสนอแหล่งข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรพร้อมกับแสดงขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดังนี้คือ ค่านิยมต่างๆในสังคมจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรและจุดประสงค์ของหลักสูตรก็จะช่วยให้เราคัดเลือกสิ่งๆที่เรามีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ความต้องการทางสังคมและความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ

สุณีย์ ภูพันธ์ (2546 : 174) เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกันดังนี้ กำหนดจุดหมายของหลักสูตร แล้วจึงการจัดเนื้อหาของหลักสูตร จากนั้นก็เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ และต้องประเมินผลการประเมินผลหลักสูตรเพื่อนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

วิชัย ประสิทธิ์วิฑูฒิเวชท์ (2542 : 118) ได้มีการระบุถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีขั้นตอน มีกระบวนการที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในการปฏิบัติงาน ต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีหน่วยงานรับผิดชอบและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องกันไป โดยมีรายละเอียด ลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งอาจจำแนกเป็น
 - 1.1 คณะกรรมการอำนวยการ มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดแนวนโยบาย ให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก ประสานงาน ฯลฯ
 - 1.2 คณะกรรมการดำเนินงาน อาจแบ่งเป็นคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการเฉพาะเรื่อง ตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วจึงนำข้อมูลการทำงานมารวบรวมโดยคณะกรรมการดำเนินงาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน น่าจะเป็นการดำเนินงานโดยคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลมาสังเคราะห์โดยคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีสิ่งที่จะต้องกำหนดดังนี้
 - 3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Aim) เป็นจุดมุ่งหมายในระดับหลักสูตรที่มีลักษณะกว้าง แสดงถึง ค่านิยม คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน
 - 3.2 จุดหมายของหลักสูตร ต้องกำหนดพิสัยหรือขอบเขต (Domain) ให้ครบทุกด้าน แต่ละด้านต้องมีสัดส่วนอย่างไร ขึ้นอยู่กับผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและเป้าประสงค์(Goal) อันเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับสูงสุด ที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ
4. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) ต้องพิจารณาตัดสินใจใน 3 ประเด็นหลัก คือ

4.1 กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เมื่อมีจุดหมายของหลักสูตรที่มีพิสัยครบทุกด้าน ย่อมมองเห็นได้ว่า จะต้องจัดรายวิชาใดบ้างไว้ในหลักสูตร แต่ละรายวิชาที่มีความลึก และกว้างเพียงใด ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ ทำให้ใช้เวลาในการเรียนรู้แต่ละรายวิชาไม่เท่ากัน จึงเกิดเป็นโครงสร้างของหลักสูตร

4.2 การกำหนดจุดประสงค์ในระดับหลักสูตร

4.2.1 จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ ตามที่กำหนดในโครงสร้างของหลักสูตร

4.2.2 จุดประสงค์รายวิชา ซึ่งแยกกำหนดเป็นแต่ละรายวิชา

4.3 การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ซึ่งมีการเลือกการจัดอย่างเป็นกระบวนการ

5. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นขั้นต่อไปเนื่องจากการออกแบบหลักสูตร จนได้หลักสูตรที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีการคาบเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรกล่าวคือ

5.1 กรณีการปรับปรุงหรือแก้ไขหลักสูตร เพียงบางรายการที่เป็นส่วนปลีกย่อยอาจมีการประกาศให้นำหลักสูตรไปใช้ในระดับปฏิบัติการ

5.2 กรณีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ต้องนำหลักสูตรไปใช้ขึ้นทดลองใช้หลักสูตร ก่อนแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนการประกาศใช้หลักสูตรในระดับปฏิบัติการ หรือการอนุมัติหลักสูตร

6. การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นการพิจารณาคคุณค่าของหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติ และนำไปใช้แล้ว โดยใช้ผลของการวัดในแง่มุมมองต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมิน ด้วยวิธีการหรือรูปแบบหลากหลาย เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน สรุปผลการประเมิน และนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการ

7. การตัดสินใจต่อหลักสูตร ภายหลังจากการประเมินหลักสูตร นำผลการประเมินมาพิจารณาตัดสิน 4 ประเด็นคือ หลักสูตรที่กำลังใช้อยู่มีความถูกต้อง ทันสมัย เหมาะสมทุกประการก็ให้ใช้หลักสูตรฉบับนั้นไป แต่หากหลักสูตร พบว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการเพิ่มเติมให้ดีขึ้น ก็มีการปรับปรุง หากมีสิ่งบกพร่องบางประการก็ต้องมีการแก้ไข หรือประเมินแล้ว พบว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั้งปวง ก็ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในกรณีที่ตัดสินใจแล้วว่าหลักสูตรต้องปรับปรุงหรือแก้ไข วัฏจักรกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องย้อนกลับไปขึ้นการออกแบบ แต่หากตัดสินใจแล้วว่าจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพียงพอ

ย้อนกลับไปเริ่มที่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หรืออาจจัดตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวสามารถใช้สำหรับพัฒนาหลักสูตรทั้งในระดับชาติ และระดับสถานศึกษา

ระบบของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา Hyman (1971) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบเบื้องต้นของการสอน ซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู และเนื้อหาวิชาและผลการเรียน มีความเกี่ยวข้องกัน

เป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวโดยทั้ง 3 ส่วนจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ลำพอง บุญช่วย (2524) ได้กล่าวถึงแนวคิดในกระบวนการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กัน 7 อย่าง คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีการสอน วัตถุประสงค์ การสอน สื่อการสอน และ การประเมินผล

Steiner (1983 อ้างถึงในมะลิฉัตร เตื้ออานันท์, 2542) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนว่า แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ ครู (Teacher) นักเรียน(Student) เนื้อหาวิชาที่เรียน (Content) และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน(Setting) โดยให้คำจำกัดความของทั้ง 4 หน่วยนี้ว่าครู (Teacher) คือบุคคลที่พยายามแนะนำบุคคลอื่นให้เกิดความรู้ นักเรียน (Student) คือบุคคลที่พยายามเรียนรู้ภายใต้การแนะนำของบุคคลอื่น หลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาเรียน (Content) คือสิ่งที่โครงสร้างของจิต(Mental Structures) จะต้องเกิดการสำนึกในด้านของการรู้จัก ความมุ่งมั่นหรือความรู้สึก สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (Setting) คือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ นอกเหนือจากครูและนักเรียน ซึ่งอาจจะหมายถึงบุคคลอื่นๆ ที่นอกเหนือจากครูและนักเรียน เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง ชนิดของสถานศึกษาที่ๆ ศึกษา เช่น สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน มหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยปิด ระดับชั้นของการศึกษา เช่น ประถม มัธยม อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ

ระบบการเรียนการสอน (Systematic instructional) Kemp (1985) กล่าวถึง ระบบของการเรียนการสอนว่าเป็นการวางแผนของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อที่จะตอบคำถามพื้นฐาน 4 คำที่ว่า การเรียนการสอนนั้นเพื่อการพัฒนาผู้เรียนลักษณะใด อะไรคือสิ่งที่ผู้สอนต้องการเรียนรู้ได้ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนจะมีทักษะทางการเรียนที่ดีที่สุด และผู้สอนจะสามารถประเมินผลการเรียนการสอน คือ ผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งเค็มป์ กล่าวว่าส่วนประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้ จัดเป็นส่วนประกอบสำคัญขั้นพื้นฐานของการจัดระบบของการเรียนการสอน ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวว่าไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนเป็นปฏิสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน ในส่วนประกอบสำคัญ 4 ส่วนคือ ผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน

อุทุมพร จามรมาน (2530) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนกับการสอนที่เกิดจากองค์ประกอบที่เชื่อมกัน 5 อย่าง คือ ระหว่างสภาพของผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างบุคลิกภาพและภูมิหลังของผู้สอนและผู้เรียน ระหว่างความรู้ของผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างการตั้งจุดมุ่งหมายในการสอนของอาจารย์ กับการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนของนักศึกษา ระหว่างพฤติกรรมของผู้สอนกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอน ซึ่งประกอบด้วย

(1) ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้ในการสอนฉะนั้นครูควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่ดี

(2) นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับครูผู้สอน ทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จโดยสะดวก

(3) สิ่งที่จะสอนได้แก่เนื้อหาวิชาการต่างๆ ซึ่งครูจะต้องจัดเนื้อหาวิชา ให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อม ของการเรียนการสอน

องค์ประกอบทั้งสามประการดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะว่าเป็นกระบวนการที่แยกออกจากกันไม่ได้ จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปตลอดเวลา

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) ได้เสนอแนะว่า การสอนควรจะได้พิจารณา องค์ประกอบเบื้องต้น 4 ประการดังต่อไปนี้

- (1) ผู้เรียน เป็นการพิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เรียน
- (2) จุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน
- (3) วิธีการสอน เป็นการกำหนดวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน
- (4) การประเมิน เป็นกระบวนการประเมินผลการเรียน

อาจกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับส่วนประกอบสำคัญของระบบของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาได้ว่าส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นคือผู้สอน ผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การวัดและประเมินผล และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

หลักสูตรศิลปศึกษา

ศิลปะเป็นการเรียนรู้ถึงคุณค่าของความผูกพันระหว่างชีวิตกับศิลปะ มีความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ ก่อให้เกิดค่านิยมอันดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ ศิลปะจึงเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา ด้วยเหตุนี้ศิลปะจึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับชั้น สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาทางด้านศิลปะ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสาขาหนึ่งที่เป็นแหล่งผลิตบุคลากรทางศิลปศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถ

หลักสูตร เป็นส่วนประกอบเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยองค์ประกอบของหลักสูตรอาจจำแนกเป็น ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการ กิจกรรม และการประเมินผล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หลักสูตรจึงเป็นตัวกำหนดหรือเป็นโครงสร้างในการจัดประสบการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ในรายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง สถานะการศึกษาศิลปะระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ไทย ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตรศิลปะของแต่ละสถาบันต่างมีปรัชญา จุดเด่น และตอบสนอง ลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบัน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศึกษา ในปีพ.ศ. 2512 เป็นหลักสูตร 4 ปี รับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อผลิตครูศิลปศึกษา สำหรับสอนวิชาศิลปะและศิลปะปฏิบัติในโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยมตอนปลาย วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู ตลอดจนสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่มีการสอนวิชาศิลปะ และศิลปะปฏิบัติเป็นวิชาสามัญและบังคับเรียน

2. เพื่อปรับปรุงมาตรฐานและวุฒิของครูศิลปศึกษาให้เท่าเทียมกับครูสาขาวิชาอื่น

3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาของนิสิตครูศาสตร์ และคณะอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเปิดโอกาสให้เรียนวิชาศิลปศึกษา เป็นวิชาการศึกษาทั่วไปหรือวิชาเลือก

4. เพื่อเพิ่มและขยายงานในวิชาศิลปศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ

5. เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยหลักสูตร และการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับประถม และมัธยมศึกษา

6. เพื่อเป็นการอบรมครูประจำการในสาขาวิชาศิลปศึกษา ให้มีความรู้และคุณวุฒิที่เหมาะสมกับการสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และฝึกหัดครู

สำหรับการจัดโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนี้ ยังมีความสอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐานศิลปศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตร (สมาคมศิลปศึกษาแห่งชาติ, 1976) ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาสำหรับการสอนวิชาเฉพาะทางด้านศิลปศึกษา ประกอบด้วย

1.1 รายวิชาที่เป็นพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านศิลปะ ได้แก่ กลุ่มรายวิชาปฏิบัติการทางศิลปะขั้นพื้นฐาน เช่น การวาด การพิมพ์ ประติมากรรม การออกแบบ งานช่าง เป็นต้น ควรจัดให้เรียนประมาณ 21-30 หน่วยกิต กลุ่มรายวิชาความรู้ความเข้าใจทางศิลปะ เช่น ประวัติศาสตร์ทางศิลป์ ศิลปวิจารณ์ ปรัชญาศิลปะ สุนทรียศาสตร์ เป็นต้น ควรจัดให้มีการเรียนประมาณ 12-15 หน่วยกิต กลุ่มวิชาศิลปะขั้นสูง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนทางสาขาหนึ่งหรือมากกว่าตามความสนใจของผู้เรียน ควรจัดให้เรียนประมาณ 6-9 หน่วยกิต

1.2 รายวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเสริมความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาทางศิลปะให้กว้างขวางเพียงพอสำหรับการนำไปสอน รายวิชาด้านนี้มีหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาที่ให้ความรู้ความซาบซึ้ง ในศิลปะสาขาอื่น ๆ เช่น การละคร วรรณคดี หรือดนตรี เป็นต้น กลุ่มวิชาเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ เช่น วัสดุฝึกงาน องค์ประกอบทางเคมีของสี เป็นต้น กลุ่มวิชาทางด้านจิตวิทยาศิลปะ กลุ่มวิชาด้านศิลปะกับชีวิตประจำวัน หรือการประกอบอาชีพ

กลุ่มวิชาความรู้ด้านประวัติและปรัชญาศิลปศึกษา เนื้อหาวิชาเหล่านี้ควรจัดให้เรียนประมาณ 12-15 หน่วยกิต

2. เนื้อหาวิชาทางมนุษยศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย รายวิชาทาง สังคมวิทยา จิตวิทยา มานุษยวิทยา ธรรมชาติวิทยา และปรัชญาของการศึกษาทั่วไป และวิชาด้าน หลักสูตรและการศึกษาทั่วไป วิชาต่าง ๆ เหล่านี้ควรจัดให้เรียนประมาณ 9 หน่วยกิต

3. เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนการสอน และ ประสบการณ์จากการ ปฏิบัติงานจริง เนื้อหาวิชาในส่วนนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตรวจสอบทฤษฎีทางศิลปะ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ การประเมินผล การสังเกตการณ์เรียนการสอนศิลปะในชั้นเรียน การพัฒนา หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้และสื่อความหมาย การบริหารและ การจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และเครื่องมือต่าง ๆ

4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้เรียนควรมีประสบการณ์การสอนทั้งใน ระดับประถมและมัธยมศึกษา ทั้งในฐานะผู้ช่วยสอนหรือสอนเองโดยตรง โดยการดูแลแนะนำของ อาจารย์นิเทศที่มีประสบการณ์ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งไม่น้อยกว่า 2 เดือน อาจารย์นิเทศหรือผู้ดูแล การฝึกสอนของนิสิตควรมีประสบการณ์การสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี การประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพควรประเมินจากการเรียนการสอน และสภาพการสอนควบคู่กับการประเมิน ความก้าวหน้าของนิสิต จะต้องมีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียนที่ฝึกสอน และ โรงเรียนนั้นควรมีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกประสบการณ์ของผู้เรียน

หลักสูตรศิลปศึกษาในประเทศไทย

หลักสูตรศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต(ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2531)

ชื่อหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
Bachelor's Degree in Education

ชื่อปริญญา ครุศาสตรบัณฑิต
Bachelor of Education

ชื่อย่อปริญญา ค.บ. (B.Ed.)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและเหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร

คณะครุศาสตร์เริ่มใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี ในปีการศึกษา 2500 เป็น หลักสูตรระบบหน่วยกิต แบ่งเป็น 2 หลักสูตร คือ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลักสูตรแต่ละ แขนงวิชา คือ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครุ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี เมื่อเริ่มใช้หลักสูตรนี้ได้รับนิสิตจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา หรือ เทียบเท่า

กับชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5) นิสิตรุ่นแรก สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2503 เป็นจำนวน รวม 66 คน และในปีการศึกษา 2504 มีนิสิตในหลักสูตรนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 515 คน

หลังจากการเริ่มใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2500 การเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ ได้พัฒนาและขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง จำนวนแผนกวิชา ซึ่งเริ่มแรกในปี พ.ศ. 2500 มีเพียง 4 แผนกวิชา ได้เพิ่มเป็น 10 แผนกวิชา ในปี พ.ศ. 2511 และจำนวนนิสิตในหลักสูตรเพิ่มจาก 515 คน ในปีการศึกษา 2504 เป็น 1,589 คน ในปีการศึกษา 2515 ขณะเดียวกัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยระบบการศึกษาแบบหน่วยกิตสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2515 คณะครุศาสตร์จึงต้องได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรนี้อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. 2515 หลังจากที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในรายการปลีกย่อยมาแล้ว 2 ครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายงานคณะครุศาสตร์และสอดคล้องกับระเบียบของมหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2515 แบ่งออกเป็นโปรแกรมการศึกษา 27 โปรแกรม ในแต่ละโปรแกรมยังคงประกอบด้วย 4 หมวดวิชาเช่นเดิม กล่าวคือ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครุ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี

สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2515 หลังจากมีการแก้ไขเล็กน้อยตามมติของที่ประชุม ครั้งที่ 331 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2519 แต่คณะครุศาสตร์จะต้องแก้ไขหรือปรับปรุงหลักสูตรนี้อีกครั้งตามมติของที่ประชุม คณบดี ครั้งที่ 3/2519 เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2519 ในเรื่องโปรแกรมการศึกษาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2520 คณะครุศาสตร์ได้ขอปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณบดี ครั้งที่ 3/2519 ดังกล่าวแล้วข้างต้น และเพื่อให้หลักสูตรของคณะครุศาสตร์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรระดับประถมและมัธยมศึกษา รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาทั่วไปของโครงการการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยด้วย หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2520 นี้ เปลี่ยนจากโปรแกรมการศึกษา 27 โปรแกรม มาเป็นสาขาต่างๆ 5 สาขา ได้แก่ สาขาการศึกษาปฐมวัย สาขาประถมศึกษา สาขามัธยมศึกษา สาขาการสอนวิชาเฉพาะ และสาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน และได้เพิ่มจำนวนวิชาออกจาก 21 วิชาเอก เป็น 27 วิชาเอก

หลังจากประกาศใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2520 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้มีการประกาศหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังกล่าวส่งกระทบต่อหลักสูตรการผลิตครูในระดับปริญญาตรีของสถาบันผลิตครู

อย่างน้อยสองประการ คือ หลักสูตรของสถาบันผลิตครูต้องเป็นหลักสูตรที่พร้อมรับนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพื้นความรู้แตกต่างกันมาก มีความรู้ลึกมากขึ้น นอกจากนี้หลักสูตรผลิตครูยังต้องปรับปรุง เพื่อผลิตครูที่สามารถสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามกำหนดของหลักสูตรใหม่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะครุศาสตร์จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี อีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2525 โดยเน้นการปรับปรุงหลักสูตรในระยะสั้นในเรื่องรายละเอียดของรายวิชาในหมวดต่างๆของหลักสูตร มิได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรแต่ประการใด กล่าวคือหลักสูตรยังคงแบ่งออกเป็น 5 สาขา และ 27 วิชาเอก จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรและในแต่ละวิชาเอกยังคงเท่าเดิม หลักสูตรฉบับแก้ไขรายละเอียดนี้ได้ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2525

ขณะที่คณะครุศาสตร์ปรับปรุงหลักสูตรระยะสั้นดังกล่าวข้างต้น ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปีระยะยาว โดยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตรให้ได้ผลจริงจัง จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาทบทวนทั้งระบบหลักสูตร กล่าวคือ พิจารณาทบทวนหลักการ วัตถุประสงค์ การบริหารการเรียนการสอน ตลอดจนคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งควรจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามปณิธานและความมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นคณะครุศาสตร์จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรและสาขาวิชา ทั้งนี้ได้ยึดหลักการปรับปรุงหลักสูตร 7 ประการ คือ

1. หลักความยืดหยุ่น
2. หลักบูรณาการ
3. หลักวิทยาการทันสมัย
4. หลักตอบสนองสังคมและความต้องการของบุคคล
5. หลักยึดสมรรถภาพที่จะปฏิบัติงานครู
6. หลักปฏิบัติควบคุมทฤษฎี
7. หลักสร้างคุณธรรมและค่านิยมในวิชาชีพครู

หลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ เป็นหลักสูตรที่ขยายจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรเป็น 145 หน่วยกิต ในด้านหมวดวิชายังคงแบ่งเป็น 4 หมวดวิชาคงเดิม แต่ได้ปรับปรุงจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชาในสาขามัธยมศึกษาได้เปิดวิชาเอกบริการสื่อสารการศึกษา

วัตถุประสงค์

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2531 เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี จัดขึ้นสำหรับผู้ที่มีความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทาง

ครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษาและนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาครุศึกษา

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ผู้ที่จะสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครู

ระเบียบการเรียนและการวัดผล

ระเบียบการเรียนและการวัดผล เป็นไปตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยระบบการศึกษาแบบหน่วยกิตสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2527

สถานที่และอุปกรณ์การสอน

ใช้สถานที่และอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่แล้วของคณะครุศาสตร์ และคณะต่างๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีรายวิชาบรรจุอยู่ในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

จำนวนหนังสือและตำราเรียน

จำนวนหนังสือแบบเรียนและวารสารของห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ประมาณ 96,651 เล่ม

หลักสูตร

1. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 145-147 หน่วยกิต
2. โครงสร้างของหลักสูตร หลักสูตรแบ่งออกเป็นสาขาและหมวดวิชา และมีการจัดส่วนจำนวนหน่วยกิต และการจัดวิชาเอก ดังนี้

2.1 สาขา หลักสูตร แบ่งเป็น 5 สาขา คือ

ก. สาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อเตรียมครูสำหรับการศึกษาของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ขวบ

ข. สาขาประถมศึกษา เพื่อเตรียมครูสำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ค. สาขามัธยมศึกษา เพื่อเตรียมครูสำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ง. สาขาการสอนวิชาเฉพาะ เพื่อเตรียมครูวิชาเฉพาะ เช่น พลศึกษา สุขศึกษา ศิลปศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ ดนตรี ธุรกิจ สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จ. สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเตรียมบุคลากรทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.2 หมวดวิชา หลักสูตรแต่ละสาขาแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา คือ

ก. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นหมวดวิชาที่มุ่งให้นิสิตเกิดความรู้กว้างในการสรรพวิทยาการและมีคุณธรรมในอันที่จะอำนวยประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตในสังคม

ข. หมวดวิชาครู เป็นหมวดวิชาที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรวิชาครูวิชาครูวิชาครูและมี ประสบการณ์ทางวิชาชีพเพียงพอที่จะเป็นครูที่ดีต่อไป

ค. หมวดวิชาเอก เป็นหมวดวิชาที่นิสิตเลือกเรียน เพื่อเป็นเนื้อหาวิชาที่จะ นำไปใช้สอนและเป็นพื้นฐานการศึกษาระดับสูงในวิชานั้นๆต่อไป หมวดวิชาเอกบางส่วนที่เป็นวิชา บุคลากรทางการศึกษาที่นิสิตสามารถเลือกเรียนเพื่อเตรียมเป็นบุคลากรทางการศึกษาได้ด้วย

ง. หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นหมวดวิชาที่นิสิตเลือกเรียนตามความสนใจของ ตนเพื่อให้มีโอกาสนำมาใช้วิจารณ์ของตนโดยเสรี

2.3 การจัดจำนวนหน่วยกิต

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	145-147	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	35	หน่วยกิต
รายวิชาบังคับ	33	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	7	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	14	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
รายวิชาเลือก	2	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาครู	37-72	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเอก	34- 68	หน่วยกิต
ง. หมวดวิชาเลือกเสรี	5-10	หน่วยกิต

สาขา	จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำในแต่ละหมวดวิชา				
	วิชาการศึกษา ทั่วไป	วิชา ครู	วิชาเอก	วิชา เลือก เสรี	รวม
การศึกษาปฐมวัย	35	57	47	6	145
ประถมศึกษา	35	57	47	6	145
มัธยมศึกษา	35	39	68	5	147
			(เอกละ 34)		
การสอนวิชาเฉพาะ	35	40	60	10	145
การศึกษานอกระบบโรงเรียน	35	72	34	5	146

โครงสร้างจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาครูแยกตามสาขา

สาขา	จำนวน หน่วย กิตรวม	การจัดหน่วยกิตในหมวดวิชา ครู			เลือก
		บังคับ			
		บังคับ ร่วม	บังคับ เฉพาะ สาขา	รวม บังคับ	
1. การศึกษาปฐมวัย	57	28	15	43	14
2. ประถมศึกษา	57	28	17	45	12
3. มัธยมศึกษา	39	28	9	37	2
4. การสอนวิชา เฉพาะ	40	28	8	36	4
วิชาเอกธุรกิจ	40	28	8	36	4
วิชาเอกศิลปศึกษา	40	28	8	36	4
วิชาเอกศิลปศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์	40	28	8	36	4
วิชาเอกดนตรี	40	28	8	36	4
วิชาเอกพลศึกษา	40	28	6	36	4
วิชาเอกสุขศึกษา	*36	28	6	34	2
5. การศึกษานอก ระบบโรงเรียน					

2.4 การจัดหมวดวิชาเอก การจัดหมวดวิชาเอกของสาขาต่างๆ เป็นดังนี้

ก. สาขาการศึกษาปฐมวัย มีวิชาเอกแบบเอกสายเดียว คือ การศึกษา
ปฐมวัย 47 หน่วยกิต

ข. สาขาประถมศึกษา มีวิชาเอกแบบเอกสายเดียว ประกอบด้วย วิชาเอก 47 หน่วยกิต

ค. สาขามัธยมศึกษา หมวดวิชาเอกในสาขามัศึกษามีแบบเดียว คือ แบบเอกคู่ ประกอบด้วยวิชาเอก 34 หน่วยกิต รวมเป็น 68 หน่วยกิต

ง. สาขาการสอนวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเอกในสาขาการสอนวิชาเฉพาะมีแบบเดียว คือ แบบเอกสายเดียว ประกอบด้วยวิชาเอก 60 หน่วยกิต

จ. สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมวดวิชาเอกในสาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นแบบเอกเดียว ผู้เรียนจะศึกษาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนในหมวดวิชาครู (หมวด ข.) 36 หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาเอกอื่น จำนวน 34 หน่วยกิต

การจัดหมวดวิชาเอก มีความหมายดังนี้

แบบเอกเดียว เป็นการเรียนในสาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งต้องเรียนวิชาเนื้อหา เป็นวิชาเอก 1 วิชาเอก

แบบเอกคู่ เป็นการเรียนในสาขามัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิชาเอก 2 วิชาเอก

แบบเอกสายเดียว เป็นการเรียนในสาขาการสอนเฉพาะ สาขาการศึกษาปฐมวัยสาขา ปฐมศึกษา และสาขาบุคลากรทางการศึกษา

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

1. วัตถุประสงค์

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิต

1.1 มีความรู้กว้างในสรรพวิทยาการทันสมัย มีความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้ง ภายภาพ ชีวภาพ และสังคมภาพ ตลอดจนมีความเข้าใจและซาบซึ้งในสิ่งสรรค์สร้างของมนุษย์ใน อันที่จะอำนวยประโยชน์แก่การดำเนินชีวิต

1.2 มีความเข้าใจในสภาพสังคมโดยเฉพาะสังคมไทย สามารถพิจารณาสภาพและ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นจริงได้อย่างถ่องแท้

1.3 มีความสามารถคิดและวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ มีความ สงสัยใฝ่รู้ในทางเพิ่มพูนสติปัญญา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 มีความเป็นผู้นำทางปัญญา และเป็นผู้นำสังคม สามารถเสนอความรู้ความคิดได้ อย่างมีหลักการและมีเหตุผล

1.5 มีทักษะทางภาษาขั้นพื้นฐานในการสื่อความหมาย

2. ข้อกำหนดการเลือกเรียนรายวิชา

2.1 บัณฑิตทุกสาขาต้องเรียนรายวิชาบังคับในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป คิดเป็นจำนวน 33 หน่วยกิต

- 2.2 นิสิตทุกสาขาต้องเรียนรายวิชาเลือกในหมวดนี้อีกจำนวน 2 หน่วยกิต
- 2.3 ให้เลือกเรียนเฉพาะรายวิชาที่ไม่ซ้ำซ้อนกับรายวิชาบังคับในหมวดวิชาเอกเท่านั้น
- 2.4 นอกจากรายวิชาเลือกที่ปรากฏในหลักสูตร นิสิตยังสามารถเลือกเรียนรายวิชาเลือกที่เปิดสอนโดยโครงการการศึกษาทั่วไป โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ด้วย

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป(35 หน่วยกิต)

1.1 รายวิชาบังคับ (33 หน่วยกิต) แบ่งออกเป็น

- ก. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- ข. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- ค.กลุ่มวิชาภาษา
- ง. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

1.2. รายวิชาเลือก (2 หน่วยกิต) แบ่งออกเป็น

- ก. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- ข. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- ค. กลุ่มวิชาภาษา
- ง. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

ในรายวิชาเลือกตามที่ปรากฏข้างต้นนี้ นิสิตยังสามารถเลือกเรียนรายวิชาเลือกที่เปิดสอนโดยโครงการการศึกษาทั่วไป โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ด้วย

หมวดวิชาครู

1. วัตถุประสงค์

หมวดวิชาครูมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นิสิต

1.1 มีความรู้ ความเข้าใจอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งในพื้นฐาน หน้าที่ และกระบวนการของการศึกษา

1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีและหลักวิชาครูทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล

1.3 มีทักษะในการปฏิบัติงานครูอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.4 มีบุคลิกภาพและทัศนคติ เหมาะสมกับการเป็นครู และมีศรัทธาในวิชาชีพครู

2. ข้อกำหนดการเลือกเรียนรายวิชา

นิสิตทุกสาขาวิชาต้องเรียนรายวิชาในหลักสูตรแกนกลางของวิชาครู จำนวน 28 หน่วยกิต

นิสิตปี 1 ต้องเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 1

นิสิตปี 2 ต้องเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 2

นิสิตปี 3 ต้องเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 3

นิสิตปี 4 ต้องเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 4

นิสิตปี 1 ต้องเรียนวิชาสัมมนาการศึกษาหลังจากเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพ

หมวดวิชาครู สาขาการสอนวิชาเฉพาะ(40 หน่วยกิต)

1.1 รายวิชาบังคับบรวม (28 หน่วยกิต)

410	180	ประสบการณ์วิชาชีพ 1	1 (0-2-1)
410	280	ประสบการณ์วิชาชีพ 2	1 (0-2-1)
410	380	ประสบการณ์วิชาชีพ 3	1 (0-2-1)
410	481	ประสบการณ์วิชาชีพ 4	6 หน่วยกิต
410	490	สัมมนาการศึกษา	2 (2-0-4)
411	103	ปฐมนิเทศการศึกษา	3 (3-0-6)
412	302	การประเมินผลการเรียนการสอน	3 (2-2-5)
412	420	ระเบียบวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์	2 (2-0-4)
417	214	จิตวิทยาพื้นฐานการศึกษา	3 (3-0-6)
417	215	จิตวิทยาสำหรับครู	3 (2-2-5)
418	201	เทคโนโลยีการศึกษา	2 (2-0-4)
418	204	การปฏิบัติการสื่อการสอน	1 (0-2-1)

1.2 รายวิชาบังคับเฉพาะสาขาและรายวิชาเลือก

สาขาวิชาศิลปศึกษาอยู่ในกลุ่ม ข ซึ่งมีรายวิชาบังคับเฉพาะสาขา (8 หน่วยกิต)

410	301	หลักสูตรและการสอน	3 (3-0-6)
420	214	กิจกรรมศิลปะสำหรับครู	2 (1-2-3)
420	323	พฤติกรรมกรรมการสอนศิลปศึกษา	3 (2-2-5)
รายวิชาเลือก (4 หน่วยกิต)			
411	495	ปรัชญาการศึกษาชั้นนำ	2 (2-0-4)
414	354	สันติศึกษา	2 (2-0-4)
416	401	การบริหารการศึกษาทั่วไป	2 (2-0-4)
418	120	คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3 (2-2-5)
420	215	ศิลปะการช่างสำหรับครู	2 (1-2-3)
420	304	ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ	2 (2-0-4)
420	330	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2 (1-2-3)
420	350	โปรแกรมอุตสาหกรรมศิลป์ในโรงเรียน	2 (2-0-4)
420	401	การวางแผนและการจัดโรงฝึกงาน	2 (1-2-3)

431 372 วาพิทยาสำหรับครู
3)

2 (1-2-

หมวดวิชาเอก

วิชาเอกศิลปศึกษา(60 หน่วยกิต)

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาศิลปศึกษา ในระดับโรงเรียนทั้งระดับประถมและมัธยม ตลอดจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางศิลปะด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งมีความรู้เพียงพอที่จะศึกษาในระดับสูง

2. ข้อกำหนด การเลือกวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาเอก

นิสิตที่จะเลือกวิชาเอกศิลปศึกษาเป็นวิชาเอกต้อง

2.1 เป็นนิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ

2.2 มีความรู้ความถนัด พื้นฐานทางศิลปะ

2.3 เรียนวิชาต่อไปนี้ในหมวดวิชาครู

410 301 หลักสูตรและการสอน (3 หน่วยกิต)

420 214 กิจกรรมศิลปะสำหรับครู (2 หน่วยกิต)

420 323 พฤติกรรมการสอนศิลปศึกษา (3 หน่วยกิต)

3. รายวิชา

3.1 รายวิชาบังคับ (44 หน่วยกิต)

รหัส	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
420 101	ศิลปศึกษาขั้นนำ	2(2-0-4)
420 103	การวาดเส้น	2(1-2-3)
420 105	การออกแบบ	2(1-2-3)
420 110	การเขียนภาพคนและจัดองค์ประกอบ	2(1-2-3)
420 112	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	2(2-0-4)
420 113	ประติมากรรมสำหรับครู	2(1-2-3)
420 160	ศิลปะพื้นบ้าน	2(2-0-4)
420 161	การเขียนแบบ	2(1-2-3)
420 202	ภาพพิมพ์สำหรับครู	2(1-2-3)
420 203	จิตรกรรมสำหรับครู	2(1-2-3)
420 218	ศิลปะไทย	2(2-0-4)

420	230	ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย	2(2-0-4)
420	243	ศิลปะในโรงเรียนประถม	2(2-0-4)
420	244	ศิลปะในโรงเรียนมัธยม	2(2-0-4)
420	250	การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์	2(1-2-3)
420	270	การออกแบบร่าง	2(1-2-3)
420	310	การออกแบบพาณิชย์ศิลป์	2(1-2-3)
420	317	การออกแบบตกแต่งภายใน	2(1-2-3)
420	324	ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา	2(2-0-4)
420	325	ศิลปวิจารณ์	2(2-0-4)
420	441	สุนทรียศึกษา	2(2-0-4)
420	444	การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ	2(1-2-3)

3.2 รายวิชาเลือก (16 หน่วยกิต)

ให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาเลือกของศิลปศึกษาหรือวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในภาควิชา
ศิลปศึกษาจนครบ 16 หน่วยกิต โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

361	113	มูลฐานการออกแบบสถาปัตยกรรม	2(2-0-4)
361	152	การเขียนภาพทางสถาปัตยกรรม	2(0-4-2)
361	241	ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม	3(3-0-6)
361	242	สถาปัตยกรรมไทย 1	2(2-0-4)
362	261	เครื่องเคลือบดินเผาขั้นต้น	2(1-2-3)
420	102	วัสดุและการออกแบบ	2(1-2-3)
420	108	แผนการออกแบบ	2(1-2-3)
420	109	การปฏิบัติงานศิลปะ	2(1-2-3)
420	111	วัสดุวิทยา	2(2-0-4)
420	150	การประดิษฐ์เครื่องหนัง	2(1-2-3)
420	154	งานพลาสติก 1	2(1-2-3)
420	200	ทัศนศิลป์	2(1-2-3)
420	204	ภาพพิมพ์และการประกอบเรื่องสำหรับครู	2(1-2-3)
420	205	การเขียนภาพคนชั้นสูง	2(1-2-3)
420	206	การเขียนภาพสีน้ำสำหรับครู	2(1-2-3)
420	207	เครื่องดินเผา	2(1-2-3)

420	209	การเขียนและการออกแบบตัวอักษร	2(1-2-3)
420	211	การพิมพ์ไม้สำหรับครู	2(1-2-3)
420	212	การเขียนภาพสีน้ำมันสำหรับครู	2(1-2-3)
420	217	ประติมากรรมเครื่องดินเผาและเครื่องเคลือบ	2(1-2-3)
420	219	การเขียนและแรงงานสถาปัตยกรรม	2(1-2-3)
420	220	การเขียนแบบและออกแบบขั้นสูง	2(1-2-3)
420	221	ศิลปะตะวันออก	2(2-0-4)
420	222	ศิลปะตะวันตก	2(2-0-4)
420	224	ประวัติศาสตร์ประติมากรรม	2(2-0-4)
420	225	ประวัติศาสตร์จิตรกรรม	2(2-0-4)
420	228	การวาดภาพทิวทัศน์	2(1-2-3)
420	229	ศิลปะไทยขั้นสูง	2(1-2-3)
420	235	การช่างอุตสาหกรรม	2(1-2-3)
420	258	การประดิษฐ์และการออกแบบเครื่องประดับ	2(1-2-3)
420	301	ภาพพิมพ์ไม้ขั้นสูง	2(1-2-3)
420	305	การทำหุ่นจำลอง	2(1-2-3)
420	306	ภาพพิมพ์	2(1-2-3)
420	307	ประติมากรรมไม้สำหรับครู	2(1-2-3)
420	308	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	2(1-2-3)
420	309	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน	2(1-2-3)
420	311	วิสัยศิลปะไทย	2(2-0-4)
420	312	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะขั้นสูง	2(1-2-3)
420	313	การออกแบบพาณิชย์ศิลป์ขั้นสูง	2(1-2-3)
420	316	การออกแบบเครื่องแต่งกาย	2(1-2-3)
420	318	การวาดเส้นขั้นสูง	2(1-2-3)
420	319	ประติมากรรมขั้นสูง	2(1-2-3)
420	320	จิตรกรรมขั้นสูง	2(1-2-3)
420	321	การออกแบบเครื่องเรือน	2(1-2-3)
420	322	ปัญหาการออกแบบตกแต่งภายใน	2(1-2-3)
420	401	การวางแผนและการจัดโรงฝึกงาน	2(1-2-3)
420	402	ประติมากรรมโลหะ	2(1-2-3)

420	403	ประติมากรรมหิน	2(1-2-3)
420	404	ประติมากรรมไม้ชั้นสูง	2(1-2-3)
420	405	ประติมากรรมโลหะชั้นสูง	2(1-2-3)
420	406	ประติมากรรมหินชั้นสูง	2(1-2-3)
420	407	การออกแบบชั้นสูง	2(1-2-3)
420	408	การออกแบบสถาปัตยกรรม	2(1-2-3)
420	409	การออกแบบเครื่องเรือนชั้นสูง	2(1-2-3)
420	410	การออกแบบตกแต่งภายในชั้นสูง	2(1-2-3)
420	413	การเขียนภาพสีน้ำมันชั้นสูง	2(1-2-3)

หมวดวิชาเลือกเสรี(5-10 หน่วยกิต)

นิสิตเลือกเรียนรายวิชาในระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกศิลปศึกษา (ปรับปรุงแก้ไข ปี พ.ศ.2538) มีรายละเอียดของหลักสูตรดังนี้

1. ชื่อปริญญา : ครุศาสตร์บัณฑิต (ศิลปศึกษา)

คบ. (ศิลปศึกษา)

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ ในการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับของโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางศิลปะด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งมีความรู้เพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูง

4. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 145 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรดังนี้ 1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 34 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 6 หน่วยกิต วิชาเลือก 18 หน่วยกิต 2. หมวดวิชาเฉพาะ 101 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาครู 41 หน่วยกิต และวิชาเอก 60 หน่วยกิต แบ่งเป็น 1. รายวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต 2. รายวิชาเลือก 16 หน่วยกิต 3. หมวดวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต

วิชาเอก 60 หน่วย แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต ซึ่งมีรายวิชาดังนี้ ศิลปะชั้นนำ การวาดเส้น การออกแบบ การเขียนภาพคนและจัดองค์ประกอบ ประวัติศาสตร์ศิลปะ

ประติมากรรมสำหรับครู ศิลปะพื้นบ้าน การเขียนแบบ ภาพพิมพ์สำหรับครู จิตรกรรมสำหรับครู ศิลปะไทย ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา ศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา การออกแบบร่าง การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ การออกแบบพาณิชยศิลป์ การออกแบบตกแต่งภายใน ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศึกษา การศึกษา ศิลปะภายใต้การนิเทศ และรายวิชาเลือก 16 หน่วยกิต มีรายวิชาดังนี้ คือ วัสดุและการออกแบบงานพลาสติก การเขียนภาพคนชั้นสูง ศิลปะตะวันออก การช่างอุตสาหกรรม ศิลปะไทยชั้นสูง ฯลฯ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538)

ต่อมาหลักสูตรศิลปศึกษา ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปศึกษา ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรมีความซับซ้อนน้อยลง สาเหตุเนื่องจากการปรับปรุงวัตถุประสงค์วิชาเฉพาะที่ต้องการให้นิสิตสามารถนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อชั้นสูง จึงต้องปรับฐานการศึกษาวิชาศิลปศึกษา จึงทำให้รายวิชาเฉพาะมีจำนวนหน่วยกิตเพิ่มขึ้น
2. วิชาเฉพาะศิลปศึกษามีมากขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพและความต้องการครูให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามากขึ้น เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. หลักสูตรเป็นการศึกษาต่อ มาจากสาเหตุของแผนพัฒนาการศึกษาที่ส่งเสริมนโยบายการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพครู

หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2543)

1. ชื่อหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต
Bachelor's Degree in Education
2. ชื่อปริญญา ครุศาสตร์บัณฑิต
ค.ป.
Bachelor of Education
B.Ed.
3. หน่วยงานรับผิดชอบ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มุ่งความเป็นเลิศในการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ของผู้คนให้มีความรู้เรื่องปัญหาและคุณธรรม และมีความสามารถในการสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรอบรู้ในสรรพวิทยาการในฐานะที่เป็นพลเมืองและพลโลก ได้แก่
 - 1.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่เป็นสื่อแสดงความรู้และความคิดอย่างน้อย 2 ภาษา โดยเฉพาะภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - 1.2 มีความรอบรู้และใฝ่รู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม สามารถเชื่อมโยงระบบเหล่านี้ กับมาตรฐานความเป็นสากลในลักษณะสหวิทยาการ เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
 - 1.3 มีบุคลิกดี มีคุณธรรม มีสุนทรียภาพ มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และมีความเป็นผู้นำ
 - 1.4 มีความรู้ความเข้าใจในสังคม วัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ ตามวิถีประชาธิปไตย มีความศรัทธาในวิธีการแห่งปัญญา ศรัทธาในความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้อื่น รู้จักการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม การร่วมมือและการประสานประโยชน์
 - 1.5 มีความรู้ ความสามารถในการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม
2. ความเป็นครูและมีความสามารถในการสร้างสรรคการเรียนรู้แนวใหม่ ได้แก่
 - 2.1 มีความรักที่จะเป็นครู เปี่ยมด้วยคุณธรรมและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - 2.2 มีความสามารถในการสอนและการสร้างสรรคการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นความหลากหลายเพื่อตอบสนองผู้เรียนเป็นหลัก
 - 2.3 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการสอนโดยใช้นวัตกรรม มีทักษะการคิด และการออกแบบการเรียนการสอนแนวใหม่
 - 2.4 มีความสามารถในการบริหารการจัดการ การพัฒนาระบบการศึกษา และป็นนักบริหารการศึกษาแนวใหม่
 - 2.5 ความเป็นผู้นำ ในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาให้เป็นการศึกษาแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพ
 - 2.6 มีความสามารถในการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างสรรคการศึกษาให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. มีความรู้ลึกซึ้งในศาสตร์ที่จะสอนและศาสตร์ที่จะสร้างสรรคการเรียนรู้ ได้แก่
 - 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจในแก่นแท้และเนื้อหาสาระของศาสตร์ในระดับที่จะสอน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์
 - 3.2 มีความตระหนักในคุณค่าของศาสตร์ที่จะสอน สามารถพัฒนาความคิดด้านคุณค่าให้เป็นระบบและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ทั้งในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียนและมีคุณสมบัติอื่น ตามระเบียบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือตามประกาศของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งจะประกาศเป็นปีๆไป

การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

สอบคัดเลือกโดยผ่านทบวงมหาวิทยาลัยและ/หรือการคัดเลือก โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบการศึกษา

ใช้ระบบการศึกษาแนวทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งๆ แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา (semester) คือภาคการศึกษาต้นและภาคการศึกษาปลาย และอาจมีภาคฤดูร้อน (summer session) ต่อจากภาคการศึกษาปลายอีก 1 ภาค ก็ได้ ภาคการศึกษาหนึ่งๆ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ส่วนภาคฤดูร้อนมีระยะเวลาการศึกษาประมาณ 6 สัปดาห์ ทั้งนี้ต้องมีชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชาเท่ากับชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษาปกติ

ระยะเวลาการศึกษา

เป็นหลักสูตร 4 ปี มีระยะเวลาศึกษาไม่ต่ำกว่า 7 ภาคการศึกษา และไม่เกิน 16 ภาคการศึกษา

การลงทะเบียนเรียน

นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาหนึ่งๆ ไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ส่วนในภาคฤดูร้อนจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 7 หน่วยกิต

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

1 เกณฑ์การวัดผล/ประเมินผลแบ่งเป็น 2 ด้าน

1.1 ด้านวิชาการ

นิสิตต้องสอบได้สัญลักษณ์ A , B+ , B , C+ , D+ , D หรือ S จึงจะถือว่าสอบผ่าน ถ้านิสิตได้รับสัญลักษณ์ F U หรือ W ถือว่าสอบไม่ผ่าน ถ้าเป็นรายวิชาบังคับตามหลักสูตร นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำอีกจนกว่าจะได้รับสัญลักษณ์ A , B+ , B , C+ , D+ , D หรือ S แต่

ถ้าเป็นรายวิชาเลือก นิสิตจะลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นซ้ำอีก หรือลงทะเบียนรายวิชาอื่นแทนก็ได้ หรือนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ D ก็ได้ เรียกว่าการเรียนเน้น

1.2 ด้านคุณธรรม ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพ

นิสิตต้องผ่านเกณฑ์การประเมินพัฒนาการด้านคุณธรรม ลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพ โดยใช้ใบประมวลผลพัฒนาการนิสิต (Student Development Transcript) และการปัจฉิมนิเทศ “ ตามเกณฑ์การพิจารณาและข้อกำหนดในรายละเอียดของคณะครุศาสตร์ ”

2 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

2.1 นิสิตที่ศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 7 ภาคการศึกษา เรียนครบตามหลักสูตรด้านวิชาการ และผ่านการเกณฑ์การประมวลผลพัฒนาการนิสิตแล้ว จะต้องยื่นความจำนงขอสำเร็จการศึกษาที่สำนักทะเบียนและประมวลผลตามเวลาที่กำหนดให้ยื่นความจำนง

2.2 สำนักทะเบียนและประมวลผลส่งผลการลงทะเบียนเรียนและผลการสอบของนิสิตที่ยื่นความจำนงขอสำเร็จการศึกษาให้คณะตรวจสอบหลักสูตร

2.3 คณะส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา/หัวหน้าวิชาเอกตรวจสอบหลักสูตร

2.4 เมื่อนิสิตสอบได้ครบตามหลักสูตร ได้แต้มเฉลี่ยสะสม 2.00 ขึ้นไป

โดยผ่านการประเมินผลตาม ข้อ 1 ทะเบียนคณะเสนอรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาต่อคณะกรรมการประจำคณะ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาและจัดทำประกาศรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาส่งให้สำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญาต่อไป

การบริหารหลักสูตร

1. ให้คณบดีแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับคณะ สาขาวิชา และวิชาเอก เป็นผู้ดำเนินการบริหารประเมินผลและออกข้อกำหนดต่างๆ เพื่อเสนอคณะกรรมการประจำคณะ ประกาศใช้ต่อไป

2. แนวการประเมินผลหลักสูตรมี ดังนี้

2.1 ประเมินปฏิกิริยาของผู้เรียน (Reaction Evaluation) ทุกวิชา ทุกภาคการศึกษา และประเมินปฏิกิริยาของผู้สอนและผู้บริหาร ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

2.2 ประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) ทุกวิชา ทุกภาคการศึกษา และประเมินผลการเรียนรู้รวบยอด ตามวัตถุประสงค์หลักสูตร ปีละ 1 ครั้ง

2.3 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา (Performance Evaluation) ทุก 2 ปี ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

2.4 ประเมินกระทบจากการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา (Impact Evaluation) ทุก 4 ปี ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตรจำแนกตามหมวดวิชา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย 3 หมวดวิชา คือ

1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	39 หน่วยกิต
ก. ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย	18 หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (เลือกเรียนรายวิชาทางรัฐศาสตร์/เศรษฐศาสตร์)	3 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (เลือกเรียนรายวิชาทางวิทยาศาสตร์/สิ่งแวดล้อม)	3 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (เลือกเรียนรายวิชาทางการคิด/ความเป็นผู้นำ)	3 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาสหศาสตร์ (เลือกเรียนรายวิชาทางการศึกษาที่มงาน/ภูมิปัญญาไทย)	3 หน่วยกิต
5. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ (เรียน 2 รายวิชา)	6 หน่วยกิต
ข. ตามข้อกำหนดของคณะครุศาสตร์	21 หน่วยกิต
6. กลุ่มวิชาภาษาไทย เรียน 3 รายวิชา	6 หน่วยกิต
7. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ เรียน 2 รายวิชา	4 หน่วยกิต
8. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (เลือกเรียนรายวิชาทางรัฐศาสตร์/เศรษฐศาสตร์ ไม่ซ้ำกับรายวิชาในกลุ่ม 1.1)	3 หน่วยกิต
9. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์/เทคโนโลยี	4 หน่วยกิต
10. วิชาเลือก (เลือกเรียน 2 รายวิชาจาก 4 รายวิชาที่กำหนด)	4 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาเฉพาะ	101,105 หน่วยกิต
1. วิชาครู	41 หน่วยกิต
2. วิชาเอกเดี่ยว	60 หน่วยกิต
3. วิชาเอกคู่ (วิชาเอกละ 32 หน่วยกิต)	64 หน่วยกิต

1.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

1. วิชาเอกเดียว
2. วิชาเอกคู่

6,10 หน่วยกิต

10 หน่วยกิต

6 หน่วยกิต

2. โครงสร้างการจัดจำนวนหน่วยกิต จำแนกตามสาขาวิชาและหมวดวิชา

หมวดวิชา สาขาวิชา	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป			หมวดวิชาเฉพาะ				หมวดวิชาเลือก เสรี	รวมตลอดหลักสูตร	
	บังคับตามข้อกำหนด		รวม	วิชาครู		วิชาเอก				
	มหาวิทยาลัย	คณะ		บังคับ						
			ทุก สาขา	เฉพาะ สาขา	เลือก	รวม				
1. การศึกษา ปฐมวัย	18	21	39	28	8	5	41	60	10	150
2. ประถมศึกษา	18	21	39	28	8	5	41	60	10	150
3. มัธยมศึกษา เอกเดี่ยว เอกคู่	18	21	39	28	8	5	41	60	10	}150
	18	21	39	28	8	5	41	32,32	6	
4. ธุรกิจ ศึกษา	18	21	39	28	8	5	41	60	10	150
5. ศิลปศึกษา	18	21	39	28	8	5	41	60	10	150
6. การศึกษา นอกระบบ โรงเรียน เอกคู่	18	21	39	28	8	5	41	32,32	6	150
7. ดนตรี ศึกษา	18	21	39	28	8	5	41	60	10	150

แผนการศึกษา

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ก. ทุกวิชาสาขา ยกเว้นสาขาวิชามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์)

รหัสวิชา	รายวิชา	นก.	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4	
			ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย
2701130	ภาษาไทย 1	2								
2701131	ภาษาไทย 2	2								
2701238	ภาษาไทย 3	2								
2702104	ระเบียบวิธีสถิติทางการศึกษา	2								
2708121*	พื้นฐานคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	2								
5500115	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	2								
5500116	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	2								
5500251*	พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	3								
5500351*	ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	3								
xxxx xxx	วิชาศึกษาทั่วไปตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย	2								
xxxx xxx	4 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาละ 3 หน่วยกิต	2								
	วิชาศึกษาทั่วไปตามข้อกำหนดของ	12								
2701178	คณะครุศาสตร์(กลุ่มสังคมศาสตร์)									
2701272	วัฒนธรรมไทย									
2709106	ธรรมวิทยา	3								
2712110	เลือกเรียน 2 วิชา									
	ศิลปนิยม	2								
	สังคมนิยม	2								
	รวม	2								
		2								
		2								
		39	7-	5-	2-9	0-9	0	0-7		
			12	10			-			
							7			

* เปิดสอนทั้งภาคต้นและภาคปลาย

รายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย 18 หน่วยกิต

นิสิตเลือกเรียนรายวิชาตามประกาศของโครงการศึกษาทั่วไปให้ครบทั้ง 5 กลุ่มวิชาๆ ละ 3 หน่วยกิต ยกเว้นกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ต้องเรียน 6 หน่วยกิต ดังกลุ่มวิชาต่อไปนี้ หรือ รายวิชาที่ประกาศเพิ่มเติม

- 1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3 หน่วยกิต (เลือกเรียนรายวิชาทางรัฐศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์)
- 1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3 หน่วยกิต (เลือกเรียนรายวิชาทางวิทยาศาสตร์/ สิ่งแวดล้อม)
- 1.3 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3 หน่วยกิต (เลือกเรียนรายวิชาทางการคิด/ความเป็นผู้นำ)
- 1.4 กลุ่มวิชาสหศาสตร์ 3 หน่วยกิต (เลือกเรียนรายวิชาทางการศึกษาที่มงาน/ภูมิปัญญาไทย/ บัณฑิตอุดมคติ)
- 1.5 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 6 หน่วยกิต

รายวิชาตามข้อกำหนดของคณะครุศาสตร์ 21 หน่วยกิต

2.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย 6 หน่วยกิต

2701130 ภาษาไทย 1 (Thai I)	2 (1-2-3)
2701131 ภาษาไทย 2 (Thai II)	2 (1-2-3)
2701238 ภาษาไทย 3 (Thai III)	2 (1-2-3)

2.2 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 4 หน่วยกิต

5500251 พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ (Activating Skills in English)	2 (2-0-4)
5500351 ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน (English for Future Careers)	2 (2-0-4)

2.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3 หน่วยกิต

เลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มรัฐศาสตร์หรือกลุ่มเศรษฐศาสตร์
ที่ไม่ซ้ำกลุ่มกับรายวิชาที่เลือกตามข้อ 1.1

2.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์/เทคโนโลยี 4 หน่วยกิต

2702104* ระเบียบวิธีสถิติทางการศึกษา (Statistical Methods in Education)	2 (2-0-4)
2708121 พื้นฐานคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา (Foundation of Computer Education)	2 (1-2-03)

2.5 เลือกเรียน 2 รายวิชาจากรายวิชาต่อไปนี้ 4 หน่วยกิต

2701178	วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)	2 (2-0-4)
2701272	ธรรมวิทยา (Dhammavidya)	2 (2-0-4) เลือกเรียน 2 รายวิชา
2709106	ศิลปนิยม (Art Appreciation)	2 (2-0-4)
2712110	สังคีตนิยม (Music Appreciation)	2 (2-0-4)

* รายวิชาเปิดใหม่

หมวดวิชาเฉพาะ วิชาครู

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	รายวิชาบังคับร่วมทุกสาขาวิชา 28 หน่วยกิต	
	ก. กลุ่มทฤษฎีและหลักการ 10 หน่วยกิต	
2701102*	หลักการศึกษาศาสตร์และวิชาชีพครู	2
2741101	จิตวิทยาการศึกษา 1	3
2741201	จิตวิทยาการศึกษา 2	3
2706403	การบริหารจัดการระบบการศึกษา	2
	ข. กลุ่มวิธีการสร้างสรรค์การเรียนรู้และความรู้ 10 หน่วยกิต	
	การวัดและการประเมินผลการศึกษา	2
2702303	ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	2
2702421	หลักสูตรและการเรียนการสอน	2
2740300	เทคโนโลยีการศึกษาขั้นนำ	3
2708205*	ค. กลุ่มประสบการณ์บูรณาการ 8 หน่วยกิต	3
	ปฏิบัติการวิชาชีพครู	
2740483	การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม	6
2701302*	รายวิชาบังคับตามสาขา/วิชาเอก 8 หน่วยกิต	2
	วิธีวิทยาการสอน... (ตามวิชาเอก)	
2704xxx	นวัตกรรมการสอน/ทักษะการสอน	3
27xx xxx	27xxxxx สัมมนา...(ตามสาขาวิชา/วิชาเอก)	3
27xxxxx	รายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต	2

	เลือกเรียนจากรายวิชาที่กำหนดในหมวดวิชาครู	2
	รวม	5

* เปิดสอนทั้งภาคต้นและภาคปลาย

รายวิชาบังคับตามสาขาวิชา / วิชาเอก / (8 หน่วยกิต)

สาขาวิชาศิลปศึกษา

2709363* วิธีวิทยาการสอนศิลปศึกษา (3)

2709364* นวัตกรรมการสอนศิลปศึกษา (3)

2709414 สัมมนาศิลปศึกษา (2)

รายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. กลุ่มวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. กลุ่มวิชาการศึกษาพิเศษและจิตวิทยาการศึกษา
4. กลุ่มวิชาพัฒนาการครูและการบริหารการศึกษา
5. กลุ่มวิชาศิลปะ

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
2709215	ศิลปะการช่างสำหรับครู	2 (2-0-4)
2709304	ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ	2 (2-0-4)
2709330	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2 (2-0-4)

6.กลุ่มวิชาดนตรี

วิชาเอกศิลปศึกษา (60 หน่วยกิต)

รายวิชาบังคับ (42 หน่วยกิต)

ที่	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	42 นก.	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4	
				ต	ป	ต	ป	ต	ป	ต	ป
1	2709101	ศิลปศึกษาขั้นนำ	2 (2-0-4)	2							
2	2709103	การวาดเส้น	2 (1-2-3)	2							
3	2709107	การออกแบบ	3 (1-4-4)		3						
4	2709112	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	2 (2-0-4)		2						
5	2709113	ประติมากรรมสำหรับครู	2 (1-2-3)	2							
6	2709161	การเขียนแบบ	2 (1-2-3)		2						
7	2709162	ทฤษฎีและหลักการทางศิลปะ	2 (2-0-4)	2							
8	2709202	ภาพพิมพ์สำหรับครู	2 (1-2-3)			2					
9	2709203	จิตรกรรมสำหรับครู	2 (1-2-3)			2					

10	2709214	กิจกรรมศิลปะสำหรับครู	2 (1-2-3)				2			
11	2709243	ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา	2 (2-0-4)				2			
12	2709244	ศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา	2 (2-0-4)					2		
13	2709259	คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับศิลปะศึกษา	2 (1-2-3)		2					
14	2709270	การออกแบบร่าง	2 (1-2-3)			2				
15	2709271	ภูมิปัญญาด้านศิลปะไทย	2 (2-0-4)			2				
16	2709324	ประวัติและปรัชญาของศิลปะศึกษา	2 (2-0-4)					2		
17	2709325	ศิลปวิจารณ์	2 (2-0-4)						2	
18	2709411	สุนทรียศึกษา	2 (2-0-4)							2
19	2709454	การวางแผนและจัดระบบทางศิลปะศึกษา	2 (2-0-4)							2
20	2709455	การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ	3 (1-4-4)							3

วิชาเลือก 18 หน่วยกิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

31	2709301	การพิมพ์ไม้ชั้นสูง	2 (1-2-3)																
32	2709305	การทำหุ่นจำลอง	2 (1-2-3)																
33	2709306	การพิมพ์แม่พิมพ์ผ้าไหม	2 (1-2-3)																
34	2709307	ประติมากรรมไม้สำหรับครู	2 (1-2-3)																
35	2709308	การพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	2 (1-2-3)																
36	2709309	การพิมพ์แม่พิมพ์หิน	2 (1-2-3)																
37	2709310	การออกแบบพานิชศิลป์	2 (1-2-3)																
38	2709311	วิจัยศิลปะไทย	2 (2-0-4)																
39	2709312	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะชั้นสูง	2 (1-2-3)																
40	2709313	การออกแบบพานิชศิลป์ชั้นสูง	2 (1-2-3)																
41	2709316	การออกแบบเครื่องแต่งกาย	2 (1-2-3)																
42	2709317	การออกแบบตกแต่งภายใน	2 (1-2-3)																
43	2709318	การวาดเส้นชั้นสูง	2 (1-2-3)																
44	2709319	ประติมากรรมชั้นสูง	2 (1-2-3)																
45	2709320	จิตกรรมชั้นสูง	2 (1-2-3)																
46	2709321	การออกแบบเครื่องเรือน	2 (1-2-3)																
47	2709322	ปัญหาการออกแบบตกแต่งภายใน	2 (1-2-3)																
48	2709326	จิตวิทยาศิลปศึกษา	2 (2-0-4)																
49	2709327	การนำเสนอผลงานทางศิลปะ	2 (1-2-3)																
40	2709328	ประเด็นปัจจุบันทางศิลปศึกษา	2 (2-0-4)																
51	2709329	การออกแบบของเล่นเพื่อการศึกษา	2 (1-2-3)																
52	2709330	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2 (2-0-4)																
53	2709332	ภูมิปัญญาศิลปะพื้นบ้าน	2 (2-0-4)																
54	2709333	ลายไทย	2 (1-2-3)																
55	2709334	การเขียนภาพจิตกรรมไทย	2 (1-2-3)																
56	2709335	พิพิธภัณฑ์ทางศิลปศึกษา	2 (2-0-4)																
57	2709336	ศิลปะในสิ่งแวดล้อม	2 (1-2-3)																
58	2709337	ศิลปะในงานสื่อสาร	2 (1-2-3)																
59	2709338	ศิลปะกับชุมชน	2 (1-2-3)																
60	2709339	คอมพิวเตอร์กราฟิกชั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา	2 (1-2-3)																

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

61	2709340	คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา	2 (1-2-3)						
62	2709362	การออกแบบเชิงแนวคิด	2 (1-2-3)						
63	2709401	การวางแผนและการจัดโรงฝึกงาน	2 (1-2-3)						
64	2709402	ประติมากรรมโลหะ	2 (1-2-3)						
65	2709403	ประติมากรรมหิน	2 (1-2-3)						
66	2709404	ประติมากรรมไม้ขั้นสูง	2 (1-2-3)						
67	2709405	ประติมากรรมโลหะขั้นสูง	2 (1-2-3)						
68	2709406	ประติมากรรมหินขั้นสูง	2 (1-2-3)						
69	2709407	การออกแบบขั้นสูง	2 (1-2-3)						
70	2709408	การออกแบบสถาปัตยกรรม	2 (1-2-3)						
71	2709409	การออกแบบเครื่องเรือนขั้นสูง	2 (1-2-3)						
72	2709410	การออกแบบตกแต่งภายในขั้นสูง	2 (1-2-3)						
73	2709413	การเขียนภาพสีน้ำมันขั้นสูง	2 (1-2-3)						

ภาพรวมของแผนการเรียนหลักสูตรศิลปศึกษาในวิชาเฉพาะศิลปะจะมีลักษณะของการเรียนวิชาพื้นฐานที่ให้นิสิตมีความรู้ในแนวกว้าง คือ มีวิชาศิลปะด้านปฏิบัติและภาคทฤษฎีครอบคลุมทุกสาขาวิชาไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือด้านประยุกต์ เช่น จิตรกรรมขั้นสูง ประติมากรรมขั้นสูง วิชาการออกแบบขั้นสูง เป็นต้น แต่ยังคงรักษาวิชาด้านกว้างไว้เท่าเดิม

หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การเรียนการสอนที่เน้นด้านปฏิบัติ และการเรียนการสอนด้านทฤษฎี รายวิชาใดจะเน้นไปทางใด หลักสูตรกำหนดโดยใช้รหัสรายชื่อวิชา สำหรับสัดส่วนจำนวนรายวิชาที่เรียนทางด้านปฏิบัติและทางด้านทฤษฎี (หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2543) มีดังนี้

รายวิชาของสาขาศิลปศึกษาส่วนใหญ่เน้นการเรียนการสอนทางด้านปฏิบัติ มีรายวิชาส่วนน้อยที่เน้นไปทางด้านทฤษฎี ทั้งรายวิชาบังคับและวิชาเลือก ที่เน้นการเรียนการสอนทางด้านปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี

จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์การเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านปฏิบัติของสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนี้

1. มุ่งเน้นไปที่ความรู้ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนการวิจารณ์และประเมินผล ในการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

2. สามารถนำความรู้ที่ได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์และสามารถตอบสนองโดยการแสดงออกผ่านทางสุนทรียภาพตามความเหมาะสม

เป็นการตอบสนองแนวคิดการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัย คือ เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัยควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย เน้นการคิด วิจัย สร้างสรรค์ความรู้มากกว่าการจำ เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษามากกว่าทักษะการใช้ เน้นการสร้างสรรคการเรียนรู้นิวแนวใหม่

จะเห็นว่าศิลปปฏิบัติของหลักสูตรศิลปศึกษามีการบูรณาการหมวดวิชา เป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการเอาความรู้ทางด้านจิตพิสัย โดยนำเสนอออกมาในเชิงทักษะ ควบคู่กับพุทธิพิสัยโดยมุ่งเน้นพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ไปพร้อม ๆ กันและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับการพิจารณาการรับเข้าทำการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำการจัดสอบตรงกับทบวงมหาวิทยาลัย โดยสาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการรับนิสิตที่ผ่านการสอบจาก 2 สายวิชา ได้แก่ สายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ โดยมีอัตราเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการจัดสอบตรงกับทบวงมหาวิทยาลัย โดยสาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการรับนิสิตที่ผ่านการสอบจาก 2 สายวิชา ได้แก่ สายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ โดยมีอัตราเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ้าเนา (2546) ในปีการศึกษา 2546 ได้มีการปรับปรุง หลักสูตรโดยเปลี่ยนจากหลักสูตร 4 ปี เป็นหลักสูตร 5ปี โดย 4ปีแรกจะเป็นการเรียนรู้อุวิชาการศึกษา และอีก 1 ปีเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า160 หน่วยกิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติความเป็นมาของคณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ เป็น 4 คณะแรก ที่ได้จัดตั้งขึ้นพร้อมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514

หลักสูตร ศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิชาเอกศิลปศึกษา ชื่อปริญญา (ภาษาไทย) ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา)

ชื่อย่อ ศษ.บ. (ศิลปศึกษา)

ชื่อปริญญา (ภาษาอังกฤษ) Bachelor of Education (Art Education)

ชื่อย่อ B.Ed. (Art Education)

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 33 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ 128 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

รวม 167 หน่วยกิต

2.2 วิชาเฉพาะสาขา 75 หน่วยกิต

2.2.1 วิชาเอกบังคับ 75 หน่วยกิต

2.2.1.1 วิชาเอกบังคับ 66 หน่วยกิต

AE 203 ศิลปะพื้นฐาน Basic Art	3 หน่วยกิต
AE 213 ประวัติศาสตร์ศิลป์ History of Art	3 หน่วยกิต
AE 214 ทฤษฎีสี Colour Theories	3 หน่วยกิต
AE 223 จิตรกรรม Painting	3 หน่วยกิต
AE 233 ประติมากรรม Sculpture	3 หน่วยกิต
AE 243 ภาพพิมพ์ Graphic Art	3 หน่วยกิต
AE 313 การยศาสตร์ Ergonomics	3 หน่วยกิต
AE 314 ศิลปะกับมนุษย์ Art and Humanity	3 หน่วยกิต
AE 315 ปรัชญาศิลปศึกษา Philosophy of Art Education	3 หน่วยกิต
AE 316 สุนทรียทางทัศนศิลป์ Aesthetics of Visual Arts	3 หน่วยกิต
AE 317 ศิลปะวิจารณ์ Art Criticism	3 หน่วยกิต
AE 318 ประวัติศิลปศึกษา History of Art Education	3 หน่วยกิต
AE 319 นิทรรศการศิลปะและพิพิธภัณฑ์วิทยา Art Exhibition and Museology	3 หน่วยกิต
AE 323 วาดเส้น Drawing	3 หน่วยกิต
AE 324 พัฒนาการเขียนทางศิลปะ Writing in Art	3 หน่วยกิต
AE 353 การเขียนแบบและการออกแบบ Drawing and Design	3 หน่วยกิต
AE 363 ศิลปะไทย Thai Art	3 หน่วยกิต
AE 385 ศิลปะสำหรับครู Arts for Teachers	3 หน่วยกิต
AE 393 องค์ประกอบศิลปะ Composition of Art	3 หน่วยกิต
AE 413 ทฤษฎีการรับรู้ทางทัศนศิลป์ Perception Theory of Visual Arts	3 หน่วยกิต
AE 414 การบริหารและการปฏิบัติงานทางศิลปศึกษา Administration and Practices in Art Education	3 หน่วยกิต
AE 415 การวิจัยทางศิลปศึกษา Administration and Practices in Art Education	3 หน่วยกิต
2.2.1.2 วิชาเอกเลือก 9 หน่วยกิต	
AE 416 พุทธศิลปะในประเทศไทย Buddhist Art in Thailand	3 หน่วยกิต

AE 423 จิตรกรรมสร้างสรรค์ Creative Painting	3 หน่วยกิต
AE 433 ประติมากรรมสร้างสรรค์ Creative Sculpture	3 หน่วยกิต
AE 453 การออกแบบสร้างสรรค์เศษวัสดุ Collage Design	3 หน่วยกิต
AE 463 ศิลปะพื้นบ้าน Flok Arts	3 หน่วยกิต
AE 464 จิตรกรรมไทย Thai Sculpture	3 หน่วยกิต
AE 465 ประติมากรรมไทย Thai Sculpture	3 หน่วยกิต
AE 466 ศิลปะไทยประยุกต์ Applied Thai Art	3 หน่วยกิต
AE 467 ศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น Native Craft	3 หน่วยกิต
AE 473 เซรามิกส์สร้างสรรค์ Creative Ceramics	3 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยตามที่สนใจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ครั้งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังมีสถานภาพเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพ การศึกษาชั้นสูง โดยแต่เดิมนั้น สาขาวิชาศิลปศึกษามีสถานภาพเป็นแผนกวิชาศิลปศึกษา ผลิตบัณฑิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอก ศิลปศึกษา (ART EDUCATION) โดยสังกัดอยู่ในคณะวิชาการศึกษาแผนกศิลปศึกษาได้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2511 โดยอาจารย์อารี สุทธิพันธุ์ (ศ.พิเศษ อารี สุทธิพันธุ์) มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตบัณฑิต ออกไปเป็นครูสอนศิลปศึกษา ตามโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา ทั่วประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้พัฒนามาเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แผนกวิชาศิลปศึกษา ได้พัฒนาภาควิชาโดยชื่อว่า ภาควิชาศิลปะและ วัฒนธรรม สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ โดยยังใช้ชื่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกศิลปศึกษา ยังคงมีบทบาททางด้านศิลปศึกษาเช่นเดิม และได้เปิดสอนเพิ่มอีกสาขาหนึ่ง คือ วิชาเอกศิลปะ เน้นทางด้านกรออกแบบสื่อสาร (COMMUNICATION DESIGN) บัณฑิตส่วนใหญ่ได้ออกไปประกอบอาชีพทั้งในสถานบันการศึกษา และวงการธุรกิจโฆษณา

หลังจากการเปิดสอนในระดับปริญญาตรีมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ภาควิชาศิลปะและ วัฒนธรรม ได้เปิดสอนในระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกศิลปศึกษา ในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งยังคงยึดปรัชญาการผลิตบุคลากรผู้ทำการสอนศิลปศึกษา และ

นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ถือได้ว่าการขยายไปสู่หลักสูตรในระดับปริญญาโท เป็นการเติบโตของศิลปศึกษาในอีกระดับหนึ่ง

การพัฒนาวิชาการทางด้านศิลปะให้เป็นระดับคณะได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อมี พ.ศ. 2536 ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม ได้พัฒนาสู่การเป็น "คณะศิลปกรรมศาสตร์" ซึ่งเป็นแหล่งรวมศาสตร์ทางด้านศิลปะแขนงต่างๆ โดยประกอบไปด้วย 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาทัศนศิลปศึกษา ภาควิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปะการแสดง ภาควิชา ดุริยางคศาสตร์ไทย และดุริยางคศาสตร์สากล ภาควิชาทัศนศิลปศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่ยังคงรับหน้าที่ ในการผลิตบัณฑิต ในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกศิลปศึกษา สืบทอดจากแผนกวิชาศิลปศึกษา ที่ได้พัฒนามาเป็นภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมในอดีต ภาควิชาทัศนศิลปศึกษาตระหนักถึงคุณภาพในการผลิตบัณฑิตในวิชาชีพครู ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เมื่อได้เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตวิชาเอกศิลปศึกษา ภายใต้คณะศิลปกรรมศาสตร์มาระยะหนึ่ง ภาควิชาจึงได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรการผลิตบัณฑิตที่ต้องออกไปเป็นครูสอนศิลปะ ให้มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายมากขึ้นและยังเป็นการตอบสนองต่อหลักสูตรแห่งชาติ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้วยการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร และพร้อมกับการเปลี่ยนชื่อหลักสูตร เพื่อให้เข้ากับภาพรวมของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2541 จากหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกศิลปศึกษา เป็นหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ (ศป.บ.) วิชาเอกศิลปศึกษา ซึ่งเริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2543 ควบคู่ไปกับหลักสูตรเก่า (กศ.บ.)

สำหรับในระดับปริญญาโท ในปัจจุบัน อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา งานบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีได้อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาระการผลิตบัณฑิตของสาขาวิชา จึงมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีเท่านั้น ในปีการศึกษา 2543 คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้เปลี่ยนระบบโครงสร้างในการบริหารจากภาควิชา เป็นสาขาวิชา จึงทำให้ภาควิชาทัศนศิลปศึกษาต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างตามนโยบายของคณะเป็นสาขาวิชาศิลปศึกษา มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของสาขาวิชา

การคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชา ในอดีตสาขาวิชารับนิสิตจากทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่ง และจากการสอบตรงของทางมหาวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่ง แต่ในปีการศึกษา 2541 ได้รับนิสิตจากการสอบตรงของทางมหาวิทยาลัยทั้งหมด

โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) หลักสูตรครุ 5 ปี หลักสูตรครุพันธุ์ใหม่ หรือครุลักษณะใหม่ (เพราะบางคนไม่ชอบใช้คำว่าพันธุ์) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถาบันการศึกษาที่ทำการผลิตครูโดยใช้หลักสูตร 5 ปีเพื่อ

ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดโครงสร้างหน่วยกิต 160 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ซึ่งหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปนี้ นิสิตในชั้นปีที่ 1 ทุกคน ทุกคนจะต้องเรียนเหมือนกัน รวมถึงผู้ที่เรียนหลักสูตรครู 5 ปีก็ต้องเรียน

ขณะนี้หลายมหาวิทยาลัยก็ทำการปรับหมวดวิชานี้ ให้มีความเข้มข้นและบูรณาการกับชีวิตของนิสิตให้มากขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังกำหนดโครงสร้างหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะหลักสูตรครู 5 ปี ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิต โดยกำหนดวิชาชีพครู 50 หน่วยกิต วิชาเอก 74 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างเข้มข้นในสถาบันการศึกษา 4 ปี จากนั้น ฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา 1 ปี รวมเป็น 5 ปี เพื่อให้มีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนั้นเป็นแผนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในส่วนของสถาบันการศึกษาที่ทำการผลิตครู สิ่งที่ต้องทำก็คือ ช่วยกันสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาชีพครูขึ้นมา เพื่อให้ นิสิต นักศึกษาที่ก้าวเข้ามาในสถาบันได้มีความรอบรู้ มีสติปัญญา มีจริยธรรมเหมาะสมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครู

ในส่วนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) ได้ระดมแนวคิด จากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่าง ศ.พิเศษ เอกวิทย์ ฤณ กลาง และคุณโสภณ สุภาพงษ์ มาให้แนวคิด ตลอดถึงระดมสมองจากคณะที่จัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต รวม 6 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา ช่วยกันคิดหลักสูตร มศว. ถือเป็นสถาบันเดียวในประเทศไทยที่ใช้คณะต่างๆ ผลิตครู ในขณะที่สถาบันอื่นให้คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบเพียงคณะเดียว มศว ร่างหลักสูตรครู 5 ปี ด้วยวิธีบริหารโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิชาชีพครู ซึ่งแต่งตั้งโดยมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกคณะที่จัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรวิชาชีพครู และสามารถเชื่อมโยงการศึกษาในหมวดวิชาชีพครูกับหมวดวิชาเอกได้อย่างกลมกลืน

ขณะนี้หมวดวิชาชีพครู ของมศว เสร็จเรียบร้อยแล้วและพร้อมนำไปใช้ดำเนินการสอน นิสิตกศ.บ.หลักสูตร5ปีหรือครูพันธุ์ใหม่ได้ทันในปีการศึกษา2547

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (38 หน่วยกิต)

กลุ่มภาษา (10 หน่วยกิต)

ภาษาไทย (4 หน่วยกิต) ภาษาต่างประเทศ (6 หน่วยกิต)

กลุ่มมนุษยศาสตร์ (6 หน่วยกิต)

กลุ่มสังคมศาสตร์ (6 หน่วยกิต)

กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (6 หน่วยกิต)

กลุ่มพลศึกษา (4 หน่วยกิต)

กลุ่มวิชาเลือก (6 หน่วยกิต)

วิชาชีพครู (19 หน่วยกิต)

วิชาเอก (58 หน่วยกิต)

วิชาเอกบังคับ ก (22 หน่วยกิต) วิชาเอกบังคับ ข (16 หน่วยกิต) วิชาเอกเลือก (20 หน่วยกิต)

กลุ่มวิชาทัศนศิลป์ (5 หน่วยกิต)

กลุ่มวิชาออกแบบทัศนศิลป์ (5 หน่วยกิต)

กลุ่มวิชาศิลปะการแสดง (5 หน่วยกิต)

กลุ่มวิชาดุริยางคศาสตร์ (5 หน่วยกิต)

หมวดวิชาโท (18 หน่วยกิต)

หมวดวิชาเลือกเสรี (9 หน่วยกิต)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สาขาวิชาศิลปศึกษาเปิดเป็นสาขาวิชาที่ 4 ในจำนวน 4 สาขาวิชาระดับปริญญาตรี ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในปี พ.ศ. 2529 ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านพุทธิปัญญา จริยธรรม สุขพลานามัย และความมีสุนทรีย์ วัตถุประสงค์ในหลักสูตรจึงเพื่อเป็นการผลิตครูสอนศิลปะในระดับโรงเรียน ตลอดจนให้พื้นฐานสำหรับการศึกษาด้านศิลปศึกษาหรือศิลปะขั้นสูงต่อไป นอกจากนี้หลักสูตรได้วางแผนจัดการเรียนการสอนในการที่จะพัฒนาบัณฑิต และสร้างนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ และความพร้อมความสามารถย่อครบถ้วนตามหลักปรัชญาทางอุดมศึกษา ผู้ที่จบหรือบัณฑิตจึงเป็นผู้ที่พร้อมและมีประสบการณ์ที่จะออกประกอบอาชีพตามศาสตร์ที่ได้ศึกษา สามารถสร้างพัฒนาอาชีพในสังคมต่อไป

ถ้านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2550 จะเป็นปีที่ 22 ของการเปิดหลักสูตร แรกเริ่มของการรับนักศึกษานั้น เป็นการรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีอีก 2 ปี เรียกว่า หลักสูตรต่อเนื่อง ได้วุฒิทางการศึกษาศึกษาสตรีบัณฑิต(ศิลปศึกษา) รุ่นแรกมีนักศึกษาจำนวน 12 คน และอีกสองปีต่อมา คือ ปีการศึกษา 2530-2531 ไม่สามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อได้ ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่สามารถคัดเลือกนักศึกษาในคุณภาพที่ต้องการ จนกระทั่งปีการศึกษา 2532 ได้เปลี่ยนหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตร 4 ปี โดยรับนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับตอนปลายหรือเทียบเท่า จากโควต้าสำหรับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจากการสอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัยเป็นรุ่นละ 30 คน แต่ในปัจจุบัน(พ.ศ.2545)ได้เพิ่มการรับเป็น 50 คน และในปี พ.ศ. 2547 ได้เปลี่ยนหลักสูตรเป็น 5 ปี จนถึงปัจจุบัน

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

1. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 170 หน่วยกิต

2. โครงสร้างหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2.1.1 กลุ่มวิชาภาษา ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2.1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต

2.1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ให้เรียนรายวิชาอื่นๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมอีก ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต

2.2 หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 134 หน่วยกิต

2.2.1 กลุ่มวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต

- กลุ่มสาระวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต

- กลุ่มประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 17 หน่วยกิต

2.2.2 กลุ่มวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

- กลุ่มสาระวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต

- กลุ่มกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

3. รายวิชา

3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้และรายวิชาอื่นๆ

ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมอีก ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต

1) กลุ่มวิชาภาษา ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

416 101 การใช้ภาษาไทย 3(3-0-3) Usage of Thai Language

411 105 ภาษาอังกฤษสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 1 3(3-0-2)

English for Humanities and Social Sciences I

411 205 ภาษาอังกฤษสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2 3(3-0-2)

English for Humanities and Social Sciences II

411 219 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 3(3-0-3) English for Communication

I

2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต

400 104 มนุษย์กับอารยธรรม 3(3-0-6) Human and Civilization

412 102 การรู้สารสนเทศ 2(2-0-2) Information Literacy

3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

200 101 คอมพิวเตอร์ขั้นแนะนำสำหรับนักการศึกษา 3(2-2-5) Introduction to
Computer for Educator

200 201 การรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมศึกษา 3(2-2-5)
Mathematics, Science and Environmental Education Literacy
หรือรายวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

3.2 หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 134 หน่วยกิต

3.2.1 กลุ่มวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต

1) กลุ่มสาระวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต

230 101 วาหนิเทศ 2(1-2-3) Speech Communication

230 202 จรรยาวิชาชีพครู 2(2-0-4) Ethics for Teaching Profession

230 203 ปรัชญาการศึกษาขั้นแนะนำ 2(2-0-4) Introduction to Philosophy of
Education

230 204 พัฒนาการมนุษย์ 2(2-0-4) Human Development

230 205 จิตวิทยาการเรียนการสอน 2(2-0-4) Psychology of Learning and
Teaching

235 206 ปฐมนิเทศทางการศึกษา 1(1-0-2)

Orientation to Education

230 301 เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา 3(2-2-5) Technology and Educational
Media

230 302 การจัดกระบวนการเรียนรู้ 3(2-2-5) Organization of Learning
Process

230 303 การวัดและประเมินผลการศึกษา 2(2-0-4)

Measurement and Evaluation in Education

230 304 การบริหารโรงเรียน 2(2-0-4) School Management

230 305 การศึกษาพิเศษ 2(2-0-4) Special Education

230 306 ชุมชนกับการพัฒนาการศึกษา 2(2-0-4) Community and
Educational Development

230 307 ภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพครู 3(2-2-5) English for Teaching
Profession

230 401 การพัฒนาหลักสูตร 2(2-0-4) Curriculum Development

230 402 สถิติและการวิจัยทางการศึกษา 3(3-0-6) Statistics and Research in Education

หรือรายวิชาอื่นที่จะเปิดสอนเพิ่มเติมในภายหลัง

2) กลุ่มประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 17 หน่วยกิต

230 230 ประสบการณ์วิชาชีพครู 1 1(0-2-1) Teaching Profession Experience I

230 330 ประสบการณ์วิชาชีพครู 2 2(1-2-4) Teaching Profession Experience II

230 430 ประสบการณ์วิชาชีพครู 3 2(1-2-4) Teaching Profession Experience III

230 531 การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 6(0-12-3) School Internship I

230 532 การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 2 6(0-12-3) School Internship II

หรือรายวิชาอื่นที่จะเปิดสอนเพิ่มเติมในภายหลัง

3.3 กลุ่มวิชาเอกศิลปศึกษา ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

1) กลุ่มสาระวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต

1.1) รายวิชาบังคับ ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต

235 100 ทฤษฎีและหลักการทางศิลปะสำหรับครู 2(1-2-3) Theory and Principles of Art for Teachers

235 101 วาดเส้นสำหรับครู 2(1-2-3) Drawing for Teachers

235 102 จิตรกรรมสำหรับครู 2(1-2-3) Painting for Teachers

235 103 การเขียนแบบสำหรับครู 2(1-2-3) Drafting for Teachers

235 104 กายวิภาคศาสตร์สำหรับครู 2(1-2-3) Anatomy for Teachers

235 105 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2(2-0-4) History of Art

235 106 ประติมากรรมสำหรับครู 2(1-2-3) Sculpture for Teachers

235 107 การออกแบบสำหรับครู 2(1-2-3) Design for Teachers

235 108 คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับศิลปศึกษา 2(1-2-3) Computer Graphic for Art Education

235 200 ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย 2(2-0-4) History of Thai Art

235 201 ภาพพิมพ์สำหรับครู 2(1-2-3) Printmaking for Teachers

235 202 ศิลปะไทยสำหรับครู 2(1-2-3) Thai Art for Teachers

- 235 300 ประวัติศาสตร์ศิลปะอีสาน 2(2-0-4) History of Isan Art
- 235 301 สถาปัตยกรรมสำหรับครู 2(1-2-3) Architecture for Teachers
- 235 302 สุนทรียศึกษา 2(2-0-4) Aesthetic Education
- 235 303 ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับการออกแบบหัตถกรรม 2(1-2-3) Local Wisdom and Craft Designing
- 235 400 ศิลปวิจารณ์ 2(2-0-4) Art Criticism
- 235 401 การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ 3(1-4-4) Art Studies under the Supervision
- 235 402 การนำเสนอผลงานศิลปะและการจัดการนิทรรศการ 3(1-4-4) Art Presentation and Exhibition Management

1.2) รายวิชาเลือกสาระวิชาเอก 14 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้

กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์

- 235 330 ศิลปะยุคโบราณและยุคกลาง 2(2-0-4) Ancient and Medieval Art
- 235 331 ศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัย 2(2-0-4) Modern and Contemporary Art
- 235 332 ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันออก 2(2-0-4) History of Eastern Art
- 235 333 ประวัติศาสตร์ศิลปะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2(2-0-4) History of Art in Southeast Asia
- 235 334 ศิลปะไทย-ลาว แถบลุ่มน้ำโขง 2(2-0-4) Art of Thai-Laos Border Area
- 235 335 ศิลปะขอมในภาคอีสาน 2(2-0-4) Cambodian Art in Isan Region

กลุ่มวิชาทัศนศิลป์ (วาดเส้น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และภาพพิมพ์)

- 235 240 วาดเส้นขั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Drawing for Teachers
- 235 241 จิตรกรรมขั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Painting for Teachers
- 235 242 ภาพพิมพ์ขั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Printmaking for Teachers
- 235 243 ประติมากรรมขั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Sculpture for Teachers
- 235 340 การเขียนภาพหุ่นนิ่ง 2(1-2-3) Still-life Drawing

- 235 341 การเขียนภาพคนเหมือน 2(1-2-3) Figure Drawing
- 235 342 การเขียนภาพทิวทัศน์ 2(1-2-3) Landscape Painting
- 235 343 ภาพพิมพ์แม่พิมพ์ไม้ 2(1-2-3) Wood cut Printing
- 235 440 ศิลปะไทยชั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Thai Art for Teachers
- 235 441 ศิลปะลายรดน้ำ 2(1-2-3) Gilded Lacquer

กลุ่มวิชาออกแบบ

- 235 350 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 2(1-2-3) Packaging Design
- 235 351 การออกแบบตัวอักษร 2(1-2-3) Lettering Design
- 235 352 การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 2(1-2-3) Ceramics and Pottery Design
- 235 353 การออกแบบของเล่นสำหรับเด็ก 2(1-2-3) Toy Design for Children
- 235 450 การออกแบบร่าง 2(1-2-3) Sketch Design
- 235 451 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 2(1-2-3) Product Design
- 235 452 การออกแบบเครื่องแต่งกาย 2(1-2-3) Costume and Fashion Design
- 235 453 การออกแบบโฆษณา 2(1-2-3) Advertising Design
- 235 454 การเขียนภาพประกอบ 2(1-2-3) Illustration Design
- 235 455 การออกแบบลายผ้า 2(1-2-3) Fundamentals of Fabric Decoration

กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์

- 235 360 การออกแบบสื่อประสม 2(1-2-3) Multimedia Design
- 235 361 การออกแบบเชิงแนวคิด 2(1-2-3) Conceptual Design
- 235 460 การออกแบบจัดวางรูปเล่ม 2(1-2-3) Desktop Publishing Design
- 235 461 การสร้างภาพเคลื่อนไหวคอมพิวเตอร์ 2(1-2-3) Computer Animation Design
- 235 462 การออกแบบเว็บไซต์ 2(1-2-3) Website Design

กลุ่มวิชาภูมิปัญญาพื้นบ้าน

- 235 370 ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านศิลปะไทย 2(1-2-3) Local Wisdom in Thai Art
- 235 371 ศิลปะอีสาน 2(1-2-3) Isan Art
- 235 372 ศิลปะพื้นบ้านไทย 2(1-2-3) Thai Folk Art

- 235 470 เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านอีสาน 2(1-2-3) Isan Ceramics
- 235 471 เฮือนอีสาน 2(1-2-3) Isan Style Houses
- 235 472 ฐูปแต้ม 2(1-2-3) Isan Mural Painting
- 235 473 ผ้าพื้นเมืองอีสาน 2(1-2-3) Isan Textiles
- 235 474 พระไม้ 2(1-2-3) Wooden Buddha

กลุ่มวิชาประยุกต์ศิลป์

- 235 380 การสร้างสรรค์งานสิ่งทอ 2(1-2-3) Creative Textiles
- 235 381 เครื่องปั้นดินเผาขั้นสูง 2(1-2-3) Advanced Ceramics
- 235 382 การถ่ายภาพศิลปะ 2(1-2-3) Photograph Art
- 235 383 ศิลปะงานกระดาษ 2(1-2-3) Paper Art Making
- 235 480 การวิจัยและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน 2(1-2-3) Research and Development in Community Product Design
- 235 481 กายวิภาคศาสตร์ขั้นสูงสำหรับครู 2(1-2-3) Advanced Anatomy for Teachers
- 235 482 ศิลปะงานพลาสติก 2(1-2-3) Plastic Art Making
- 235 483 ศิลปะสื่อผสม 2(1-2-3) Mixed Media Art
- 235 484 ดนตรีและศิลปะการแสดงอีสานสำหรับครู 2(1-2-3) Isan Music and Performing Art for Teachers

2) กลุ่มกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2.1) รายวิชาบังคับกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก 26 หน่วยกิต

- 235 110 ศิลปศึกษาขั้นแนะนำ 2(2-0-4) Introduction to Art Education
- 235 210 ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา 2(2-0-4) History and Philosophy of Art Education
- 235 211 จิตวิทยาศิลปศึกษา 2(2-0-4) Psychology of Art Education
- 235 310 หลักสูตรและการเรียนการสอนศิลปศึกษา 3(3-0-6) Curriculum and Instruction of Art Education
- 235 311 วิธีวิทยาการสอนศิลปศึกษา 2(1-2-3) Methodology for Teaching Art Education
- 235 312 การวัดและประเมินผลในศิลปศึกษา 2(2-0-4) Evaluation and Assessment in Art Education

- 235 313 สื่อและนวัตกรรมการสอนศิลปศึกษา 2(1-2-3) Media and Innovations in Teaching Art Education
- 235 314 ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ 2(1-2-3) Art for Special Children
- 235 410 การสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก 2(1-2-3) Creative Art Activities for Children
- 235 411 สัมมนาศิลปศึกษา 2(2-0-4) Seminar in Art Education
- 235 412 การจัดการชั้นเรียนศิลปศึกษา 2(2-0-4) Art Education Classroom Management
- 235 413 วิจัยศิลปศึกษา 3(2-2-5) Research in Art Education

2.2) รายวิชาเลือกกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก 4 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้

- 235 320 ศิลปะกับชุมชน 2(1-2-3) Art and Community
- 235 321 ศิลปะสำหรับวัยรุ่น 2(1-2-3) Art for Adolescence
- 235 322 กิจกรรมศิลปะสำหรับครู 2(1-2-3) Art Activities for Teachers
- 235 323 ศิลปะในชีวิตประจำวัน 2(2-0-4) Art in Everyday Life
- 235 325 ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านศิลปะอีสาน 2(2-0-4) Local Wisdom in Isan Art
- 235 324 การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ศิลปะในท้องถิ่น 2(1-2-3)
Survey of Art Resources in Local Area
- 235 420 การพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา 2(2-0-4) Curriculum Development in Art Education
- 235 421 ความเคลื่อนไหวศิลปศึกษาในปัจจุบัน 2(2-0-4) Current Trends in Art Education
- 235 422 ศิลปะปฏิบัติในโรงเรียน 2(1-2-3) Studio Art in School
- 235 423 สุนทรียศาสตร์และการสอนศิลปะ 2(1-2-3) Aesthetics and the Teaching of Art

- 235 424 ศิลปะบำบัด 2(1-2-3) Art Therapy

4. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

แผนการศึกษา

ปีที่ 1

ภาคการศึกษาต้น

- 230 101 วาทยุทธศาสตร์ 2(1-2-3)
 235 100 ทฤษฎีและหลักการทางศิลปะ 2(1-2-3)
 235 101 วาดเส้นสำหรับครู 2(1-2-3)
 235 110 ศิลปศึกษาขั้นแนะนำ 2(2-0-4)
 400 104 มนุษย์กับอารยธรรม 3(3-0-6)
 411 105 ภาษาอังกฤษสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 1 3(3-0-2)
 412 102 การรู้สารสนเทศ 2(2-0-2)
 416 101 การใช้ภาษาไทย 3(3-0-3)

รวม 19 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

- 200 101 คอมพิวเตอร์ขั้นแนะนำสำหรับนักการศึกษา 3(2-2-5)
 235 102 จิตกรรมสำหรับครู 2(1-2-3)
 235 103 การเขียนแบบสำหรับครู 2(1-2-3)
 235 104 กายวิภาคศาสตร์สำหรับครู 2(1-2-3)
 235 105 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2(2-0-4)
 235 106 ประติมากรรมสำหรับครู 2(1-2-3)
 235 107 การออกแบบสำหรับครู 2(1-2-3)
 411 205 ภาษาอังกฤษสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2 3(3-0-2)
 xxx xxx วิชาเลือกเสรี 1(x-x-x)

รวม 19 หน่วยกิต

ปีที่ 2

ภาคการศึกษาต้น

- 230 202 จรรยาวิชาชีพครู 2(2-0-4)
 230 203 ปรัชญาการศึกษาขั้นแนะนำ 2(2-0-4)
 230 204 พัฒนาการมนุษย์ 2(2-0-4)
 235 108 คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับศิลปศึกษา 2(1-2-3)
 235 300 ประวัติศาสตร์ศิลปะอิสาน 2(2-0-4)
 235 201 ภาพพิมพ์สำหรับครู 2(1-2-3)
 235 202 ศิลปะไทยสำหรับครู 2(1-2-3)

411 219 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 3(3-0-3)

235 xxx วิชาเลือก กลุ่มสาระวิชาเอก 2(x-x-x)

รวม 19 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

200 201 การรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมศึกษา 3(2-2-5)

230 205 จิตวิทยาการเรียนการสอน 2(2-0-4)

230 206 ปฐมนิเทศทางการศึกษา 1(1-0-2)

230 230 ประสบการณ์วิชาชีพครู 1 1(0-2-1)

235 210 ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา 2(2-0-4)

235 211 จิตวิทยาศิลปศึกษา 2(2-0-4)

235 200 ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย 2(2-0-4)

235 xxx วิชาเลือก กลุ่มสาระวิชาเอก 6 หน่วยกิต

รวม 19 หน่วยกิต

ปีที่ 3

ภาคการศึกษาต้น

230 303 การวัดและประเมินผลการศึกษา 2(2-0-4)

230 304 การบริหารโรงเรียน 2(2-0-4)

230 305 การศึกษาพิเศษ 2(2-0-4)

230 330 ประสบการณ์วิชาชีพครู 2 2(1-2-4)

235 301 สถาปัตยกรรมสำหรับครู 2(1-2-3)

235 302 สุนทรียศึกษา 2(2-0-4)

235 303 ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับการออกแบบหัตถกรรม 2(1-2-3)

235 310 หลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา 3(3-0-6)

235 313 สื่อและนวัตกรรมการสอนศิลปศึกษา 2(1-2-3)

235 xxx วิชาเลือก กลุ่มกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก 2 หน่วยกิต 2(x-x-x)

รวม 21 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

230 301 เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา 3(2-2-5)

230 302 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 3(2-2-5)

230 306 ชุมชนกับการพัฒนาการศึกษา 2(2-0-4)

230 307 ภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพครู 3(2-2-5)

235 312 การวัดและประเมินผลในศิลปศึกษา 2(2-0-4)

- 235 400 ศิลปวิจารณ์ 2(2-0-4)
 235 xxx วิชาเลือกกลุ่มสาระวิชาเอก 2(x-x-x)
 xxx xxx วิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5(x-x-x)

รวม 22 หน่วยกิต

ปีที่ 4

ภาคการศึกษาต้น

- 230 402 สถิติและการวิจัยทางการศึกษา 3(3-0-9)
 230 430 ประสบการณ์วิชาชีพครู 3 2(1-2-4)
 235 401 การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ 3(1-4-4)
 235 410 การสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก 2(1-2-3)
 235 412 การจัดการชั้นเรียนศิลปศึกษา 2(2-0-4)
 235 314 ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ 2(1-2-3)
 235 xxx วิชาเลือกกลุ่มสาระวิชาเอก 2(x-x-x)
 xxx xxx วิชาเลือกหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 2(x-x-x)
 xxx xxx วิชาเลือกเสรี 2(x-x-x)

รวม 20 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

- 230 401 การพัฒนาหลักสูตร 2(2-0-4)
 235 402 การนำเสนอผลงานศิลปะและการจัดนิทรรศการ 3(1-4-4)
 235 311 วิทยวิทยาการสอนศิลปศึกษา 2(1-2-3)
 235 411 สัมมนาศิลปศึกษา 2(2-0-4)
 235 413 วิจัยศิลปศึกษา 3(2-2-5)
 235 xxx วิชาเลือกกลุ่มสาระวิชาเอก 2(x-x-x)
 235 xxx วิชาเลือกกลุ่มกระบวนการเรียนรู้วิชาเอก 2(x-x-x)
 xxx xxx วิชาเลือกเสรี 3(x-x-x)

รวม 19 หน่วยกิต

ปีที่ 5

ภาคการศึกษาต้น

- 230 531 การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 6(0-12-3)

รวม 6 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

230 532 การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 2 6(0-12-3)

รวม 6 หน่วยกิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศิลปศึกษากำเนิดขึ้นตั้งแต่ปี 2533 โดยมีจุดกำเนิดจากท่านอดีตคณบดีรองศาสตราจารย์ วันเดชพิชัย และได้เริ่มหลักสูตรการเรียนการสอนในสมัยท่านอดีตคณบดี รองศาสตราจารย์ ดร.ไสว เลี่ยมแก้ว โดยมีท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ อร่าพันธ์ เลาสัตย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล คงทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันสันต์ ชีวะสาสน์ อ.สมบุญ ธิณะสุข และรองศาสตราจารย์วุฒิ วัฒนสิน เป็นคณาจารย์ชุดแรก หลังจากนั้นจึงมีอาจารย์อัศวิน-อาจารย์อัมพร ศิลปเมธากุล และอาจารย์พิเชษฐ เป็ยร์กลีน

ปรัชญาของศิลปศึกษา

"เราจะเพียรสร้างครุศิลปะที่มีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล"

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา)

Bachelor of Education (Art Education)

ชื่อย่อ : ศษ.บ. (ศิลปศึกษา)

B.Ed. (Art Education)

หลักสูตร 5 ปี

วิชาเอก

มี 2 แบบ คือ แบบเอก-โท และแบบเอกเดี่ยว

แบบเอก-โท จะต้องลงทะเบียนวิชาเอกบังคับ 40 หน่วยกิต วิชาเอกเลือกไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาโทสาขาอื่นๆ 20-25 หน่วยกิต

วิชาเอกเดี่ยว จะต้องลงทะเบียนวิชาเอกบังคับ 61 หน่วยกิต และวิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต

วิชาเอกบังคับ

แบบเอก-โท		จำนวน 40 หน่วยกิต
277-101	ศิลปวิจิตรศิลป์	(2)
277-201	ประวัติศาสตร์ศิลป์	(3)
277-202	การวาดเส้น	(3)
277-203	องค์ประกอบศิลป์	(3)
277-204	การออกแบบเบื้องต้น	(3)
277-205	การเขียนแบบเบื้องต้น	(3)
277-206	ศิลปกรรม2มิติ	(3)
277-208	ศิลปะไทยเบื้องต้น	(2)
277-210	สุนทรียศาสตร์	(3)
277-301	ศิลปกรรม3มิติ	(3)
277-302	ภาพพิมพ์	(2)
277-303	ศิลปะระดับประถมศึกษา	(2)
277-305	ศิลปะพื้นบ้านภาคใต้	(2)
277-307	ศิลปะระดับมัธยมศึกษา	(2)
277-310	คอมพิวเตอร์กราฟิกเบื้องต้น	(3)
277-404	นิทรรศการศิลปะและพิพิธภัณฑ์วิทยา	(2)

แบบเอกเดี่ยว

		จำนวน 61 หน่วยกิต
277-101	ศิลปวิจิตรศิลป์	(2)
277-201	ประวัติศาสตร์ศิลป์	(3)
277-202	การวาดเส้น	(3)
277-203	องค์ประกอบศิลป์	(3)
277-204	การออกแบบเบื้องต้น	(3)
277-205	การเขียนแบบเบื้องต้น	(3)
277-206	ศิลปกรรม2มิติ	(3)
277-207	กายวิภาค	(2)
277-208	ศิลปะไทยเบื้องต้น	(2)
277-209	ศิลปะในคาบสมุทรภาคใต้ประเทศไทย	(2)
277-210	สุนทรียศาสตร์	(3)

277-301	ศิลปกรรม3มิติ	(3)
277-302	ภาพพิมพ์	(2)
277-303	ศิลปะระดับประถมศึกษา	(2)
277-305	ศิลปะพื้นบ้านภาคใต้	(2)
277-306	การวาดเส้นชั้นสูง	(3)
277-307	ศิลปะระดับมัธยมศึกษา	(2)
277-308	การออกแบบสิ่งพิมพ์	(3)
277-310	คอมพิวเตอร์กราฟิกเบื้องต้น	(3)
277-401	การวิจัยทางศิลปะและศิลปศึกษา	(2)
277-402	การออกแบบโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	(2)
277-403	สัมมนาศิลปศึกษา	(2)
277-404	นิทรรศการศิลปะและพิพิธภัณฑ์วิทยา	(2)
277-405	ศิลปะนิพนธ์สาขาศิลปศึกษา	(4)

วิชาเอกเลือก

แบบเอก-โท	จำนวนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต	
277-207	กายวิภาค	(2)
277-209	ศิลปะในคาบสมุทรภาคใต้ประเทศไทย	(2)
277-212	การถ่ายภาพ	(2)
277-214	จิตรกรรมสีน้ำ	(3)
277-306	การวาดเส้นชั้นสูง	(3)
277-308	การออกแบบสิ่งพิมพ์	(3)
277-310	คอมพิวเตอร์กราฟิกเบื้องต้น	(3)
277-311	การทำหุ่นจำลอง	(2)
277-312	ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา	(2)
277-313	จิตรกรรมสร้างสรรค์	(2)
277-315	เทคโนโลยีการพิมพ์	(2)
277-317	วัสดุจิตรกรรม	(2)
277-402	การออกแบบโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	(2)
277-422	ประติมากรรมสร้างสรรค์	(3)

แบบเอกเดี่ยว	เลือกเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต	
277-211	การเขียนภาพประกอบ	(2)
277-212	การถ่ายภาพ	(2)
277-213	การเขียนภาพประกอบขั้นสูง	(2)
277-214	จิตรกรรมสีน้ำ	(3)
277-311	การทำหุ่นจำลอง	(2)
277-312	ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา	(2)
277-313	จิตรกรรมสร้างสรรค์	(2)
277-314	การออกแบบเฟอร์นิเจอร์	(2)
277-315	เทคโนโลยีการพิมพ์	(2)
277-316	การพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	(2)
277-317	วัสดุจิตรกรรม	(2)
277-318	การวิเคราะห์งานจิตรกรรม	(2)
277-319	จิตรกรรมไทยประยุกต์	(2)
277-320	จิตรกรรมสีน้ำมัน	(3)
277-411	การเขียนภาพประกอบสิ่งพิมพ์	(2)
277-412	จิตรกรรมส่วนบุคคล	(3)
277-413	ประติมากรรมส่วนบุคคล	(3)
277-421	วัสดุประติมากรรม	(2)
277-422	ประติมากรรมสร้างสรรค์	(3)
277-423	ประติมากรรมไทย	(2)
277-424	ประติมากรรมไม้	(3)
277-425	ประติมากรรมหิน	(3)
277-426	ประติมากรรมโลหะ	(3)
901-304	กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	(3)

วิชาโท จำนวน 20-25 หน่วยกิต
 นักศึกษาที่เลือกเรียนแบบเอก-โท ต้องเลือกเรียนวิชาโทสาขาอื่นๆ ในวิทยา
 เขตปัตตานี โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

หมวดวิชาเลือกเสรี

จำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

เลือกเรียนจากรายวิชาของทุกคณะที่เปิดสอนใน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรีได้ โดย
ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

หมายเหตุ : หลักสูตรนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุง อาจมีการเปลี่ยนแปลง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เหตุผลและความจำเป็นในการเปิดสอนหลักสูตร

จากผลงานวิจัยในประเด็นปัญหาการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่จะให้ครูในสาระการเรียนรู้อื่นๆ มาสอนศิลปะ หรือครูที่สอนประจำก็มักจะเป็นผู้ที่มิได้มีวุฒิทางศิลปศึกษา ทำให้ ขาดความสามารถในการสร้างและดึงศักยภาพของเยาวชนในการเรียนรู้ทางด้านศิลปศึกษา ประกอบกับสถาบันที่ผลิตครูศิลปศึกษามีจำนวนน้อย ในขณะที่ความต้องการครูศิลปศึกษายังมีมาก โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศึกษาในปัจจุบัน มีเพียง 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ซึ่งมีความพร้อมที่จะผลิตครูศิลปศึกษาจึงเห็นสมควรเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาดังกล่าว โดยได้ประมวลปัญหาต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดปรัชญา และเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องและมีความเด่นชัด โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรนี้จะเป็นผู้รอบรู้ระบบการศึกษา มีคุณลักษณะของผู้สอนที่พึงประสงค์ ใฝ่ใจต่อองค์ประกอบที่เกี่ยวกับวงการศึกษาด้านศิลปะ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของชาติ เป็นผู้นำชุมชนในการบริหารด้านศิลปศึกษา นำความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษาและค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะ โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนการเชื่อมโยง ศิลปวัฒนธรรม ทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น บูรณาการองค์ความรู้ระหว่างท้องถิ่น ไทยส่วนกลางและสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กำหนดการเปิดสอน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นไป

3. จำนวนรับนักศึกษาปีการศึกษา 2548-2552 รับนักศึกษาปีละ 20 คน

4. ความพร้อมในการเปิดสอนหลักสูตร

4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร มี 8 คน และอาจารย์พิเศษ มี 16 คน

5. ผลการพิจารณาโครงร่างหลักสูตร

5.1 คณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ ให้ความเห็นชอบโครงร่าง
หลักสูตร ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2546 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546

5.2 ที่ประชุมคณบดี ให้ความเห็นชอบโครงร่างหลักสูตร ในคราวประชุมครั้งที่
21/2547 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2547

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
ศิลปศึกษา หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2547 ชั้นตอนที่ 1 ตามที่เสนอ และให้นำเสนอที่ประชุมสภา
มหาวิทยาลัยพิจารณาต่อไป โดยให้ปรับแก้ไขเอกสารบทสรุปผู้บริหาร หน้า 2 ในส่วนของ
วัตถุประสงค์ ข้อ 2.2.1 เป็น “นักศึกษาสามารถนำความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ไปจัดการเรียนรู้
จัดสร้างเงื่อนไข บริบท เพื่อให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลป-วัฒนธรรม”

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตร
บัณฑิตจากระยะเวลาการศึกษา 4 ปี มาเป็นระยะเวลาการศึกษา 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ใน
14 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาฝรั่งเศส สังคมศึกษา คณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม
ศึกษา เกษตรกรรม พลศึกษา และสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ และได้มีการสร้างหลักสูตร
ใหม่ ในปีการศึกษา 2548 อีก 1 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยคณะศึกษาศาสตร์ได้ทำ
การปรับปรุงหลักสูตรและสร้างหลักสูตรใหม่ดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่
ให้มีการปฏิรูปการศึกษา และสอดคล้องกับที่ประชุมคณบดีคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ที่ต้องการ
ให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความเข้มข้นในด้านเนื้อหาความรู้ กลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ และมีการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้บูรณาการความรู้
ความสามารถในการทำงานวิชาชีพครูในสภาพที่เป็นจริง

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี เป้าหมายหลักที่
คณะศึกษาศาสตร์กำหนดไว้มี 3 ประการด้วย คือ (1) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดย
ผสมผสานภาคทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ สร้างความรู้เอง โดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการทำงาน
การแก้ปัญหาและการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันเป็นทีม (2) เน้นกระบวนการจัดการเรียนการ
สอนให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้เฉพาะทาง สามารถประยุกต์ใช้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี และ (3)
มุ่งปลูกจิตสำนึกของความเป็นครู ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ การรับแบบอย่างที่ดีจากผู้สอน
และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้ยึดหลักการสำคัญในการปรับ
หลักสูตรครั้งนี้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการปรับเปลี่ยนและสร้างหลักสูตร
ใหม่ครั้งนี้ ปรากฏว่าในหลักสูตรต่างๆ มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรระหว่าง 172- 175
หน่วยกิต โดยในแต่ละหลักสูตรมีโครงสร้างหลักสูตร เหมือนกัน ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 134 หน่วยกิต
1.1 หมวดวิชาแกน หรือพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต
1.3 หมวดวิชาโท	ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นอกจากคณะศึกษาศาสตร์จะได้ทำการปรับเปลี่ยนจำนวนหน่วยกิตแล้ว ยังได้ทำการออกแบบกระบวนวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนวิชาพื้นฐานวิชาชีพที่ได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้เป็นกระบวนวิชาใหม่ทั้งหมด เช่น กระบวนวิชาการศึกษาและสิ่งแวดล้อมในสังคมโลกาภิวัตน์ กระบวนวิชาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนวิชาการพัฒนาผู้เรียน กระบวนวิชาประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนวิชาการศึกษาวิจัยชั้นเรียน และกระบวนวิชาศิลปวัฒนธรรมศึกษา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรครั้งนี้ คือ คณะได้เพิ่มกระบวนกรวิชาชีพครูออกเป็น 2 กระบวนวิชา คือ กระบวนวิชาการปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 ซึ่งเป็นกระบวนวิชาบังคับ ในหมวดวิชาเฉพาะ ของหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิต 6 หน่วยกิตและเป็นกระบวนวิชาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้งหมด การลงทะเบียนในวิชานี้ นักศึกษาจะต้องเรียนครบทุกกระบวนวิชาตามหลักสูตร ของสาขาวิชาต่าง ๆ โดยการเรียนวิชานี้ เน้นการบูรณาการประสบการณ์ทั้งมวลของนักศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ตามบทบาทและหน้าที่ที่ครูพึงปฏิบัติ เสริมสร้างเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และความตระหนักรู้ต่อวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง และกระบวนวิชาการปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 ซึ่งเป็น กระบวนวิชาบังคับ ในหมวดวิชาเฉพาะ ของหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิต 6 หน่วยกิตและเป็นกระบวนวิชาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้งหมดเช่นกัน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่นักศึกษาที่ลงทะเบียนกระบวนวิชานี้ จะต้องมีการปฏิบัติการทำวิจัยชั้นเรียนประกอบการทำหน้าที่อื่น ๆ ไปด้วย

สำหรับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549, หน้า 16-17) ได้กำหนดให้นักศึกษาได้รับการฝึกในสาขาวิชาเฉพาะ 10 ประการ คือ (1) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) การจัดการกระบวนกรเรียนรู้ (4) การเลือกใช้ การผลิตสื่อ และนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ (5) การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ (6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (7) การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (8) การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (9) การบันทึกและ

รายงานผลการจัดการเรียนรู้ และ (10) การสัมมนาทางการศึกษา ทั้งนี้จากการฝึกใน สาขาวิชาเฉพาะต่างๆ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาคาดหวังว่านักศึกษาจะเกิดสมรรถนะ 4 ประการ คือ

(1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ (2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ (4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน

มหาวิทยาลัยบูรพา

เริ่มมีการเรียนการสอนของสอนคณะศึกษาศาสตร์ (ศิลปศึกษา) ในชื่อวิทยาลัยการศึกษา บางแสน ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2498 นิสิตรุ่นแรก มีจำนวน 41 คน และต่อมาได้ ย้ายออกไปอยู่ คณะมนุษยศาสตร์ เป็น สาขา ศิลปะ ปัจจุบันสังกัดอยู่คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการ เรียนรู้ มหาวิทยาลัยบูรพา

การบริหารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามโครงสร้างใหม่ พ.ศ.2551 ได้มีการ ปรับโครงสร้างภาควิชา จึงมีการจัดตั้งภาควิชาการจัดการเรียนรู้ขึ้น โดยการรวม ภาควิชาหลักสูตร และการสอน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2517 และภาควิชาการศึกษานอกระบบ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2525 เข้าด้วยกัน

ในปัจจุบันภาควิชาการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยคณาจารย์ 22 ท่าน ดำเนินการจัดการ เรียนการสอนให้กับนิสิตในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกของคณะศึกษาศาสตร์ รวมถึงการเป็นวิทยากรอบรม การทำวิจัย และรับผิดชอบหลักสูตรสาขาต่าง ๆ ดังนี้

ในระดับปริญญาตรี รับผิดชอบหลักสูตร

- สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
- สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์
- สาขาวิชาการสอนนาฏยสังคีต
- สาขาวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ
- สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์
- สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
- สาขาวิชาการสอนศิลปะ
- สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- สาขาวิชาการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา

ในระดับปริญญาโท ได้แก่ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาการศึกษานอกระบบ

ในระดับปริญญาเอก ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ภารกิจของภาควิชา มุ่งค้ำนึ่งถึงประโยชน์และการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมของประเทศ บนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ
ชาติให้คงอยู่สืบไป

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสอนศิลปะ

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย : การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การสอนศิลปะ)

กศ.บ. (การสอนศิลปะ)

หลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 169 หน่วยกิต
โครงสร้างหลักสูตรจำแนกเป็น 4 หมวด

- ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 31 หน่วยกิต
- ข. หมวดวิชาชีพครู 58 หน่วยกิต
- ค. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 74 หน่วยกิต
- ง. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

ชื่อหลักสูตร : หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

Bachelor of Education Program

ชื่อปริญญา หลักสูตร 5 ปี

ชื่อเต็ม ครุศาสตรบัณฑิต (ศิลปกรรม)

Bachelor of Education in Arts

ชื่อย่อ ค.บ. (ศิลปกรรม)

B.Ed. (Arts)

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรผลิตครูชั้นวิชาชีพที่มีปรีชาสามารถ (Capability) ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ไปสู่การจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีสติปัญญา ความสามารถ และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่า ทนการเปลี่ยนแปลงและสามารถเผชิญปัญหาหรือวิกฤตได้ด้วยสติปัญญา

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลิตครูในมิติใหม่ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ครูมีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีปรีชาสามารถในการ จัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ เป็นคนดี มีอุดมการณ์ของชีวิต มีหลักการในการดำเนินชีวิต เข้าถึงความงามและความดีของชีวิต มีพลังและความมุ่งมั่นในการ พัฒนาตน และพัฒนาความก้าวหน้าของส่วนรวม รักชุมชนและท้องถิ่น และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

เป็นคนเก่ง มีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างน้อยสองภาษา มีความรัก ในการใฝ่รู้ ใฝ่ เรียนอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ และรู้ เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง เป็นครูดี เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน รัก เมตตาและกรุณาต่อผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตร กับผู้เรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกับ ผู้อื่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษา มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นครูเก่ง เข้าถึงแก่นแท้ของการศึกษา มีปรีชาสามารถในการจัดการศึกษาและจัดการเรียนรู้ รอบรู้และเชี่ยวชาญใน สาขาวิชาที่ตนถนัด ใฝ่สร้างสรรค์และวิจัย สามารถแก้ปัญหาผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือคณะกรรมการบริหารโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) และข้อกำหนดในมาตรฐานโปรแกรมวิชาที่ศึกษา

การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกของสถาบันอุดมศึกษาหรือตามที่กำหนดในคู่มือการบริหารโครงการผลิตครูการศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับ ปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี)

ระบบการศึกษาและการจัดการศึกษา

ระบบการศึกษา

จัดการศึกษาแบบทวิภาค หนึ่งปีการศึกษามี 2 ภาค หนึ่งภาคมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ ในกรณีที่จัดการศึกษาแบบอื่น ให้ยึดมาตรฐานชั่วโมงรวมแล้วไม่ต่ำกว่าข้อ 9.1.1 การจัดการศึกษาเป็นแบบซูดวิชา โดยมีสัญลักษณ์ น(ท-ป-อ)

น หมายถึง จำนวนหน่วยกิตของซูดวิชา

ท หมายถึง จำนวนเวลาเรียนทฤษฎี โดย 1 หน่วยกิตเท่ากับ 1 ชั่วโมง / สัปดาห์

ป หมายถึง จำนวนเวลาเรียนภาคปฏิบัติ โดย 1 หน่วยกิตเท่ากับ 2 ชั่วโมง / สัปดาห์

อ หมายถึง จำนวนเวลาเรียนรู้หรือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดย 1 หน่วยกิต เท่ากับ 3 ชั่วโมง / สัปดาห์ สำหรับซูดวิชาฝึกประสบการณ์กำหนดให้ 1 หน่วยกิต เท่ากับการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง

การจัดการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ ความสำเร็จของการใช้หลักสูตรอยู่ที่การจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุผลตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละ ซูดวิชาที่ต้องอาศัยหลักสำคัญคือ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน การแก้ปัญหาและการ สร้างองค์ความรู้

การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของความเป็นครู โดยจัดประสบการณ์ และฝึกให้นักศึกษาได้ นำความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีไปฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม อาจดำเนินการโดยให้นักศึกษาอยู่ หอพักของ สถาบันผลิตครู หรือใช้กิจกรรมอื่นที่คล้ายคลึงกัน

การปฏิบัติการสอน

นักศึกษาจะต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่ คณะกรรมการสภาวิชาชีพครูกำหนด เป็นระยะเวลา 1 ปี ภายใต้การแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพครู

ระยะเวลาการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา (หลักสูตร 4 ปี)
ระยะเวลาในการศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี)

การลงทะเบียน

การลงทะเบียนให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภาประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

การวัดผลและประเมินผลการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภาประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

มีเวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปี

ผ่านการประเมินในชุดวิชาต่างๆ ครบตามหลักสูตร

ผ่านเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่สถาบันกำหนด

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำ /อาจารย์พิเศษ

ตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา

สถานที่และอุปกรณ์การสอน

ห้องปฏิบัติการ ห้องบรรยาย อาคารฝึกงาน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน สนามกีฬา ฯลฯ ตามเกณฑ์

มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา

การจัดการเรียนการสอน

กลุ่มชุดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education)

ผลลัพธ์การเรียนรู้

กลุ่มชุดวิชานี้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีในฐานะที่เป็นคนไทยและคนของโลก โดยสามารถใช้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นใดอีกหนึ่งภาษา เพื่อการสื่อสาร การค้นคว้า รู้ภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่นและสากล เข้าใจบริบทชุมชนและสังคมโลก คิดและตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าและการทำงาน รวมทั้ง พัฒนา ตนเอง และบริหารจัดการชีวิตได้อย่างเหมาะสม

แนวทางจัดการเรียนรู้

ชุดวิชาศึกษาทั่วไปแต่ละชุดมุ่งให้เกิดปรีชาสามารถหลายประการที่จำเป็นต่อการ

ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข และการปรับตัวได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้มีฐานความรู้เพียงพอสำหรับการตัดสินใจและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ กิจกรรม การเรียนรู้ของกลุ่มนี้ จึงเน้นการจัดแบบองค์รวม มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วเชื่อมโยงสู่สภาพจริง ด้วยการนำความรู้ มาเสนอแนะแนวทาง

พัฒนาตนและสังคม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องบูรณาการหลักวิชาและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในสังคม เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติใน สถานการณ์จริง ชุติวิชาในกลุ่มนี้มี 6 ชุติ จำนวน 30 หน่วยกิต ผู้เรียนต้องเรียนครบทุกชุติ คือ

รหัสวิชา	ชื่อชุติวิชา	หน่วยกิต
GEED101	การสื่อสารด้วยภาษาไทย (Communication in Thai Language)	5(2-4-3)
GEED102	การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ (Communication in English Language)	6(3-4-3)
GEED103*	การสื่อสารด้วยภาษา (ภาษาในเอเชีย) (Communication in Language)	4(1-4-3)
GEED104	การคิดและการพัฒนาตน (Thinking and Personal Growth)	5(2-4-3)
GEED105	มนุษย์กับสังคม (Human Beings and Society)	5(2-4-3)
GEED106	ชีวิตกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Life Through Science and Technology)	5(2-4-3)

- เลือกเรียน 1 ภาษา จากภาษาต่อไปนี้คือ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาเวียดนาม ภาษาเขมร ภาษาลาว ภาษาเมียนมาร์ ภาษามาลาเซีย

กลุ่มชุติวิชาชีพครู (Professional Courses)

ผลลัพธ์การเรียนรู้

กลุ่มชุติวิชาชีพครู มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพครู มีเจตคติ จริยธรรมและคุณธรรมในวิชาชีพครู มีปรีชาสามารถในด้านการวิจัยเพื่อ อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ ธรรมชาติของผู้เรียนทั้ง ผู้เรียนปกติ และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการ เชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

แนวทางจัดการเรียนรู้

ชุติวิชาชีพครูแต่ละชุติ มุ่งให้เกิดปรีชาสามารถหลายด้านดังกล่าวมาแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มนี้ จึงเน้นการจัดแบบองค์รวม ซึ่งมีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีกับ ปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง แล้วเชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียนและ สถานศึกษาในสภาพจริง รวมทั้งสามารถนำความรู้มาเสนอแนะแนวทางพัฒนาสภาพที่เป็นอยู่ ให้

ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงต้องบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียน ต้องได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานร่วมกับเพื่อน ร่วมงาน ผู้สอน ครูพี่เลี้ยง นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วย ตนเอง

กลุ่มชุดวิชาชีพครู

ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา คือชุดวิชาการศึกษา และชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ชุดวิชาการศึกษา (Education) ประกอบด้วยชุดวิชา 6 ชุด จำนวนรวม 30 หน่วยกิต ผู้เรียนต้อง เรียนครบทุกชุด ดังนี้

รหัสวิชา	ชื่อชุดวิชา	หน่วยกิต
EDUC101	พื้นฐานทางการศึกษาและการศึกษาแบบเรียนรวม (Foundation in Education and Inclusive Education)	5(2-4-3)
EDUC102	ธรรมชาติของผู้เรียน (Nature of the Learner)	5(2-4-3)
EDUC103	หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Management of Learning)	5(2-4-3)
EDUC104	นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ (Learning Innovation)	5(2-4-3)
EDUC105	การพัฒนาความเป็นครู (Developing the Effective Teacher)	5(2-4-3)
EDUC106	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Research for Learning Development)	5(2-4-3)

ชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Professional Training) ประกอบด้วยชุดวิชา 5 ชุด จำนวนรวม 25 หน่วยกิต ผู้เรียนต้อง เรียนครบทุกชุด ดังนี้

รหัสวิชา	ชื่อชุดวิชา	หน่วยกิต
PROF101	การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 (Practicum 1)	3 (ไม่น้อยกว่า 135 ชม.)
PROF102	การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 (Practicum 2)	3 (ไม่น้อยกว่า 135 ชม.)
PROF103	การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 3 (Practicum 3)	3 (ไม่น้อยกว่า 135 ชม.)
PROF104	การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 (Internship 1)	8 (ไม่น้อยกว่า 360 ชม.)
PROF105	การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 2 (Internship 2)	8 (ไม่น้อยกว่า 360 ชม.)

19.3.3.6 ชุดวิชาเฉพาะด้านศิลปกรรม

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ชุดวิชาเฉพาะด้านศิลปกรรม มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะในด้านศิลปกรรม ทั้งด้าน ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์และการแสดง สามารถจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะในการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ มีความรู้ความเข้าใจใน วัฒนธรรมอันเป็นรากฐานของผลงานด้านศิลปะ สามารถวิเคราะห์และนำเสนอผลงานด้านศิลปะที่สอดคล้องกับการพัฒนา ผู้เรียนใน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความใฝ่รู้และสร้างองค์ความรู้ทางศิลปกรรมได้

การจัดโปรแกรมการศึกษามี 2 ลักษณะคือ วิชาเฉพาะด้านเดี่ยวหรือวิชาเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้านคู่หรือวิชาเอกคู่ ให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต ดังนี้

กลุ่ม / ชุดวิชา กลุ่มภาษาอังกฤษทางวิชาการ *** *

ARTS101 ภาษาอังกฤษสำหรับครูศิลปกรรม 1

ARTS102 ภาษาอังกฤษสำหรับครูศิลปกรรม 2

กลุ่มพื้นฐาน

ARTS201 วัฒนธรรมภูมิปัญญาศิลปะไทย

ARTS202 ศิลปะร่วมสมัย

ARTS203 ทฤษฎีทัศนศิลป์

ARTS204 ทฤษฎีดนตรี

ARTS205 ลีลาการแสดง

ARTS206 จัดแสดงผลงานผลงานศิลปะ

กลุ่มทักษะบังคับ

ARTS301 ทัศนศิลป์พื้นฐาน

ARTS401 พื้นฐานทักษะดนตรี

ARTS501 พื้นฐานการแสดง

เลือกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต่อไปนี้อีก 1 กลุ่ม (6 ชุดวิชา)

กลุ่มทัศนศิลป์

ARTS302 ศิลปวิจารณ์

ARTS303 ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย

ARTS304 พื้นฐานการออกแบบกราฟิก

ARTS305 เสนอผลงานศิลปะสู่สังคม

ARTS306 สื่อผสมคอมพิวเตอร์กราฟิก

ARTS307 เทคนิคนักคิดนักประดิษฐ์

กลุ่มดนตรี

ARTS402 สังคีตวิจารณ์

ARTS403 คีตวรรณกรรมพรรณนา

ARTS404 สร้างงานดนตรีรายบุคคล

ARTS405 ค้นคว้าผลงานดนตรี

ARTS406 วิถีควบคุมบรรเลง

ARTS407 เทคโนโลยีดุริยางค์

หน่วยกิต เดี่ยว(81 หน่วยกิต) คู่ (40 หน่วยกิต)

กลุ่ม / ชุดวิชา กลุ่มนาฏศิลป์และการแสดง

ARTS502 นาฏยพิธีกรรม

ARTS503 วรรณกรรมการละคร

ARTS504 กิจกรรมร่ำฟ้อน	ARTS505 การละครสำหรับเด็ก
ARTS506 ค้นคว้าวิจัยนาฏการ	ARTS507 มาตรฐานนาฏศิลป์ไทย
กลุ่มทักษะเลือก (เลือก 1 ชุติวิชา)	
ARTS308 นักออกแบบก้าวหน้า	ARTS408 พัฒนาเฉพาะทางดนตรี
ARTS508 นาฏลีลาสร้างสรรค์	

* กลุ่มนี้เป็นชุติวิชาที่จัดขึ้นตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ ศธ 0506/ว 65 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2546 เรื่องนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา โดยผู้ที่เรียนวิชาเฉพาะด้านเดียวให้เรียนทั้ง 2 ชุติวิชาในกลุ่มแทนชุติวิชาใดวิชาหนึ่งใน 16 ชุติวิชา ตามโครงสร้างที่กำหนดสำหรับผู้ที่ เลือกวิชาเฉพาะด้านคู่ ให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษทางวิชาการชุติที่ 1 ของแต่ละวิชาเฉพาะด้าน ทั้งนี้ชุติวิชาในกลุ่มภาษาอังกฤษทางวิชาการที่บังคับให้เรียนอาจนับเป็นหน่วยกิตอยู่ในโครงสร้างของกลุ่มชุติวิชาเลือกเสรีได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สาขาวิชาศิลปศึกษา

เพื่อผลิตบัณฑิตวิชาชีพรู สาขาวิชาศิลปศึกษา ที่มีคุณภาพดังนี้

1. มีความรู้ทางศิลปศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีฟได้
2. มีทักษะและเทคนิควิธีในการสอนศิลปศึกษา
3. มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความเป็นครู

มีความรับผิดชอบต่อนองและสังคม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี

4. มีความสามารถในการพัฒนาตน ใฝ่รู้ ู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบริบททางการศึกษา

คุณสมบัติเฉพาะโปรแกรมวิชา

1. สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2. มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 166 หน่วยกิต

หมวดศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ไม่น้อยกว่า	9	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน		130	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน		74	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาชีพ		56	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี		6	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะด้าน		74	หน่วยกิต
วิชาแกน		24	หน่วยกิต
(นักศึกษาที่เรียนสาขาศิลปศึกษาให้เรียนวิชาแกนทัศนศิลป์ศึกษา นาฏศิลป์ และดนตรี)			
แกนทัศนศิลป์ศึกษา		8	หน่วยกิต
2011102	ปรัชญาศิลปะ		2(2-0-4)
2001103	สุนทรียภาพศึกษา		2(2-0-4)
2011104	หลักการศิลปศึกษา		2(1-2-3)
2011105	ทัศนศิลป์วิจักษณ์		2(1-2-3)
แกนนาฏศิลป์		8	หน่วยกิต
2054365	นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น		2(1-2-3)
2054366	นาฏศิลป์ไทย		2(1-2-3)
2054370	การจัดการแสดงในโรงเรียน		2(1-2-3)
2054371	การแสดงท้องถิ่น		2(1-2-3)
แกนดนตรี		8	หน่วยกิต
2061101	ดนตรีพื้นบ้านไทย		2(2-0-4)
2061102	การดนตรีไทย		2(2-0-4)
2061103	ทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้น		2(2-0-4)
2061104	จิตวิทยาการสอนดนตรีและกระบวนการเรียนดนตรีศึกษา		2(2-0-4)
(นักศึกษาที่เรียนสาขาศิลปศึกษาให้เลือกเรียนแขนงวิชาใดวิชาหนึ่งต่อไปนี้)			
แขนงวิชาทัศนศิลป์ศึกษา		50	หน่วยกิต
บังคับ		32	หน่วยกิต
2002104	กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับครู		2(1-2-3)
2012203	ประวัติศาสตร์ศิลป์		3(3-0-6)
2013201	ศิลปะไทย		3(2-2-5)
2021104	การวาดเส้น		3(2-2-5)

2021106 จิตรกรรม 1	3(2-2-5)
2021203 ภาพพิมพ์ 1	3(2-2-5)
2022101 ประติมากรรม 1	3(2-2-5)
2031203 ทฤษฎีสี	3(2-2-5)
2031402 การเขียนแบบ 1	3(2-2-5)
4114304 การวิจัยทางศิลปศึกษา	3(2-2-5)
2033405 การถ่ายภาพและสร้างภาพดิจิทัล	3(2-2-5)
วิชาเลือก	18 หน่วยกิต
2001105 คอมพิวเตอร์ออกแบบทัศนศิลป์	3(2-2-5)
2003202 ศิลปะกับสิ่งแวดล้อม	3(3-0-6)
2021107 จิตรกรรม 2	3(2-2-5)
2022104 ภาพพิมพ์ 2	3(2-2-5)
2022106 ประติมากรรม 2	3(2-2-5)
2032208 การออกแบบลอยตัว	2(2-2-5)
2032405 การออกแบบกราฟิกเพื่อการสื่อสาร	3(2-2-5)
2032407 การเขียนแบบ 2	3(2-2-5)
2033406 การเขียนภาพประกอบสำหรับครู	3(2-2-5)
2041405 การออกแบบนิทรรศการ	3(2-2-5)
2042201 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 1	3(2-2-5)
2042204 การออกแบบผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	3(2-2-5)
2042205 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 1	3(2-2-5)
แขนงวิชานาฏศิลป์	50 หน่วยกิต
วิชาบังคับ	18 หน่วยกิต
2054367 พิธีไหว้ครู	3(2-2-5)
2054368 ทักษะนาฏศิลป์ไทย	3(2-2-5)
20524372 นาฏศิลป์พื้นเมือง 1	2(1-2-3)
2054374 การประดิษฐ์ทำรำเด่น 1	3(2-2-5)
2054369 นาฏศิลป์ไทย 1	2(1-2-3)
2052203 การใช้คอมพิวเตอร์	2(1-2-3)
2054373 ละครสร้างสรรค์	3(2-2-5)
วิชาเลือก	32 หน่วยกิต

2051205	สุนทรียภาพทางนาฏศิลป์ไทย	2(1-2-3)
2052204	การออกแบบเครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าเพื่อการละคร	2(1-2-3)
2052205	นาฏศิลป์ไทย 2	2(1-2-3)
2053204	นาฏศิลป์ไทย 3	2(1-2-3)
2054202	นาฏศิลป์ไทย 4	2(1-2-3)
2052206	นาฏศิลป์พื้นเมือง 2	2(1-2-3)
2053205	นาฏศิลป์พื้นเมือง 3	2(1-2-3)
2051606	องค์ประกอบของการสร้างละครและงานบนเวที	2(1-2-3)
2054375	การจัดการแสดงวิพิธทัศนา	2(1-2-3)
2052208	การพูดและการฝึกเสียง	2(1-2-3)
2052103	การเขียนบทและการตัดต่อบทละคร	2(1-2-3)
2053208	การออกแบบฉาก เวทีและแสง	2(1-2-3)
2053209	นาฏยสัมพันธ์	2(1-2-3)
2054203	ประดิษฐ์ท่ารำเต้น 2	2(1-2-3)
2052209	การขับร้องเพลงเพื่อการแสดง	2(1-2-3)
2053210	การออกแบบเพลงและดนตรีเพื่อการแสดง	2(1-2-3)
2054909	การวิจัยด้านนาฏศิลป์และการละคร	2(1-2-3)
2054205	การแสดง ศิลปะป้องกันตัว	2(1-2-3)
2051302	ดนตรีเพื่อการละคร	2(1-2-3)
2053704	หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์การละคร	2(2-0-4)
2054901	ผลงานค้นคว้าริเริ่มทางด้านนาฏศิลป์ หรือศิลปะการละคร	2(1-2-3)
2054208	ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดง	3(2-2-5)
2054209	โครงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการแสดง	3(2-2-5)
2051609	ละครใบ้	2(1-2-3)
	แขนงวิชาดนตรี	50 หน่วยกิต
	วิชาบังคับ	18 หน่วยกิต
2061205	ปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทยอีสาน 1	2(1-2-3)
2062201	ปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทยอีสาน 2	2(1-2-3)
2063201	ปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทยอีสาน 3	2(1-2-3)
2061206	ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย 1	2(1-2-3)
2062202	ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย 2	2(1-2-3)

2063202	ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย 3	2(1-2-3)
2061207	ปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล 1	2(1-2-3)
2062203	ปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล 2	2(1-2-3)
2063203	ปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล 3	2(1-2-3)
	วิชาเลือก	32 หน่วยกิต
2061108	เครื่องดนตรีและการประสมวงดนตรีไทย	3(3-0-6)
2061111	ขนบประเพณีของดนตรีไทย	3(3-0-6)
2061503	มานุษยวิทยาทางดนตรี	3(3-0-6)
2061504	พื้นฐานสังคมวิทยาทางดนตรี	3(3-0-6)
2061506	ดนตรีร่วมสมัย	3(3-0-6)
2062514	ดนตรีและการแสดง	3(2-2-5)
2062309	การอ่านวณเพลงเบื้องต้น	3(2-2-5)
2062503	การศึกษาดนตรีภาคสนาม	3(2-2-5)
2062506	ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีไทยกับดนตรีตะวันตก	3(3-0-6)
2063107	หลักการบรรจุเพลงเพื่อการแสดง	3(3-0-6)
2063505	สุนทรียศาสตร์ทางดนตรี	3(3-0-6)
2063506	จิตวิทยาดนตรี	3(3-0-6)
2063207	การอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย	3(2-2-5)
2062304	การอ่านและการเขียนโน้ตสากล	3(2-2-5)
2061409	ปฏิบัติคีย์บอร์ด	3(2-2-5)
2063209	ปฏิบัติรวมวง	3(2-2-5)
2062513	การจัดการวงดนตรี	3(2-2-5)
2062209	ปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน	3(2-2-5)
2061214	ปฏิบัติขับร้องเพลงไทย	3(2-2-5)
2062211	ปฏิบัติขับร้องเพลงสากล	3(2-2-5)
2061218	ปฏิบัติเพลงระบำ รำ ฟ้อน	3(2-2-5)
2061228	ปฏิบัติขับร้องเพลงไทยตามสมัยนิยม	3(2-2-5)
2063213	ปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นบ้านไทย	3(2-2-5)
2063214	ปฏิบัติขับร้องเพลงในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา	3(2-2-5)
2061220	ปฏิบัติอังกะลุง	3(2-2-5)
2063304	การเรียบเรียงดนตรีสำหรับเด็ก	3(2-2-5)

2061701	คอมพิวเตอร์ดนตรีขั้นพื้นฐาน	3(2-2-5)
2063701	การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยงานดนตรี	3(2-2-5)
2061501	การจัดเก็บระบบข้อมูลดนตรี	3(3-0-6)
2061502	พื้นฐานดนตรีวิทยา	3(3-0-6)
2062308	หลักการโยธวาทิต	3(3-0-6)
2064202	การอำนวยเพลงวงโยธวาทิต	3(2-2-5)
2063901	หลักการเขียนรายงานนิพนธ์ดนตรี	3(2-2-5)
2063120	ดนตรีประกอบการแสดง	3(3-0-6)
2063121	หลักการสอนขับร้อง	3(3-0-6)
2063222	การสอนดนตรีในระดับประถมและมัธยมศึกษา	3(2-2-5)
2064103	การจัดการดนตรีในโรงเรียน	3(3-0-6)
2064104	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับครูสอนดนตรี	3(3-0-6)
	วิชาชีพ 56 หน่วยกิต	
	บังคับ บังคับให้เรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ 48 หน่วยกิต	
1004401	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน 1	1(90)
1004402	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน 2	1(90)
1004403	การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1	5(450)
1004404	การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2	5(450)
1011101	ความเป็นครูมืออาชีพ	2(1-2-3)
1011102	พื้นฐานทางการศึกษา	2(2-0-4)
1022201	การพัฒนาหลักสูตร	3(2-2-5)
1023202	การจัดการเรียนรู้	3(2-2-5)
1023204	การจัดการในชั้นเรียน	2(1-2-3)
1024205	การเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท	2(1-2-3)
1024206	การจัดการเรียนรู้วิชาเฉพาะ 1	3(2-2-5)
1024207	การจัดการเรียนรู้วิชาเฉพาะ 2	3(2-2-5)
1033201	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3(2-2-5)
1042201	การวัดและประเมินผลการศึกษา	2(1-2-3)
1043208	การวิจัยทางการศึกษา	3(2-2-5)
1053203	จิตวิทยาสำหรับครู	2(1-2-3)
1051101	จิตวิทยาพัฒนาการ	2(2-0-4)

1082101	การศึกษาแบบเรียนรวม	2(2-0-4)
1093201	นันทนาการเพื่อการเรียนรู้	2(1-2-3)
	เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ 8 หน่วยกิต	
1013104	กิจกรรมการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	2(2-0-4)
1013105	การเมืองกับการศึกษา	2(2-0-4)
1013203	แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2(1-2-3)
1014207	สัมมนาปัญหาการศึกษา	3(2-2-5)
1023203	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3(2-2-5)
1014206	การศึกษาเอกเทศทางการศึกษา	2(1-2-3)
1023208	การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด	3(2-2-5)
1023209	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3(2-2-5)
1033103	การศึกษาโดยระบบสื่อทางไกล	2(2-0-4)
1043210	การประกันคุณภาพทางการศึกษา	2(1-2-3)
1043211	การประเมินโครงการ	3(2-2-5)
1043212	การประเมินผลการเรียนด้านการปฏิบัติ	2(1-2-3)
1043213	การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัด	2(1-2-3)
1043214	การสร้างแบบทดสอบวัดเจตคติ	2(1-2-3)
1044209	โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย	3(2-2-5)
1051104	มนุษย์สัมพันธ์สำหรับครู	2(2-0-4)
1051105	จิตวิทยาสังคม	2(2-0-4)
1051106	เครื่องมือและเทคนิคการแนะแนว	2(2-0-4)
1052102	จิตวิทยาและการแนะแนว	2(2-0-4)
1062108	สถาบันวิชาชีพครู การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา	2(2-0-4)
1063109	หลักการบริหารการศึกษา	3(3-0-6)
1063111	การนิเทศการศึกษา	2(2-0-4)
1063210	ภาวะผู้นำ	2(1-2-3)
1064112	ธุรกิจการศึกษา	2(2-0-4)
1073120	การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย	2(2-0-4)
1091201	ผู้กำกับลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นความรู้เบื้องต้น	2(1-2-3)
1092202	ผู้กำกับลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นความรู้ขั้นสูง	2(1-2-3)
5033210	สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน	2(1-2-3)

หมวดวิชาเลือกเสรี เรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเปิดสอน โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว ไม่เป็นรายวิชาศึกษาทั่วไป และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียน โดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตรของสาขาวิชานี้

หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปะในต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (University of Illinois at Urbana-Champaign)

หลักสูตรปริญญาตรี ศิลปศึกษา สาขาวิจิตรศิลป์ (Degree Bachelor of Fine Arts in Art Education)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

1. เพื่อจะรักษา และเพิ่มความมั่นคงสำหรับความเป็นผู้นำในด้านการทำวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญๆ หลักๆ ในด้านการศึกษา
2. เพื่อความเป็นผู้นำในด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับคุณ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงการศึกษาชั้นสูง โดยการใช้ความรู้จากการทำวิจัยที่ได้ล่าสุด และเพื่อการเตรียม ผู้นำในระดับปริญญาเอก เพื่อจะได้เป็นหัวหน้าคณะ หรือ คณะบดีในมหาวิทยาลัยอื่นๆ หรือ เพื่อเป็น ผู้ที่ทำงานในโรงเรียน หรือ เป็นผู้ที่สร้างนโยบายในระดับมลรัฐ และระดับประเทศต่อไป
3. เพื่อเป็นฐานรองรับให้กับ รัฐอิลลินอยส์ และประเทศ โดยการพัฒนาระบบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการสร้างทางเลือกในระดับการศึกษาชั้นต่างๆ การส่งเสริมช่วยเหลือโรงเรียนระดับประถม โรงเรียนรัฐบาลของรัฐ โรงเรียนระดับมัธยม วิทยาลัยชุมชน ผู้คนในกลุ่มต่างๆ และ บริษัทเอกชน

เงื่อนไขหลักสูตร

การเรียนในระดับนี้กำหนดให้ผู้เรียนต้องฝึกงานอย่างน้อย 130 ชั่วโมง และมีการเตรียมนักเรียนให้ฝึกเป็นครูฝึกสอนในโรงเรียนรัฐบาล ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับเกรด12 ระบบการเรียนนี้เน้นไปทางด้าน วิธีการ ขั้นตอน และการฝึกสอน

ตามกฎหมายของรัฐมนตรีและสภามหาวิทยาลัย ผู้สมัครเข้าเรียนทุกคนจะต้องผ่าน การทดสอบทักษะขั้นพื้นฐานก่อนที่จะสมัครได้ ผู้เรียนทุกคนจะต้องรักษาเกรดเฉลี่ยให้เกิน 2.5 ตลอด การศึกษา โดยในวิชาเฉพาะจะต้องได้เกรด 3 ขึ้นไป ซึ่งผู้สมัครควรจะต้องปรึกษาอาจารย์เพื่อแนะ แนวว่าวิชาไหนจะเป็นวิชาเฉพาะบ้าง

รายวิชาเรียน

1.หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-หลักการจัดองค์ประกอบ1	4
-หลักการจัดองค์ประกอบขั้นสูง	3
-มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป และเทคโนโลยี การให้เหตุผลเชิงปริมาณ และวัฒนธรรมศึกษา	18
-จิตวิทยา	4
-สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์	3
-ภาษาต่างประเทศ	0-12
รวม	34-15

2. หมวดรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-ประวัติศาสตร์ศิลป์111-115	8
-ประวัติศาสตร์ศิลป์ขั้นสูง	3
รวม	11

3. หมวดรายวิชาศิลปะ และการออกแบบ

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-วารสารร่วมสมัยเกี่ยวกับศิลปะ	2
-วาดเส้น1-2	6
-ออกแบบ1-2	6
-เขียนแบบ	3
-วิชาออกแบบ251 และ 252 หรือ254	6
รวม	23

4.หมวดรายวิชาศิลปศึกษา

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปศึกษา	3
-กระบวนการสอนศิลปะ	3
-สัมมนาการสอนศิลปะ	4
-การฝึกประสบการณ์การสอน	3
-รายวิชาขั้นต้นในการสอนศิลปะ	3
-หลักสูตรศิลปะในโรงเรียน	3
รวม	19

5.หมวดรายวิชาการศึกษาระดับสูง

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษา	3
-จิตวิทยาการศึกษา	3
รวม	6

6.หมวดรายวิชาเฉพาะ

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-ศิลปะ และการออกแบบ	18
รวมทั้งหมด	130

มหาวิทยาลัยเซตันฮิลล์(Seton Hill University)

หลักสูตรปริญญาตรี ศิลปศึกษา (Bachelor of Arts – Education – Art Education)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

1. เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะ เจาะลึกลงไปในเรื่องศิลปะอย่างน้อยหนึ่งแขนง และทักษะทางการมีวินัยในตนเอง เพื่อที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผลการปฏิบัติงานทางศิลปะที่ดีขึ้น และทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนดีขึ้น มีการแสดงตัวอย่างการใช้งานคอมพิวเตอร์ด้วย
2. เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้ทำงานทางด้านขั้นตอนการสร้างงาน และการสร้างแนวคิด เพื่อส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดริเริ่ม ฝึกให้มีการแก้ปัญหา ฝึกให้มีการใช้คำพูดในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และ รับผิดชอบเพื่อนปรับปรุงตนเองทั้งทางด้าน ศิลปะและ การสอน

3. เพื่อให้เข้าใจลำดับการพัฒนาของศิลปะรวมถึง ศิลปะทั้งด้านตะวันตก และอื่นๆ ให้มีการตรวจสอบ และตั้งคำถามกับทฤษฎีและข้อสันนิษฐานต่างๆในประวัติศาสตร์ศิลปะ ให้มีการวิจารณ์งานศิลปะร่วมสมัยในทัศนะหลายๆมุม สอนให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ การหาเนื้อหา และการประเมินผลผลงานทางศิลปะจากหลายๆ ท้องถิ่น ด้วยความอ่อนไหวและความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม
4. สอนให้มีการสื่อสารทั้งทางการพูดและการเขียน โดยการให้ฝึกอธิบายโดยการพูดและการเขียน แปลความหมายงานศิลปะ, ทฤษฎี และ ความเปลี่ยนแปลง ให้มีการวิจารณ์ตั้งแง่ผลงานทางศิลปะของตนเองและผู้อื่น
5. สร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เทคนิค การเข้าถึง และ ความเป็นมืออาชีพของการเป็นผู้สอนศิลปะ มีความคิดริเริ่มด้านการเรียนและการพัฒนาผ่านทางการศึกษาและเข้าร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวกับศิลปะและการศึกษาตั้งแต่ระดับของท้องถิ่น จนถึงระดับนานาชาติโดยการเข้าร่วมชม พิพิธภัณฑสถาน หอจัดแสดงผลงาน และการเข้าฟังการบรรยาย และการอ่านวารสาร
6. เพื่อให้เข้าใจถึงผลกระทบผลพวงทางศิลปะต่อชีวิต ที่สื่อถึงการพัฒนาและการแสดงออกต่างๆ ของแต่ละคนในแต่ละวัฒนธรรม. มีการให้ร่วมงานเพื่อพัฒนาชุมชน
7. เพื่อฝึกให้สอน ปรับปรุงพัฒนาทักษะและเทคนิคในการสร้างงานศิลปะ ประวัติศาสตร์ ศิลป์ การวิพากวิจารณ์งานศิลปะ งานความสวยงามต่างๆ ให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ในการช่วยส่งเสริมการสอนด้วยและให้สามารถทำ Portfolioงานศิลปะแบบมืออาชีพได้

1.รายวิชาบังคับ

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
-ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก 1	3
-ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก2	3
-วาดเส้น1	3
-ออกแบบ1	3
-วาดเส้น2	3
-ออกแบบ2	3
-จิตรกรรม	3
-ประติมากรรม	3
-ผลงานศิลปะที่น่าสนใจ	3
-ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษา และกฎหมาย	3

-ศิลปะในศตวรรษที่20 2

-ศิลปะอเมริกา

รวม

6

2.4 หมวดวิชาเลือกอิสระด้านศิลปะปฏิบัติ

3-6 หน่วยกิต

รวมทั้งหมด

92-95

มหาวิทยาลัยนิวเม็กซิโก (The University of New Mexico)

หลักสูตรปริญญาตรี ศิลปศึกษา (B.A. in Art Education)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ เพื่อที่จะได้ตรงกับความต้องการของจำนวนประชากรจากหลายวัฒนธรรมทั้งในส่วน มลรัฐและทั้งประเทศ หลักสูตรนี้เป็นส่วนเสริมให้เกิดความเข้าใจในการเข้าหาศิลปะจากหลายๆด้าน ไม่ได้จำกัดแต่เพียงเฉพาะภาพ เนื้อหา รายวิชา หรือวารสารทางศิลปศึกษา เท่านั้น แต่รวมไปถึงวัฒนธรรมทุกอย่างที่สามารถมองเห็นได้

หลักสูตรการศึกษานี้ จะสอนให้นักเรียนเป็น ครูสอนศิลปะที่จะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนของตนสามารถสร้างงานศิลปะที่ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์ในชีวิตจริง

หลักสูตรในการเรียนสาขานี้แบ่งได้เป็นส่วนส่วนด้วยกัน ได้แก่

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 52 หน่วยกิต

รายวิชา

จำนวนหน่วยกิต

-ภาษาอังกฤษ

12

-คณิตศาสตร์

6

-ฟิสิกส์ และวิทยาศาสตร์ทั่วไป

13

-สังคม และพฤติกรรมศาสตร์

6

-มนุษยศาสตร์

12

-ภาษาต่างประเทศ

3

หมวดวิชาการศึกษาขั้นสูง 54 หน่วยกิต

-การสอนในระดับประถม และมัธยม กระบวนการปฏิบัติการ

3

-การสอนศิลปะ

36

-วาดเส้น	6
-ความสนใจต่อสื่อทางเดียว	9
หมวดวิชาเลือกทางศิลปะปฏิบัติ	5
หมวดวิชาเลือกเสรี	4
รวมทั้งหมด	115

มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และศิลปะแห่งโอกลาโฮมา

(University of Science and Arts of Oklahoma)

หลักสูตรปริญญาตรีศิลปศาสตร์ วิชาเอกศิลปศึกษา (Bachelor of Arts in Art)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

เพื่อที่จะสร้างนิสิตให้เป็นครูสอนศิลปะที่มีประสิทธิภาพ และ สอบใบอนุญาตเป็นครูในรัฐโอกลาโฮมาได้ หลักสูตรการศึกษานี้ ได้ถูกกำหนดหลักสูตรมาจาก National Art Education Association (NAEA) เป็นหลักที่กำหนดมาจากสิ่งที่ครูสอนศิลปะควรต้องรู้ และควรปฏิบัติ

เกณฑ์การคัดเลือก

- จะต้องเป็นนิสิตที่สมัครเข้าสู่หลักสูตรทางการศึกษาสำหรับครู
- ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบความสามารถทางภาษาต่างประเทศตามที่ระบุไว้
- ต้องมี port folio ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ต้องสมัครเข้าการฝึกสอน
- ต้องมีเกรดเฉลี่ยรวมมากกว่า 2.5 ขึ้นไป
- เกรดเฉลี่ยในรายวิชาเฉพาะต้องมากกว่า 2.7
- ผ่านการสอบคัดเลือกที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (50 หน่วยกิต)

- ปฐมนิเทศ
- การพูดในที่สาธารณะ
- การเขียน 1

- การเขียน 2
 - เอกัตศึกษา สังคมร่วมสมัย
 - คณิตศาสตร์ในโลกสมัยใหม่
 - ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
 - คอมพิวเตอร์ปฏิบัติ
 - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์กายภาพ
 - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต
 - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต
 - วัฒนธรรมอเมริกัน 1 (ประวัติศาสตร์ และการเมือง)
 - วัฒนธรรมอเมริกัน 2 (ประวัติศาสตร์ และการเมือง)
 - ระบบ และทฤษฎี ของการเมือง และเศรษฐกิจ
 - ความคิดและวัฒนธรรมของโลก ตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ - ค.ศ.500
 - ความคิดและวัฒนธรรมของโลก ตั้งแต่ ค.ศ.500-1650
 - ความคิดและวัฒนธรรมของโลก ตั้งแต่ ค.ศ.1650 - ปัจจุบัน
 - การสัมมนา
 - หลักการดูแลสุขภาพ และพละนามัย
 - กิจกรรมอื่นๆ (1 หน่วยกิต)
 - การแสดงออกทางศิลปะ (2 หน่วยกิต)
- หมวดวิชาทางการศึกษา (31 หน่วยกิต)
- แนวทางการสอน
 - ประสบการณ์สายอาชีพ 1

- การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
- การพัฒนา และการเรียนรู้ของมนุษย์
- จิตวิทยาการศึกษา
- โรงเรียน และสังคม
- ประสบการณ์สายอาชีพ 2
- สื่อ และเทคโนโลยีการสอน
- การจัดการชั้นเรียน และทฤษฎีการประเมินผล
- การฝึกสอน
- การฝึกสอน 1
- การสอนแบบประยุกต์

รายวิชาเพิ่มเติม

- การสอนในโรงเรียนรัฐบาล
- เครื่องประดับ
- งานช่าง (1 หน่วยกิต)
- ภาษาต่างประเทศ

หมวดวิชาศิลปะ (52 หน่วยกิต)

- วาดเส้นเบื้องต้น 1
- วาดเส้นเบื้องต้น 2
- การออกแบบ และการจัดองค์ประกอบ 1
- การออกแบบ และการจัดองค์ประกอบ 2
- เซรามิก (การขึ้นรูปด้วยมือ)

- ประติมากรรม 1
- การวาดภาพคน (4 หน่วยกิต)
- เซรามิก (การขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน)
- ประติมากรรม 2
- สีน้ำมัน และการจัดองค์ประกอบ (6 หน่วยกิต)
- สีน้ำ และการจัดองค์ประกอบ
- การออกแบบงานกราฟฟิค 1
- ภาพพิมพ์ 1
- ภาพพิมพ์ 2
- ประวัติศาสตร์ยุคโบราณ
- ประวัติศาสตร์ยุคกลาง (เรอเนสซองส์)
- ศิลปะในศตวรรษที่ 19
- ศิลปะในศตวรรษที่ 20

หมวดวิชาเลือก

- เครื่องประดับ (ปฏิบัติ)
- กระจกสี
- การถ่ายภาพเบื้องต้น
- พาณิชยศิลป์
- ความคิดสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยอลาบามา (Alabama A&M University)

คณะครุศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

1. เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนให้ได้มีการพัฒนาการรับรู้ถึงความสวยงาม และชื่นชมกับองค์ประกอบและหลักการของ ทักษะศิลป์ ในการใช้ชีวิตสมัยใหม่ ทั้ง วิจิตรศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ หรือในสภาพแวดล้อม
2. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังความสนใจในการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในทางทักษะศิลป์ ให้นักเรียนเกิดความชำนาญ ในการใช้เครื่องอุปกรณ์ เครื่องมือ และ เทคนิค ในการเรียนและการทำวิจัยทางศิลปะ
3. เพื่อเตรียมครูสอนศิลปะสำหรับ ชั้นเตรียมอนุบาล จนถึงระดับชั้นมัธยม และชั้นเรียนพิเศษ
4. เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความสนใจจะเรียนต่อในระดับปริญญาโท
5. เพื่อสร้าง นักออกแบบงานกราฟฟิก และ ศิลปิน
6. เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาหลักสูตร และคณาจารย์
7. เพื่อสร้างผลงานศิลปะ และ ประสบการณ์ทางศิลปะ ให้กับชุมชนทั้งในและ นอกมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยโฮวาร์ด (HOWARD UNIVERSITY)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

เป้าหมายหลักของภาควิชาครุศาสตร์ คือ การสร้างบุคลากรมืออาชีพในด้านการให้การศึกษ และ พัฒนาการสอน ทำวิจัย การสื่อสาร นโยบาย และ การสนับสนุนส่งเสริม. แนวคิดหลักที่กำหนดขอบเขตการวางแผนของภาควิชา โดยมุ่งเน้นที่ “ผู้ให้การศึกษาที่ เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความเปลี่ยนแปลง, ความเป็นมืออาชีพ และ การทำวิจัย” ภาควิชาทำการคัดเลือกนิสิตที่มีคุณภาพ โดยไม่แบ่งแยก เชื้อชาติ สำหรับการสอน การทำวิจัย การให้ทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย จะมุ่งเน้นที่

1. การให้คำตอบกับปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม
2. การสร้างสรรค์ให้เกิดประสบการณ์ที่ดี ในการจัดการศึกษาที่ไม่มีการแบ่งแยกสีผิว และ ทำให้เกิดครูที่มีหลายเชื้อชาติ
3. ส่งเสริมให้มีการยกระดับการศึกษาสำหรับผู้ที่ยังต้องการการศึกษา
4. ทำให้นิสิตมีความรู้ในด้านเทคโนโลยี

5. เพื่อให้บัณฑิตได้ทราบว่า คนจากแต่ละกลุ่มชนชั้นมีความสามารถในการสอน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตในหลักสูตรครุศาสตร์

1. มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา
3. มีความสามารถในการตัดสินใจและอ้างอิงหลักจริยธรรมได้
4. มีความสามารถที่จะนำความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติไปประยุกต์ใช้
5. มีความรู้และความเข้าใจในตนเอง ประวัติศาสตร์ และ สังคม
6. มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำ
7. มีความสามารถที่จะให้ความรู้ กับกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University)

หลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาศิลปศึกษา (Arts in Education)

สาขานี้ในมหาวิทยาลัยนี้ไม่มีในระดับปริญญาตรีมีแต่ปริญญาโท และ เอก

เนื้อหาหลักสูตร

หลักสูตรนี้จัดตั้งขึ้นสำหรับผู้ที่มีความสามารถในการชี้นำตนเอง มีจุดยืนของตนเอง และ สนใจ ใน การที่จะกำหนดหลักสูตรที่เกี่ยวกับศิลปะและวิธีการเรียนด้วยตนเอง ผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ จะมีโอกาสได้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วย

หลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญของการเรียนศิลปะทั้งใน และนอกโรงเรียน โดย ในโรงเรียนก็จะรวมถึงระบบโรงเรียนทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนศิลปะ และ สำหรับการเรียนนอกโรงเรียน ก็จะเรียนกับชุมชน เช่น พิพิธภัณฑน์ หรือ ศูนย์แสดงผลงานทางศิลปะ เป็นต้น และทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของ โรงเรียนและสถาบันศิลปะต่างๆ ทั้งใน และนอกเหนือทางการศึกษา หลักการเรียนรู้หลักที่สำคัญจะมุ่งเน้นไปในทั้ง ในภาคปฏิบัติ ภาคทฤษฎี การทำวิจัย และ เรื่องเกี่ยวกับนโยบาย นอกจากนี้ บัณฑิตในหลักสูตรยังได้เรียนรู้ลึก ลงไปในแนวที่ตนเองสนใจ ได้แก่ ทศนศิลป์ การเขียน การแสดง การเต้น ดนตรี และ ภาพยนตร์

บัณฑิตจบในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่ก็จะได้ทำงานเกี่ยวกับ การให้การศึกษานในพิพิธภัณฑน์ การให้การศึกษากับชุมชน ทำวิจัยลงไปในเรื่องที่เกี่ยวกับงานศิลปะ และ กำหนดหลักสูตรในโรงเรียน ผู้มาเรียนที่ไม่ใช่ครูสอนศิลปะ ก็ยังสามารถที่จะนำความรู้หรือสิ่งที่ได้รับรู้เกี่ยวกับศิลปะ ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนของตนเอง ผู้ที่เป็นครูสอนศิลปะมานานแล้ว ก็จะสามารถนำความรู้ใหม่ๆ

หรือว่า ค้นพบแนวทางใหม่ๆ ในสายงานของตนเอง รวมถึง การเรียนในระดับปริญญาเอก และ การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะให้กับเด็กรุ่นใหม่

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด Stanford University

คณะครุศาสตร์ (School of Education)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

ที่มหาวิทยาลัยนี้ ในภาควิชานี้ ผู้เรียนจะได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานและการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับงานการศึกษาทั้งในบ้าน ในชุมชน และ ในโรงเรียน ทางมหาวิทยาลัย ได้ จัดระบบการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งที่เกี่ยวกับบ้าน ศาสนา และสิ่งเกี่ยวกับชุมชน สิ่งเกี่ยวกับธุรกิจ และโรงงานอุตสาหกรรมในระบบการศึกษาก็ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาร่างกายและทักษะในการอยู่ในสังคมด้วย

หลักสูตรของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โรงเรียนแห่งการศึกษา ได้เตรียมพร้อมนักเรียนสู่บทบาทการเป็นผู้นำในการใช้ความคิดใหม่ๆ การหาจุดเริ่มของการข้ามความเคร่งครัดในกฎระเบียบเพื่อสร้างรูปแบบการปฏิบัติการทางการศึกษารอบโลก นักเรียนมีอิสระในการคิดหรือกระทำสิ่งที่สำคัญเพื่อออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้ที่มีภูมิปัญญาชั้นสูงและความสนใจในวิชาชีพ และหลักสูตรขนาดเล็กจะดูแลความร่วมมือเชิงลึก ทั้งระหว่างตัวนักเรียนเอง และระหว่างนักเรียนกับบุคลากร นักเรียนสามารถที่จะเลือกทรัพยากรจากชุมชนท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ซึ่งรวมไปถึงห้องสมุดความรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายทางคอมพิวเตอร์และวิชาการ นักเรียนกลายเป็นบางส่วนของผู้นำของชาติที่โดดเด่นในสาขาของการศึกษา รวมทั้งที่ได้ถูกคาดหวังว่าเป็นผู้จบการศึกษาจากโรงเรียนแห่งการศึกษาระดับต้นๆของประเทศ

มหาวิทยาลัยบอสตัน (Boston University)

หลักสูตรปริญญาตรี คณะพิพิธภัณฑ์ทัศนศิลป์ สาขาศิลปศึกษา (School of the Museum of Fine Arts (SMFA))

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหลักสูตร

โปรแกรมการเรียน ในสาขานี้ มีไว้เพื่อเตรียมให้ ศิลปิน หรือ ผู้ที่มีความสนใจด้านศิลปะ ไปเป็นผู้สอน ใน โรงเรียนชั้น ประถม มัธยม และ มัธยมปลาย ซึ่ง ในการเรียน ก็ จะเน้นไปทั้งสองด้าน ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ วัฒนธรรมที่เห็นได้ และ ศิลปะแบบดั้งเดิม โดยการเรียนในโปรแกรมนี้ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึง สภาพการเรียนการศึกษาแบบชนบท หรือ แบบที่มีวัฒนธรรม

การเรียนแบบหลากหลาย และก็เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถ ให้เปรียบเสมือนภาพสะท้อนของศิลปินในห้องปฏิบัติการ

การศึกษาในโปรแกรมนี้ จะเป็นโปรแกรมที่รวมกันระหว่าง การเรียนวิธีการสอนวิชาศิลปะ การตั้งหรือสร้างหลักสูตรการสอนศิลปะ การวิจารณ์งานศิลปะ และ จะเป็นเรื่องของการฝึกงาน ในโรงเรียนรัฐบาล หรือตามพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะ หรือ การฝึกงานในเขตชนบท ตำบล ซึ่ง จะเน้นให้ ผู้เรียนได้มีการสร้าง วิเคราะห์ หลักการเรียนรู้วัฒนธรรม ของเด็กในแต่ละรุ่น ในห้องเรียน

ขอบเขตของการศึกษา

การเรียนในหลักสูตรนี้ นิสิตจะเป็นผู้ออกแบบการเรียน หรือว่ากำหนด พื้นที่การเรียนเอง โดยเลือกจากหลักสูตรศิลปะ ใน 15 สาขา

ไม่มีภาควิชาหรือหลักสูตรบังคับใดๆ ในเรียนศึกษาศิลปะ แต่ว่าจะมีความช่วยเหลือ สนับสนุน จากครูผู้สอน หรือว่า ผู้ให้คำแนะนำการศึกษา นิสิตจะเป็นคนตั้งแนวการเรียนเอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเป็นขั้นตอนที่ดีในการที่ผู้เรียนจะได้ทำการทดสอบหรือว่าทดลอง สื่อต่างๆ และได้พัฒนาฝีมือด้านศิลปะไปในตัว

การเรียนในลักษณะนี้ ส่งเสริมให้เกิดความอิสระแบบไม่ธรรมดา แล้วยังก่อให้เกิดสิ่งดีดีมากมาย เช่น ความมั่นใจส่วนตัวของศิลปิน ที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ทั้งในด้านของความถนัด และความสนใจ ซึ่งถูกสนับสนุนโดย ไม่กังวลต่อความคิดข้อสงสัยต่างๆ ทำให้เกิดงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่

ทฤษฎีนี้ยังก่อให้เกิดความรับผิดชอบส่วนตัวได้ ซึ่งหมายถึงว่า จะต้องรับผิดชอบทั้ง ทางด้านขั้นตอนการผลิต การยอมรับในข้อติชม และก็การค้นหาความช่วยเหลือเมื่อต้องการ ซึ่งในหลักสูตรนี้ ความช่วยเหลือก็พร้อมอยู่ ไม่ว่าจะเป็นจากอาจารย์ หรือว่า ผู้ฝึกสอนต่างๆ

ขอบเขตในการเรียนนี้ จะสามารถแยกได้เป็น 17 สาขาได้แก่

1. การศึกษาด้านศิลปะ
2. ข้อมูลด้านศิลปะ
3. เซรามิก
4. การวาดเส้น
5. การทำภาพยนตร์ และ ตัวละครเคลื่อนไหวต่างๆ

6. ความรู้เบื้องต้นทางทัศนศิลป์
7. เครื่องแก้ว
8. เครื่องเหล็ก
9. การเขียนแบบ
10. การแสดง
11. ภาพถ่าย
12. จิตรกรรม และงานกระดาษ
13. ประติมากรรม
14. เสียง
15. ตัวอักษร และภาพศิลปะ
16. วีดีโอ
17. การวิจารณ์งานศิลปะ

ศิลปศึกษา Art Education

เป็นหลักสูตรที่รวบรวมการใช้มุมมองแ่งวิจารณ์กับการทำวิจัย การปฏิบัติ เป็นภาพสะท้อนสำหรับการสอนศิลปะ ให้กับเด็กในระดับมัธยม จะเรียนกับคำถามที่ว่า อะไรคือศิลปะ อะไรคือศิลปิน อะไรคือความรู้

การเรียนในสาขานี้ มีหลักสูตรการเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์สำหรับผู้ที่ต้องการจะเป็นผู้สอนเด็ก และ ผู้ใหญ่ สอนในลักษณะของการสัมมนา ลักษณะการสอนเป็นลักษณะการทำผลงานเป็นหลัก รวมทั้งการฝึกสอนด้วย

นิสิตจะต้องสร้างหลักสูตรทัศนศิลป์สำหรับระยะเวลาหนึ่งปีในขณะที่ฝึกสอนช่วงประถมหรือมัธยม โดยมีหัวข้อที่รวมไปถึงการพัฒนาหลักสูตรสำหรับประชากรนักเรียนที่หลากหลาย การผสมผสานศิลปะเข้ากับวิชาอื่นๆ หัวข้อและขั้นตอนในหารประเมินผล การประยุกต์มาตรฐานระดับ

รัฐ และระดับชาติของหลักสูตร หลักสูตรส่วนตัว สื่อศิลปะและเทคโนโลยีจะถูกค้นพบ การค้นคว้าจะนำไปสู่การเรียนรู้การวิจารณ์ของหลักสูตรช่วงมัธยมตอนกลางและตอนปลาย

ศูนย์ทรัพยากรศิลป์(Arc)เป็นหน่วยงานที่เข้าร่วมกับหลักสูตรในการจัดหาสิทธิในการเข้าถึงชุมชนศิลปะและวัฒนธรรม โลกของการศึกษา และโลกของธุรกิจผ่านทางหลักสูตรพิเศษ การฝึกงาน และการมีส่วนร่วมของเมืองในเรื่องงานศิลปะ

ข้อเสนอหลักสูตรเพิ่มเติมอื่นๆ

นิสิตหลักสูตรปริญญาตรี ปริญญาโท อนุปริญญา และประกาศนียบัตรผู้สำเร็จปริญญาตรีสามารถเลือกเรียนหลักสูตรต่อเนื่องเพื่อหน่วยกิต

ศูนย์ทรัพยากรศิลป์จัดหา โอกาสเพื่อมุ่งจุดสนใจไปยังประเด็นของอาชีพในศิลปะนอกโรงเรียน สิ่งแวดล้อมผ่านหลักสูตรการฝึกงานเพื่อหน่วยกิตให้กับนักเรียนของโรงเรียนพิพิธภัณฑสถาน การฝึกงานถูกพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปะปฏิบัติ โดยมีเครือข่ายของผู้สนับสนุนที่กำลังเติบโต พร้อมกับโอกาสอันกว้างขวางในทุกสายงานของศิลปะ ศูนย์ทรัพยากรศิลป์และคณะเสนอการขยายการเตรียมความพร้อม การสนับสนุนและการแนะนำตลอดระยะเวลาดำเนินการ เราจัดหาข้อมูลโดยละเอียดของโอกาสการฝึกงาน และการทำงานคนเดียวเพื่อที่จะแนะนำท่านสู่คู่สัญญาที่เหมาะสม เราช่วยเหลือท่านด้วยการดำเนินการสมัครและเสนอการควบคุม ชี้นำแนวทาง และประเมินผล ทางคณะจัดทำกรเยี่ยมสถานที่ทำงานและดูแลทั้งผู้สนับสนุนและผู้เข้ารับกรฝึกงานและดูแลการเลือกงานที่ประสบความสำเร็จ นิสิตจะถูกบังคับให้เข้าร่วมในสัมมนาการฝึกงานสามครั้งซึ่งนิสิตจะต้องอภิปรายประสบการณ์กับทางบุคลากรของคณะ และเพื่อนร่วมฝึกงาน ในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นของสิ่งที่นิสิตได้ค้นพบจากชุมชนศิลปะที่กว้างขวาง นิสิตที่ลงทะเบียนหลักสูตรศิลปะปฏิบัติของทางโรงเรียน (อนุปริญญา BFA BFA สาขาศิลปะศึกษา และ BA/BS) ประกาศนียบัตรผู้สำเร็จปริญญาตรี และ นิสิต MFA ถือเป็นนิสิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสม หน่วยกิตจะถูกพิจารณาจากเวลาที่ได้ใช้ไป นิสิตทุกคนที่ทำการฝึกงานถูกบังคับว่าจะต้องได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากผู้อำนวยการการฝึกงานและคณะฝึกงานในการลงทะเบียน

หลักสูตรธุรกิจสำหรับศิลป์

หลักสูตรนี้สัมพันธ์กับศิลป์ผู้ซึ่งมีความสนใจในการค้นหาความเป็นไปได้ทางอาชีพที่ไม่มีที่สิ้นสุดซึ่งมีอยู่ในการปฏิบัติอาชีพร่วมสมัย การหาเส้นทางสายอาชีพที่ประสบความสำเร็จถูกยกระดับโดยการตีแผ่บทบาทมหาศาลซึ่งศิลป์ปัจจุบันได้นำมาสู่ความคิดริเริ่มของวัฒนธรรมที่ซ้อนกันกับศาสตร์แขนงอื่นๆและเทคโนโลยี หลักสูตรนี้มีการจัดหาวิทยากรรับเชิญ การประชุมเชิง

ปฏิบัติการของการปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมให้ศิลปินในด้านความรู้ และเครื่องมือเพื่อที่จะวางตำแหน่งของคนเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลก ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และพิจารณาการติดต่อไปยัง การจำกัดนิยามของตนเอง จุดมุ่งหมาย และผู้ชม ชั้นเรียนยังถูกจัดให้เป็นการทบทวนเพื่อนและกลุ่มแก้ไข เนื่องจากนิสิตประสบปัญหาของใบประวัติย่อของนิสิต แลกเปลี่ยนของศิลปิน การนำเสนอแฟ้มงาน เครือข่าย การตลาด บัญชี ภาษี หาที่จัดแสดงและวางกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติการสู่อาชีพที่มีประสิทธิผล วิทยากรรับเชิญรวมไปถึงศิลปินที่อยู่กับความเป็นจริง หัวหน้าผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ นักวิจารณ์ เจ้าของห้องแสดงภาพ นักคิด และอื่นๆ

การฝึกปฏิบัติขั้นสูงสำหรับศิลปินสาขาทัศนศิลป์

หลักสูตรนี้ได้รับเงินสนับสนุนจาก The Emily Hall Tremaine Foundations's Marketplace Empowerment for Artist (MEA)

การเป็นศิลปินผู้ประสบความสำเร็จทางด้านทัศนศิลป์ก็เหมือนกับอาชีพอื่นๆคือต้องการการบ่งชี้ถึงเป้าหมาย ทักษะด้านการตลาด การดำเนินการทางสังคม ความมีไหวพริบทางด้านการเมือง ความรู้ความสามารถทางด้านธุรกิจ และการวางกลยุทธ์ หลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้จะจัดหาภาพรวมที่เป็นรูปธรรมของชีวิตการทำงานของศิลปินที่จัดแสดงนิทรรศการ การค้นหาทัศนศิลป์ทางระบบนิเวศ ซึ่งสนับสนุนและทำให้ศิลปินปรากฏ นิสิตจะได้รับข้อมูลอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับภูมิทัศน์ของทัศนศิลป์ หาเส้นทางของศูนย์ศิลปะและห้องแสดงภาพที่ไม่ได้มีการทำกำไร ตรวจสอบบทบาทของ หัวหน้าผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ นักวิจารณ์ ผู้ทำการติดต่อทางศิลปะ เข้าไปยังสถานที่ที่ตัวเอง และสถาบันที่มีโครงสร้างของงาน การสมัครไปยังกองทุน และที่อยู่อาศัย และความสำคัญของการทำซ้ำของปัจเจกศิลปินที่จุดศูนย์กลางของระบบนิเวศ หลักสูตรจะมุ่งไปยังภาคปฏิบัติ กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการนำเสนอ และทักษะการสื่อสาร วิทยากรรับเชิญจะรวมไปถึง หัวหน้าผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ชั้นนำ นักวิจารณ์ เจ้าของห้องแสดงภาพ และศิลปินผู้มีภาพถ่ายออกจัดแสดงที่มีชื่อเสียงโด่งดังระดับข้ามชาติ การเข้าเรียนในทุกครั้งของการพบกลุ่มคือภาคบังคับ ค่าอนุญาตของผู้สอนจำเป็นต่อการลงทะเบียน

มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University)

รายวิชาสาขาศิลปะศึกษา

- ศิลปะและดนตรีตั้งแต่ปี 1945

การหาข้อมูลเกี่ยวกับ ผลงานด้านศิลปะ และดนตรี ในโลกตะวันตก นับตั้งแต่ปี 1945 เป็นต้นมา โดยมีการแสดงสด การแสดงที่อัดไว้ และการแสดงนิทรรศการ

- การศึกษาศิลปะเบื้องต้น

ความคิด หัวข้อ และความเป็นไปได้ ในอาชีพ คนสอนศิลปะ ที่ได้มาจากการอ่าน และ การไปเยี่ยมชมสถานที่จริง

- ความรู้เบื้องต้นในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างผลงานทางทัศนศิลป์

ขั้นแรกของการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกที่เกี่ยวกับ แยกต่างระหว่าง ภาพตั้งต้นดั้งเดิม กับ การที่ใช้คอมพิวเตอร์มาผลิตผลงาน

- อิทธิพลของการมองและการถูกมอง

ชั้นนำของหัวข้อที่เกี่ยวกับ ตัวแทน มุมมอง กล้องแอบมอง และ รูปเปลือย โดยการเปิดโลกทัศน์ในทาง รูปที่มองเห็นได้

- ความรู้เบื้องต้นในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างงานสามมิติ

ความรู้เบื้องต้นในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างรูปสามมิติ และ อนิเมชั่น

- ศิลปะจากชนกลุ่มน้อยความหมาย และการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

เป็นบทเรียนเกี่ยวกับ ศิลปิน ผลงาน และชิ้นงานศิลปะจากวัฒนธรรมจาก กลุ่มคนอเมริกาตอนเหนือ

- การเขียนวิจารณ์งานศิลปะ

การเขียนข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับ ศิลปะประยุกต์จาก ศิลปินหลายๆ คน ในหลายๆ มุมมอง

- การเขียนวิจารณ์ งานโทรทัศน์

การวิจารณ์ เกี่ยวกับ รายการโทรทัศน์ โดยการ มอง การจับกลุ่มคุย การอ่าน และ การเขียน

- หัวข้อศิลปะร่วมสมัย สำหรับ ผู้สอนศิลปะ

เป็นการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปะร่วมสมัย โดยเน้นให้มีความเกี่ยวข้องกับ หลักสูตรการสอน และการปฏิบัติด้วย

- การจัดการองค์กรศิลปะ

การบริหารองค์กรการกุศล โดยมีเป้าหมายไปที่ หลักการทำงานต่างๆ เช่น การวางแผนโครงการ การทำการตลาด การหาทุน มุ่งเน้นให้มีความคิดหลากหลายในด้านการตัดสินใจต่างๆขององค์กร

- การพัฒนาอาชีพทางศิลปะ และการหาจุดยืนตามความต้องการ

การเตรียมตัวให้นิสิตเป็น ผู้บุกเบิกที่จะเข้าไปทำงานกับ องค์กรการกุศล องค์กรเอกชน และองค์กรรัฐบาล โดยทำการวิจัย พัฒนาผลงาน การนำเสนอ และการเขียน

- เอกัตศึกษา

การศึกษา ส่วนบุคคล และ การทำงานโครงการ เกี่ยวกับปัญหาเฉพาะในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปะ

- การฝึกงานเกี่ยวกับศิลปศึกษา

นิสิตต้องฝึกงานในโรงเรียนรัฐบาล เพื่อให้ได้ใช้สิ่งที่เรียนมาในห้องเรียนมาใช้ในการปฏิบัติจริง

- การสัมมนา

การสัมมนาวิชาการเกี่ยวกับเรื่อง หัวข้อการสอนศิลปะ ในโลกเขตร้อน

- หลักการของศิลปะ และ หลักสูตรสำหรับครู

ปัญหาในการสอนที่เกี่ยวกับ ความรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับศิลปะของนักเรียน การมองเห็นศิลปะของเด็ก การความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนประถม

- การออกแบบหลักสูตรสำหรับวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ หลักการทดสอบประวัติศาสตร์ศิลป์ และการประยุกต์ใช้

- ประวัติศาสตร์ และปรัชญาทางศิลปศึกษา

ประวัติของศิลปะที่เน้นไปทางด้านหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีผลต่อแนวโน้มในปัจจุบัน

- การสอนกิจกรรมปฏิบัติ การจัดรูปแบบ จัดแสดง ผลงานศิลปะ เพื่อการศึกษา

- ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา

การหาข้อมูลตรวจสอบถึงบทบาทของวัฒนธรรม ฐานะทางสังคม เพศ และ อายุ ที่มีผลต่อความเข้าใจงานศิลปะ รวมถึง กลุ่มที่มาของคนแต่ละกลุ่ม

- การใช้คอมพิวเตอร์ในศิลปศึกษา

การหาข้อมูลภาคปฏิบัติ ในการค้นหาวิธีประยุกต์ใช้ รวมถึง ความเป็นไปได้ในการใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยสอนศิลปะ

- หลักวิธีการวางแผนการสอนศิลปะ

การวางแผนที่จะจัดการสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปะ ศิลปศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

กลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้ในการสอนเด็กพิเศษ

การประเมินผลทางศิลปศึกษา

การศึกษา การประเมินผลทางศิลปศึกษาทางวารสาร การวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้สำหรับ ทฤษฎีการประเมินผลความสัมพันธ์ สำหรับ เด็กก่อนวัยเรียน จนถึงเกรด 12

- การวิจารณ์ภาพถ่าย

การอ่าน การฟังการสอน และ การจับกลุ่มวิจารณ์ ที่เกี่ยวกับการศึกษาทฤษฎีและการถ่ายรูป เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการวิจารณ์ภาพถ่ายมากขึ้น

- บทวิจารณ์เกี่ยวกับศิลปะ และสุนทรียศาสตร์

- คอมพิวเตอร์กราฟฟิค ในศิลปะ และการศึกษา

- นโยบายของรัฐบาลกับศิลปะ

- การเป็นผู้นำองค์กรการกุศล ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ
- การจัดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
- ปัญหาที่เกี่ยวกับศิลปะ
- สุนทรียศาสตร์ในศิลปศึกษา
- การพัฒนาสู่อาชีพทางศิลปะ การหาจุดยืนความต้องการ
- การสอนศิลปะประยุกต์
- การวิเคราะห์ประสบการณ์ด้าน หลักสูตรของโรงเรียน
- การวิเคราะห์ประสบการณ์ ด้าน โครงสร้างและการประยุกต์หลักสูตร
- การวิเคราะห์ประสบการณ์ ด้านการ ตรวจสอบหลักสูตร
- การสร้างหลักสูตรการสอน
- การประยุกต์งานวิจัยในศิลปศึกษา
- เอกัตศึกษา
- การศึกษาแบบกลุ่ม
- ทัศนศึกษา
- การศึกษาเฉพาะกลุ่มสังคม
- การศึกษาต่างกลุ่มสังคม
- วารสารทางศิลปศึกษา
- สัมมนาเรื่องประวัติศาสตร์ศิลป์ในศิลปศึกษา
- ทฤษฎีประยุกต์ศิลป์และศิลปศึกษา
- มุมมอง และหลักการของศิลปศึกษา
- กระบวนการวิจัยทางศิลปศึกษา
- ศิลปศึกษาในฐานะกิจกรรมชุมชน
- งานเขียนด้านปรัชญาของศิลปศึกษา
- กระบวนการคิดสำหรับศิลปศึกษา
- การประเมินผลทางศิลปศึกษา
- ประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์
- ทฤษฎีพิพิธภัณฑ์ศึกษา
- พิพิธภัณฑ์ และการสอน
- หลักสูตรพิพิธภัณฑ์ศึกษา
- เทคโนโลยีสุนทรียศาสตร์
- ประวัติ การเมือง และการฝึกปฏิบัติ ของวัฒนธรรมในศิลปศึกษา

- ศิลปะร่วมสมัย และศิลปะศึกษา
- การวิเคราะห์วิจารณ์ ศิลปะศึกษา ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- วิวัฒนาการของของมนุษย์ และวัฒนธรรม
- ทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรมทางศิลปะ และศิลปะศึกษา
- การศึกษางานวิจัย
- หลักสูตรการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน จนถึงระดับประถม
- หลักสูตรการสอนเด็กมัธยม
- สัมมนาการสอนศิลปะ
- การสังเกตการณ์เกี่ยวกับปัญหาในศิลปะศึกษา
- ปัญหาของหลักสูตรในศิลปะศึกษา
- ประวัติศาสตร์ศิลปะศึกษา
- การวิจารณ์สุนทรียศาสตร์ และ การศึกษา
- กระบวนการวิจัย สังคม และวัฒนธรรมสำหรับศิลปะศึกษา
- การฝึกงาน
- เอกัตศึกษา
- การศึกษาแบบกลุ่ม
- ปัญหาของงานวิจัยในศิลปะศึกษา
- งานวิจัยในศิลปะศึกษา (วิทยานิพนธ์)
- งานวิจัยในศิลปะศึกษา (การวิจัยวิทยานิพนธ์)

มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนา (University of South Carolina)

หลักสูตรปริญญาโทการสอนศิลปะ (Master of Arts in Teaching in Art Education)

คุณสมบัติของการรับสมัคร

คุณสมบัติของการรับสมัครถูกจำกัดถึงคนที่ต้องการหาประกาศนียบัตรตั้งแต่เริ่มต้น ปริญญา MAT ต้องการ 30 ชั่วโมงของการทำงานรายวิชาระหว่างเทอม 6-15 หน่วยกิต ในด้านการเชี่ยวชาญการศึกษา และ 15-24 หน่วยกิต ในหัวข้อการสอน นอกจากนี้ผู้สมัครต้องทำความเข้าใจความต้องการขั้นต่ำของประกาศนียบัตรเซาท์แคโรไลนาสำหรับประกาศนียบัตรผู้เชี่ยวชาญชั้นที่1ให้เสร็จสมบูรณ์ ในการสอนหัวข้อและในการเชี่ยวชาญทางการศึกษา ดังนั้น ผู้สมัครต้องเติมเต็มความขาดแคลนให้สมบูรณ์ในการทำรายงานรายวิชาเรื่องความเชี่ยวชาญทางการศึกษา และ/หรือขอบเขตหัวข้อการสอนนักเรียนระดับปริญญาตรี และปริญญาโทตามความจำเป็น ผู้สมัครเหล่านั้นจะต้องสอบผ่านข้อสอบข้อเขียนที่ครอบคลุมด้วยเช่นกัน

คำอธิบายรายวิชา

- ศิลปะสำหรับโรงเรียนประถม

วิธีการสอนศิลปะสำหรับเด็กประถม และ เด็กก่อนวัยประถม ส่วนใหญ่จะเป็นงานปฏิบัติ

- ศิลปะสำหรับเด็ก

เรียนทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่ทารก จนถึงวัยรุ่น ผู้เข้าเรียนจะต้อง
ตรวจสอบผลงานศิลปะจากเด็กในหลายๆกลุ่ม

- ศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติ

ความรู้เบื้องต้น ปรัชญา หลักการสอน เป้าหมาย และ ปัญหาที่พบในการให้การศึกษาศิลปะ
ที่ไม่ปกติ การจำแนกประเภทความผิดปกติ วิธีการสอน และหลักสูตรการสอน

- หลักสูตรศิลปะในโรงเรียน

ขั้นต้นของการสอนศิลปะศึกษา การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ และการพัฒนาระบบการ
สอน และ ปัญหาในการสอนปัจจุบัน

- ภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะศึกษา

การพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนในการดูแล การสอนภาคปฏิบัติสำหรับ นักเรียนชั้นประถม
ปลาย และ มัธยมต้น โดยการสัมมนา และอภิปรายกลุ่ม

- การนำสื่อใหม่มาใช้ในศิลปะศึกษา

เรียนการใช้อุปกรณ์สมัยใหม่ เช่น กล้องถ่ายภาพดิจิทัล รูปภาพดิจิทัล เสียง และ
อุปกรณ์สื่ออื่นๆ เพื่อใช้ในการสอนศิลปะ

- ศิลปะวิจารณ์

เรียนวิธีการวิเคราะห์ วิจารณ์ ทางด้านการมอง การแปล และ การสื่อความหมายของ
ภาพวาด

- การบูรณาการทางศิลปะ

เรียนถึงมุมมองร่วมกันของ ภาพวาด ภาพเขียน ดนตรี การแสดง การเต้น

- การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ศิลปะศึกษาภาคปฏิบัติ

ห้องทดลองการสอน โดยเน้นไปที่โรงเรียนประถมและมัธยม

- การสัมมนาศิลปะศึกษา

กระบวนการวิจัย ค้นคว้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปะ

- ปัญหาการสอนศิลปะ

ปัญหาที่เกิดจากการสอนศิลปะ โดยการยึดหลัก วินัยเป็นพื้นฐาน เรียนรู้ถึงชีวิตและ
ผลงานของศิลปินชื่อดัง และ สร้างสื่อการสอน

- หัวข้อ และแนวโน้มศิลปศึกษา

เรียนรู้ กระบวนการทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับสังคม และ ความแตกต่างของศิลปะที่เปลี่ยนไป เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง

- การจัดการทางศิลปะของโรงเรียน และชุมชน

เรียนการบริหารและการจัดการ โรงเรียน และชุมชน

- การพัฒนาหลักสูตรทางศิลปะ

กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์การใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สำหรับการสอนใน โรงเรียน

- เทคโนโลยีสำหรับครูศิลปะ

เรียนการใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ในการสร้างสรรค์การเรียนศิลปะ

- ปัญหาในศิลปศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับการสอนศิลปะ

- การเตรียมวิทยานิพนธ์

ทำวิทยานิพนธ์

Delta State University

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

วัตถุประสงค์ของภาควิชาคือเพื่อสร้างครูสอนศิลปะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความชำนาญในการประกอบอาชีพด้านศิลปะ และเพื่อเป็นรายวิชาให้กับ ผู้เรียนที่สนใจในด้านศิลปะเพื่อเพิ่มสุนทรีย์ภาพและคุณค่าทางวัฒนธรรม

รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
1.รายวิชาศึกษาทั่วไป	44
2.รายวิชาด้านภาษา	7-13
3.รายวิชาด้านศิลปะ	33
4.รายวิชาบังคับ	37
5.รายวิชาเลือก	18
รวม	128

สำหรับรายวิชาเอกด้านศิลปศึกษาจะต้องลงทะเบียนในรายวิชาต่อไปนี้

-ART 150. BEGINNING DRAWING. วาดเส้นขั้นต้น

- ART 151. PERSPECTIVE DRAWING การวาดภาพเพอร์สเพกทีฟ
- ART 158. TWO-DIMENSIONAL DESIGN I. การออกแบบสองมิติ 1
- ART 159. TWO-DIMENSIONAL DESIGN II. การออกแบบสองมิติ 2
- ART 175. THREE-DIMENSIONAL DESIGN I. การออกแบบสามมิติ 1
- ART 250. DRAWING. การวาดเส้น
- ART 364. ART MATERIALS AND METHODS วัสดุและกระบวนการทางศิลปะ
- ART 401. ART HISTORY 1 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1
- ART 402. ART HISTORY 2 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2
- ART 403. MODERN ART IN EUROPE AND AMERICA ศิลปะสมัยใหม่ในยุโรปและอเมริกา

- ART 422. AMERICAN ART ศิลปะอเมริกัน

สำหรับใบอนุญาตครูจะต้องลงทะเบียนในรายวิชาต่อไปนี้

- HSE 144. FIRST AID AND CARDIO-PULMONARY RESUSCITATION

การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยชีวิตด้วยการเป่าลมหายใจ

- CSD 324. SECONDARY EDUCATION การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

- PSY 405. PSYCHOLOGY OF ADOLESCENCE จิตวิทยาวัยรุ่น

- EPY 341. EDUCATIONAL PSYCHOLOGY จิตวิทยาการศึกษา

- CSP 340. SURVEY OF THE EXCEPTIONAL CHILD การพิจารณาเด็กพิเศษ

วิชาเอก

- ART 361. ART CONTENT AND TECHNIQUES องค์ประกอบและเทคนิคทางศิลปะ

-CUR 300. SURVEY OF EDUCATION WITH FIELD EXPERIENCE. การสำรวจทางการศึกษา

-CUR 482. ART EDUCATION TECHNIQUES AND PROCEDURES เทคนิคและกระบวนการทางศิลปะศึกษา

- CUR 498. DIRECTED TEACHING ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากการศึกษาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ พบว่า หลักสูตรคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษานั้นส่วนใหญ่จะเน้นความสำคัญไปในทิศทางเดียวกันในหลายจุดประสงค์ สามารถสรุปได้ดังนี้ ในด้านการให้ความรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้มีความสัมพันธ์ และ สอดคล้องกับชุมชนในสังคม มุ่งเน้นที่จะพัฒนาการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาให้มีความเข้าใจ และซาบซึ้งในคุณค่าของผลงานทางศิลปะ มุ่งเน้นที่การให้ความรู้กับนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะด้าน

ใดด้านหนึ่งเพื่อให้มีความเหมาะสมกับตัวผู้เรียนตามรายบุคคล มุ่งเน้นในการศึกษางาน ค้นคว้าวิจัย วารสาร และข้อค้นพบใหม่ๆ มุ่งเน้นในการให้ความรู้ที่มีความสอดคล้องกับ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มุ่งเน้นให้นักศึกษแสวงหาความรู้จากการ เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ห้องจัดแสดงผลงาน และการเข้าฟังการบรรยาย มุ่งเน้นให้มีการเรียน และการ ฝึกการประชุมสัมมนาทางวิชาการ มุ่งเน้นให้มีการให้ความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีเพื่อให้นักศึกษา นักศึกษสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต มุ่งเน้นพัฒนาให้นักศึกษา มีความสามารถในการเป็นผู้นำของสังคมในด้านต่างๆ เช่น การทำวิจัย การพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นให้มีการทำPortfolioเพื่อให้สามารถที่จะนำไปใช้อ้างอิงได้ในอนาคต มุ่งเน้นในการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการสอนโดยไม่มีการแบ่งเชื้อชาติ และศาสนา นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นในการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตนักศึกษา

การเรียนรู้ทางด้านศิลปะ

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2520) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้าง ลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันดีงาม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ จากการที่ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ได้มีโอกาสสร้างสรรค์ แก้ปัญหา และได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง สิ่ง เหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528) กล่าวว่า การศึกษาทางด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้างศิลปะนิสัยให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ทางด้านศิลปะติดตัว สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ศิลปะยังเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการค้นพบศักยภาพของตนเอง เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้อย่างเสรี ทั้ง ทางด้านความรู้สึก ความคิด จินตนาการ แสวงหา ความชำนาญในสิ่งที่ตนสนใจอย่างกว้างขวาง ดังที่ Read (1943) กล่าวว่า คุณค่าของการเรียนศิลปะจะเกิดขึ้นได้ในผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องมี โอกาสในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และอารมณ์อย่างอิสระเสรี

การเรียนการสอนทางด้านศิลปะปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายที่จะจรรโลงและพัฒนาผลงานที่ มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นในผลงาน ซึ่งจะต้องมีการฝึกฝน ปฏิบัติด้วยการกระทำจริง การจัดการเรียน การสอนศิลปะภาคปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งการฝึกปฏิบัติในงานศิลปะนั้นเป็นการประสานกันของตากับมือ ในการใช้ เครื่องมือและวัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lansing, 1976) ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน กล่าวว่า การ เรียนการสอนทักษะปฏิบัติมีความสำคัญใน 2 ลักษณะ คือ ความสำคัญในแง่ของการศึกษา การ เรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติทำให้การศึกษาเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและ ปฏิบัติ เป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากของจริง และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนจะรู้

ว่าสิ่งที่เรียนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้างจะแก้ปัญหานั้นด้วยตนเองพร้อมกันไป แล้วแต่รูปแบบของการฝึกปฏิบัติ เป็นการให้ประสบการณ์ตรง (Direct experience) กับผู้เรียน และ ความสำคัญในด้านของผู้เรียนและผู้สอน สำหรับการเรียนทางด้านศิลปะเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นขั้นตอน การค้นคว้าด้านทดลอง ซึ่งประสบการณ์ที่ได้จากการทดลองทำดังกล่าว จะฝังแน่นและเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (สันติคุณประเสริฐ, 2535) ซึ่งการเรียนเป็นรูปแบบของการฝึกปฏิบัติ นั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่ง Jacobsen (1985) กล่าวว่า ศิลปะปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการเอาความรู้ทางด้านพุทธปัญญา และจิตพิสัย นำเสนอออกมาในเชิงทักษะจนไม่สามารถแยกพฤติกรรมบางอย่างออกมาได้ว่าเป็นการเรียนรู้ทางด้านใด ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน จะต้องให้การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง เบนจามิน เอส บลูม ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ทางด้านศิลปะปฏิบัติจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนแสดงออก ถ้าพัฒนาการเรียนได้ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นด้านที่มุ่งเน้นไปที่ความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา กล่าวคือ ให้ความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบวิธี ความจริง ทฤษฎี หลักการ การคิดหาเหตุผล การนำความรู้ไปใช้ ระดับของพุทธิพิสัยแบ่งได้ดังนี้

1.1 ความรู้หรือความจำ (Knowledge or Recall) คือ ความสามารถในการจดจำในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว หรือจำได้ ระลึกได้โดยการมองเห็น ได้ยิน จากความรู้ที่ง่ายจนถึงความรู้ที่ยาก ความรู้หรือความจำในระดับนี้ คือ หลักการ หลักของทฤษฎี หรือ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนได้เข้าใจและจับใจความหรือเนื้อหาของงานที่กำลังศึกษาและแสดงความสามารถออกมาได้

1.3 การวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการแยกสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนออกมาเป็นส่วนย่อยได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างของส่วนรายละเอียดซึ่งมีความสัมพันธ์กันซึ่งเป็นการนำไปสู่ความเข้าใจทั้งหมดได้อย่างชัดเจน ระดับการวิเคราะห์ขั้นนี้จะนำไปสู่ความคิดของการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่การสังเคราะห์

1.4 การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ผู้เรียนมีความสามารถนำส่วนย่อยที่ได้แยกออกมาหลาย ๆ ส่วนมาวางแผนปฏิบัติการใหม่ให้ผสมผสานกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ทั้งนี้จะต้องมีแบบแผนและระบบ จะเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ระดับการสังเคราะห์นี้จะต้องอาศัยความรู้ระดับต่าง ๆ ดังกล่าวมาเป็นพื้นฐาน

1.5 การนำความรู้ไปใช้ (Application) คือ ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ ซึ่งมีความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการที่จะแก้ไขปัญหา เมื่อผู้เรียนพบกับปัญหาที่ต้องพยายามศึกษาปัญหาให้เข้าใจ แล้วรวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ หาวิธีการ กฎ ระเบียบ วิธี หลักการ

และทฤษฎีต่าง ๆ อันเป็นทางนำไปสู่การเข้าใจได้อย่างชัดเจน การศึกษาปัญหาอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ และการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถที่จะจำแนกถึงรายละเอียดต่าง ๆ ได้ การ
 นำความรู้ไปใช้นี้เป็นระดับปัญญาที่สูงขึ้นจากความเข้าใจ

2. ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นการเน้นในระดับจิตใจ ซึ่งมีผลต่อผลออกมา
 เป็นการกระทำ เป็นความมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนากล้ามเนื้อหรือการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายใน
 การปฏิบัติในเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทักษะจนมีความชำนาญจนถึงขั้นทำได้เป็น
 อัตโนมัตินี้

2.1 การรับรู้ (Perception) คือ การที่ผู้เรียนรู้อถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนอย่าง
 แจ่มชัด ซึ่งผู้สอนสามารถสังเกตได้จากการที่ผู้เรียนแสดงความรู้สึก และปฏิบัติงานของตนเองได้
 ตามที่ผู้สอนได้มอบหมายงานได้

2.2 การเตรียมพร้อม (Set) คือ การที่ผู้เรียนสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับงานที่
 จะทำตามที่ได้รับมอบหมาย ระดับทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนี้ จะอยู่ภายใต้การกำกับควบคุม
 มากกว่าการสังเกต

2.3 การยอมรับคำแนะนำ (Guided response) คือ การที่ผู้เรียนสามารถ
 ปฏิบัติการได้ภายหลังการที่ผู้สอนให้คำแนะนำ อธิบายอย่างถูกต้อง แม่นยำ คล่องแคล่ว รวดเร็ว
 โดยไม่ต้องควบคุม

2.4 ทำเองตามธรรมชาติ (Mechanism) คือ การที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้
 เองโดยง่ายและสมบูรณ์ โดยผู้สอนให้คำแนะนำ อธิบายแต่เพียงเล็กน้อย

2.5 ปฏิบัติต่อสิ่งที่ยุ่งยากได้ (Complex overt response) คือ การที่ผู้เรียน
 สามารถปฏิบัติงานต่อสิ่งที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนได้อย่างดี และรวดเร็วปราศจากความสับสนวุ่นวาย

3. จิตพิสัย (Affective domain) เป็นพฤติกรรมที่เน้นการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพ
 คือ การแสดงความรู้สึก อารมณ์ ความประทับใจ ความซาบซึ้ง เป็นการพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้
 เกิดลักษณะนิสัย เป็นความมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาทางด้านความรู้สึก อารมณ์ โดยทั่วไปซึ่ง
 ระดับของจิตพิสัยนั้นเรียงลำดับได้ ดังนี้

3.1 การรับรู้ (Receiving or Attending) หมายความว่า การตั้งใจของผู้เรียนที่
 จะศึกษาจากตำรา จากกิจกรรม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจ ทำให้เกิดการตื่นตัว

3.2 การสนองตอบ (Responding) หมายความว่า การแสดงปฏิกิริยาของผู้เรียน
 ที่อาจจะทำงานอย่างขยันขันแข็งด้วยความเต็มใจเพลิดเพลินสนุกสนาน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ของ
 การสนองตอบ

3.3 ความรู้สึกในค่านิยม (Valuing) หมายความว่าถึง ค่านิยมที่ผู้เรียนรู้สึกใน ความต้องการที่จะปรับปรุงการเรียน และสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งคุณค่าในการเสียสละ ความรู้สึกใน คุณค่านี้นี้จะเน้นในเรื่องทัศนคติ และความซาบซึ้งประทับใจ

3.4 การจัดระบบ (Organization) เมื่อมีความรู้สึกในค่านิยมแล้วจะต้องรวบรวม การมีคุณค่านี้นั้น ๆ ให้มีระบบ โดยการปรับปรุงให้สัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อม หรือการจัดระเบียบ ของระบบคุณค่าที่เด่นและสำคัญ

3.5 ลักษณะเฉพาะตน (Characterization) หมายความว่าถึง ค่านิยมที่อยู่เป็น ลักษณะที่มั่นคงแน่นอน ค่านิยมที่ได้จัดระบบไว้แล้วนี้จะเป็นลักษณะเฉพาะตนในแต่ละบุคคล เป็นการปรับปรุงตัวเองให้เกิดค่านิยมของความเชื่อถือ ความคิดในการสร้างสรรค์อันเป็นนิสัย ประจำตัวของแต่ละบุคคล ค่านิยมนี้จะเกิดขึ้นตามลำดับจากที่ดีที่สุดถึงดีน้อยที่สุด

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ สามารถรวบรวมเป็นกลุ่มและหลักการได้ 2 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายวิธีการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ ได้

2. แนวคิด หลักการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายวิธีการ จัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติได้ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ ทฤษฎีในกลุ่ม พฤติกรรมนิยม ทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มเกสโตลท์ ทฤษฎีประมวลผลสารสนเทศ (Information processing) แนวทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มสาขาไซเบอร์เนติก ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีลำดับ ขั้นตอน (Hierarchical control model) และทฤษฎีการเรียนรู้การเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง (Chaining) ของกาเย่ (Gagne) การเรียนรู้ดังกล่าวมีประเด็นสำคัญ และการนำมาสู่การประยุกต์ การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติได้

ทฤษฎีของบลูม และคณะ(Bloom et al, 1974) ได้แบ่งความมุ่งหมายในการเรียนรู้ การ พัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล ออกมา 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย(Cognitive domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการระลึกได้ หรือจดจำความรู้ และพัฒนาความสามารถ ทางสติปัญญา จิตพิสัย(Affective domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านจิตใจ เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจ และทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ได้แก่ ความมุ่งหมายด้านร่างกายเกี่ยวกับการแสดงออกทางกาย การ ปฏิบัติ การเคลื่อนไหวโดยใช้อวัยวะต่างๆ

จากแนวคิดดังกล่าว แลนซิง(Lansing, 1976) ได้จำแนกพฤติกรรมการเรียนศิลปะ ดังนี้

1. พุทธิพิสัย(Cognitive domain) มี 4 ด้าน คือ

1.1 ความรู้ทฤษฎีทางศิลปะ โดยเฉพาะความรู้ด้านประสบการณ์ สุนทรียภาพ ซึ่งหากผู้เรียนขาดความรู้ หรือจินตนาการในด้านนี้แล้ว จะสามารถพูด ทำ และพิจารณา เลือกรวมเกี่ยวกับศิลปะได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยเรื่องของการจัด หรือการประกอบกันของทัศนธาตุ เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานของตนเอง หรือผู้อื่นได้อย่างมีระบบ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญที่จะรู้ว่าการงานศิลป์ที่ทำนั้น ทำอย่างไร ความรู้ดังนี้จะทำให้เขาพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับศิลปะเหมาะสม

1.3 ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานศิลปะ และเข้าถึงงานศิลปะ เป็นความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด และช่วยให้เขาทำงานศิลปะ และพิจารณาตัดสินใจงานศิลปะได้อย่างชำนาญ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของศิลปะ คุณค่าของศิลปะ และธรรมชาติขอประสบการณ์สุนทรีย เป็นความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจ สัญลักษณ์ทางการเห็นที่มีอยู่ในงานศิลปะ ความรู้ต่างๆ เหล่านี้จะแสดงเป็นคำพูดแต่จะถูกถ่ายทอดในลักษณะของรสนิยม

2. จิตพิสัย(Affective domain) เป็นทัศนคติที่นำไปสู่การสร้างงานศิลปะ และเข้าถึงศิลปะมี 4 ด้านคือ

2.1 ความสนใจในประสบการณ์สุนทรีย เป็นความสนใจหรือความโน้มเอียง อันเป็นความปรารถนาส่วนตัว เมื่อถูกชี้แนะให้รับรู้เกี่ยวกับลักษณะ ความหมายและความสัมพันธ์ของประสบการณ์ ถ้าหากไม่รับรู้สิ่งเหล่านี้ เขาก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจสัญลักษณ์ทางการเห็น และไม่สามารถที่จะเข้าใจงานศิลปะได้

2.2 ความมั่นใจในการทำงานศิลปะ และประเมินผลงานศิลปะ หากผู้เรียนปราศจากความมั่นใจในเนื้อหาที่เรียนแล้ว เขาก็ไม่ชอบที่จะร่วมกิจกรรมนั้นๆ

2.3 ความเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับความแตกต่างของรูปทรง หรือลักษณะแบบอย่างในศิลปะ หากมีใจคับแคบที่จะรับรู้เกี่ยวกับรูปทรง ลักษณะแบบอย่าง รูปร่าง หรือเทคนิคที่ประกอบอยู่เป็นพิเศษในงานศิลปะ ก็จะไม่สามารถเข้าถึงสุนทรียภาพในงานชิ้นนั้นได้

2.4 ความขยันเอาใจใส่และความตั้งใจ จนกระทั่งงานที่ทำ หรือได้รับมอบหมายสำเร็จลง ความขยันเอาใจใส่มีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อการพัฒนาของทักษะในด้านการจัดวัสดุศิลปะ ซึ่งเป็นผลให้การเสนอความหมายของประสบการณ์สุนทรียมีความเหมาะสม

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นทักษะในงานศิลปะ การประสานกันของมือกับตา ในการใช้เครื่องมือ และวัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่ายังไม่เป็นที่ยุติว่าความสามารถในการใช้เครื่องมือ และวัสดุเกี่ยวเนื่องกับศิลปะ แต่การมีความสามารถหลายๆด้านเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างโอกาสสำหรับการแสดงออก

นอกจากนี้ แลนซิง(Lansing 1976) ยังกล่าวว่า ทักษะเป็นความชำนาญทางเทคนิค หรือ ความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะทักษะความสามารถที่จะทำให้ผู้ดูเข้าใจในความคิด และอารมณ์ที่ได้เสนอไป ทำให้การเสนอความคิดเด่นชัด และกว้างขวางขึ้น

จากที่กล่าวมาทำให้สามารถกล่าวได้ว่าความมุ่งหมายในการเรียนรู้ นั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย(Cognitive domain) จิตพิสัย(Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ดังนั้นผลสัมฤทธิ์สูงสุดของของการศึกษา ก็คือ 1.การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต 2.ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต และ 3.คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

พหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน

พหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE/Discipline – Based Arts Education) คือ ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาที่ครอบคลุมสาระความรู้ทางศิลปศึกษา 4 แขนงความรู้ด้วยกันคือ แขนงความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ซึ่งเป็นแกนความรู้ที่ถ่ายทอดถึงการสร้างสรรค์ และวิวัฒนาการศิลปะของมนุษยชาติ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคปัจจุบัน เราได้ศึกษาแบบอย่างงานศิลปะ ความเคลื่อนไหว ความเพียรพยายามในการสร้างสรรค์ ความเปลี่ยนแปลงของศิลปกรรมของแต่ละยุค เป็นแบบอย่างเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การยกระดับคุณภาพของงานศิลปะในยุคปัจจุบัน นอกจากนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์ศิลป์ ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของงานศิลปะ มีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของมวลมนุษยชาติทั้งโลก แขนงความรู้ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของความงามทั้งในธรรมชาติและศิลปะ และช่วยให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น แขนงความรู้ด้านศิลปวิจารณ์ ช่วยให้นักเรียนได้มีการฝึกฝนการวิจารณ์รู้จักการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษาค้นคว้า เป็นการฝึกให้มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย รู้จักรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยทัศนะเปิดกว้าง มีความคิดเห็นที่ลึกซึ้ง สุขุมรอบคอบ สามารถเข้าใจปัญหาและรู้จักปรับปรุงตนเองด้วยวิถีทางที่เหมาะสม ถูกต้องดีงาม รู้จักเปรียบเทียบ และประเมินค่า ตลอดจนรู้จักยกย่องให้เกียรติต่อผู้อื่นและ และสุดท้ายคือแกนความรู้ด้านศิลปะปฏิบัติซึ่งเป็นแกนความรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานศิลปะ ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง ช่วยให้ได้ฝึกทักษะด้วยตนเองทั้งในด้านการตัดสินใจและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบ DBAE นี้เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการปฏิรูปศิลปศึกษาแนวใหม่ซึ่งพัฒนาในประเทศแถบตะวันตก โดยเริ่มขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในราวกลางทศวรรษที่ 1960

และแพร่หลายออกไปสู่ประเทศแถบตะวันตกและตะวันออกโดยอดีตผู้อำนวยการสถาบันเก็ตตี (Getty Center) ได้ให้ชื่อว่า DBAE ซึ่งย่อมาจากคำว่า Discipline – Based Arts Education (Stephen,1992)

Clark,Day และ Greer(1987)อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2542) คุณสมบัติสำคัญ 10 ประการของหลักสูตรและการสอนแบบ DBAE รวมทั้งการนำไปใช้ โดยแยกคุณสมบัติออกเป็นแต่ละประเด็นของ DBAE ไว้โดยสรุปดังนี้คือ

1. DBAE มีเป้าหมายคือ ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเข้าใจซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลปะ ซึ่งในกรณีนี้คือการรับรู้ในทฤษฎีข้อความรู้และการสร้างสรรค์งานศิลปะในระดับที่ใกล้เคียงกัน
2. ศิลปศึกษาอยู่ในส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่เป็นส่วนของการศึกษาทั่วไป และเป็นพื้นฐานของวิชาเฉพาะที่ผู้เรียนจะสามารถศึกษาต่อได้ในระดับสูงขึ้นไปในอนาคต
3. เนื้อหาของการสอนคือ แกน 4 แกน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับธรรมชาติของศิลปะทั้ง 4 แกน
การประเมินคุณค่าและการตัดสินของศิลปะทั้ง 4 แกน
ประเด็นที่ศิลปะทั้ง 4 แกนถูกสร้างขึ้นมา
กระบวนการและวิธีการในการปฏิบัติงานศิลปะทั้ง 4 แกน
4. เนื้อหามีขอบข่ายที่กว้างขวางจากทัศนศิลป์ ซึ่งรวมเอาทั้งศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์จากวัฒนธรรมตะวันตกและจากวัฒนธรรมอื่นตั้งแต่อดีตจนถึงยุคร่วมสมัยเข้าไว้ด้วยกัน
5. หลักสูตรที่ใช้สอนทุกระดับชั้นสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน มีความกระชับชัดเจน
6. ผลงานศิลปะเป็นศูนย์กลางในระบบของหลักสูตร และใช้ร่วมกันระหว่างสาระความรู้ทั้ง 4 แกน
7. ในหลักสูตรจำค้ำึงถึงสัดส่วนที่เท่าเทียมกันของสาระทั้ง 4 แกน
8. ในระบบหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา โดยค้ำึงถึงความเหมาะสมด้านพัฒนาการและวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ
9. การนำไปใช้ อย่างเต็มรูปแบบนั้นทำได้อย่างเป็นระบบ มีแผนการสอนศิลปะที่มีเนื้อหา กว้างขวาง สามารถนำไปสอนได้ในหลายเขตการศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะให้คำแนะนำ มีการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและมีสื่อการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม
10. มีหลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนและประเมินผลหลักสูตรที่เป็นขั้นตอน มีความเหมาะสม

Dorn (1981) เป็นผู้ที่จะบอกว่า แนวคิดของ DBAE นั้นเป็นแบบคตินิยมสรรพผสานและบริบทนิยมเขาให้คำจำกัดความศัพท์ทั้งสองแตกต่างกันดังนี้

คตินิยมสรรพผสาน (Eclecticism) หมายถึง การเลือกเอาความรู้ที่มีคุณค่าทางด้านศิลปะมารวมกันเข้าเป็นระบบการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ความรู้ด้านศิลปะปฏิบัติ ศิลปวิจารณ์สุนทรียศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลป์ คือให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้สาระ (education in art) ส่วนความเป็นบริบทนิยม (Contextualism) นั้นคือ การให้ศิลปะเป็นสื่อกลางหรือเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเรียนรู้ศาสตร์ด้านอื่น ๆ (education through art)

การเรียนการสอนตามแนวคิด DBAE นั้นเป็นการเรียนการสอนแบบ “เด็กเป็นศูนย์กลาง”

(Child - centered Movement) เน้นการแสดงออกเฉพาะตัว (self – expression)

(คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .2545 : 53) ซึ่งการเรียนการสอนนี้ได้แพร่เข้าสู่สังคมไทย ทั้งการศึกษาแบบพัฒนาการนิยม และศิลปะศึกษาตามแนวคิด DBAE จากผู้ที่ไปศึกษาในยุโรปและสหรัฐอเมริกาทั้งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ได้กล่าวถึงการใช้หลักสูตรตามแนวคิดDBAEในประเทศไทยว่าในหลักสูตรศิลปศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเริ่มตั้งแต่ปี 2528 เป็นต้นมา หลักสูตรของภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ในสถาบันราชภัฏในปัจจุบันก็ปรากฏเนื้อหาวิชาทางด้านสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2545:20)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ศิลปะเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อน จึงจำเป็นต้องมีผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ในกระบวนการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบปัญหา และความต้องการด้านเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม (Constructivism)

ทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism คือรูปแบบการเรียนรู้แบบเดิมที่เราใช้กันมานาน คือการจัดการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลและนักเรียนเป็นผู้รับข้อมูล ครูยิ่งให้ข้อมูลมากเท่าไร นักเรียนก็ยิ่งรับข้อมูลได้มากเท่านั้น ซึ่งเสนอในรูปสมการลูกศรทางเดียวได้ดังนี้

$$S \rightarrow O$$

S (Stimulant) คือ แรงกระตุ้น อาจเป็นครู ผู้สอน หรือสิ่งแวดล้อมที่จะไปกระตุ้นนักเรียนหรือผู้เรียน
O (Organism) คือ ผู้ที่ถูกกระตุ้น คือ นักเรียน หรือผู้เรียน (สหทยา พลภัทพิธอ้างถึงใน ปรภาณี ทองคำ,ออนไลน์)

จากสมการข้างต้น ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่อยู่นิ่งๆ (Passive) หรือเป็นผู้ที่ถูกกระทำ ผู้เรียนจะต้องพึ่งพาสิ่งที่มากระตุ้นก็คือครู ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จากการที่ครูเป็นผู้ให้ความรู้และผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้อย่างเดียว นี่คือการเรียนรู้แบบเดิม สำหรับการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructivism หรือการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง มองว่าการเรียนรู้แบบเดิมไม่ใช่การเรียนรู้ที่ถูกต้อง เพราะไม่ใช่การสอนให้เด็กเรียนรู้ เด็กไม่ได้เรียนรู้เอง ไม่ได้คิดเอง ทั้งนี้ได้มีการศึกษาพบว่าการพัฒนาศักยภาพสมองไม่ใช่การให้เด็กเป็นผู้รับอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องให้เด็กและครูเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยที่ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ทฤษฎี Constructivism หรือทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ คือ การสอนให้เด็กเรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครูจะเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยที่ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism ผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์กับผู้สอนดีกว่าการเรียนรู้แบบเดิม เพราะมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้เรียนและผู้ทำหน้าที่สอน ซึ่งจะเสนอในรูปสมการลูกศรสองทางดังนี้

จากสมการการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นตลอดเวลา ครูหรือผู้สอนและสิ่งแวดล้อมไม่ใช่สิ่งที่กระตุ้นหรือสิ่งที่กระทำต่อผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่ผู้เรียนก็มีการกระทำต่อครูหรือผู้สอนด้วย นั่นคือผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู มีการสัมพันธ์อย่างไม่อยู่นิ่งทั้งสองฝ่ายเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้

Underhill และคณะ(1991) อ้างถึงในไพจิตร สดวกการ (2539 : 2) กล่าวว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivist theory) หรือ คอนสตรัคติวิซึ่ม (constructivism) มีแนวคิดหลักว่าบุคคลเรียนรู้โดยวิธีการที่ต่าง ๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ ความสนใจและแรงจูงใจภายในเป็นพื้นฐาน(nodding ,1990 อ้างถึงใน ไพจิตร สดวกการ, 2539 : 2) โดยมีแรงจูงใจจากความขัดแย้งทางปัญญาทำให้เกิดการไตร่ตรอง (reflection) นำ ไปสู่การสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา(cognitiverestructuring) ที่ได้รับการตรวจสอบทั้งโดยตนเองและผู้อื่นว่าสามารถแก้ปัญหาเฉพาะต่างๆ ซึ่งอยู่ในกรอบของโครงสร้างนั้น และใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างโครงสร้างใหม่อื่น ๆ ต่อไป

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (มปป : 3) กล่าวว่า constructionism เป็นทฤษฎีที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ของตนเอง โดยให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา โดยผู้เรียนจะต้องพยายามคิดหรือกระทำ อย่างไตร่ตรอง จนสามารถนำไปสู่การสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญาที่สามารถคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ ซึ่งความรู้ใหม่ที่ได้อาจสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นความรู้ที่สร้างด้วยตนเอง

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี Constructivist

แนวคิดของทฤษฎี constructivist เกิดขึ้นจากการบูรณาการของความรู้จากหลายสาขาวิชาทั้งความรู้จากทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา กลุ่มปัญญานิยม ทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรม ภาษาศาสตร์และมานุษยวิทยา (ประสาร มากุล, 2541) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

รากฐานทางจิตวิทยา: รากฐานทางจิตวิทยาของ constructivist คือ ทฤษฎีของ Piaget โดย Piaget มีความคิดว่ามนุษย์เรียนรู้โดยกระบวนการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมซึ่งประกอบด้วยกลไกพื้นฐาน 2 อย่างคือ การดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (assimilation) และการปรับโครงสร้าง (accommodation) ในกรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาที่ต้องแก้ การดูดซึมเข้าสู่โครงสร้างก็คือความสามารถในการตีความปัญหาหรือจัดปัญหาให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถแก้ได้ด้วยมโนทัศน์หรือวิธีการเดิมที่มีอยู่ ส่วนการปรับโครงสร้างก็คือความสามารถในการหาวิธีใหม่ หรือคำอธิบายใหม่มาแก้หรือตีความปัญหา เมื่อวิธีเดิมหรือมโนทัศน์เดิมที่มีอยู่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ นอกจากนั้นแนวคิดของ Ausubel (ม.ป.ป.)อ้างถึงใน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์(ม.ป.ป.) มีความเห็นว่าโครงสร้างส่วนบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการศึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้สอนจะต้องรู้ในจุดเริ่มแรกของการสอนคือ สิ่งที่เด็กรู้ เพื่อที่ผู้สอนจะได้วางแผนการสอนโดยใช้ความรู้เดิมและกลวิธีการเรียนรู้เดิมของเด็กเป็นจุดเริ่มต้น

รากฐานทางปรัชญา : รากฐานทางปรัชญามีใจความสำคัญว่าความรู้คือความสามารถของแต่ละบุคคลในการปรับประสบการณ์เก่าที่มีอยู่เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ได้ด้วยกระบวนการพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ และมีความสมเหตุสมผลก่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและกระบวนการของการนำ ความคิดที่ผ่านกระบวนการพิสูจน์ให้เห็นจริงและมีความสามารถสมเหตุสมผล แล้วนำไปสู่ความคิดอื่น ๆ ในประสบการณ์อื่น ๆ ที่มีค่าสำหรับ การดำ เนินชีวิต และ ขจัดความขัดแย้งระหว่างความคิดในประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่(พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ,ม.ป.ป)

ทฤษฎี Constructivism ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ความรู้ประกอบด้วยข้อมูลที่เราที่มีอยู่เดิม และเมื่อเราเรียนรู้ต่อไปความรู้เดิมก็จะถูกปรับเปลี่ยนไป การปรับเปลี่ยนความรู้ต่างๆ ถือว่าเป็นการรับความรู้เข้ามาและเกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ขึ้น ผู้เรียนจะมีการคิดที่ลึกซึ้งกว่าการท่องจำธรรมดา เพียงแต่จะต้องเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆ ที่ได้มา และสามารถที่จะสร้างความหมายใหม่ของความรู้ที่ได้รับมานั่นเอง
2. การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ผู้เรียนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กันกับสิ่งกระตุ้น สิ่งกระตุ้นในที่นี้ หมายถึง ครู ผู้สอน หรือสิ่งแวดล้อมที่จะไปกระตุ้น

ผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยชี้แนะแนวทางการคิดให้กับผู้เรียน นอกจากนี้การสร้าง ความสัมพันธ์ของสิ่งกระตุ้นต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างเป็นความรู้ขึ้นในสมอง

3. ตัวกระตุ้นที่มีความสำคัญมากต่อการเกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructivism คือ ความรู้ที่เกิดจากความฉงนสนเท่ห์ทางเขาวงกตปัญหา วิธีการที่เราสามารถทำให้ผู้เรียนอยาก จะเรียนรู้คือมีตัวกระตุ้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยอยากรู้ และผู้เรียนต้องมีเป้าหมายและจุดประสงค์ ที่อยากจะเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ทั้งนี้เพราะว่าเวลาคนเราเกิดความสงสัยเกี่ยวกับอะไร ก็มักจะเกิดข้อ คำถามที่ไม่สามารถตอบได้ขึ้นมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้น เป็นเป้าหมายที่จะทำให้ต้อง เรียนรู้ เพื่อที่จะตอบคำถามนั้นให้ได้

4. การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ต้องมีสังคม ต้องดึงเอาความรู้เก่าออกมาและต้องให้ผู้เรียนคิดและ แสดงออก ซึ่งจะได้เฉพาะกับสังคมที่มีการสนทนากัน แม้ว่าบางครั้งการสนทนาหรือการแสดง ความคิดเห็นอาจจะไม่ตรงกันหรือมีความขัดแย้งกัน แต่ความขัดแย้งจะทำให้เราเกิดการพัฒนา และได้ทางเลือกใหม่จากที่คนอื่นเสนอ ฉะนั้นต้องทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกมารู้อะไร และให้ พุดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้โดยที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือเขา

5. ถ้าผู้เรียนสามารถสร้างวิธีการประเมินตนเองในการเรียนรู้ที่ผ่านมา ก็จะประเมินตนเอง ได้ว่าทำอะไรเพิ่มเติมจากที่ครูประเมิน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ ของเขาและสะท้อนว่า เขาได้เรียนอะไรและทำได้ดีเพียงไร Papert (1993) กล่าวไว้ว่า "การเรียนรู้ที่ดีกว่าไม่ได้มาจากการ ค้นพบวิธีการ "สอน" ที่ดีกว่าของครู หากแต่เป็นการให้โอกาส "ในการสร้าง" ที่ดี กว่าแก่ผู้เรียน"

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

มธุรา จึงอยู่สุข (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทาง การศึกษาภาควิชาศิลปะ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของภาควิชาศิลปะ 7 ด้าน คือ ด้านภาพพจน์ของภาควิชา ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริหารภาควิชา ด้าน หลักสูตร ด้านการสอนของอาจารย์ภาควิชาศิลปะ ด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา และด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ศิลปะกับนักศึกษาเอกศิลปศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหารกับอาจารย์ และอาจารย์กับนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้ง 7 ด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารระดับรองอธิการและหัวหน้าภาคจำนวน 40 คน อาจารย์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 70 คน และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษาจำนวน

212 คน ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตามระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของภาควิชาศิลปะในด้านต่าง ๆ มีความเห็นสอดคล้องในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการสอนของอาจารย์ศิลปะที่ผู้บริหารมีความเห็นด้วยมาก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ศิลปะกับนักศึกษาที่ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นด้วยมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักสูตรและด้านการสอนของอาจารย์ศิลปะที่มีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและนักศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารของภาควิชาที่มีความเห็นแตกต่างกัน

อริยพร สมจิตต์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 2 ปี เกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษา ในด้านสาเหตุที่เลือกเข้าศึกษา การเรียนการสอนและแนวโน้มในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่กำลังเรียนเป็นปีสุดท้ายของหลักสูตรประจำปีการศึกษา 2532 จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาโดยใช้การทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษามีความเห็นในด้านสาเหตุที่เลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาและการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นแนวโน้มในการประกอบอาชีพซึ่งมีความเห็นแตกต่างกัน โดยมีข้อเสนอแนะที่พอสรุปได้ดังนี้ คือ อาจารย์ควรมีความยุติธรรมยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา และส่งเสริมการทำงานและการแสดงออก วิธีการสอนของอาจารย์ควรปรับปรุงให้ น่าสนใจและทันสมัยอยู่เสมอ ในด้านหลักสูตรควรเพิ่มเวลาเรียนในการปฏิบัติงานและเพิ่มวิชาบังคับศิลปะ ควรเพิ่มรายวิชาเลือกที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และควรเชิญอาจารย์พิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาสอน ในด้านเนื้อหาของหลักสูตรควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์ตรงและควรให้ข้อมูลในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่นักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

ทินกร บัวพูล (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วิวัฒนาการหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2511 ถึง 2533 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า วิวัฒนาการทางด้านโครงสร้างหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความคล้ายกัน คือให้ความสำคัญต่อวิชาชีวะเฉพาะทางศิลปะมากขึ้นตามลำดับ ส่วนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ความสำคัญต่อวิชาชีวะทางศิลปะน้อยลง ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 3 สถาบันมีวิวัฒนาการคล้ายกัน คือในช่วงแรกของการเปิดหลักสูตรมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเนื่องจากขาดครูศิลปะทั้งปริมาณและคุณภาพ ในช่วงหลังเพิ่มเป้าหมายทางด้านการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องทางศิลปะ แต่ยังคงวัตถุประสงค์ด้านการผลิตครูศิลปศึกษา

สังคม ทองมี (2534) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษา และผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาศิลปศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูศิลปศึกษา ในด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้หลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฉบับดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษา จำนวน 10 คน และใช้แบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน 151 คน และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร จำนวน 302 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฉบับดังกล่าวตรงกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการและจุดมุ่งหมาย มีความชัดเจนดี มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
2. โครงสร้าง : ควรแยกวิชาศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ ออกจากรายวิชาเดียว และเพิ่มคาบเวลาเรียนวิชาแกนบังคับ “ศิลปะกับชีวิต” เป็น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค
3. รายวิชา : การฝึกทักษะต่าง ๆ ควรเน้นในวิชาเลือกเสรี โรงเรียนควรเปิดให้พร้อมเพียง
4. ควรเน้นความรู้พื้นฐาน และความชื่นชม รู้คุณค่าในศิลปวัฒนธรรม
5. การวัดและประเมินผล : ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล และเนื้อหาวิชามาก อาจไม่สามารถประเมินผลได้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา พบว่า

1. ด้านตัวหลักสูตร : ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. ด้านสภาพการใช้หลักสูตร : ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาเห็นด้วยตรงกัน
3. ด้านปัญหาการใช้หลักสูตร : ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจตรงกัน
4. การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร : ผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง
5. สาเหตุที่ครูศิลปะไม่ยอมรับหลักสูตร : ผู้บริหารเห็นว่า เนื่องจากครูไม่เข้าใจทักษะกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนครูศิลปศึกษาเห็นว่า เนื่องจากครูได้รับคำสั่งเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน

ประเทศ สุขสถิต (2535) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนะของหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ต่อหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในด้านตัวหลักสูตรในเรื่องจุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาบังคับแกน (ศิลปะกับชีวิต) ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ตามแนวของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ทั่วประเทศ จำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ต่อหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีความเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ในด้านตัวหลักสูตร ได้แก่ จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาบังคับแกน (ศิลปะกับชีวิต) ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรที่มี เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความเห็นต่อหลักสูตรศิลปศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อ้างศักดิ์ อ้างเลิศฤทธิ์ (2540) ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักการศึกษาด้านศิลปศึกษา เกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักการศึกษาด้านศิลปศึกษา เกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2541-2550) ในด้านลักษณะและความสำคัญของ หลักสูตร จุดประสงค์โครงสร้าง รูปแบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการ ประเมินผล เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ปลายเปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่า พิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มของหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายของเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมีจุดประสงค์เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ ส่งเสริมจินตนาการ และความคิด สร้างสรรค์ มีความสามารถเลือกและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ มี สุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปะภูมิปัญญาไทยที่สัมพันธ์ต่อชีวิต สังคม ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม มีโครงสร้างของหลักสูตรที่จัดเนื้อหาส่วนหนึ่งสำหรับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความ ถนัดและความสนใจ มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงเนื้อหาแบบสหวิทยาการ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เน้นการใช้สื่อของจริงในท้องถิ่น สำหรับวัดทัศนและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นการ เรียนการสอนที่มีบทบาทมากขึ้น การวัดผลและประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของ ผู้เรียน มีวิธีการวัดที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ให้ ความสำคัญกับกระบวนการทำงานมากกว่าผลผลิตของงาน เน้นการปฏิบัติจริงโดยจัดทำแฟ้ม สะสมผลงาน ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เกณฑ์ในการประเมินผลมีแนวโน้มจะใช้แบบ อิง เกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้สามารถยืดหยุ่นได้

รัตนา รักสกุลพานิชย์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของอาจารย์ และ นักศึกษา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญา ตรี ในวิทยาลัยครู” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับการ ประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงาน ลักษณะนิสัยในการทำงาน และผลงาน ประชากรคืออาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยครู 36 แห่ง จำนวน 128 คน และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 245 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่า มัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ อยู่ในระดับเห็นด้วยในทุก ๆ ด้าน คือ

- 1) ความรู้ความเข้าใจ
- 2) กระบวนการปฏิบัติงาน
- 3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน
- 4) ผลงาน

จกกล เสงสุวรรณ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า ในด้านจุดประสงค์โครงสร้างเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาศิลปศึกษาจำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบว่าด้านจุดประสงค์ยังคงเหมือนหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ด้านโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนัก ด้านเนื้อหาวิชาแบ่งได้เป็นหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี ด้านการเรียนการสอนเป็นรูปแบบที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการปฏิบัติจริง ด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ทันสมัย รวมทั้งอินเทอร์เน็ต และด้านการวัดและการประเมินผล โดยวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการสอน ครูเป็นผู้ประเมินจากการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่

งานวิจัยต่างประเทศ

Lewis (1979) ทำการวิจัยเรื่อง “Development and Demonstration of an Art Curriculum Model for Secondary Education” โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อออกแบบรูปแบบของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษาที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสอดคล้องกับความต้องการ และวัยของผู้เรียนซึ่งเป็นวัยรุ่น

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการประเมินผลรูปแบบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นต้องพิจารณาในเรื่องโครงสร้าง และจุดประสงค์ของหลักสูตรว่าจะต้องตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นที่สอดคล้องกับทฤษฎีทางการศึกษา และโครงสร้างของหลักสูตร ควรยืดหยุ่นเพียงพอที่ครูและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน

การศึกษาเรื่อง แบบการเรียน ของ Guild (1980) ได้ศึกษาแบบการเรียนโดยพยายามที่จะนำเอาแบบการเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับครู การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเพื่อจะหาข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับครู โดยการเสนอข้อมูลในรูปของแนวทาง และเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้ในห้องเรียน และได้ชี้ให้เห็นแนวทาง 5 ประการ สำหรับครูที่จะนำมาใช้ในห้องเรียน คือนักศึกษามีแนวทางในการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งอาจจัดให้เป็นลักษณะแบบการเรียนของแต่ละคน คุณลักษณะของแบบการเรียน สามารถประเมินและจำแนกได้ คุณลักษณะของแบบการเรียน มีผลต่อบุคคลในทิศทางที่ต่างกัน และมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อแบบการเรียนของบุคคล ทฤษฎี

แบบการเรียนมีความสำคัญที่จะนำมาใช้สำหรับการเรียนการสอนในห้องเรียน แบบการสอนที่มีอยู่จะมีผลต่อแบบการเรียนและผลการเรียน

Black (1984) ได้ศึกษาการจับคู่แบบการเรียนและแบบการสอนบนพื้นฐานของทฤษฎีการใช้ซีกสมอง เพื่อเพิ่มการเรียนรู้ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจประสิทธิผลของการจับคู่รูปแบบการเรียนและรูปแบบการสอน ซึ่งรูปแบบการเรียนและรูปแบบการสอนนี้จะพิจารณาจากการใช้เครื่องมือจากการรายงานโดยส่วนตัว ซึ่งจะอยู่บนพื้นฐานของการควบคุมสมอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 3-4 ที่ลงเรียนวิชา ภูมิสถาปัตย์ ตกแต่งภายใน และศิลปศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจับคู่รูปแบบการเรียนการสอนที่ขึ้นกับทฤษฎีการควบคุมสมองมีนัยสำคัญในผลลัพธ์ กล่าวคือรูปแบบการสอนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และผลการวิจัยไม่พบว่านักศึกษาที่เรียนวิชาแต่ละเอกมีรูปแบบการเรียนใดเป็นพิเศษ เนื่องจากจำนวนวิชาที่ศึกษาและจำนวนกลุ่มประชากรน้อยไป ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาแบบการเรียนต่อไป

Pearce (1984) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “A Study of Opinions of Administrators and Teachers in The Elizabeth City Pasquotank, North Carolina School System on Arts Education in The Public School Curriculum” วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในระดับท้องถิ่นในเมืองเอลิซาเบธ ระบบโรงเรียนนอร์ทแคโรไลนาเกี่ยวกับศิลปศึกษา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นตรงกันว่า โปรแกรมศิลปะมีบทบาทสำคัญในหลักสูตร นอกจากนี้ความคิดเห็นของผู้ตอบทุกคนสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติในแง่บวกต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาไว้ในหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Woodward (1985) ได้ศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนและแบบการสอนของนักศึกษา และครูผู้สอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์” โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนชายกับครูผู้สอน กลุ่มนักเรียนหญิงกับครูผู้สอน และครูผู้สอนทั้งสองกลุ่ม และศึกษาเทคนิควิธีสอนและวิธีเรียนที่สอดคล้องกับแบบการเรียนของกลุ่ม ตัวอย่างประชากรประกอบด้วยนักเรียนชายจำนวน 64 คน นักเรียนหญิงจำนวน 51 คน ครูผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ชายจำนวน 45 คน และครูผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์หญิงจำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจแบบการเรียนของแคนฟิลด์ (Canfield learning style inventory) แบบสำรวจแบบการสอน (Learning and instructional style methodology matrix) ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนไม่มีความแตกต่างกันในด้านสภาพของการสอน แต่มีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนทั้งสองกลุ่มชอบเทคนิคการสอนที่แตกต่างกัน นักเรียนชายและครูชาย

มีความแตกต่างกันในด้านสภาพ 4 ด้าน เนื้อหา 1 ด้าน แต่ไม่แตกต่างกันในด้านวิธีการ เทคนิควิธีการเรียนที่นักเรียนชายชอบมีความแตกต่างจากเทคนิควิธีสอนที่ครูชอบ นักเรียนหญิง และครูหญิงมีความแตกต่างกันในด้านสภาพ 1 ด้าน ด้านเนื้อหา 1 ด้าน และในด้านวิธีการ 1 ด้าน เทคนิควิธีการเรียนที่นักเรียนหญิงชอบมีความแตกต่างจากเทคนิควิธีสอนที่ครูชอบ และกลวิธีการสอนสำหรับนักเรียนชาย คือ การฉายภาพยนตร์ วีดิทัศน์และสไลด์ สำหรับนักเรียนหญิง คือ การสาธิตของนักเรียนหนึ่งหรือสองคน

Wright (1986) ทำการวิจัยเรื่อง “Arts Education in Secondary School Class Rooms Factors Related to What Students Learn” โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนศิลปศึกษา และผลกระทบที่มีต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนในชั้นเรียนศิลปศึกษา 122 ชั้นเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 25 โรงเรียน ข้อมูลที่ได้รับได้มาจากการสังเกตการณ์เรียนการสอนในชั้นเรียนของครู และการสัมภาษณ์

ผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแปรปรวนในการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาในชั้นเรียนมี 4 ประการ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน การมีผลกระทบ และความสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน และเนื้อหาของหลักสูตร ทั้งมีผู้วิจัยได้เสนอแนะข้อควรปฏิบัติซึ่งได้จากผลการวิจัยดังนี้ คือ

1. ครูศิลปศึกษาจะต้องประสานงานและจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ครูศิลปศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง
3. ครูศิลปศึกษาจะต้องให้ความสนใจอย่างยิ่งต่อผลกระทบ และความสัมพันธ์ ภายในชั้นเรียน
4. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาควรมีห้องเรียนเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา
5. ในกลุ่มปฏิบัติการทางศิลปศึกษา ควรเน้นการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์

Kissick และ Grob (1988) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์แบบการเรียน: นักศึกษาสายวิชาการและสายวิชาชีพ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างแบบการเรียนของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่เรียนในสายวิชาการและสายวิชาชีพ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนแบบต่าง ๆ 9 แบบ ภายใต้กลุ่มใหญ่ 3 กลุ่ม คือ แบบการคิด (Cognitive Style) แบบสังคม (Social Style) และแบบการแสดงออก (Expressive Style) ผลการวิจัยพบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนของนักศึกษาที่เรียนสายวิชาการและสายวิชาชีพ และระหว่างเพศ โดยพบว่านักศึกษาหญิงชอบเรียนโดยการฟังภาษาพูดมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงชอบเรียนจากประสบการณ์ตรงรวมทั้งการสัมผัสที่

เป็นวัตถุประสงค์ว่านักศึกษาชาย นักศึกษาสายวิชาการคิดและจำได้ดีกว่าเมื่อทำงานตามลำพัง มากกว่านักศึกษาสายวิชาชีพ นักศึกษาสายวิชาการและวิชาชีพหญิงชอบแสดงออกโดยการเขียน มากกว่านักศึกษาศาสตร์ชาย

Hashim (1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “A Balance Art Education Curriculum for The Secondary Schools of Malaysia” โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรศิลปศึกษาที่ใช้อยู่มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 จนถึงปัจจุบัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศ มาเลเซีย เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวนี้ใช้มาตั้งแต่ 1960 ยังไม่เคยได้มีการทบทวนหรือปรับปรุงแต่อย่างใด การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบหลักสูตร 3 รูปแบบของ อเมริกา แล้วเปรียบเทียบกับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาของมาเลเซีย เหตุผลที่ศึกษารูปแบบหลักสูตรของอเมริกาก็เพื่อรวบรวมความคิดเห็น และข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สำหรับออกแบบหลักสูตรศิลปศึกษาที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของมาเลเซีย รูปแบบหลักสูตร 2 รูปแบบ ที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ได้มาจากงานเขียนของ จูน แมคฟี (June Mcfee) และ อาเธอร์ เอฟแลนด์ (Authur Efland) ส่วนรูปแบบที่สามคือรูปแบบที่เรียกว่า “ศิลปศึกษาที่เน้นเนื้อหาวิชา” (Discipline-based Art Education-DBAE)

หลักสูตรของมาเลเซียจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอย่างมาก เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการทางสังคม และเป้าหมายของการศึกษาในปัจจุบัน ต้องมีการทบทวน และวิเคราะห์จุดอ่อนตามสภาพความต้องการ และเป้าหมายในปัจจุบัน

จากรูปแบบหลักสูตรของอเมริกา ทำให้ได้ค้นพบเป้าหมายที่เหมาะสมของรูปแบบหลักสูตรศิลปะรูปแบบใหม่สำหรับมาเลเซีย เป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ ความเจริญขององคมนตรีด้านศิลปะของนักเรียนแต่ละคน ความเข้าใจศิลปะ ความเจริญขององคมนตรีด้านศิลปะในสังคม ชุมชน การดำรงชีวิต ตลอดจนความเจริญขององคมนตรีและการถ่ายทอดมรดกด้านศิลปะของชาติ เป้าหมายเหล่านี้มีคุณค่าต่อนักเรียนของมาเลเซียที่ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ คุณค่าเหล่านี้สำคัญต่อการพัฒนาสังคมมาเลเซียในยุคที่วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีกำลังก้าวหน้าอยู่ภายในสังคมที่มีหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม คุณค่าเหล่านี้เป็นเสมือนเครื่องมือที่นำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ จุลสารประกอบการเรียน หัวหน้าหมวดและครูศิลปศึกษาเห็นว่าไม่เพียงพอ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติในการสอนอยู่ในเกณฑ์มากมี 6 กิจกรรม คือ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน และควบคุมสภาพชั้นเรียน ให้คำแนะนำแก่นักเรียนแต่ละคนอย่างเพียงพอ จัดให้มีฝึกหัดการนำไปใช้ได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีการประเมินผลการสอน และนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน สำหรับวิธีสอนที่หัวหน้าหมวดและครูศิลปศึกษาใช้มากที่สุด ได้แก่ การสาธิต รองลงมาคือ การฝึกทักษะและการบรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ ส่วนการสอนแบบ

ห้องจำและใช้ชุดการสอน นำมาใช้บ่อยที่สุด เกี่ยวกับการวัดผล หัวหน้าหมวดและครู ศิลปศึกษา ใช้วิธีทดสอบภาคปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การสังเกต การตรวจผลงาน ตามลำดับ ส่วนการสอบข้อเขียนอันดับยี่ใช้น้อยที่สุด สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา การใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ในฝ่ายบริการประสบปัญหา ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาอื่น ๆ คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูไม่เพียงพอ และขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร สำหรับหมวดศิลปศึกษาปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบ รองลงมาคือ ความสอดคล้องของแผนการสอน และคู่มือครูแต่ละรายวิชา ความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในแต่ละรายวิชา

Kim, Booja Row (1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการทางการศึกษาของครูสอนศิลปะ ระดับปริญญาตรี ในประเทศเกาหลี” โดยมีจุดประสงค์เพื่อวัดความต้องการทางวิชาการของครูตามระบบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ในประเทศเกาหลี ประชากรคือครูสอนศิลปะจำนวน 50 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้รับข้อมูลกลับมา 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ผลการวิจัยที่ได้แปลโดยตรงจากผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาถึงโปรแกรมการสอนของครูศิลปะเกาหลีโดยตรง โดยมีข้อมูลสนับสนุนการศึกษานี้มาจากจดหมายแจ้งข่าวของมหาวิทยาลัยเกาหลี แผ่นพับทางการศึกษา สารบัญของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการศึกษานี้จะเทียบมาตรฐานและแผนการสอนซึ่งเขียนโดยสมาคมศิลปศึกษาแห่งชาติ และหลักการปฏิบัติขั้นพื้นฐานของศิลปศึกษา จากการศึกษาพบว่าครูสอนศิลปะส่วนใหญ่มีมาตรฐานตรงตามที่กำหนดไว้โดยสมาคมศิลปศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังพบข้อแตกต่างระหว่างแหล่งที่มาของข้อมูลจากสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน และยังพบว่าชาวเกาหลีไม่ค่อยเห็นคุณค่าของการศึกษาศิลปะ รวมทั้งศิลปะแขนงย่อยเองก็ยังไม่รวมกันกับการศึกษาศิลปะแขนงหลัก วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับสาขาเกี่ยวกับจิตวิทยาและสังคมวิทยาน้อย แม้ว่าประชากรส่วนใหญ่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์และอักษรศาสตร์ สำหรับวิชามนุษยวิทยาไม่เป็นที่ต้องการของมหาวิทยาลัยเลย สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เป็นไปตามความต้องการในแง่ของทฤษฎีและวิธีสอน นอกจากนี้ยังพบว่ายังขาดเนื้อหาสำคัญของการศึกษาในระบบการสอนด้วย ผลสรุปว่า การศึกษาครั้งนี้แนะนำให้มีการปรับปรุงระบบการเตรียมครูผู้สอนวิชาศิลปะ ของครูสอนศิลปะระดับปริญญาตรี ในบางหัวข้อ

Andrew (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยวิลเลียมแบพติสต์” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยวิลเลียมแบพติสต์ และความเป็นไปได้ในการเสนอรูปแบบโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ โดยทำการศึกษา 5 ด้าน คือ

1. แนวโน้มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน
2. ทศนคติของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาและจำนวนรายวิชาเอกศิลปะที่ศึกษา
3. การศึกษาด้านศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และการคาดคะเนของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจ้างครูผู้สอนด้านศิลปะ
4. หลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา
5. แนวทางดำเนินการในการให้การศึกษาด้านสาขาวิชาศิลปศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสอนวิชาศิลปศึกษาเน้นการให้การศึกษาดูเน้นรูปแบบและกฎเกณฑ์ทางศิลปะ โดยจะต่อต้านการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีอิสระในการแสดงออก แต่การสอนศิลปะส่วนใหญ่มีวิธีการสอนที่เน้นการทำงานในสตูดิโอ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจต่อทั้งโปรแกรมศิลปศึกษาและรายวิชาเลือกด้านศิลปะในช่วง 7 ปีที่ผ่านมาอย่างมากอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยจากการสำรวจข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า มีการจ้างครูผู้สอนศิลปะ 127 คน จาก 76 หรือ 97.49 ของสถานศึกษาใกล้เคียง โดยมีแนวโน้มว่าจะมีการจ้างครูสาขาศิลปะเพิ่มขึ้นอีก โดยมีข้อสรุปว่า 1. ยังมีความต้องการครูผู้สอนศิลปะในสถานศึกษาใกล้เคียง 2. มีนักศึกษาที่ให้ความสนใจโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในปริมาณมากพอสมควร 3. โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาควรเน้นการสอนแบบสตูดิโอเป็นหลัก แต่ก็ควรสอดแทรกการสอนที่เป็นรูปแบบกฎเกณฑ์ทางศิลปะด้วย จากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น ควรมีการออกแบบโมเดลโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยวิลเลียมส์แบบพิเศษซึ่งโมเดลดังกล่าวได้กล่าวไว้ในเอกสารวิจัยนี้แล้ว นอกจากนี้ยังควรมีความร่วมมือในระหว่างผู้บริหารการศึกษาในบริเวณใกล้เคียงในการจัดหา Input ที่จำเป็นต่อการพัฒนาโปรแกรมวิชาดังกล่าว

Garlotto (1992) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรฝึกงาน กับนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสามัญ ณ วิทยาลัยชุมชนแบบประสม” ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปประกอบการแนะแนวให้คำปรึกษา และจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนของ คอลัมน์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหลักสูตรฝึกงานมีคะแนนในชั้นประสบการณ์เชิงรูปธรรมไม่สูง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนใกล้เคียงกับนักศึกษาหลักสูตรสามัญ 3 ชั้น ดังนี้ ชั้นสรุปเป็นหลักการนามธรรม ชั้นการไตร่ตรอง และชั้นการทดลองปฏิบัติ นักศึกษาหลักสูตรฝึกงานมีลักษณะของแบบการคิดเอกชนัยสูงกว่านักศึกษาหลักสูตรสามัญเล็กน้อย และพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพียงเล็กน้อย แม้ว่านักศึกษาหลักสูตรฝึกงานจะเป็นผู้มีอายุสูงกว่านักศึกษาหลักสูตรปกติ และเป็นผู้ที่ทำงานเต็ม

เวลาก็ตาม นอกจากนี้ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มยังมีวิธีการเรียนที่คล้ายคลึงกัน สรุปผลการวิจัยคือ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

สมใจ ภูมิพันธุ์ (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนและกระบวนการแก้ปัญหาของ นักเรียนอุตสาหกรรมศิลป์ ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย “Learning Styles and Problem-Solving of Industrial Arts Students in Teachers’ Colleges in Northeast Thailand (Teachers Colleges) โดยจุดประสงค์ของวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจ 1) อายุเกรดเฉลี่ยชนิดประสบการณ์การสอนสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนของ คอป (Kolb’s learning Style) สรุปรูปแบบปัญหาและการแก้ปัญหา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความเที่ยงตรง การร่วมกันของการเรียนการสอน และความเที่ยงตรงของปัญหา และการแก้ปัญหาหรือไม่ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกันของรูปแบบการเรียน การวัด และความตรงร่วมกันของการเรียน และความเที่ยงตรงกันของหน่วยปัญหา และการแก้ปัญหาโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบกับค่าสถิติ โดยใช้รูปแบบสอบถามอิลีกทอรอนิกส์ และใช้รูปแบบการเรียนของคอป และสรุปขบวนการแก้ปัญหาใช้สหสัมพันธ์ (Product Moment correlation) สหสัมพันธ์แบบ (Point biserial) วิเคราะห์ตัวเลข ข้อค้นพบที่สำคัญไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนและตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุเกรดเฉลี่ยและประสบการณ์การสอน ประเภทของนักเรียน และประสบการณ์การสอนมีความสัมพันธ์กันกับการควบคุมของขบวนการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบขบวนการแก้ปัญหาและรูปแบบการเรียนรู้อันระหว่างตัวแปรการแก้ปัญหา และระดับการเรียนรู้ถูกค้นพบ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์นี้ไม่มีน้ำหนักพอ ความสำคัญโดยเฉพาะสำหรับการค้นพบนี้อาจจะสามารถสงสัยได้ ดังนั้นการศึกษาต่อไปต้องการการชี้เฉพาะ ตัวแปรสำคัญหลาย ๆ ตัว มีอิทธิพลมากในรูปแบบการแก้ปัญหา

Chang (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Present and Potential Instructional Use of Computers in Art: A Delphi Study” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแจกแจงรายละเอียดของแนวทางในการกำหนดหลักสูตรเพื่อสามารถนำมาใช้กับนักศึกษาด้านศิลปะและนักยุทธศาสตร์ด้านโปรแกรมการเรียนที่สนใจนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในรายวิชาศิลปะ และเป็นผู้ชำนาญการด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิก กลุ่มหนึ่งที่สอนโปรแกรมการออกแบบและศิลปะในระดับวิทยาลัยจะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางดังกล่าว มีวิธีการดำเนินการวิจัยกระบวนการหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การทำเทคนิควิจัยแบบเดลฟายมาใช้ การวิจัยทำใน 2 ด้านคือ การเตรียมการและตัวจักรสำคัญ จุดประสงค์ด้านการเตรียมการในการวิจัยได้แก่การระบุผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่รู้จักดีในสาขาการศึกษา ด้านศิลปะและคอมพิวเตอร์กราฟฟิก จุดประสงค์ของการศึกษาด้านตัวจักรสำคัญ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ถูกระบุตัวในด้านการเตรียมการ การวางแผนของผู้เชี่ยวชาญ ดังกล่าวจะใช้เป็นฐานในการวางกฎเกณฑ์ แนวทาง ในการบูรณาการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยสอน

ในหลักสูตรวิชาศิลปะ ผลการวิจัยพบว่า จากการวิจัยได้แจกแจงแนวทางบูรณาการ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในหลักสูตรการออกแบบศิลปะ จำนวน 31 แนวทาง โดยถูกจัดแยกตามกลุ่ม ต่อไปนี้ ข้อควรคำนึงถึงเรื่องหลักสูตร ความรู้และทักษะ วิธีการสอน บทบาทของคอมพิวเตอร์ และ ครูผู้สอน โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า ควรจะเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญ (ตัวอย่างประชากร) เพื่อจะได้กำหนดแนวทางอื่น ๆ เพิ่มเติม หรือจัดลำดับความสำคัญในลักษณะที่ต่างกัน

Jefer (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Professional Development in Art Education Today: A Survey of Kansas Art Teacher” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะใน มลรัฐแคนซัส เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสถานภาพ ประเด็นปัญหา ความคิดเห็น ความเข้าใจ และ จุดมุ่งหมายในการสอนของครูศิลปะว่ามีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ภายหลังจากที่นำแนวทางการเรียน การสอนวิชาศิลปะตามแบบ DBAE (Discipline Based Approach to Art Education) เครื่องมือ ที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประชากรในการวิจัยมี 3 กลุ่มคือ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนไม่เกิน 6 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมาแล้ว 7-17 ปี และกลุ่มครูอาวุโสที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาของผู้เรียนจะเพิ่มตามจำนวนปีที่ทำงาน และจากการที่ ให้ครูจัดอันดับความชำนาญในการสอนพบว่า 5 อันดับแรกคือ การส่งเสริมพัฒนาการด้าน ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในเชิงสร้างสรรค์ การควบคุม พฤติกรรมผู้เรียน และการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนอันดับความชำนาญต่ำสุด 5 อันดับ ได้แก่ การสอนคอมพิวเตอร์กราฟฟิก การถ่ายภาพ ศิลปะเส้นใย การวิจารณ์ศิลปะ และ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สำหรับความรู้ที่ครูสนใจในการหาความรู้เพิ่มเติมได้แก่ วิชาคอมพิวเตอร์ กราฟฟิก และยังพบว่าครูส่วนใหญ่ระบุว่าหลักสูตรเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะ และยังเห็นว่าการขาดแคลนงบประมาณเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

มีงานวิจัยศึกษาวิจัยแบบการเรียนของคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยแห่งออนตาริโอ ตะวันตก โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนตามทฤษฎีของเฟลเดอร์ และไซโลแมน ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่มีลักษณะไตร่ตรอง ญาณหยั่งรู้ และแบบขั้นตอนมากกว่านักศึกษา ผล การศึกษาแนะนำว่าอาจารย์ผู้สอนสามารถปรับปรุงการสอนวิศวกรรมศาสตร์ โดยการเพิ่มวิธีการ สอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ ผู้เรียนแบบปฏิบัติ ควรใช้วิธีการเรียนแบบมี ส่วนร่วม การใช้กิจกรรม การทำงานเป็นทีม หรือการทำโครงการ สำหรับผู้เรียนแบบประสาทสัมผัส ควรใช้วิธีการเรียนแบบการฝึกหัดให้เกิดการชินา การประยุกต์จากเนื้อหาขั้นมูลฐานกับสิ่งที่มีอยู่จริง ส่วนผู้เรียนแบบองค์รวมควรสอนโดยใช้วิธีการให้ภาพรวมแก่นักศึกษา แสดงถึงความเชื่อมโยง

ระหว่างเนื้อหาสาระวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น และกับประสบการณ์นักศึกษา (Rosati อ้างถึงใน Felder, 1998)

Alesandrini (1999) ทำการวิจัยเรื่อง Integrating the arts: A nationwide survey of current practices in K8 visual art education. ประเด็นของศิลปบูรณาการสำรวจระดับชาติ เกี่ยวกับการปฏิบัติในปัจจุบันในระดับ K8 ภายในวิชา Visual art education ในยุคปฏิรูป การศึกษา ประเด็นของศิลปบูรณาการเข้ากับกิจกรรมในชั้นเดียวกันต่างมีการกล่าวขวัญกันมาก ถึงแม้จะมีการหยิบยกประเด็นและแนวคิดทางด้านปรัชญาดังกล่าว แต่ก็มีคำถามบางประการ เกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อการบูรณาการ แหล่งข้อมูล และวัตถุประสงค์อะไร ที่จะช่วยครูในการบูรณา การอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบที่ต้องการ และโปรแกรมของการบูรณาการควรเป็นอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประเด็นดังกล่าวในการสำรวจทางจดหมายซึ่งกระทำแบบตัวต่อตัว (face-to-face) ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูทางด้านศิลปศึกษาจำนวน 159 คน ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคม ศิลปศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษามีแนวคิดเรื่องการบูรณาการในเชิงบวกในด้านของความ ต้องการของหลักสูตรที่เด่นชัด เป็นประเด็นที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบูรณาการอย่างประสพ ความสำเร็จ ควรมีวัสดุที่จะให้ครูต่าง ๆ สามารถหยิบยืมไปใช้ นอกจากนี้ประเด็นของการยอมรับ ซึ่งกันและกัน และกิจกรรมของครูในชั้นเรียนก็เป็นประเด็นสำคัญสำหรับนักศิลปศึกษา ดังนั้น ข้อเสนอของงานวิจัยดังกล่าว คือ การสร้างงานแบบทีม

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า อาจารย์ศิลปศึกษานั้นชอบกิจกรรมบูรณาการในระดับ ผู้ตอบ แบบสอบถามเชื่อว่าผู้บริหารสามารถสนับสนุนกิจกรรมโดยอาจอุดหนุนเงิน และเวลา เพื่อให้ไปสู่ เป้าหมายตามแผนการ อย่างไรก็ตามครูศิลปศึกษาตระหนักดีว่าจะใช้หลักการอะไรเพื่อให้เกิด บรรทัดฐานเดียวกันจากการสังเกต โดยไปชั้นเรียนของ Visual art

Luftig (2003) และคณะได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจความปรารถนาและ ทัศนคติในด้านการงานของผู้เรียนด้านศิลปะหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับอนาคตด้านการงานและแผนการที่จะดำเนินชีวิตใน อาชีพด้านศิลปะซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละปีแม้จะมี งานวิจัยพบว่าเป็นสาขาที่หางานทำได้ยาก มีความมั่นคงต่ำ และมีโอกาสเปลี่ยนงานบ่อย เพื่อนำ ผลการศึกษานำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมมากขึ้นและนำมาเป็นข้อมูลใน การให้คำปรึกษากับผู้เรียนด้านศิลปะ ประชากรคือผู้เรียนด้านศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิต และระดับบัณฑิตศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในปี การศึกษา 2543 จำนวน 1,108 คน ใน รัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา เครื่องมือเป็นแบบสำรวจด้านอาชีพสำหรับผู้จบการศึกษาด้าน ศิลปะ ซึ่งได้รับข้อมูลกลับมา 544 คน คิดเป็นร้อยละ 49 จากผลการศึกษาพบว่าโดยส่วนมาก

ของประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นผู้เรียนทางด้านศิลปศึกษาและนาฏศิลป์ เมื่อ สอบถามเกี่ยวกับการวางแผนในการทำงานด้านการสอนหลังจบการศึกษาพบว่าร้อยละ 60 ของ ผู้เรียนด้านศิลปะนั้นไม่ได้คิดที่จะทำงานด้านการสอนหลังจบการศึกษาแต่ร้อยละ 37 ของผู้เรียน ด้านศิลปะสาขาทัศนศิลป์และนาฏศิลป์มีความต้องการที่จะได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเพื่อ เป็นทางเลือกในกรณีที่ไม่สามารถหางานในสายงานที่ตัวเองต้องการได้ พบว่าไม่มีผู้เรียนด้าน ศิลปะสาขาใดเลยที่ประสบความสำเร็จในการได้รับการจ้างงาน และในจำนวนนี้ผู้เรียนด้านศิลปะ สาขาศิลปศึกษาเป็นกลุ่มที่ได้รับการจ้างงานมากที่สุดคือร้อยละ 42.4 และพบว่าผลการศึกษา ทัศนคติในด้านการได้งานทำของผู้เรียนด้านศิลปะทั้งสามระดับการศึกษาคือระดับปริญญา บัณฑิต ปริญญาโท และ ปริญญาเอกนั้นไม่ต่างกันคือมีทัศนคติลบในการทำงานประจำด้านศิลปะ แต่ว่าในด้านการหางานพิเศษด้านศิลปะนั้นมีความแตกต่างกันโดยผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้นจะมี ระดับทัศนคติที่เป็นบวกในการทำงานพิเศษทำได้มากขึ้นตามไปด้วย ส่วนด้านทัศนคติเรื่องการ ได้งานประจำทางด้านศิลปะนั้นผู้เรียนด้านศิลปะสาขาสถาปัตยกรรมมีทัศนคติเป็นบวกสูงที่สุด และรองลงมาคือผู้เรียนด้านศิลปะสาขาศิลปศึกษาและกลุ่มที่มีทัศนคติลบมากที่สุดคือกลุ่มผู้เรียน ด้านศิลปะในสาขานาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ และ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ในการความพึงพอใจในระดับ รายได้ที่คาดว่าจะได้รับเมื่อเทียบกับรัฐอื่นๆของประเทศอเมริกานั้นผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนใน ระดับที่สูงขึ้นจะมีความพึงพอใจมากขึ้นตามไปด้วยและถ้าคิดแยกตามสาขา พบว่าผู้เรียนด้าน ศิลปะสาขาศิลปศึกษาและสาขาสถาปัตยกรรมมีความพึงพอใจในระดับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ เมื่อเทียบกับรัฐอื่นในระดับมากแต่ผู้เรียนด้านศิลปะสาขาทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และประวัติศาสตร์ ศิลป์มีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก ทางด้านการได้รับความนับถือในวิชาชีพผลการศึกษา พบว่าผู้เรียนด้านศิลปะในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความเชื่อด้านการได้รับความนับถือใน วิชาชีพสูงขึ้นตามด้วยและเมื่อแยกตามสาขาพบว่าผู้เรียนด้านศิลปะสาขาศิลปศึกษาและสาขา สถาปัตยกรรมมีความเชื่อด้านการได้รับความนับถือในวิชาชีพสูงกว่าสาขาอื่นๆ ผลการศึกษา ด้านความน่าจะเป็นในการเปลี่ยนสาขาการทำงานพบว่า ไม่มีความต่างกันในผู้เรียนด้านศิลปะทั้ง สามระดับการศึกษาคือเห็นด้วยน้อยกว่าร้อยละ 10 และเมื่อพิจารณาแยกตามสาขาพบว่าเกือบทุก สาขามีความเห็นตรงกันคือเห็นด้วยน้อยกว่าร้อยละ 10 ยกเว้นสาขาทัศนศิลป์ที่เห็นด้วยร้อยละ 20 โดยสรุปกล่าวได้ว่าในการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มประชากรในทุกระดับการศึกษามีความยอมรับ และตระหนักถึงความเป็นจริงในอนาคตของการเลือกเรียนด้านศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิตและ บัณฑิตศึกษาว่าอาจจะเป็นอาชีพที่หางานทำได้ยากมีความมั่นคงน้อยและมีค่าตอบแทนต่ำ แต่ที่ เลือกเรียนด้านศิลปะในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาเพราะว่ามีความรักในศิลปะและ ชอบในสาขาที่ตนเรียน โดยผู้เรียนได้มีการคิดถึงงานสำรองที่สามารถทำให้ตนทำงานด้านศิลปะ ควบคู่ไปด้วยได้

Kingo Masuda(2551) ได้ทำการศึกษาลัทธิสุนทรศิลป์ศึกษาในประเทศญี่ปุ่น โดยกล่าวว่า ประวัติของศิลปศึกษาในประเทศญี่ปุ่นนั้นเริ่มต้นจากการนำแนวคิดมาจากประเทศทางตะวันตกและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้งซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้
ช่วงเริ่มต้นของศิลปศึกษา : 1872-1910

ถึงแม้ว่าจะเริ่มมีการสอนศิลปะในโรงเรียนเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1872 แต่ก่อนหน้านั้นก็ได้เริ่มมีการเผยแพร่มาตั้งแต่ปลายสมัยของโชกุนโทกูงาวะ และช่วงยุคเมจิตอนต้น

วิชาทางศิลปะวิชาแรกแรกคือวิชา Keiga ได้ถูกนำมาบังคับใช้ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ช่วงอายุนักเรียน 10-13 ปี) ในโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งในวิชา Keiga นั้นรวมถึงการลอกแบบรูปจากหนังสือด้วยการใช้การวาดลงบนกระดาษกราฟ ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อวิชาเป็น Zuga ตั้งแต่ปี 1881

ในปี 1887 เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ ได้มีการส่งเสริมความเป็นตะวันตกในหลายๆ ด้านของสังคมซึ่งรวมถึงด้านการเมืองและวัฒนธรรมด้วย ศิลปศึกษาก็เป็นศาสตร์ที่ได้รับผลกระทบเช่นกัน และในยุคนั้นก็ได้เป็นยุคที่เริ่มมีการพิมพ์ตำราทางศิลปะออกมาหลายเล่ม ซึ่งตำราทางวิชาวาดเส้นเล่มแรกในญี่ปุ่นคือหนังสือ Seiga Shinan ซึ่งเป็นหนังสือแนะนำรูปภาพจากทางตะวันตก (1871) และหนังสือแปลเล่มแรกก็คือ The Illustrated Drawing- Book (1856) ซึ่งเป็นผลงานของผู้แต่งชาวอังกฤษชื่อ Robert Scott Burn ซึ่งตำราเหล่านี้ได้นำมาใช้ในการฝึกปฏิบัติในการวาดเส้นจากรูปง่ายๆและพัฒนาฝีมือขึ้นไปเรื่อยๆ

การเปลี่ยนแปลงอีกยุคหนึ่งนั้นเกิดจากกระแสชาตินิยมซึ่งเกิดจากการต้านกระแสของวัฒนธรรมตะวันตกที่ทะลักเข้ามาในช่วงยุคต้นเมจิ ซึ่งทำให้มีการพิมพ์ตำราภาพจิตรกรรมแปรงออกมาเป็นจำนวนมากและมีการเลือกนำมาใช้ในยุคนั้น

ในปี 1903 ระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาได้มีการปรับปรุงครั้งใหม่และได้มีการกำหนดตำราที่ใช้เรียนโดยรัฐบาลและคงรูปแบบนั้นเรื่อยมาจนถึงปี 1947 ในตอนแรกนั้น วิชาวาดรูปนั้นได้กำหนดเป็นวิชาเลือกในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐบาลและกลายเป็นวิชาบังคับในปี 1907

การศึกษาในงานหัตถกรรมระดับอุตสาหกรรมนั้นเป็นสิ่งที่มีการพัฒนาช้ากว่าการพัฒนาในการศึกษาด้านการวาดเส้น เพราะว่าเพิ่งได้มีการนำมาบรรจุในการศึกษาทั่วไปเมื่อปี 1886 ซึ่งในตอนแรกนั้นได้นำมาใช้เป็นวิชาเลือกในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และในปี 1890 ก็ได้ถูกนำมาบรรจุเป็นวิชาเลือกในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐบาล และในปี 1904 ก็ได้มีการพิมพ์ตำราทางด้านนี้โดยรัฐบาลเพื่อให้เป็นคู่มือสำหรับครูซึ่งตำรานี้ได้ถูกแก้ไขและปรับปรุงโดย

Rokushiro Uehara และ Hidekichi Okayama และใช้ตำราเล่มนี้กันต่อมาจนถึงปี 1941

ยุคเริ่มเข้าสู่ศิลปศึกษาแบบปัจจุบัน 1910-1918 หนังสือ Shintei Gacho ซึ่งเป็นตำราทางการวาดเส้นที่พิมพ์ออกมาในปี 1910 ได้ถูกรัฐบาลนำมากำหนดใช้เป็นตำราเรียนด้านศิลปศึกษาและได้มีการนำหนังสือ Text books of Art Education (1904) ซึ่งเป็นตำราศิลปะของประเทศอเมริกาที่มีผู้เขียนร่วมคือ H.B. Froelich and B.E. Snow มาเป็นตำราอ้างอิงในการแก้ไขหนังสือ Shintei Gacho ซึ่งหนังสือ Shintei Gacho นี้ได้เปิดศักราชใหม่ของศิลปศึกษาในประเทศญี่ปุ่น โดยมีกรกล่าวถึงวิธีการให้การศึกษาด้วยกระบวนการเชิงรุกและให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางจิตใจของเด็ก ซึ่งทุกวันนี้ก็ยังมีตำราที่พิมพ์มาโดยมีจุดเน้นถึงทักษะการประสานกันระหว่างมือและตาของเด็ก และกล่าวได้ว่าหนังสือ Shintei Gacho นี้เป็นตำราทางศิลปะสำหรับครูเล่มแรกของประเทศญี่ปุ่น

ยุคก่อตั้งรากฐานของศิลปศึกษาแบบปัจจุบัน : 1918-1937

เป็นยุคที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากยุคที่เคยมีการเน้นในเรื่องของการวาดตามแบบเป็นหลักจนกระทั่งศิลปินชื่อ Kanee Yamamoto ได้ออกมาได้แย้งว่าเด็กควรมีอิสระภาพในการวาดสิ่งที่ตนอยากวาดในสิ่งที่ตนได้พบเจอหรือตามความรู้สึกของตน ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับ Jiyuga Kyoiku ผู้ที่เป็นหลักในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบศิลปศึกษา

Yamamoto ได้มีโอกาสไปงานนิทรรศการศิลปะของเด็กที่กรุงมอสโคว์ซึ่งงานนั้นได้สร้างความประทับใจให้กับเขาเป็นอย่างมาก และเมื่อเขากลับมาญี่ปุ่น เขาก็ได้กลับมาบรรยายในสิ่งที่เขาได้มีโอกาสไปสัมผัสมาที่โรงเรียนใน Nagano ในปี 1918 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการผลักดันให้เกิดแนวคิดศิลปศึกษาแบบอิสระซึ่งต่อมาก็ได้เข้ามาแทนที่รูปแบบการศึกษาที่เน้นการลอกแบบงาน ซึ่งกล่าวได้ว่า Yamamoto เป็นผู้ที่ยกตั้งรูปแบบศิลปศึกษาแบบปัจจุบันในประเทศญี่ปุ่น และศิลปินท่านอื่นๆที่มีผลต่อรูปแบบศิลปศึกษาในยุคนี้ก็คือ Ryusei Kishida และนักการศึกษาชื่อ Jitsusaburo Aoki และ Katsuo Takei.

ศิลปศึกษาในช่วงสงคราม : 1937-1945 ในช่วงสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับจีนปะทุขึ้นในปี 1937 ยุคหลังจากนั้นอิทธิพลของลัทธิฟาสซิสต์ก็มีมากขึ้น และในปี 1941 ก็ได้มีการก่อตั้งโรงเรียน แห่งชาติคือโรงเรียน Kokumin Gakko ขึ้นมา และในยุคนี้ งานหัตถกรรมระดับอุตสาหกรรมก็ได้เข้ามาแทนที่งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม ซึ่งตำราศิลปะที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในช่วงนี้ก็คือตำรา Enohon ซึ่งเป็นตำราเล่มแรกที่รวมเนื้อหาด้านการวาดเส้นและงานหัตถกรรมเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งตำรานี้ได้นำมาใช้ในการศึกษาระดับต้นของประเทศ เพราะว่าเมื่อเข้าสู่ระดับกลางขึ้นไปแล้วนั้นเนื้อหา 2 ด้านนี้จะถูกแยกจากกัน ในตำรา Elementary Drawing ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1942 และ 1943 นั้นจะเน้นด้านการวาดภาพธรรมชาติและการออกแบบตามจินตนาการ ซึ่งมีการเน้นการให้ความรู้กับผู้เรียนในด้านของรูปร่างและสี ส่วนตำรา Elementary Handicrafts ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1942 และ 1943 เหมือนกันนั้นจะเน้นในด้านเทคนิคในการฝึกทักษะ

ศิลปศึกษาในญี่ปุ่นยุคปัจจุบัน : 1945- ปัจจุบัน

ในช่วงปี 1945 หลังที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทกับญี่ปุ่นในด้านต่างๆ รวมถึงด้านการศึกษาซึ่งกลายมาเป็นรูปแบบการศึกษาปัจจุบันของญี่ปุ่นในทุกวันนี้ ซึ่งเริ่มโดยการที่กองทัพอเมริกาและฝ่ายการศึกษาได้มีการขอให้กระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของโรงเรียนซึ่งเป็นการปรับปรุงที่ใช้เวลาในการปรับสั้นอย่างมาก และได้มีการตีพิมพ์หนังสือแนวทางสำหรับศิลปะและงานหัตถกรรมออกมาในปี 1947 ซึ่งแนวทางของหนังสือเล่มนี้นั้นเป็นแนวทางตามทัศนคติในรูปแบบประชาธิปไตยและหน้าที่ของครูอย่างหนึ่งคือ ต้องพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ โดยยึดหลักตามหนังสือแนวทางเล่มนี้ซึ่งเป็นหนังสือที่มีการปรับปรุงทุกๆ ปี และในการปรับปรุงแต่ละครั้งก็จะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของยุคนั้นๆ

ตั้งแต่ปี 1946 ก็ได้มีการยกเลิกตำราเรียนที่เคยบังคับใช้มาในยุคก่อนหน้านั้น โดยมีการพิมพ์เล่มใหม่ออกมาแทนเช่นตำรา Zuga-kosaku ซึ่งเป็นตำราทางด้านศิลปะและหัตถกรรมที่ได้นำมาใช้ในระดับมัธยมต้นในปี 1952 และนำมาใช้ในระดับประถมเมื่อปี 1955 แม้ในช่วงหลังจะมีตำราเรียนที่มาจากภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงใช้ตำราที่เคยมีมาเป็นหลัก และในทุกวันนี้ตำราที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะต้องเป็นตำราที่ผ่านการประเมินและตรวจสอบตามหลักแนวทางของหลักสูตรโดยสถาบันระดับชาติก่อนจะมีการอนุญาตให้นำมาใช้ในการเรียนการสอน

แนวทางของหลักสูตรที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่นนั้นยังคงเป็นบทบาทหลักในการจัดการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมด้านศิลปะภาคเอกชนนั้นก็ยังเป็นส่วนที่สำคัญของระบบศิลปศึกษา ในยุคหลังสงครามโดยเฉพาะในปี 1950 นั้นมีองค์กรทางศิลปศึกษาภาคเอกชนก่อตั้งขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีกิจกรรมร่วมกันคือการอภิปรายถึงระบบศิลปศึกษาในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น ตัวอย่างขององค์กรเหล่านี้เช่น Sozo Biiiku Kyokai , The Atarashii Eno และ The Zokei Kyoiku Center ซึ่งเป็นองค์กรศิลปะในทางด้านต่างๆ หรือ องค์กร The International Society for Education through Art (INSEA) ซึ่งเป็นองค์กรทางศิลปศึกษา ระดับนานาชาติซึ่งก่อตั้งในคริสต์ทศวรรษที่ 17 ซึ่งเคยได้จัดการประชุมระดับนานาชาติในญี่ปุ่นเมื่อปี 1965 และองค์กรที่มีอิทธิพลด้านศิลปศึกษาในประเทศญี่ปุ่นมากที่สุดก็คือ The Japanese Art Education Association

ในปี 1988 องค์กร INSEA ภูมิภาคเอเชียได้จัดการประชุมระดับนานาชาติขึ้นที่ ญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนศิลปะในญี่ปุ่นกับครูนานาชาติซึ่งได้มีการประชุมต่อเนื่องมาทุกปีจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาศิลปะในระบบการศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย

การศึกษาศิลปะในระบบการศึกษาในประเทศอินโดนีเซียนั้นมีรูปแบบเดียวกันกับประเทศอื่นๆ คือการสอนในระดับประถมศึกษาจะมีการจัดการสอนโดยอาจารย์ที่ไม่ได้จบด้านเฉพาะทางสำหรับรายวิชานั้นๆมา แต่จะอยู่ในรูปแบบของอาจารย์ทั่วไปที่สามารถสอนได้ในทุกๆรายวิชา รวมถึงวิชาด้าน คณิตศาสตร์ ภาษา และ ศิลปะ และจะเริ่มมีการสอนด้วยอาจารย์ที่จบเฉพาะทางเมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ในวิชาศิลปะนั้น โดยทั่วไปแล้วมีความสมควรที่จะต้องสอนโดยอาจารย์ผู้สอนที่จบมาทางด้านศิลปศึกษาโดยตรง และโดยทั่วไปแล้วนั้น ครูศิลปะจะมีความรู้กว้างในศิลปะเพียงแต่ด้านเดียว เช่นทางด้านทัศนศิลป์ หรือทางด้านดนตรี และในโรงเรียนส่วนมากในประเทศอินโดนีเซียนั้นมักจะมีครูศิลปะเพียงคนเดียว ซึ่งทำให้การสอนศิลปะมีแค่เพียงในด้านที่ครูผู้สอนมีความชำนาญ ซึ่งเป็นปัญหาเพราะว่าผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้ศิลปะในภาพรวมทั้งหมด มิใช่เพียงแต่ด้านใดด้านหนึ่ง

วิทยาลัยศิลปะในประเทศอินโดนีเซียนั้นประกอบด้วยภาควิชาอย่างน้อยสามภาควิชาคือ ภาควิชาดนตรี การละคร และภาควิชานาฏยศาสตร์ ซึ่งในบางครั้งก็จะมีการสอนศิลปะการเชิดหุ่นด้วย ในประเทศอินโดนีเซียนั้นมีวิทยาลัยศิลปะประมาณ 10 สถาบันซึ่งผลิตนักศึกษาเป็นจำนวนประมาณ 500 คนต่อปี ในโรงเรียนเหล่านี้มีวิธีการสอนแบบมุ่งเน้นในทางเทคนิค แต่เทคนิคการสอนในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้ถึงความหมาย บริบทและคุณค่าของสิ่งที่เรียน

ศิลปะเกือบทั้งหมดได้ถูกสอนด้วยพื้นฐานของระบบศิลปะของทางตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สี ในวิชาทัศนศิลป์ การปรับเสียงในวิชาดนตรี การวางโครงเรื่อง การแสดงบนเวที และการออกแบบ ในวิชาการละคร ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นรูปแบบการเรียนที่อยู่บนพื้นฐานของตะวันตกซึ่งเป็นปัญหาของประเทศที่มีหลายวัฒนธรรมเช่นประเทศอินโดนีเซีย ที่มีความหลากหลายในรูปแบบทางศิลปะตามวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตั้งแต่เกาะชวาจนถึงสุมาตรา ซึ่งถ้ายึดว่ารูปแบบทางศิลปะมีแค่เพียงหนึ่งเดียวตามพื้นฐานของทางตะวันตกแล้วจะทำให้ผู้เรียนศิลปะชาวอินโดนีเซียไม่สามารถซาบซึ้งกับศิลปะประจำชาติของตนหรือแม้กระทั่งไม่สามารถตระหนักถึงศิลปะของตนได้เลย นี่คือช่องว่างระหว่างรูปแบบการสอนในโรงเรียนกับความเป็นจริงทางสังคม ในความเป็นจริงเรามีความซับซ้อนแต่เราไม่สามารถสอนให้ชื่นชมในความซับซ้อนนั้นได้ การสอนศิลปะในโรงเรียนไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงปรากฏการณ์แห่งความซับซ้อนที่เกิดขึ้น ผู้เรียนได้รับการสอนแค่ในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสมและสิ่งที่กำหนดไว้ให้เรียน บางรายวิชาถูกตัดแบ่งและเพิกเฉยต่อความสัมพันธ์กันระหว่างรายวิชา และด้วยสาเหตุที่กล่าวมานี้ ทำให้วิชาเช่นดนตรีและการละครนั้นถูกสอนแยกกัน

การสร้างหลักสูตรศิลปะบูรณาการ

ในยุคปัจจุบันนี้ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตไม่ได้ถูกนำสู่โรงเรียนและหลักสูตรของโรงเรียนก็ได้สะท้อนถึงความเป็นจริงในวิถีชีวิตของชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้เชื่อมช่องว่างระหว่างชุมชนกับโรงเรียนและช่วยให้ผู้เรียนสามารถหาข้อดีในประเพณีและวัฒนธรรมของชาติตนเอง

เป้าหมายของหลักสูตรไม่ใช่เพียงเทคนิคในการสอนศิลปะ แต่ต้องการที่จะทำให้เกิดความรักและชื่นชมในศิลปะ และต้องการให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในศิลปะของชาติตน นอกจากนี้แล้ว ยังต้องการพัฒนาการเป็นผู้ฟังด้วย หลักสูตรต้องการผู้ฟังที่ดีในการรับศิลปะที่ดี และเข้าใจว่าศิลปะเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมเช่นเดียวกับวัฒนธรรม การเรียนรู้ในศิลปะก็คือการเรียนรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมและสอนให้ผู้คนรู้จักชื่นชมและเคารพในวัฒนธรรมทั้งของชาติตนและชาติอื่นๆ

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างหลักสูตรที่ไม่ได้แบ่งแยกศิลปะด้านที่มีความเกี่ยวข้องกันออกจากกันเช่นด้าน ดนตรี การละคร และนาฏยศาสตร์ เช่นเดียวกับที่ไม่สามารถแยกความรู้ทางด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยออกจากกัน หลักสูตรจะไม่สอนในแง่มุมมองของเทคนิคอย่างเดียว แต่สิ่งที่หลักสูตรจะสอนคือบริบทของศิลปะ (Unescobkk, ออนไลน์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต หลักสูตรปริญญาบัณฑิตของ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง สำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaires) ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร เป็นนิสิตที่สำเร็จ การศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จากสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแบบสัมภาษณ์(Interview)เก็บข้อมูลจาก ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษา ที่มี ประสบการณ์ และมีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นจากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หลักสูตรวิชาศิลปศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จาก สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 - 2546

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางศิลปะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ ครอบคลุม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของบัณฑิต เป็นแบบตรวจสอบคำตอบ (Checklist) และเติมคำในช่องว่าง (Questionnaire)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาและกิจกรรม
3. วิธีดำเนินการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การประเมินผล
6. ผู้เรียน
7. อาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แยกตามรายวิชาในสาม หมวดคือ รายวิชาครู รายวิชาเอก และรายวิชาเลือก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูล จากเอกสาร ตำรา และผลงานที่เกี่ยวข้องกับกับหลักสูตร หลักสูตรวิชา ศิลปศึกษา และ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรของศิลปศึกษา และนำ เครื่องมือที่สร้างขึ้น ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในเรื่องความครอบคลุม เนื้อหา ความถูกต้องชัดเจนของภาษา การใช้ถ้อยคำ ตลอดจนความน่าสนใจของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาของแต่ละข้อความ แล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีเกณฑ์พิจารณาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไข เครื่องมือในครั้งนี้ จากนักวิชาการที่มีผลงานทางวิชาการทางด้านการศึกษา และวิจัย ไม่น่ากว่า 5 ปี

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ประชากรอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมี คุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร ที่จะทำการศึกษา คือ ผู้เรียน ในสาขาวิชาศิลปศึกษา ที่ ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยที่อาจ เกิดขึ้นในการตอบคำถาม เช่นความยากง่ายของข้อความ การใช้ภาษาและถ้อยคำ รวมทั้ง เวลาเฉลี่ยของการตอบแบบสอบถาม เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามที่ใช้ทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดย วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) สูตรที่ใช้ในการหาความเชื่อมั่นคือ

$$\frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_x^2} \right]$$

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด

k หมายถึง จำนวนข้อคำถามหรือจำนวนรายการทั้งหมดที่ใช้วัด

S_1^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้จากแต่ละข้อ

S_x^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ (ประกอบ กรรณสูต ,2538)

7. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ผลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงหัวหน้าภาควิชาสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการคัดรายชื่อของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2538 ถึงปีการศึกษา 2546 แยกตามสาขา

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมเอกสารด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ นำแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบแล้วมารวบรวมคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแล้ว นำไปเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อแปลความหมายคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.50 - 5.00	มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีระดับความเห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ในการสรุปผลการศึกษาคั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยการแยกกลุ่มประชากรออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา2538ถึงปีการศึกษา 2542 และกลุ่ม

ที่เข้าศึกษาในปี 2543ถึงปีการศึกษา 2546 เนื่องจากได้มีการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2543

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS for Windows Version 11.5) หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ร้อยละ (Percent) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามลักษณะของเครื่องมือขั้นต้นดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับคุณค่าทางศิลปะ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ของคำตอบ และวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในตารางประกอบความเรียง

หาค่าร้อยละ (Percent) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของข้อใด} = \frac{\text{ความถี่ของข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}} \times 100$$

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ โดยให้คำตอบตามอัตราค่าประมาณค่า ซึ่งมีสเกล 5,4,3,2 และ1 ตามลำดับ มาตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดให้ความหมายค่าตัวเลขดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) แล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อแปลความหมายคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.50 - 5.00	มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีระดับความเห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

เมื่อได้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) นำมาจัดอันดับและนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{x}	แทน	ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มประชากร
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของความถี่คูณกับคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(บุญเรียง ขจรศิลป์ ,2539)

หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum f x^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum fx$	แทน	ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่
$\sum f x^2$	แทน	ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกำลังสองกับความถี่
X	แทน	คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน
f	แทน	ความถี่ของคะแนน
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูต ,2538)

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของ
หลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนำเสนอ
ในรูปความเรียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และผลของรายวิชาแต่ละรายวิชาที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต และ ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS for Windows Version 11.5) หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ร้อยละ (Percent) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและบรรยายซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากเครื่องมือ แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวนคน	ร้อยละ
1.เพศ	ชาย	57	44.88
	หญิง	70	55.12
2.อายุ	21-30 ปี	111	87.40
	31-40 ปี	16	12.60
3.ปีการศึกษาที่เข้า เรียน ภาควิชา ศิลปศึกษา	2538	8	6.30
	2539	12	9.45
	2540	13	10.24
	2541	11	8.66
	2542	14	11.02
	2543	18	14.17
	2544	18	14.17
	2545	14	11.02
	2546	19	14.97
	4.ผลการเรียนเฉลี่ย	2.00-2.50	3
2.51-3.00		39	30.71
3.01-3.50		76	59.84
มากกว่า 3.50		9	7.09

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวนคน	ร้อยละ	
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	3 ปี	2	1.57	
	4 ปี	125	98.43	
ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	102	80.31	
	ปริญญาโทด้านศิลปะ	15	11.81	
	ปริญญาโทด้านอื่นๆ	9	7.08	
	ปริญญาเอกด้านศิลปะ	0	0.00	
	ปริญญาเอกด้านอื่นๆ	1	0.80	
ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนวิชาศิลปศึกษา	ไม่มีประสบการณ์	102	80.31	
	1-5 ปี	24	18.90	
	6-10 ปี	1	0.79	
ตำแหน่งงานด้านการสอนวิชาศิลปศึกษา	ไม่เคยทำงานด้านการสอน	103	81.10	
	ผู้บริหาร(หรือผู้รักษาการ)	0	0.00	
	ครูศิลปะ	23	18.11	
	นักวิชาการด้านศิลปะ	1	0.79	
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	รับราชการ	ครูศิลปะ	8	6.30
		อื่นๆ	1	0.79
	รัฐวิสาหกิจ	ด้านศิลปะ	1	0.79
		อื่นๆ	1	0.79
	บริษัทเอกชน	ด้านศิลปะ	58	45.67
		อื่นๆ	28	22.05
	ศึกษาต่อ	สาขาศิลปะ	1	0.79
		อื่นๆ	0	0.00
		อื่นๆ	29	22.82

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 44.88 เพศหญิงร้อยละ 55.12 เป็นผู้เข้าเรียนที่ภาควิชาศิลปศึกษาปีการศึกษา 2538 ร้อยละ 6.30 ปีการศึกษา 2539 ร้อยละ 9.45 ปีการศึกษา 2540 ร้อยละ 10.24 ปีการศึกษา 2541 ร้อยละ 8.66 ปีการศึกษา 2542 ร้อยละ 11.02 ปีการศึกษา 2543 ร้อยละ 14.17 ปีการศึกษา 2544 ร้อยละ 14.17 ปีการศึกษา 2545 ร้อยละ 11.02 และ ปีการศึกษา 2546 ร้อยละ 14.97

มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 87.40 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 12.60 มีผลการเรียนเฉลี่ยในระดับคะแนน 2.00-2.50 ร้อยละ 2.36 ระดับคะแนน 2.51-3.00 ร้อยละ 30.71 ระดับคะแนน 3.01-3.50 ร้อยละ 59.84 และระดับคะแนนมากกว่า 3.50 ร้อยละ 7.09 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเวลา 3 ปี ร้อยละ 1.57 เป็นเวลา 4 ปี ร้อยละ 98.43 ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 80.31 ปริญญาโทด้านศิลปะ ร้อยละ 11.81 ปริญญาโทสาขาอื่นๆ ร้อยละ 7.08 ไม่มีผู้สำเร็จปริญญาเอกด้านศิลปะ และมีผู้สำเร็จปริญญาเอกด้านอื่นๆ ร้อยละ 0.8 ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนศิลปศึกษา ร้อยละ 80.31 มีประสบการณ์ 1-5 ปี ร้อยละ 18.90 มีประสบการณ์ 6-10 ปี ร้อยละ 0.79 ตำแหน่งงานด้านการสอนวิชาศิลปศึกษา เป็นครูศิลปะ ร้อยละ 18.92 เป็นนักวิชาการด้านศิลปะ ร้อยละ 0.9 ไม่เคยทำงานด้านการสอนศิลปะเลย ร้อยละ 80.18 และไม่เคยมีผู้ทำงานด้านการเป็นผู้บริหาร

ตำแหน่งงานปัจจุบัน รับราชการเป็นครูศิลปะ ร้อยละ 6.30 รับราชการในตำแหน่งอื่นๆ ร้อยละ 0.79 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านศิลปะ ร้อยละ 0.79 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านอื่นๆ ร้อยละ 0.79 ทำงานบริษัทเอกชนในตำแหน่งทางด้านศิลปะ ร้อยละ 45.67 ทำงานบริษัทเอกชนในตำแหน่งอื่นๆ ร้อยละ 22.05 กำลังศึกษาต่อสาขาศิลปะ ร้อยละ 0.79 ไม่มีผู้ที่กำลังศึกษาต่อในสาขาอื่นๆ และทำงานด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ร้อยละ 22.82

ตอนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538- 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
1. เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.65	0.97	28.32	4.39	0.77	42.81
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้ทำงานในภาครัฐและเอกชนได้อย่างกว้างขวาง	3.95	0.81	36.74	4.54	0.71	48.39
3. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญเทียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป	3.68	1.00	27.74	4.61	0.56	62.30
4. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญและการประกอบอาชีพทางศิลปะ	3.79	0.84	34.08	4.67	0.48	74.08
5. เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ	3.61	0.96	28.45	4.56	0.63	54.90
6. มุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบศิลปศึกษาของประเทศ	3.54	1.00	26.72	4.40	0.88	37.63
7. มีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะ	3.40	1.33	19.26	4.51	0.76	44.86
ค่าเฉลี่ยรวม	3.66	0.99	28.76	4.53	0.68	52.14

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.66$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 7 อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.40$ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.53$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 6 อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.39$ และ 4.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543- 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
1.เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.67	0.88	34.90	4.36	0.74	49.08
2.เพื่อผลิตบัณฑิตให้ทำงานในภาครัฐและเอกชนได้อย่างกว้างขวาง	3.90	0.78	41.67	4.54	0.63	60.35
3.เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญเทียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป	3.67	0.94	32.55	4.59	0.60	63.76
4.เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญและการประกอบอาชีพทางศิลปะ	3.91	0.78	42.24	4.63	0.54	71.32
5.เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ	3.59	0.84	35.61	4.56	0.94	40.46
6.มุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบศิลปศึกษาของ	3.49	0.93	31.41	4.39	1.00	36.80
7.มีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะ	3.46	1.30	22.18	4.64	0.66	58.84
ค่าเฉลี่ยรวม	3.67	0.92	34.37	4.53	0.73	54.37

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.67$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 6 และข้อ 7 อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.49$ และ 3.46 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.53$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 6 อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.36$ และ 4.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538- 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
เนื้อหาและกิจกรรม						
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆ	3.35	0.88	28.88	4.28	0.75	43.09
2. มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.70	0.80	34.89	4.56	0.57	60.68
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	3.79	0.73	39.44	4.56	0.54	64.36
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	3.81	0.88	32.85	4.68	0.47	75.41
5. มีประมวลการสอนแต่ละวิชาที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน	3.84	0.98	29.66	4.75	0.43	82.65
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย งานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่น	3.63	0.81	33.02	4.50	0.61	54.52
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	3.33	1.12	22.40	4.58	0.82	42.03
ค่าเฉลี่ยรวม	3.64	0.89	31.59	4.56	0.60	60.39

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.64$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 7 อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.35$ และ 3.33 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.56$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 4.28$

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543- 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
เนื้อหาและกิจกรรม						
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆ	3.50	0.81	36.06	4.36	0.68	53.47
2. มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.76	0.71	44.22	4.57	0.63	60.98
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	3.84	0.69	46.30	4.60	0.55	70.10
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	3.80	0.75	42.18	4.69	0.47	83.84
5. มีประมวลการสอนแต่ละวิชาที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน	3.81	0.82	38.84	4.74	0.44	90.14
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย งานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่น	3.47	0.74	39.43	4.51	0.56	67.68
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	3.33	1.11	25.03	4.44	0.97	38.22
ค่าเฉลี่ยรวม	3.64	0.80	38.87	4.56	0.61	64.92

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.64$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 6 และข้อ 7 อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.47$ และ 3.33 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.56$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 7 อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 4.36$ และ 4.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538- 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านวิธีดำเนินการสอนของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
1. มีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตาม ประมวลวิชา	3.67	0.91	30.33	4.46	0.71	47.46
2. สร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติทางศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.89	0.84	35.07	4.67	0.51	68.85
3. มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีคุณภาพ	3.68	0.83	33.63	4.74	0.44	80.50
4. มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา	3.68	0.87	32.00	4.77	0.50	71.96
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	3.26	0.81	30.29	4.79	0.41	87.91
6. มีการสอนการฝึกฝนวินัยต่อตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ	3.47	0.80	32.61	4.65	0.55	63.74
7. มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.68	0.81	34.54	4.5	0.53	64.89
ค่าเฉลี่ยรวม	3.62	0.84	32.64	4.65	0.52	69.33

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านวิธีดำเนินการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.62$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 และข้อ 6 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมี $\bar{x} = 3.26$ และ 3.47 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยมี ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.65$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 อยู่ในระดับมากโดยมี $\bar{x} = 4.46$

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543- 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านวิธีดำเนินการสอนของหลักสูตร

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
วิธีดำเนินการสอน						
1.มีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามประมวลวิชา	3.77	0.73	43.48	4.54	0.58	65.31
2.สร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติทางศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.89	0.69	46.95	4.71	0.48	81.19
3.มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีคุณภาพ	3.77	0.71	44.73	4.79	0.41	96.88
4.มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา	3.84	0.77	41.57	4.77	0.42	94.39
5.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	3.39	0.86	33.08	4.59	0.55	69.57
6.มีการสอนการฝึกฝนวินัยต่อตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ	3.53	0.74	40.08	4.71	0.46	86.68
7.มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.77	0.71	44.73	4.61	0.52	74.39
ค่าเฉลี่ยรวม	3.71	0.74	42.09	4.67	0.49	81.20

จากตารางที่ 7 พบว่า ด้านวิธีดำเนินการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.71$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมี $\bar{x} = 3.39$ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.67$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษา
ในปีการศึกษา 2538- 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรใน
ด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อความ	สภาพการณ์ ปัจจุบัน			ความคาดหวังใน อนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
สื่อการเรียนการสอน						
1. มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการ การศึกษาค้นคว้า	3.02	0.95	23.88	4.77	0.42	85.11
2. มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ อย่างเพียงพอ	3.11	0.92	25.49	4.86	0.35	104.7
3. มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัด แสดงผลงานของผู้เรียน	2.51	1.07	17.68	4.68	0.47	75.41
4. มีตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สำหรับผู้เรียนอย่างพอเพียง	2.26	0.99	17.23	4.63	0.56	62.98
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือประกอบการ สอนและการฝึกปฏิบัติการอย่าง เหมาะสมเพียงพอ	2.60	0.75	26.05	4.79	0.41	87.91
ค่าเฉลี่ยรวม	2.70	0.94	22.07	4.75	0.44	83.22

จากตารางที่ 8 พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความ
คิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 2.70$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ
ปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 อยู่ในระดับน้อย โดยมี $\bar{x} = 2.26$ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคต
พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมี ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.75$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อ
พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปี การศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อ หลักสูตรในด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
สื่อการเรียนการสอน						
1. มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษา คิดว่า	3.10	0.85	30.38	4.73	0.45	88.33
2. มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติอย่าง เพียงพอ	3.17	0.90	29.47	4.80	0.40	99.68
3. มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัดแสดงผล งานของผู้เรียน	2.59	1.16	18.64	4.64	0.48	80.49
4. มีตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สำหรับผู้เรียนอย่างพอเพียง	2.34	1.03	18.96	4.63	0.54	71.32
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือประกอบการ สอนและการฝึกปฏิบัติการอย่าง เหมาะสมเพียงพอ	2.77	0.82	28.29	4.79	0.41	96.88
ค่าเฉลี่ยรวม	2.79	0.95	25.15	4.72	0.46	87.34

จากตารางที่ 9 พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความ
 คิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 2.79$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ
 ปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 อยู่ในระดับน้อย โดยมี $\bar{x} = 2.34$ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคต
 พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมี ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.72$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อ
 พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังใน
อนาคตต่อหลักสูตรในด้านการประเมินผล

ข้อความ	สภาพการณ์ ปัจจุบัน			ความคาดหวัง ในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
การประเมินผล						
1. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและ เหมาะสม	3.61	0.77	35.27	4.53	0.73	46.53
2. ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และ เที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้	3.51	1.00	26.43	4.77	0.42	85.11
3. วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง	3.42	0.91	28.53	4.79	0.41	87.91
4. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความ หลากหลาย	3.32	0.81	31.09	4.47	0.63	53.63
5. มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอ ผลงาน	3.79	0.92	31.07	4.58	0.53	64.89
6. มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสม ผลงาน	3.44	1.09	23.91	4.42	0.60	56.00
7. มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง	3.47	0.91	28.87	4.51	0.73	46.32
8. มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิก ในกลุ่ม	3.23	1.02	23.94	4.46	0.63	53.51
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	0.93	28.64	4.57	0.59	61.74

จากตารางที่ 10 พบว่า ด้านการประเมินผลในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็น
ด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.47$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 6 ข้อ 7
และ ข้อ 8 อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.42, 3.32, 3.44, 3.47$ และ 3.23 ตามลำดับโดยมีข้อ 1
ข้อ 2 และข้อ 5 อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.61, 3.51$ และ 3.79 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังใน
อนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.57$ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าข้อ 4 ข้อ 6
และข้อ 8 อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 4.47, 4.42$ และ 4.46 ตามลำดับ และข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 5 และข้อ
7 อยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.53, 4.77, 4.79, 4.58$ และ 4.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังใน
อนาคตต่อหลักสูตรในด้านการประเมินผล

ข้อความ	สภาพการณ์ ปัจจุบัน			ความคาดหวังใน อนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
การประเมินผล						
1.กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและ เหมาะสม	3.57	0.75	39.67	4.60	0.77	50.05
2.ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และ เที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้	3.50	0.96	30.52	4.76	0.49	80.49
3.วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง	3.76	0.73	43.00	4.81	0.39	102.84
4.วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย	3.41	0.83	34.62	4.46	0.61	61.50
5.มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	3.97	0.76	43.67	4.63	0.52	75.11
6.มีการวัดและประเมินผลจากเพิ่มสะสมผลงาน	3.50	0.94	31.02	4.43	0.58	63.98
7.มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่าง	3.44	0.85	34.09	4.54	0.76	50.32
8.มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกใน	3.34	0.93	30.05	4.43	0.60	61.38
ค่าเฉลี่ยรวม	3.56	0.84	35.83	4.58	0.59	68.21

จากตารางที่ 11 พบว่า ด้านการประเมินผลในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็น
ด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.56$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าข้อ 4 ข้อ 7 และ ข้อ 8 อยู่ใน
ระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.41, 3.44$ และ 3.34 ตามลำดับ โดยมีข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 5 และข้อ 6 อยู่ใน
ระดับมาก $\bar{x} = 3.57, 3.50, 3.76, 3.97$ และ 3.50 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคต
พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.58$ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าข้อ 4 ข้อ 6 และข้อ 8
อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 4.46, 4.43$ และ 4.43 ตามลำดับ และข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 5 และข้อ 6 อยู่ใน
ระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.60, 4.76, 4.81, 4.63$ และ 4.54 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังใน
อนาคตต่อหลักสูตรในด้านผู้เรียน

ข้อความ	สภาพการณ์ ปัจจุบัน			ความคาดหวังใน อนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
ผู้เรียน						
1. มีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอต่อ การศึกษาด้านศิลปะ	3.51	0.73	36.05	4.68	0.51	69.95
2. มีวินัยและกระตือรือร้นในการเรียน	3.14	0.69	34.22	4.63	0.49	71.85
3. มีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาและมาเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.09	1.04	22.42	4.68	0.51	69.95
4. การส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับ มอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด	3.26	1.13	21.87	4.67	0.51	68.85
5. มีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา	3.95	0.83	35.78	4.82	0.38	94.92
6. ค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วย ตนเอง	3.74	0.97	28.99	4.88	0.33	111.20
7. เข้าพบผู้สอนเพื่อปรึกษาและรับคำแนะนำ เพิ่มเติมหลังจบบทเรียน	3.28	1.05	23.63	4.72	0.45	78.59
ค่าเฉลี่ยรวม	3.42	0.92	29.00	4.73	0.45	80.76

จากตารางที่ 12 พบว่า ด้านผู้เรียนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่
ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.42$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน
กลางยกเว้นข้อ 1 ข้อ 5 และข้อ 6 ซึ่งอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.51, 3.95$ และ 3.74 ตามลำดับ ส่วน
ด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.73$ และเมื่อวิเคราะห์
ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านผู้เรียน

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
ผู้เรียน						
1. มีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะ	3.50	0.65	44.78	4.57	0.60	63.36
2. มีวินัยและกระตือรือร้นในการเรียน	3.23	0.68	39.45	4.64	0.54	72.02
3. มีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.00	1.02	24.57	4.54	0.61	62.68
4. การส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด	3.27	1.02	26.82	4.54	0.56	68.29
5. มีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา	3.96	0.82	40.17	4.81	0.39	102.84
6. ค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเอง	3.64	0.96	31.63	4.84	0.37	110.54
7. เข้าพบผู้สอนเพื่อปรึกษาและรับคำแนะนำเพิ่มเติมหลังจบบทเรียน	3.43	0.96	29.99	4.73	0.45	88.33
ค่าเฉลี่ยรวม	3.43	0.87	33.92	4.67	0.50	81.15

จากตารางที่ 13 พบว่า ด้านผู้เรียนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.43$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 ข้อ 5 และข้อ 6 ซึ่งอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.50, 3.96$ และ 3.64 ตามลำดับ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.67$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านอาจารย์ผู้สอน

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
อาจารย์ผู้สอน						
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดที่ดีและมีคุณธรรมเหมาะสมกับความเป็นครู	4.00	0.89	34.07	4.84	0.37	99.37
2. มีการเพิ่มพูนความรู้และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่าง	3.89	0.86	34.21	4.75	0.43	82.65
3. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ	3.40	1.08	23.72	4.54	0.68	50.21
4. มีความสามารถในการนำความรู้และประสบการณ์จากงานวิจัยมาใช้ในการ	3.58	1.15	23.52	4.68	0.60	58.72
5. มีการเตรียมการสอนและดำเนินการสอนอย่างดี	3.84	0.96	30.22	4.79	0.41	87.91
6. มีความตรงต่อเวลาในการสอนและการตรวจงานหรือนัดหมาย	4.30	0.76	42.98	4.72	0.45	78.59
7. มีการติดตามผู้เรียนเพื่อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงาน	3.82	0.93	31.11	4.65	0.61	57.34
8. มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนและวินัยในการเรียนของผู้เรียน	4.11	0.88	35.22	4.58	0.57	61.16
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.94	31.88	4.69	0.52	71.99

จากตารางที่ 14 พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.87$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากยกเว้นข้อ 3 อยู่ในระดับปานกลางโดยมี $\bar{x} = 3.40$ ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.69$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ในสภาพการณ์ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรในด้านอาจารย์ผู้สอน

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน			ความคาดหวังในอนาคต		
	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
อาจารย์ผู้สอน						
1.มีความสามารถในการถ่ายทอดที่ดีและมีคุณธรรมเหมาะสมกับความเป็นครู	4.20	0.65	54.02	4.83	0.38	106.42
2.มีการเพิ่มพูนความรู้และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.99	0.75	44.36	4.79	0.41	96.88
3.มีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ	3.57	0.94	31.74	4.57	0.63	60.98
4.มีความสามารถในการนำความรู้และประสบการณ์จากงานวิจัยมาใช้ในการเรียน	3.70	1.03	30.16	4.64	0.57	68.68
5.มีการเตรียมการสอนและดำเนินการสอนอย่างดี	4.03	0.72	46.70	4.80	0.40	99.68
6.มีความตรงต่อเวลาในการสอนและการตรวจงานหรือนัดหมาย	4.20	0.71	49.20	4.67	0.53	73.63
7.มีการติดตามผู้เรียนเพื่อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงาน	3.97	0.78	42.62	4.74	0.47	84.07
8.มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนและวินัยในการเรียนของผู้เรียน	4.19	0.75	46.83	4.77	0.46	87.56
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.79	43.20	4.73	0.48	84.74

จากตารางที่ 15 พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนในสภาพการณ์ปัจจุบันบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.98$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.73$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้าน
ผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ตาราง ที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้าศึกษาใน
ปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542ต่อรายวิชาครูในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผลต่อ
พฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
1	2701102 หลัก การศึกษาและวิชาชีพ ครู	3.37	0.92	27.68	3.42	0.86	29.86	3.33	1.21	20.71
2	2741101 จิตวิทยา การศึกษา 1	3.33	1.20	20.97	3.21	1.11	21.76	3.07	1.15	20.20
3	2741201 จิตวิทยา การศึกษา 2	3.37	1.14	22.23	3.25	1.12	21.83	3.16	1.08	22.03
4	2706403 การบริหาร จัดการระบบการศึกษา	2.96	1.02	22.01	3.04	1.03	22.15	3.09	1.02	22.80
5	2702303 การวัดและ การประเมินผลทาง การศึกษา	2.89	1.18	18.59	2.93	1.18	18.78	3.12	1.10	21.37
6	2702421 ระเบียบวิธี วิจัยทางการศึกษา	2.96	1.21	18.51	3.00	1.20	18.95	3.19	1.08	22.40
7	2740300 หลักสูตร และการเรียนการสอน	2.89	1.13	19.36	2.98	1.13	20.00	3.07	0.98	23.67
8	2708205 เทคโนโลยี การศึกษาขั้นนำ	3.04	0.89	25.87	3.14	0.88	27.10	3.00	0.78	29.07
9	2740483 ปฏิบัติการ วิชาชีพครู	3.46	1.07	24.38	3.63	0.92	29.84	3.56	1.12	24.04
10	2701302 การศึกษา เพื่อพัฒนาสังคม	3.14	0.72	33.02	3.09	0.71	32.64	3.32	0.89	28.14

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	รายวิชาครู									
11	2709363 วิธี วิทยาการสอน ศิลปศึกษา	3.46	0.95	27.58	3.33	0.95	26.46	3.47	1.02	25.72
12	2709364 นวัตกรรม การสอนศิลปศึกษา	3.19	1.13	21.43	3.18	1.02	23.51	3.19	1.08	22.40
13	2709414 สัมมนา ศิลปศึกษา	2.88	0.96	22.51	3.14	1.08	22.03	3.26	0.94	26.32
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.15	1.04	23.40	3.18	1.01	24.22	3.22	1.03	23.76

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาครูด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลางโดยมี $\bar{X} = 3.15$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยมีวิชาวิธีวิทยาการสอนศิลปศึกษาและวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 3.46$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.18$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.63$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.22$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.56$ ส่วนที่น่าสังเกตคือ มีเพียงรายวิชาเดียว ที่ได้ระดับความเห็นด้วยมากที่สุดสามด้านคือวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครู

ตาราง ที่17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546ต่อรายวิชาครูในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผลต่อ
พฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหา ที่ซับซ้อนในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	รายวิชาครู									
1	2701102 หลัก การศึกษาและวิชาชีพ ครู	3.60	0.91	33.20	3.64	0.90	33.81	3.71	1.09	28.46
2	2741101 จิตวิทยา การศึกษา 1	3.34	1.09	25.69	3.36	1.13	24.86	3.20	1.11	24.09
3	2741201 จิตวิทยา การศึกษา 2	3.36	1.04	27.11	3.37	1.12	25.22	3.31	1.07	25.90
4	2706403 การบริหาร จัดการระบบ การศึกษา	3.24	1.00	27.16	3.30	1.03	26.90	3.36	1.04	27.11
5	2702303 การวัดและ การประเมินผลทาง การศึกษา	3.31	1.15	24.13	3.33	1.16	23.93	3.37	1.04	27.17
6	2702421 ระเบียบวิธี วิจัยทางการศึกษา	3.29	1.13	24.30	3.41	1.16	24.61	3.51	1.03	28.49
7	2740300 หลักสูตร และการเรียนการสอน	3.39	1.08	26.21	3.49	1.09	26.84	3.50	1.00	29.18
8	2708205 เทคโนโลยี การศึกษาขั้นนำ	3.27	0.83	32.87	3.34	0.95	29.56	3.17	0.83	31.83
9	2740483 ปฏิบัติการ วิชาชีพครู	3.81	0.94	34.06	3.96	0.94	35.25	3.97	1.05	31.67
10	2701302 การศึกษา เพื่อพัฒนาสังคม	3.40	0.73	38.95	3.36	0.72	38.85	3.49	0.85	34.44

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	รายวิชาครู									
11	2709363 วิธีวิทยาการสอนศิลปศึกษา	3.80	0.93	34.32	3.67	0.93	33.09	3.83	0.98	32.77
12	2709364 นวัตกรรมการสอนศิลปศึกษา	3.63	1.02	29.65	3.49	0.99	29.49	3.53	1.05	28.23
13	2709414 สัมมนาศิลปศึกษา	3.24	0.91	29.89	3.41	1.10	26.05	3.44	0.94	30.57
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.44	0.98	29.81	3.47	1.02	29.11	3.49	1.01	29.22

จากตารางที่ 17 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาครูด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลางโดยมี $\bar{X} = 3.44$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยมีวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 3.81$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.47$ เมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 3.96$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.49$ เมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 3.97$ ส่วนที่น่าสังเกตคือ มีรายวิชาที่ได้ระดับความเห็นด้วยสูงสุดทั้งสามด้านคือวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครู

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542ต่อรายวิชาเอกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผล
ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความ ภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	รายวิชาเอก									
1	2709101 ศิลปศึกษาขั้นนำ	4.53	0.71	48.15	3.82	0.47	61.75	3.93	0.49	59.94
2	2709103 การวาดเส้น	3.51	0.78	33.88	4.07	0.59	51.78	4.18	0.57	55.23
3	2709107 การออกแบบ	4.19	0.48	66.02	4.14	0.55	56.94	4.21	0.53	60.47
4	2709112 ประวัติศาสตร์ ศิลปะ	2.77	1.07	19.57	3.19	0.52	46.77	3.40	0.75	34.14
5	2709113 ประติมากรรม สำหรับครู	2.82	1.18	18.04	2.82	1.20	17.81	2.95	1.25	17.87
6	2709161 การเขียนแบบ	4.02	0.58	52.10	3.89	0.56	52.80	4.05	0.55	55.79
7	2709162 ทฤษฎีและหลักการ ทางศิลปะ	3.39	0.73	35.22	3.44	0.73	35.45	3.46	0.76	34.44
8	2709202 ภาพพิมพ์สำหรับครู	3.42	0.73	35.35	3.44	0.78	33.30	3.49	0.76	34.74
9	2709203 จิตรกรรมสำหรับครู	3.42	0.75	34.22	3.38	0.64	35.32	3.54	0.83	32.42
10	2709214 กิจกรรมศิลปะ สำหรับครู	3.25	0.69	35.58	3.33	0.79	31.99	3.26	0.67	36.83
11	2709243 ศิลปะในโรงเรียน ประถมศึกษา	2.96	0.53	41.97	3.12	0.76	31.12	3.05	0.58	39.73
12	2709244 ศิลปะในโรงเรียน มัธยมศึกษา	3.05	0.51	44.77	3.12	0.60	39.31	3.14	0.67	35.57
13	2709259 คอมพิวเตอร์ กราฟิกสำหรับศิลปศึกษา	3.85	0.78	36.66	3.91	0.70	41.35	3.89	0.76	37.87

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
14	2709 270 การออกแบบร่าง	4.61	0.67	51.61	4.70	0.65	54.30	4.67	0.66	53.09
15	2709271 ภูมิปัญญาด้านศิลปะไทย	3.81	0.48	59.94	3.86	0.44	66.12	3.91	0.54	54.31
16	2709324 ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา	3.81	0.55	52.36	3.25	0.61	40.44	3.84	0.59	49.06
17	2709325 ศิลปวิจารณ์	3.18	0.60	39.87	3.23	0.63	38.85	3.18	0.63	38.04
18	2709441 สุนทรียศึกษา	3.26	0.86	28.77	3.32	0.93	26.95	3.91	0.85	34.71
19	2709454 การวางแผนและจัดระบบทางศิลปศึกษา	3.12	0.71	33.26	3.75	0.81	35.08	3.74	0.79	35.66
20	2709441 การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ	3.68	0.76	36.62	3.79	0.80	35.95	3.77	0.80	35.50
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.53	0.71	40.20	3.58	0.69	41.67	3.68	0.70	41.77

จากตารางที่ 18 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเอกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมี $\bar{x} = 3.53$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสามกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง กลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากที่สุดโดยมีวิชาการออกแบบร่างได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.61$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.58$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสามกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง กลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากที่สุดโดยวิชาการออกแบบร่างได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.70$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.68$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสามกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง กลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากที่สุดโดยวิชาการออกแบบร่างได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.67$

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ต่อรายวิชาเอกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผล
ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	รายวิชาเอก									
1	2709101 ศิลปศึกษา ขั้นนำ	3.73	0.80	39.14	3.69	0.77	39.96	3.79	0.78	40.70
2	2709103 การวาดเส้น	4.10	0.73	47.29	4.14	0.84	41.31	4.04	0.94	36.01
3	2709107 การออกแบบ	4.33	0.74	49.16	4.34	0.81	44.61	4.30	0.89	40.41
4	2709112 ประวัติศาสตร์ศิลปะ	3.76	0.88	35.91	3.57	0.75	39.67	3.99	0.79	42.25
5	2709113 ประติมากรรม สำหรับ ครู	3.83	0.85	37.65	3.84	0.86	37.30	3.94	0.87	38.08
6	2709161 การเขียน แบบ	4.14	0.86	40.49	4.09	0.79	43.06	4.03	0.87	38.85
7	2709162 ทฤษฎีและ หลักการทางศิลปะ	4.03	0.80	42.24	4.09	0.79	43.06	3.94	0.87	38.08
8	2709202 ภาพพิมพ์ สำหรับครู	4.00	0.93	35.89	3.97	0.87	38.30	3.93	0.86	38.37
9	2709203 จิตรกรรม สำหรับครู	4.09	0.88	38.83	4.13	0.87	39.85	4.11	0.94	36.58
10	2709214 กิจกรรม ศิลปะสำหรับครู	3.89	0.86	37.78	4.01	0.88	38.33	3.91	0.81	40.34
11	2709243 ศิลปะใน โรงเรียนประถมศึกษา	3.66	0.87	35.32	3.74	0.88	35.61	3.60	0.91	33.20
12	2709244 ศิลปะใน โรงเรียนมัธยมศึกษา	3.66	0.81	37.57	3.70	0.80	38.46	3.71	0.93	33.25
13	2709259 คอมพิวเตอร์ กราฟิกสำหรับ ศิลปศึกษา	3.99	1.13	29.27	4.06	1.11	30.37	3.88	1.14	28.19

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
14	2709 270 การออกแบบร่าง	4.21	0.76	46.43	4.29	0.76	46.93	4.10	0.90	37.98
15	2709271 ภูมิปัญญาด้านศิลปะไทย	3.60	0.84	35.82	3.66	0.83	36.77	3.74	0.91	34.34
16	2709324 ประวัติและปรัชญาของศิลปศึกษา	3.50	0.78	37.76	3.57	0.83	36.15	3.69	0.77	39.96
17	2709325 ศิลปวิจารณ์	3.70	0.77	40.31	3.73	0.82	38.27	3.67	0.85	36.29
18	2709441 สุนทรียศึกษา	3.47	0.93	31.29	3.46	0.94	30.67	3.63	0.89	34.21
19	2709454 การวางแผนและจัดระบบทางศิลปศึกษา	3.47	0.90	32.40	3.44	0.90	32.18	3.47	0.86	33.64
20	2709441 การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ	3.67	1.02	30.19	3.81	1.07	29.90	3.84	0.94	34.12
ค่าเฉลี่ยรวม		3.84	0.86	38.04	3.87	0.86	38.04	3.87	0.89	36.74

จากตารางที่ 19 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเอกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมี $\bar{x} = 3.84$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง และกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากโดยมีวิชาการออกแบบได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.33$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.87$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง และกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากโดยวิชาการออกแบบได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.34$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.87$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง และกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากโดยวิชาการออกแบบร่างได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.30$

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 ต่อรายวิชาเลือกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้าน
ผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	T	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	T
	วิชาเลือก									
1	2709150 การประดิษฐ์ เครื่องหนึ่ง 1	2.84	1.25	11.38	3.04	1.24	12.25	3.00	1.29	11.62
2	2709154 งานพลาสติก 1	2.93	1.03	15.28	3.24	1.02	17.06	3.14	1.03	16.48
3	2709160 ศิลปะพื้นบ้าน	2.89	1.02	16.70	3.06	0.97	18.68	3.03	1.00	17.67
4	2709163 การเขียนภาพคน	3.73	0.68	34.70	3.85	0.74	33.10	3.83	0.96	25.26
5	2709204 ภาพประกอบ เรื่องสำหรับครู	3.83	0.81	29.76	3.85	0.89	27.27	3.93	0.83	29.96
6	2709205 การเขียนภาพ คนชั้นสูง	3.63	0.85	23.40	3.80	0.92	22.51	3.70	1.02	19.83
7	2709206 การเขียน ภาพสีน้ำสำหรับครู	4.00	0.80	34.69	4.17	0.75	38.32	4.04	0.82	33.98
8	2709207 เครื่องดินเผา	3.24	1.20	16.69	3.50	1.27	17.01	3.55	1.31	16.73
9	2709209 การเขียนและ การออกแบบตัวอักษร	3.92	0.98	28.12	4.18	0.78	37.45	4.02	0.95	29.74
10	2709211 ภาพพิมพ์ไม้ สำหรับครู	3.73	0.87	27.57	3.83	0.97	25.22	3.90	0.92	27.26
11	2709212 การเขียน ภาพสีน้ำมันสำหรับครู	3.97	0.81	30.62	4.05	0.83	30.65	4.00	0.92	27.22
12	2709217 ประติมากรรม เครื่องดินเผาและเครื่อง เคลือบ	3.42	1.13	18.13	3.69	1.14	19.41	3.58	1.20	17.85
13	2709218 ศิลปะไทย	3.57	0.86	26.93	3.74	0.86	28.26	3.83	0.99	25.20
14	2709219 การเขียนและ แรงงานสถาปัตยกรรม	3.48	0.77	25.22	3.68	0.75	27.38	3.52	0.93	21.13

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	วิชาเลือก									
15	2709220 การเขียนแบบและออกแบบขั้นสูง	4.03	0.76	32.09	4.08	0.76	32.69	3.89	0.81	29.26
16	2709221 ศิลปะตะวันออก	3.71	0.93	24.67	3.66	0.97	23.33	3.76	0.85	27.22
17	2709222 ศิลปะตะวันตก	3.86	0.93	24.90	3.78	0.99	22.92	3.83	0.85	27.21
18	2709224 ประวัติศาสตร์ประติมากรรม	3.31	0.89	20.02	3.45	0.87	21.35	3.52	0.87	21.75
19	2709225 ประวัติศาสตร์จิตรกรรม	3.52	0.69	27.54	3.62	0.68	28.81	3.69	0.66	30.09
20	2709228 การวาดภาพทิวทัศน์	3.84	0.73	29.09	3.87	0.81	26.74	4.06	0.81	27.81
21	2709229 ศิลปะไทยขั้นสูง	3.57	0.77	25.24	3.57	0.82	23.91	3.80	0.85	24.58
22	27099230 ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย	3.70	0.91	24.78	3.78	0.85	26.94	3.89	0.77	30.59
23	2709250 การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์	3.54	1.23	17.93	3.64	1.25	18.25	3.62	1.23	18.40
24	2709255 การช่างอุตสาหกรรม	3.03	1.21	13.51	3.10	1.14	14.60	3.03	1.09	15.06
25	2709258 การประดิษฐ์และการออกแบบเครื่องประดับ	3.41	1.16	16.61	3.63	1.18	17.31	3.50	1.22	16.25
26	2709301 ภาพพิมพ์ไม้ขั้นสูง	3.71	0.94	22.02	3.81	0.98	21.62	3.68	0.87	23.50
27	2709305 การทำหุ่นจำลอง	3.10	1.04	16.51	3.23	1.09	16.53	3.10	1.14	15.18
28	2709306 ภาพพิมพ์แม่พิมพ์ผ้าไหม	3.69	1.08	20.22	3.86	1.06	21.50	3.74	1.17	18.90

ตารางที่20(ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	T
	วิชาเลือก									
29	2709307 ประติมากรรม ไม้สำหรับครู	2.92	0.89	16.73	2.96	0.92	16.49	3.04	0.96	16.17
30	2709308 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะ	3.59	1.12	19.57	3.70	1.05	21.44	3.65	1.09	20.44
31	2709309 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์หิน	3.21	0.86	20.06	3.45	0.99	18.85	3.59	0.95	20.42
32	2709312 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะขั้นสูง	3.52	1.03	19.52	3.61	1.12	18.03	3.67	0.96	22.00
33	2709313 การออกแบบ พาดิษยศิลป์ขั้นสูง	4.09	1.00	23.93	4.28	0.73	33.23	4.06	0.92	25.75
34	2709 316 การออกแบบ เครื่องแต่งกาย	4.00	1.08	21.82	4.15	0.97	24.53	4.03	1.15	20.72
35	2709318 การวาดเส้น ขั้นสูง	4.28	0.85	28.45	4.34	0.79	31.21	4.31	0.82	29.73
36	2709319 ประติมากรรม ขั้นสูง	3.66	0.90	21.93	3.76	0.95	21.29	3.83	0.89	23.18
37	2709320 จิตรกรรม ขั้นสูง	4.06	0.84	27.36	4.13	0.79	29.42	4.16	0.72	32.50
38	2709321 การออกแบบ เครื่องเรือน	3.67	1.04	18.36	3.81	1.14	17.32	3.73	1.00	18.98
39	2709329 การออกแบบ ของเล่นเพื่อการศึกษา	3.59	1.07	18.94	3.63	1.07	19.16	3.78	1.10	19.46
40	2709330 ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	3.33	1.16	19.52	3.41	1.02	22.61	3.48	1.11	21.25
41	2709332 ภูมิปัญญา ศิลปะพื้นบ้าน	3.41	0.84	23.02	3.55	0.81	24.39	3.52	0.81	24.13
42	2709333 ลายไทย	3.53	1.16	17.73	3.68	1.20	17.88	3.76	1.23	17.81

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	T
	วิชาเลือก									
43	2709334 การเขียนภาพจิตรกรรมไทย	3.48	1.18	17.03	3.64	1.19	17.49	3.18	1.55	23.72
44	2709335 พิพิธภัณฑสถานศึกษา	3.51	1.07	19.48	3.43	1.07	19.04	3.46	1.01	20.25
45	2709339 คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 1	4.16	0.81	29.11	4.34	0.75	32.97	4.22	0.91	26.33
46	2709340 คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 2	4.33	0.80	29.58	4.40	0.81	29.62	4.17	0.95	24.03
47	2709362 การออกแบบเชิงแนวคิด	4.38	0.75	32.94	4.41	0.76	32.97	4.47	0.98	25.71
48	2709407 การออกแบบขั้นสูง	4.45	0.67	38.44	4.45	0.62	41.47	4.45	0.79	32.22
49	2709410 การออกแบบตกแต่งภายในขั้นสูง	3.45	0.74	25.23	3.52	0.87	21.75	3.31	0.76	23.43
50	2709413 การเขียนภาพสีน้ำมันขั้นสูง	3.93	0.87	24.81	4.03	0.93	23.81	3.87	0.90	23.54
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.63	0.94	23.36	3.75	0.94	24.12	3.72	0.98	23.15

จากตารางที่ 20 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเลือกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมี $\bar{x} = 3.63$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยมีวิชาการออกแบบขั้นสูงได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.45$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.75$ เมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาการออกแบบขั้นสูงได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.45$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.72$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.47$

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของบัณฑิตที่เข้า
ศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 ต่อรายวิชาเลือกในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้าน
ผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
1	2709150 การประดิษฐ์ เครื่องหนัง 1	3.08	1.24	15.45	3.21	1.26	15.88	3.18	1.41	14.06
2	2709154งานพลาสติก1	3.31	1.12	19.75	3.49	1.10	21.28	3.40	1.16	19.73
3	2709160 ศิลปะพื้นบ้าน	3.35	0.93	25.32	3.41	0.86	27.61	3.32	1.00	22.70
4	2709163 การเขียนภาพคน	3.81	0.79	35.31	4.08	0.87	33.96	4.02	1.05	27.95
5	2709204 ภาพประกอบ เรื่องสำหรับเด็ก	3.94	0.89	32.40	4.00	0.88	33.20	4.02	0.87	33.79
6	2709205 การเขียนภาพ คนชั้นสูง	3.81	0.85	29.34	4.07	0.88	30.20	3.98	1.08	24.15
7	2709206 การเขียน ภาพสีน้ำสำหรับเด็ก	4.07	0.86	36.59	4.21	0.81	40.79	4.10	0.97	33.25
8	2709207 เครื่องดินเผา	3.49	1.10	23.04	3.72	1.04	25.90	3.69	1.20	22.24
9	2709209 การเขียนและ การออกแบบตัวอักษร	4.00	0.91	32.73	4.21	0.76	41.72	3.93	1.08	27.31
10	2709211 ภาพพิมพ์ไม้ สำหรับเด็ก	3.81	0.85	33.04	3.93	1.01	28.66	3.96	1.03	28.35
11	2709212 การเขียน ภาพสีน้ำมันสำหรับเด็ก	4.02	0.94	32.43	4.14	0.90	34.92	4.05	1.06	28.88
12	2709217 ประติมากรรม เครื่องดินเผาและเครื่อง เคลือบ	3.64	1.05	24.63	3.82	1.06	25.41	3.74	1.14	23.21
13	2709218 ศิลปะไทย	3.94	1.05	26.88	4.04	0.96	30.10	4.25	1.02	29.89
14	2709219 การเขียนและ แรงงานสถาปัตยกรรม	3.67	0.85	28.09	3.93	0.75	34.15	3.64	1.08	21.90

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจ ต่อวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	วิชาเลือก									
15	2709220 การเขียนแบบ และออกแบบขั้นสูง	4.09	0.73	40.99	4.07	0.80	37.54	4.04	0.97	30.57
16	2709221 ศิลปะตะวันออก	3.65	0.91	27.74	3.60	0.92	27.25	3.77	0.88	29.65
17	2709222 ศิลปะตะวันตก	3.73	0.91	28.80	3.63	0.93	27.38	3.73	0.84	31.27
18	2709224 ประวัติศาสตร์ ประติมากรรม	3.14	0.72	28.36	3.26	0.70	30.18	3.33	0.75	28.64
19	2709225 ประวัติศาสตร์ จิตรกรรม	3.55	0.83	27.62	3.57	0.83	27.87	3.71	0.83	28.84
20	2709228 การวาดภาพ ทิวทัศน์	3.95	0.61	43.13	3.84	0.81	31.64	4.11	0.84	32.44
21	2709229 ศิลปะไทย ขั้นสูง	3.74	0.82	29.97	3.67	0.92	26.23	4.12	0.85	31.72
22	27099230 ศิลปะ สมัยใหม่และร่วมสมัย	3.79	0.90	29.25	3.77	0.88	29.65	4.04	0.85	32.96
23	2709250 การออกแบบ อุตสาหกรรมศิลป์	3.82	1.11	24.64	3.90	1.14	24.53	3.76	1.14	23.55
24	2709255 การช่าง อุตสาหกรรม	3.43	1.17	18.96	3.43	1.17	18.96	3.29	1.11	19.17
25	2709258 การประดิษฐ์ และการออกแบบ เครื่องประดับ	3.37	1.11	19.86	3.47	1.08	21.10	3.51	1.26	18.27
26	2709301 ภาพพิมพ์ไม้ ขั้นสูง	3.70	1.02	23.98	3.89	1.08	23.80	3.82	0.90	28.26
27	2709305 การทำ หุ่นจำลอง	3.50	1.06	21.30	3.60	1.11	21.07	3.48	1.17	19.19
28	2709306 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์ผ้าไหม	3.89	0.97	27.17	4.07	0.93	29.69	3.93	1.08	24.64

ตารางที่ 21(ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต			คุณค่าและความ ภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	วิชาเลือก									
29	2709307 ประติมากรรม ไม่สำหรับครู	3.15	1.06	18.50	3.28	1.15	17.89	3.38	1.09	19.37
30	2709308 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะ	3.56	1.07	23.07	3.71	1.07	23.99	3.77	1.04	25.21
31	2709309 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์หิน	3.21	1.04	20.30	3.39	1.19	18.95	3.48	1.02	22.13
32	2709312 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะขั้นสูง	3.48	1.23	18.76	3.53	1.32	17.62	3.61	1.08	22.13
33	2709313 การออกแบบ พาดิษยศิลป์ขั้นสูง	4.12	0.86	34.70	4.25	0.69	44.15	3.98	0.87	32.83
34	2709 316 การออกแบบ เครื่องแต่งกาย	3.88	1.03	26.86	3.96	0.99	28.32	3.82	1.03	26.42
35	2709318 การวาดเส้น ขั้นสูง	4.28	0.97	30.18	4.26	0.90	32.56	4.23	0.94	30.96
36	2709319 ประติมากรรม ขั้นสูง	3.53	1.12	20.69	3.65	1.21	19.74	3.72	1.08	22.67
37	2709320 จิตรกรรม ขั้นสูง	3.96	1.06	25.54	4.11	1.05	26.88	4.17	0.87	32.95
38	2709321 การออกแบบ เครื่องเรือน	3.57	1.27	18.20	3.67	1.34	17.77	3.63	1.17	19.60
39	2709329 การออกแบบ ของเล่นเพื่อการศึกษา	3.75	1.26	20.57	3.75	1.26	20.57	3.92	1.16	23.31
40	2709330 ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	3.89	0.90	31.60	3.89	0.90	31.60	3.94	0.94	30.83
41	2709332 ภูมิปัญญา ศิลปะพื้นบ้าน	3.64	0.84	28.79	3.86	0.77	32.71	3.84	0.87	28.89
42	2709333 ลายไทย	3.88	0.90	30.64	4.04	0.86	33.37	4.26	0.85	35.33

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต			คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต		
		\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t	\bar{x}	S.D	t
	วิชาเลือก									
43	2709334 การเขียนภาพจิตรกรรมไทย	3.78	0.85	29.82	3.98	0.92	29.11	3.82	0.82	24.66
44	2709335 พิพิธภัณฑสถานศึกษา	3.69	1.08	23.85	3.57	1.02	24.49	3.71	1.06	24.51
45	2709339 คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 1	4.16	0.87	33.98	4.38	0.81	38.46	4.18	1.02	28.86
46	2709340 คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 2	4.23	0.89	32.62	4.29	0.92	31.27	4.07	1.01	27.04
47	2709362 การออกแบบเชิงแนวคิด	4.34	0.73	40.73	4.38	0.74	40.67	4.65	1.16	27.23
48	2709407 การออกแบบขั้นสูง	4.30	0.67	41.87	4.28	0.59	47.51	4.37	0.95	30.12
49	2709410 การออกแบบตกแต่งภายในขั้นสูง	3.45	0.86	25.98	3.55	0.97	23.76	3.43	1.02	21.88
50	2709413 การเขียนภาพสีน้ำมันขั้นสูง	3.88	0.83	30.22	4.05	0.94	28.03	3.95	0.96	26.64
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.74	0.95	27.89	3.84	0.96	28.60	3.90	1.19	26.00

จากตารางที่ 21 พบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเลือกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมี $\bar{x} = 3.74$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากโดยมีวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.34$ ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.84$ เมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากโดยวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดและคอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 1 ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 4.38$ และด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก $\bar{x} = 3.90$ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสามกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลาง กลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากที่สุดโดยวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมี $\bar{x} = 4.65$

ตารางที่ 22 ค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันของความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตแต่ละปีการศึกษา

Correlations

	A38.1	A39.1	A40.1	A41.1	A42.1	A43.1	A44.1	A45.1	A46.1
A38.1 Pearson Correlation	1	.506 *	.050	-.325 *	-.113	.050	.472 *	.362 *	.410 *
Sig. (2-tailed)	.	.000	.591	.000	.226	.596	.000	.000	.000
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A39.1 Pearson Correlation	.506 *	1	.210 *	-.129	.262 **	-.040	.218 *	.092	.111
Sig. (2-tailed)	.000	.	.023	.165	.004	.671	.018	.325	.235
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A40.1 Pearson Correlation	.050	.210 *	1	.218 *	.405 **	.119	.083	-.117	.197 *
Sig. (2-tailed)	.591	.023	.	.018	.000	.200	.373	.208	.034
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A41.1 Pearson Correlation	-.325 *	-.129	.218 *	1	.457 **	-.188 *	-.448 *	-.379 *	.
Sig. (2-tailed)	.000	.165	.018	.	.000	.043	.000	.000	.008
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A42.1 Pearson Correlation	-.113	.262 *	.405 *	.457 *	1	-.177	-.270 **	-.332 *	-.056
Sig. (2-tailed)	.226	.004	.000	.000	.	.057	.003	.000	.552
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A43.1 Pearson Correlation	.050	-.040	.119	-.188 *	-.177	1	.119	.182 *	.220 *
Sig. (2-tailed)	.596	.671	.200	.043	.057	.	.203	.049	.017
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A44.1 Pearson Correlation	.472 *	.218 *	.083	-.448 *	-.270 **	.119	1	.326 *	.451 **
Sig. (2-tailed)	.000	.018	.373	.000	.003	.203	.	.000	.000
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A45.1 Pearson Correlation	.362 **	.092	-.117	-.379 **	-.332 **	.182 *	.326 **	1	.289 **
Sig. (2-tailed)	.000	.325	.208	.000	.000	.049	.000	.	.002
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117
A46.1 Pearson Correlation	.410 **	.111	.197 *	-.244 **	-.056	.220 *	.451 **	.289 **	1
Sig. (2-tailed)	.000	.235	.034	.008	.552	.017	.000	.002	.
N	117	117	117	117	117	117	117	117	117

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 12 เมื่อได้มีการวิเคราะห์เพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตแต่ละปีการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตในปีการศึกษาที่ติดกันจะมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญในช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยกเว้นในของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นจากเครื่องมือชนิดแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์และนำเสนอในรูปความเรียงตามลำดับความถี่ในด้านต่อไปนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา

- อุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ 18
- ขาดการแนะนำการเลือกวิชาให้สอดคล้องกัน ทำให้มีความรู้กว้างแต่ไม่ลึก 7
- หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนขาดความทันสมัย 7
- เกณฑ์การประเมินผลไม่ชัดเจน 5

ความถี่

- เวลาในการทำงานไม่เพียงพอ	3
- ได้เตรียมตัวก่อนฝึกงานน้อยไป	3
- อาจารย์ที่จบด้านการสอนเฉพาะทางยังมีน้อย	1
- รายวิชาเลือกน้อยเกินไป	1
- ขาดการแนะแนวในการพัฒนาตนเอง	1
- ให้ความสำคัญกับบางรายวิชาน้อยเกินไป	1
- หลักสูตรขาดเนื้อหาด้านการจัดการกับผลงานศิลปะ	1
- ขาดรายวิชาที่ช่วยเพิ่มคุณค่าตอนสมัครงาน	1
- ไม่รู้ตนเองว่าอยากเป็นครูหรือไม่	1
2.หลักสูตรศิลปศึกษาที่ดีในอุดมคติและสิ่งที่สมควรได้รับการพัฒนา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดี	
- หลักสูตรควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับภาวะสังคมในปัจจุบัน	15
- เน้นทักษะในการปฏิบัติควบคู่ไปกับวิชาการ	8
- เพิ่มความชำนาญเฉพาะด้าน	4
- พัฒนาทัศนคติที่ดีในการเป็นครู	3
- มีวิชาเลือกให้เลือกเรียนได้มาก	3
- มีชั่วโมงฝึกสอนมากเพียงพอ	1
- สนับสนุนศิลปะท้องถิ่น	1
- มีการแนะแนวอาชีพ	1
3.ความมุ่งหวังต่อหลักสูตรในด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติก่อนเข้าศึกษา	
- ต้องการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปะ	19
- ต้องการเรียนรู้ศิลปะในสาขาต่างๆให้มากขึ้น	13
- ต้องการเป็นครูศิลปะ	6
- คาดว่าสามารถหางานได้ทันทีหลังจบการศึกษา	3
- ต้องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	1
4.ความรู้สึกต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลังจบการศึกษา	
- ตรงตามความมุ่งหวัง	34
- ได้ความรู้มากกว่าที่คาดหวังไว้	6
- ตรงความมุ่งหวังในบางส่วน	5

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จาก สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าเรียนที่ภาควิชาศิลปศึกษาในปีการศึกษา 2538 จนถึงปีการศึกษา 2546
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร 4 ปี จาก สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าเรียนที่ภาควิชาศิลปศึกษาในปีการศึกษา 2538 จนถึงปีการศึกษา 2546 จำนวน 9 รุ่น รวม 311 คน ในจำนวนนี้มีผู้อาศัยอยู่ต่างประเทศจำนวน 8 คน และติดตามที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อไม่ได้จำนวน 176 คน ทำให้มีประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น 127 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS for Windows Version 11.5) สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ร้อยละ (Percent) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามคำนวณโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้สรุปได้ 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 57 คน เพศหญิงจำนวน 70 คน เป็นผู้เข้าเรียนที่ ภาควิชาศิลปศึกษาปีการศึกษา 2538 จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2539 จำนวน 12 คน ปีการศึกษา 2540 จำนวน 13 คน ปีการศึกษา 2541 จำนวน 11 คน ปีการศึกษา 2542 จำนวน 124 คน ปีการศึกษา 2543 จำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2544 จำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 14 คน และ ปีการศึกษา 2546 จำนวน 19 คน

มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 111 คน อายุ 31-40 ปี จำนวน 16 คน มีผลการเรียนเฉลี่ยในระดับคะแนน 2.00-2.50 จำนวน 3 คน ระดับคะแนน 2.51-3.00 จำนวน 39 คน ระดับคะแนน 3.01-3.50 จำนวน 76 คน และระดับคะแนนมากกว่า 3.50 จำนวน 9 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเวลา 3 ปี จำนวน 2 คน เป็นเวลา 4 ปี 125 คน ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 102 คน ปริญญาโทด้านศิลปะจำนวน 15 คน ปริญญาโทสาขาอื่นๆจำนวน 9 คน ไม่มีผู้สำเร็จปริญญาเอกด้านศิลปะ และมีผู้สำเร็จปริญญาเอกด้านอื่นๆ จำนวน 1 คน ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนศิลปศึกษาจำนวน 102 คน มีประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 24 คน มีประสบการณ์ 6-10 ปี จำนวน 1 คน ตำแหน่งงานด้านการสอนวิชาศิลปศึกษา เป็นครูศิลปะจำนวน 23 คน เป็นนักวิชาการด้านศิลปะจำนวน 1 คน ไม่เคยทำงานด้านการสอนศิลปะเลยจำนวน 103 คน และไม่เคยมีผู้ทำงานด้านการเป็นผู้บริหาร

ตำแหน่งงานปัจจุบัน รัฐบาลเป็นครูศิลปะจำนวน 8 คน ราชการในตำแหน่งอื่นๆจำนวน 1 คน เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านศิลปะจำนวน 1 คน เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านอื่นๆจำนวน 1 คน ทำงานบริษัทเอกชนในตำแหน่งทางด้านศิลปะจำนวน 58 คน ทำงานบริษัทเอกชนในตำแหน่งอื่นๆจำนวน 28 คน กำลังศึกษาต่อสาขาศิลปะจำนวน 1 คน ไม่มีผู้ที่กำลังศึกษาต่อในสาขาอื่นๆและทำงานด้านอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาจำนวน 29 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 2.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรพบว่าบัณฑิตมี

ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นข้อเพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และข้อมุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบศิลปศึกษาของประเทศ อยู่ในระดับมาก ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบศิลปศึกษาของประเทศและข้อมีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตต่อหลักสูตรพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นข้อเพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และข้อมุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบศิลปศึกษาของประเทศ อยู่ในระดับมาก

- 2.2 ด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆและมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นมีข้อการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆอยู่ในระดับมาก ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2542-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย งานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นและข้อมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นมีข้อการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆและข้อมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

- 2.3 ด้านวิธีดำเนินการสอนพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมีการสอนการฝึกฝนวินัยต่อตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการและข้อ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อยกเว้นข้อมีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามประมวลวิชาอยู่ในระดับมาก

ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

- 2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นมีผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนอย่างพอเพียง อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นมีผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนอย่างพอเพียง อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

- 2.5 ด้านการประเมินผลพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าข้อวิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และหัวข้อมีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหัวข้อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ และหัวข้อมีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน อยู่ในระดับมาก ด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าหัวข้อวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย มีการวัด

และประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน และหัวข้อมีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก และหัวข้อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน และหัวข้อมีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อพบว่าหัวข้อวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และหัวข้อมีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหัวข้อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน และหัวข้อมีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน อยู่ในระดับมาก ด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์รายชื่อพบว่าหัวข้อวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน และหัวข้อมีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก และหัวข้อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน และหัวข้อมีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด

- 2.6 ด้านผู้เรียนพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นหัวข้อ มีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะมีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษาและหัวข้อค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นหัวข้อ มีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะมีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษาและหัวข้อค้นคว้าหา

ความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ในหัวข้อนี้บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นเหมือนกันทั้งสองกลุ่มในทุกหัวข้อย่อย โดยข้อย่อยที่ได้คะแนนน้อยที่สุดของทั้งสองกลุ่มคือเรื่องมีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- 2.7 ด้านอาจารย์ผู้สอนพบว่าบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อยกเว้นข้อมีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

- 3.1 รายวิชาครุ จากงานวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542 ต่อรายวิชาครุด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความคิดเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง โดยมีวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลางเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความคิดเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความคิดเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความคิดเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2542-ปีการศึกษา 2546 มีความคิดเห็นด้วยต่อรายวิชาครุด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ใน

ความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับ
ความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาออกแบบได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด

- 3.3 รายวิชาเลือก ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2538-ปีการศึกษา 2542ต่อรายวิชาเลือกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมีและเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยมีวิชาออกแบบชั้นสูงได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาออกแบบชั้นสูง ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากและเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543-ปีการศึกษา 2546ต่อรายวิชาเลือกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากโดยมีและเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยมีวิชาออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาออกแบบเชิงแนวคิดและคอมพิวเตอร์กราฟิกชั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 1 ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากและเมื่อวิเคราะห์แยกตามรายวิชาพบว่าระดับความเห็นด้วยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มระดับความเห็นด้วยมากและกลุ่มระดับความเห็นด้วยปานกลางโดยวิชาการออกแบบเชิงแนวคิดได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

4.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษา

บัณฑิตมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงด้านอุปกรณ์และสถานที่ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการและขาดความทันสมัย และเสนอแนะให้มีการแนะแนวทางการเลือกรายวิชาให้สอดคล้อง

กันเพื่อให้บัณฑิตมีความชำนาญเฉพาะด้าน และแต่ละรายวิชาควรมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน

4.2 หลักสูตรศิลปศึกษาที่ดีในอุดมคติและสิ่งที่เหมาะสมควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดี

ความคิดเห็นของบัณฑิตในด้านหลักสูตรศิลปศึกษาที่ดีในอุดมคติคือหลักสูตรควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและควรเน้นทักษะในการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับความรู้ด้านวิชาการ นอกจากนี้แล้วยังควรมีการสร้าง ความชำนาญเฉพาะด้านให้กับผู้เรียนด้วยและควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพครูศิลปะ

4.3 ความมุ่งหวังต่อหลักสูตรในด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ และ ทัศนคติก่อนเข้าศึกษา

ความมุ่งหวังของบัณฑิตต่อหลักสูตรคือมีความต้องการในการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปะและต้องการที่จะเรียนรู้ศิลปะในสาขาต่างๆให้มากขึ้น รวมถึงมีความต้องการที่จะเป็นครูศิลปะ

4.4 ความรู้สึกต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลังจบการศึกษา

บัณฑิตส่วนมากมีความเห็นว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วนั้นพบว่าหลักสูตรสามารถสนองต่อความมุ่งหวังที่มีต่อหลักสูตรก่อนเข้าศึกษาได้เป็นอย่างดี คือได้เรียนรู้ศิลปะในสาขาต่างๆอย่างกว้างขวางและได้พัฒนาทักษะทางศิลปะตามความมุ่งหวัง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาเพื่อให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของ ผู้เรียน และสังคมอย่างแท้จริง ในการอภิปรายผล ผู้แสดงจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรมวิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอน

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตรมีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรคือเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ ในการสอนวิชา

ศิลปศึกษาในระดับของโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตลอดจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางศิลปะด้านในด้านหนึ่ง ทั้งมีความรู้เพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูง แต่จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหัวข้อมีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครุศิลปะซึ่งบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเกิดจากช่วงแรกของการเปิดหลักสูตรมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาการขาดครุศิลปะทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่ในช่วงหลังเพิ่มเป้าหมายทางด้านการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องทางศิลปะ แต่ยังคงวัตถุประสงค์ด้านการผลิตครุศิลปศึกษา(ทินกร บัวพูล,2534) ทำให้การเน้นในด้านการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครุศิลปะมีระดับความเห็นด้วยน้อยกว่าในหัวข้ออื่นๆ ซึ่งจากตอนที่ 4 บัณฑิตก็ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการเพิ่มการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครุฯ ว่าเป็นอาชีพที่สำคัญต่อสังคม เป็นอาชีพในระดับวิชาชีพ เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และวุฒิภาวะทุก ๆ ด้านเป็นอย่างมากก็ยังคงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพครุฯโดยมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครุฯย่อมมีโอกาสที่จะสอนได้ดีกว่าบุคคลที่ดูหมิ่นดูแคลน หรือเบียดเบียนวิชาชีพครุฯอย่างแน่นอน

1.2 เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆและมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรมีความน่าสนใจ เรียงลำดับเนื้อหาได้เหมาะสมและมีกิจกรรมในหลักสูตรที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุไปตามวัตถุประสงค์ได้ดี ตรงตามองค์ประกอบของเนื้อหาหลักสูตรที่กล่าวไว้ว่า เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 1) เนื้อหาสาระ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์และ 2) ประสิทธิภาพ เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้สอนได้นำไปพิจารณาตัดสินใจสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและชั้นเรียน (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช,2542) นอกจากนั้นแล้วหลักสูตรควรมีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งลักษณะสำคัญของเนื้อหาหลักสูตรในหลักสูตรและการสอนแบบ DBAE คือเนื้อหาที่มีขอบข่ายที่กว้างขวางจากทัศนศิลป์ ซึ่งรวมเอาทั้งศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์จากวัฒนธรรมตะวันตกและจากวัฒนธรรมอื่นตั้งแต่อดีตจนถึงยุคร่วมสมัยเข้าไว้ด้วยกัน (Clarkและคณะ ,1987อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ,2542)

ส่วนด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีความคาดหวังต่อเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรในด้านการมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ตรงกับความต้องการ

ของผู้เรียน การเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน การมีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี และมีประมวล การสอนแต่ละวิชาที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงใน สถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งรูปแบบเนื้อหาที่บัณฑิตมีความคาดหวังอยู่ในระดับที่ มากที่สุดนี้จะมีความคล้ายคลึงกับหลักสูตรแบบสัมพันธ์วิชาหรือหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (correlated curriculum) ซึ่งลักษณะของหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์คือเนื้อหาวิชาที่มีความสัมพันธ์ กันในหมวดวิชา หรือระหว่างวิชาโดยพยายามกำหนดเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหมวดวิชาใด หมวดวิชาหนึ่งตามเนื้อหาสาระและโครงสร้างของวิชา นั้น ๆ แล้วนำเนื้อหาสาระวิชาอื่น ๆ ที่ สัมพันธ์กันมารวมเข้าไว้ด้วยกัน ข้อดีของลักษณะของหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์คือ 1) เนื้อหาวิชาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องและผสมผสานกันดียิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เชื่อมโยง กัน 2) ครูผู้สอนได้มีโอกาสวางแผนการสอนและดำเนินการสอนร่วมกัน ส่งผลให้เกิด จุดมุ่งหมาย การเรียนรู้ที่แน่นอน 3) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วม กิจกรรม และมีประสบการณ์ตรงมากขึ้น 4) ผู้เรียนมีโอกาสเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 5) ชักจูงความซำซ้อในเนื้อหาวิชาหรือหมวดวิชา และจากตอนที่ 4 บัณฑิตได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าเนื้อหาของหลักสูตรควรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของยุคปัจจุบันด้วย ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นที่ตรงกันของผู้เรียนสาขาวิชา ศิลปะศึกษาหลายสถาบันที่ต้องการให้หลักสูตรมีการคำนึงถึงส่วนนี้มากขึ้น (อริยพร สมจิตต์ ,2533) ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใน ยุคปัจจุบันนั้นจะช่วยผู้เรียนลดความกังวลในการหางานทำหลังจบการศึกษาได้ซึ่งช่วยให้ผู้เรียน สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้มากขึ้นเพราะว่าผู้เรียนด้านศิลปะโดยส่วนมากแล้ว เลือกรเรียนด้านศิลปะทั้งที่รู้ว่าจบมาอาจจะหางานทำได้ยากแต่เลือกรเรียนเพราะว่ามีความรักใน ศิลปะ (Richard L. Luftig และคณะ ,2003)

1.3 วิธีดำเนินการสอน

ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อ วิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า บัณฑิตมี ความเห็นว่าวิธีดำเนินการสอนในปัจจุบันนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน ที่ มุ่งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีการสร้างบรรยากาศการ เรียนการสอนที่เหมาะสม และมีวิธีดำเนินการสอนที่ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความ สนใจของผู้เรียนซึ่งเป็นไปตามหลักยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนการสอน (อำรง บัวศรี ,2532) แม้ระดับความเห็นด้วยในหัวข้อการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์

เนื้อหาของบทเรียนจะน้อยกว่าในหัวข้ออื่น แต่ก็ไม่ได้ส่งผลต่อภาพรวมของวิธีดำเนินการสอน ดังที่ อัมพร ศิลปเมธากุล(อัมพร ศิลปเมธากุล,สัมภาษณ์ ,17 ธันวาคม 2541 อ้างถึงใน จักรภัณฑร์ สนิทเปรม ,2541) อาจารย์ประจำแผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ได้กล่าวถึงการสอนในสาขาศิลปศึกษาว่า”วิธีสอนโดยทั่วไปที่ใช้ในสาขาวิชาศิลปศึกษามีหลากหลายวิธี แม่ว่ายังมีความล้าหลังอยู่บ้างแต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้วิธีสอนที่เห็นว่ามีเหมาะสมกับเนื้อหาของที่สอนมากที่สุด” แต่อย่างไรก็ตาม การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียนเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม ในทฤษฎีการเรียนรู้ทฤษฎีปัญญานิยมได้อธิบายไว้ว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ต้องมีสังคม ต้องดึงเอาความรู้เก่าออกมาและต้องให้ผู้เรียนคิดและแสดงออก ซึ่งจะทำให้เฉพาะกับสังคมที่มีการสนทนากัน แม้ว่าบางครั้งการสนทนาหรือการแสดงความคิดเห็นอาจจะไม่ตรงกันหรือมีความขัดแย้งกัน แต่ความขัดแย้งจะทำให้เราเกิดการพัฒนาและได้ทางเลื้อยใหม่จากที่คนอื่นเสนอ ฉะนั้นต้องทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกมารู้อะไร และให้พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้โดยที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือเขา(ประสาร มากุล, 2541)

1.4 สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นมีผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนอย่างพอเพียง อยู่ในระดับน้อย และด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งการที่ความคาดหวังต่อสื่อการเรียนการสอนในอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อนั้น สอดคล้องกับที่ เบร็อง กุมุท ได้ให้ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความจริงจังและมีความหมายชัดเจนต่อผู้เรียน และช่วยให้นักเรียนรู้ได้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้จำนวนหนึ่ง นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในขบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้ผู้สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้ลำบากโดยการช่วยแก้ปัญหา หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ได้และช่วยให้ผู้เรียนจำ ประทับ ความรู้สึก และทำอะไรเป็นเร็วขึ้นและดีขึ้น และ Edgar Dale (1969) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของสื่อการสอนไว้ว่า”สื่อการสอน ช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในความคิดของผู้เรียน การฟังเพียงอย่างเดียว นั้น ผู้เรียนจะต้องใช้จินตนาการเข้าช่วยด้วย เพื่อให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเกิดเป็นรูปธรรมขึ้นในความคิด แต่สำหรับสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้เรียนย่อมไม่มีความสามารถจะทำได้ การใช้อุปกรณ์เข้าช่วยจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสร้างรูปธรรมขึ้นในใจได้ “ และ”สื่อการสอน ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัสได้ด้วยตา หู และการเคลื่อนไหวจับต้องได้แทนการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียวและเป็นรากฐานในการ

พัฒนาการเรียนรู้และช่วยความทรงจำอย่างถาวร ผู้เรียนจะสามารถนำประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ เมื่อมีพื้นฐานประสบการณ์เดิมที่ดีอยู่แล้ว” และ “ช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทางความคิด ซึ่งต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น เวลา สถานที่ วัฏจักรของสิ่งมีชีวิตและช่วยเพิ่มทักษะในการอ่านและเสริมสร้างความเข้าใจในความหมายของคำใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ผู้เรียนที่อ่านหนังสือซ้ำก็จะสามารถอ่านได้ทันพวกที่อ่านเร็วได้ เพราะได้ยินเสียงและได้เห็นภาพประกอบกัน”

ความสำคัญของการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะในตอนต้นที่ 2 และตอนที่ 4 นั้นระบุตรงกันว่าควรมีการเพิ่มอุปกรณ์และสถานที่ให้เพียงพอต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตที่เข้าศึกษาก่อนปีการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2543 นั้นมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และบัณฑิตที่เข้าศึกษาหลังมีการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2543 มีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพึงใจที่มีมากขึ้นในการประเมินผล และหมายความได้ว่าการประเมินผลของหลักสูตรเป็นไปตามลักษณะสำคัญของหลักสูตรและการสอนแบบ DBAE ที่กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประเมินผลไว้ว่า มีหลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนและประเมินผลหลักสูตรที่เป็นขั้นตอน มีความเหมาะสม (Clark และคณะ ,1987อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ 2542) แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ว่าการในการประเมินผลการเรียนการสอนควรจะต้องมีความชัดเจนและเที่ยงตรงมากกว่านี้ ซึ่ง การประเมินผลทางศิลปะนี้อาจกล่าวได้ว่ามีความแตกต่างกับการประเมินผลของวิชาอื่นๆมากที่สุด (Goodlad ,1984 อ้างถึงใน Day,1985 : 238-239) โดยเป็นปัญหาที่มีการถกเถียงกันมาตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เพราะไม่ว่าการประเมินผลงานศิลปะนั้นๆจะประเมินในด้านใดก็ตาม เช่น การประเมินในด้านความเหมือนจริง ด้านวัตถุวิสัย(การสะท้อนความจริงโดยไม่มีการแต่งเติมสีสันให้เกินจริง)หรือด้านความงามแบบสัมพัทธนิยม(ทฤษฎีที่ถือว่า ความจริงหรือคุณค่าไม่มีอยู่โดยตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยอื่น) ต่างก็มีปัญหาในการประเมินเช่นเดียวกันเพราะมุมมองในทั้งสามด้านนี้นั้นเป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้สามารถระบุเกณฑ์การวัดที่ยุติธรรมได้ไม่ชัดเจน ซึ่ง ดร. อ่ำไพ ตีรณสาร (2000) ได้เสนอแนวทางในการประเมินผลทางศิลปะไว้ว่า “สำหรับแหล่งที่มาของรายการลักษณะย่อยๆ ที่ควรกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการวัด และประเมินผลนั้น มาจากวัตถุประสงค์ในการสอนในแต่ละครั้ง และจาก จุดประสงค์เฉพาะของศิลปะศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างไรก็ตาม การกำหนดเกณฑ์ หรือรายการนั้น ควรเป็นในรูปการระบุที่

สามารถ พิจารณา ในเชิง ฐปธรรม(Objectivity) และควรหลีกเลี่ยงการใช้เกณฑ์ที่อิงอารมณ์ และความรู้สึกภายใน (Subjectivity) ของครู เพราะจะเป็นการยากต่อการควบคุม ความ เียง ธรรม"

1.6 ผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า พบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลางและเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นหัวข้อมี ทศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษาและหัวข้อค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งการที่หลักสูตรจะเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ หรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน แล้วยังขึ้นกับความร่วมมือจากผู้เรียน อีกด้วย มีงานวิจัยที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแปรปรวนในการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาในชั้น เรียนมี 4 ประการ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน การมีผลกระทบ และความสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน และ เนื้อหาของหลักสูตร(Wright, 1986) และ สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า “ นักเรียนหรือ ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับผู้สอน ความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน” ส่วน เกรียงศักดิ์ พลัสสินทร์(2543) ได้กล่าวไว้ว่า “ความสำเร็จของผู้เรียนนั้น จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมี WILL มี PASSION และ มี OBSESSION ที่จะเรียน” ก็คือผู้เรียนต้องมีความ ปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะเรียนด้วย มิใช่เพียงมาเรียนตามหน้าที่โดยไม่ได้มีความมุ่งหวัง อันใด นอกจากนี้แล้ว ตามทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยมกล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนควรที่จะเข้าไปมี ส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กันกับสิ่งกระตุ้น สิ่งกระตุ้นในที่นี้ หมายถึง ครู ผู้สอน หรือสิ่งแวดล้อมที่จะไปกระตุ้น ผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยชี้แนะแนวทางการคิดให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ การสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งกระตุ้นต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างเป็นความรู้ขึ้นในสมอง” (ประสาร มากุล, 2541) ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสำเร็จของผู้เรียนนั้นผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมด้วย มิใช่รอเป็นผู้รับแต่ฝ่ายเดียวเหมือนการเรียนรู้แบบเดิมที่เคยมีกันมานาน

1.7 อาจารย์ผู้สอน

ผลการวิจัยพบว่าพบว่บัณฑิตมีความคิดเห็นด้วยในสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละข้อแล้วพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นในบัณฑิตที่ เข้าศึกษาก่อนมีการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2543 ซึ่งมีความเห็นข้อ มีความเป็นผู้นำทาง วิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บัณฑิตมี ความคิดเห็นต่อคณาจารย์ของภาควิชาในปัจจุบันว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดที่ดี และมีคุณธรรมเหมาะสมกับความเป็นครู มีความสามารถในการนำความรู้และประสบการณ์จาก งานวิจัยและความก้าวหน้าทางวิชาการที่ติดตามมาใช้ในการสอนได้อย่างดี ซึ่งสำหรับ องค์ประกอบของการเรียน7ประการนั้น มีครูเป็นหนึ่งองค์ประกอบจากทั้งหมดเจ็ดองค์ประกอบ

(ล้ำพอง บุญช่วย ,2530) และเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมาก สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า “ ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน” จากเกร็ดเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งอยู่ในระดับมากกว่า 3.00 ถึง 65.77% ของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการเรียนซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับที่ Ward (1993) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการสอนวิธีเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน(learning to learn) ได้กล่าวว่า “ครูจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (learning facilitator) มีความรู้ความเข้าใจในระบบพื้นฐานทางกายภาพที่เชื่อให้เกิดการเรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งมีความเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้จักจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีลักษณะจูงใจ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากพื้นฐานเดิม และสามารถกำหนดเป้าหมายของตนเองได้ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ และแรงจูงใจ ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ รู้จักคิด วิเคราะห์ มีส่วนร่วม และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง”

ในการที่บัณฑิตมีความเห็นในข้ออาจารย์ผู้สอนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าหัวข้ออื่นอาจเกิดจากบัณฑิตตัดสินใจความเป็นผู้นำทางวิชาการด้วยตำแหน่งทางวิชาการซึ่งเป็นตำแหน่งที่นอกจากจะมีผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย หรือตำราทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามเกณฑ์ที่ประกาศไว้ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาแล้วยังมีเงื่อนไขในเรื่องของเวลาเกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่จะขอรับตำแหน่งรองศาสตราจารย์นั้น มีเงื่อนไขทางเวลาที่จะต้องได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี ทำให้บัณฑิตมีความเห็นด้วยในหัวข้ออาจารย์ผู้สอนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติน้อยกว่าหัวข้ออื่น

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตด้านผลต่อพฤติกรรมการเรียนศิลปะ

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาครูด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาคับข้อในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลางและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเอกด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาคับข้อในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก ส่วนรายวิชาเลือกความคิดเห็นด้วยของบัณฑิตต่อรายวิชาเลือกด้านการ

ประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมากและด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความเห็นด้วยอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความเห็นของบัณฑิตที่ว่ารายวิชาเอกและรายวิชาเลือกนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้มากกว่ารายวิชาครู ซึ่งสาเหตุอาจเกิดได้จากการที่รายวิชาของสาขาศิลปศึกษาส่วนใหญ่เน้นการเรียนการสอนทางด้านปฏิบัติ มีรายวิชาส่วนน้อยที่เน้นไปทางด้านทฤษฎี ทั้งรายวิชาบังคับและวิชาเลือกทำให้บัณฑิตรู้สึกว่าร่ายวิชาเอกและรายวิชาเลือกนั้นมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้โดยเฉพาะทางด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมากกว่ารายวิชาเอก ดังที่สันติ คุณประเสริฐ(2535)กล่าวว่า “การเรียนทางด้านศิลปะเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นขั้นตอน การค้นคว้าด้านทดลอง ซึ่งประสบการณ์ที่ได้จากการทดลองทำดังกล่าว จะฝังแน่นและเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง” นอกจากนี้แล้วเมื่อได้มีการวิเคราะห์เพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของบัณฑิตต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตแต่ละปีการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตในปีการศึกษาที่ติดกันจะมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญในช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยกเว้นในของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา2543ซึ่งเป็นปีการศึกษาที่มีการปรับปรุงหลักสูตรโดยมีการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาศึกษาทั่วไปและรายวิชาเลือกเพิ่มขึ้นมา ซึ่งน่าจะได้มีการศึกษาต่อไปถึงปัจจัยที่ทำให้ความคิดเห็นต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตของบัณฑิตในปีการศึกษา 2543 ที่มีการปรับปรุงหลักสูตรไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบัณฑิตในปีการศึกษาติดกัน

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตร 5 ปี ของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ควรมีการศึกษาถึงความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตจากสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำความเข้าใจถึงความคาดหวังและความต้องการของสังคมที่มีต่อบัณฑิตและเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษฎ อินทรโกเศศ. **ศึกษาลักษณะและความสามารถในการให้บริการของโครงการระบบ
รถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2527.
- ก้านทิพย์ ชาติวงศ์. **โรงเรียนกวดวิชา.วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน.เล่มที่ 64
(ก.ศ.2539):13-16**
- กิตติมา เก่งเขตรกิจ. **แนวการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้น
ฐาน พุทธศักราช 2544**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546 .
- เกสร ธิตะจारी. **ศิลปศึกษาขั้นนำ**. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร,2542.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. **จุดประกายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
เอกสารปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อันดับที่6**.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว
,2542.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. **การเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต**.กรุงเทพมหานคร
:โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว,2541.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. **ปฏิรูปการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ**.
กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว,2539.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. **การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้อย่าง
แท้จริงตามตามแนวปฏิรูปการศึกษา**.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว
,2539.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **พหุศิลปศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
สันติการพิมพ์ ,2545.
- คณาภรณ์ กิตติคำ และคณะ. **ลักษณะและความต้องการของนักเรียนมัธยมปลายต่อ**

- คณิงหา สุภานันท์. **ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
วิชาศิลปศึกษาตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.**
- คำรณ หล้าเจริญสุข .**ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.**
- จักรกัณฑ์ สนิทเปรม . **ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียน
การสอน สาขาวิชาศิลปศึกษา . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาศิลปศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.**
- จำรอง เงินดี. **เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.**
- จำเรียง กาวจิตร. **สารานมิตี .เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2).กรุงเทพมหานคร :
บริษัท สารมวลชน จำกัด, 2536.**
- ชนิดา เพชรทองคำ. **การวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท
ของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.**
- ชมนุช บุญสิทธิ์. **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2542.**
- ชวนพิศ บุญจรัส. **ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกบุคคลเข้า
ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่:กรณีศึกษาโรงเรียน
เทพศิลากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริ
หารศาสตร์, 2542.**
- ชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์. **การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์
โฆษณาไทย ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี ใน
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.**
- ชาติรี ถนอมวงษ์ . **การศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาของครูต้นแบบ .**

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- ชิดชนก เจริญเชาว. ทวี ทองคำ และศรีกัลยา ภิบุญโสโมสร. อิทธิพลการกวดวิชาที่มีต่อความตรงเชิงพยากรณ์และความยุติธรรมของแบบทดสอบ. วารสารสงขลานครินทร์ .ปีที่8 (ก.พ. 2545):202-225 .
- เชิดศักดิ์ ไชวสินธ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ .กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,2520.
- ณริศรา พุกกะวัน. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเรื่องเครื่องปั้นดินเผาโดยการใช้ DISCIPLINE-BASED ART EDUCATION เป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ณกุล ยัมศิริ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
- ทินกร บัวพูล. คุณค่าแท้ของศิลปศึกษา. ใน *ครุศิลป์ 3*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปศึกษา . คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ทองหล่อ นาคหอม. แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2534. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.
- ธำรงค์ศักดิ์ ธำรงเลิศฤทธิ. ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในศตวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- นวลขวัญ วิศาลศิริกุล. แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- นิตา ชูโต. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์, 2540.

ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์.แนวความคิดกระบวนการและโครงสร้างการตัดสินใจ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,2530.

ธรรมเกียรติ กันอริ . วิทยุ่่นไทย : คำนิยมและวินัยการเงิน.สถานปฎิรูป . เล่มที่ 80

(ก.ค. 2547):102-104.

บุญเรียง ขจรศิลป์. . วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :พิชาญพันธ์ตั้ง ,
2534.

บุษกร หมอนทอง และคณะ.การคัดเลือกนักศึกษาระบบใหม่: GPA ,PR สำคัญอย่างไร ใน สรูป
ผลการศึกษาผลกระทบของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในระบบใหม่ที่มีต่อนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย .สุโขทัย : ม.ป.ท.,2542.

ปณิธิ มากสูง.ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจการเข้าเรียนกวดวิชาของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
,2547.

ประคอง กรวรรณสูตร.สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2539.

ประนัย วณิชานนท์. คิดทัน รู้ทัน ตามทัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

ประภาวัลย์ ขวณไชยะกุล .การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนกวดวิชา
:กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนกวดวิชาเดอะดีวเดออร์.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ.ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์,2520.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา . แนวคิดร่วมสมัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน . เอกสาร
ประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการสอน สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

ปราณี ทองคำ .สภาพการใช้และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนใน
ห้องเรียนเสมือน : กรณีศึกษารายวิชา 266-416 การวิจัยสำหรับครู . ออนไลน์
: <http://learners.in.th/file/classroom/sampleOne.doc> [23 เมษายน 2552].

เป็รื่อง กุมุท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ .การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร.กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,2531.
- พิภพ ปิติ. ปัญหาและความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนศิลปศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.พิไลวรรณ จันทร์สุกรี. ความคาดหวังในงานของนักศึกษาพยาบาลปีที่สี่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนแบบร่วมมือ. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,(ม.ป.ป.)(อัครลำเนา).
- ไพจิตร สดวกการ . ผลของการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.
- ไพโรจน์ รุจิรัจักษณ์. การศึกษาความรู้และเจตคติต่อศิลปศึกษาของครูสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ภูวดล จันทร์ศร. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2539.
- มนชัย พิทยวราภรณ์. การศึกษาแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. การเรียนการสอนและประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพและศิลปวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.ศิลปศึกษา : ความเป็นมา ปรัชญาหลักการ วิวัฒนาการด้านหลักสูตร ทฤษฎีการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย .กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปฯ.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.

- โยธิน คັນสนยุทธ และ จุมพล พูลภัทรชีวิน.จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ส่งเสริมวิชาการ, 2539.
- ราชบัณฑิตยสถาน. ปทานุกรมสังคมวิทยา.กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, 2532.
- รุ่ง แก้วแดง.ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรววิทยา,2540.
- ลำเนา. หลักสูตรครูพันธุ์ใหม่ยุคที่5ปี.สานปฏิรูป .เล่มที่ 59(มี.ย.2530): 61-62.
- ลำพอง บุญช่วย . การสอนเชิงระบบ . ปทุมธานี : วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2530.
- วัชรินทร์ จูดีอดิศัย. ทศนคติต่อวิชาศิลปศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : เซ็นเตอร์ ,2542.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การสอนในระดับอุดมศึกษา. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ฉบับที่ 5 (2539):79 — 83.
- วิชาการ,กรม. รายงานการสัมมนาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาคนตรีศึกษาและ นาฏศิลป์ศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 5-6 มิถุนายน 2539 , โรงแรม การ์เด็นบิซริสอร์ท เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ,2539.
- วิรัชญ์ คงคะจันทร์. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2524.
- วิรุณ ตั้งเจริญ.ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนธรรต,2526.
- วิษณุ ทรัพย์สมบัติ.ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียนของ นักเรียนมัธยมศึกษา: การเปรียบเทียบระหว่างการใช้เทคนิคเสียงจากภาพ และ เทคนิคการสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2541.
- ศิริชัย กาญจนวาสี.การวิจัยเชิงทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ การออกแบบและการ วิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2536.
- ศิริลักษณ์ ไทยดี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทัศนศิลป์ในวิชาศิลปะกับชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดการสอนแบบ ซี ไอ เอส เอส ที. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ต้วงสุวรรณ และจิตติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. **จิตวิทยาสังคม.**

กรุงเทพมหานคร:ชัยศิริการพิมพ์, 2522.

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี .

แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมกับการประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2543.

กรมหวัง พิธิยานุวัฒน์. **ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของผู้สมัครที่สอบผ่านข้อเขียนเพื่อเข้าสอบ**

สัมภาษณ์ในการเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย . วารสาร

การวิจัยทางการศึกษา . ปีที่13 (2 เม.ย.- มิ.ย. 2526):50-61 .

สมศรี เพชรโชติ. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของประชาชนในการเข้าร่วมโครงการ**

การศึกษาต่อเนื่องที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2538 .

สมบัดชิต. **คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2538 .**

สวนีย์ คงเพชรทิพย์. **ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการใช้บริการรถไฟฟ้า BTS ของ ผู้บริโภค**

ย่านฝั่งธนบุรี.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

สังคม ทองมี. **ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการทางศิลปศึกษา**

และผู้ใช้หลักสูตร ที่มีต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาศิลปศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชาศิลปศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ศิริรัตน์ วิชาศิลป์. **การวิเคราะห์วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับ**

ใหม่ .วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช .ปีที่12 (สิงหาคม 2542):62-77.

สุภางค์ จันทวานิช. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2540.

สุพงษ์ ชูเดช. **ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญ**

ของนิสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

สุพิน บุญชูวงศ์. **หลักการสอน . กรุงเทพมหานคร:ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต,2544.**

สุมิตร คุณานุกร. **หลักสูตรและการสอน.กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร, 2518**

สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่ง**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

สุวิมล ว่องวานิช. **คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- :การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน.กรุงเทพมหานคร:วิทีซีคอมมิวนิเคชั่น, 2543.
- สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคณะ .พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 .กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,2546.
- สำนักทดสอบกลาง ทบวงมหาวิทยาลัย . การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต . กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2546.
- อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุชารมณ์ และวิลาสลักษณ์ ชวัลลสี.การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน . กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2528.
- อักรชิต ทิฆะทิพย์สกุล. การวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับ ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2529.
- อัฐพล คงพัฒน์ . การศึกษาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 .วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- อริยา คูหา. แรงจูงใจและอารมณ์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี,2546.
- อุทัย นีร์ฤโต. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์,2519.
- เอกรินทร์ สี่มหาศาล. กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:บุ๊คพอยท์, 2545.
- อำไพ ตีรณสาร. การวัดและประเมินผลศิลปศึกษา.2543 .จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ออนไลน์ : http://pioneer.chula.ac.th/~tampai1/ampai/ae_eval.htm [23 เมษายน 2552].

ภาษาอังกฤษ

Boston University , College of Fine Arts. Art Education. (n.d.). Available from:
<http://www.bu.edu/cfa/visual-arts/prospective/undergraduate/art-education/>
[2007, January 12].

Bray,M .The shadow educational System :private tutoring and its applications for planners . UNESCO. Paris:International Institute for Educational Planning ,1999.

- Clark, G.; and Zimmerman, E.D.. **Resources for educating artistically talented students**. Bloomington. Indiana: A.R.T.S. Publishing Co., Inc. ,1987.
- Darkenwald, Gordon C.and Merriam, Sharam B.**Adult Education : Foundation of Practice** .New York : Haper & Row Publishers.
- Day,Michael D. Evaluating student achievement in discipline-based art programs
Art Education 26 (April1985) .
- Dorn, C.. Separate but not equal: The unfulfilled promise of art curriculum.
Art Education 34(1981).
- Edgar, Dale. **Audio Visual Materials of Instruction**. Chicago : University of Chicago Press, 1969.
- Eisner, E., W. **Benjamin Bloom** [Online] : Available
from <http://www.ibe.unesco.org/publications/ThinkersPdf/bloome.pdf> .2007.
[2007, January 12].
- Fox, Robert B . The relationship of Achievement Motive to sex ,achievement intelligence ,social-economic Status and Level of education aspiration for an eight grade group .**Dissertation Abstract international**.30(April 1969).
- Harvard Graduate School of Education. **Arts in Education Program Description**.
[Online].(n.d.):<http://www.gse.harvard.edu/academics/masters/aie/index.html>
[2007, January 12].
- Howard University, School of Education .**BecomeTeacher**. [Online]. (n.d.). Available
from: <http://www.howard.edu/schooleducation/Overview/BecomeTeacher.html>
[2007, January 12].
- Mead, Robert D. Future Time Perspective of college Student in America and India
. **Journal of Personality and social**.83 (July 1971).
- Murray, Edward J. **Motivation and Emotion** .New Jersey :Englewood cliff ,Practice hall,Inc,1964.
- Ohio State University ,The department of Art Education . **Art Education Course Listing** .
[Online].(n.d.). Available from: <http://arted.osu.edu/courses/complete.php>
[2007, January 12].
- Papert, Seymour. **The Children's Machine: Rethinking school in the Age of the Computer**. New York: BasicBooks, a division of HarperCollins Publishers, 1993.

- Percy Kwok. Local knowledge and value transformation in East Asian mass tutorial schools. *International Education Journal* .2(May 2001).
- Richard Wollheim. *Art and Its Objects: An Introduction to Aesthetics*. New York: Harper & Row, 1968.
- Richard L. Luftig, Melissa J. Donovan, Christy L. Farnbaugh, Eileen E. Kennedy, Therese Filicko and Margaret J. Wyszomirski. So What Are You Doing after College? An Investigation of Individuals Studying the Arts at the Post-Secondary Level, Their Job Aspirations and Levels of Realism. *Studies in Art Education*, 2003.
- School of Interim Director. *Course Catalog* [Online]. (n.d.). Available from: <http://courses.illinois.edu/cis/2009/fall/catalog/ARTE/index.html?skinId=2169> [2007, January 12].
- Seton Hill University . *2008-2010 Catalog* [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.setonhill.edu/catalog/> [2007, January 12].
- Stanford University School of Education. *Programs & Degrees*. (n.d.). Available from: <http://ed.stanford.edu/suse/programs-degrees/index.html> [2007, January 12].
- Stephen Mark Dobbs . *The DBAE Handbook: An Overview of Discipline-Based Art Education*. Santa Monica, CA: The Getty Institute for the Arts, 1992.
- Taba Hilda . *Curriculum Development Theory and Practice* . New York :Harcourt Brace And World , 1962 .
- The University of Alabama . *Art Education*. [Online]. (n.d.). Available from: http://www.ua.edu/ugprograms_a-c.html [2007, January 12].
- The University of New Mexico. *Art Education Program*. [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.unm.edu/~arted/resources.html> [2007, January 12].
- Unescobkk . *Art Education in Indonesia: Towards an Integrated Curriculum*. [Online]. (n.d.). Available from: http://www.unescobkk.org/fileadmin/user_upload/culture/Arts_Education/HK_Presentations/Art_Education_in_Indonesia_-_Endo_Suanda.pdf [2009, March 20].
- University of Science and Arts of Oklahoma. *Bachelor of Arts in Art with Teacher Certification* [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.usao.edu/divedu/art.htm> [2007, January 12].
- University of South Carolina, Department of Art . *Master of Arts in Teaching*. [Online].

(n.d.). Available from:

http://www.cas.sc.edu/art/PDF_Files/GRAD_STUDIES/Art_Ed/MAT.pdf

[2007, January 12].

Ward, C., & Daley, J. Learning to learn: Strategies for accelerating learning and boosting performance. New Zealand : Christchurch, 1993.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

- 1.รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์
- 2.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
- 3.ดร.ไสมฉาย บุญญานันต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่อง

ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบ
เลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตร
ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะเป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคะแนน โดยกำหนด
ความหมายไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตร
ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะเป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคะแนน โดยกำหนด
ความหมายไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตร
ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะเป็น
แบบสอบถามชนิดคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี
3. ปีการศึกษาที่เข้าเรียนที่ภาควิชาศิลปศึกษา ปีการศึกษา.....
 ผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา..... ปี
4. ระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อบรมหลักสูตรพิเศษ.....
5. ท่านได้ทำการศึกษาต่อหลังจากจบปริญญาบัณฑิตหรือไม่
 ใช่ ได้ศึกษาต่อที่.....สาขา.....
 เมื่อ.....
 สาเหตุที่ศึกษาต่อ.....
 ไม่ใช่
6. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนวิชาศิลปศึกษา
 (หากไม่ได้ทำงานด้านการสอนศิลปศึกษาให้ข้ามไปตอบข้อ 8)
 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี
7. ตำแหน่งงาน
 ผู้บริหาร (หรือผู้รักษาการ) ครูศิลปศึกษา
 นักวิชาการด้านศิลปศึกษา
8. งานปัจจุบัน.....
 ตำแหน่ง.....
 ระยะเวลาที่เริ่มงาน.....
 เหตุผลที่เลือกทำงานนี้.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มี
ต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกที่
เป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร										
1. เพื่อผลิตครูและบุคลากรทาง ศิลปศึกษาในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา										
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้ทำงานใน ภาครัฐและเอกชน ได้อย่าง กว้างขวาง										
3. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความ เชี่ยวชาญเพียบพร้อมใน การศึกษาระดับสูงต่อไป										
4. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความ เชี่ยวชาญและการประกอบ อาชีพทางศิลปะ										
5. เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มี จิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรม ของชาติ										
6. มุ่งสร้างผู้นำในด้านระบบ ศิลปศึกษาของประเทศ										
7. มีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อ การประกอบอาชีพครูศิลปะ										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม										
.....										

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
เนื้อหาและกิจกรรม										
1. มีการผสมผสานสอดแทรก คุณค่าของวัฒนธรรมของ ประเทศไทยในภูมิภาคต่างๆ										
2. มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ตรงกับความ ต้องการของผู้เรียน										
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยาก ง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อ ผู้เรียน										
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วย ให้การเรียนการสอนบรรลุตาม วัตถุประสงค์ได้ดี										
5. มีประมวลการสอนแต่ละวิชาที่ ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ในสถานการณ์ปัจจุบัน										
6. สามารถสื่อความหมายทาง สุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการ เขียน การแปลความหมาย งาน ศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้ง ของตนเองและผู้อื่น										
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้าง จิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้กับผู้เรียน										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม										

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
วิธีดำเนินการสอน										
1. มีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตาม ประมวลวิชา										
2. สร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติทางศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ของรายวิชา										
3. มีการสร้างบรรยากาศการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มี คุณภาพ										
4. มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา										
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดง ความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ เนื้อหาของบทเรียน										
6. มีการสอนการฝึกฝนวินัยต่อ ตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ทางวิชาการ										
7. มีการมอบหมายงานและติดตาม ตรวจสอบการทำงานของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม										
.....										

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
สื่อการเรียนการสอน										
1. มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า										
2. มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ										
3. มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัดแสดงผลงานของผู้เรียน										
4. มีผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนอย่างเพียงพอ										
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติกรอย่างเหมาะสมเพียงพอ										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม	<p>ศูนย์วิทยทรัพยากร</p> <p>ศาลากลางกรมมหาวิทยาลัย</p>									

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
การประเมินผล										
1. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม										
2. ผลของการวัดและประเมินผล ยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้										
3. วิธีการวิพากษ์และวิจารณ์ที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง										
4. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย										
5. มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน										
6. มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน										
7. มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง										
8. มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม										
.....										
.....										

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
ผู้เรียน										
1. มีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะ										
2. มีวินัยและกระตือรือร้นในการเรียน										
3. มีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ										
4. การส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด										
5. มีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา										
6. ค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเอง										
7. เข้าพบผู้สอนเพื่อปรึกษาและรับคำแนะนำเพิ่มเติมหลังจบบทเรียน										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....										

ข้อความ	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ความคาดหวังในอนาคต				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
อาจารย์ผู้สอน										
1. มีความสามารถในการถ่ายทอด ที่ดีและมีคุณธรรมเหมาะสมกับ ความเป็นครู										
2. มีการเพิ่มพูนความรู้และติดตาม ความก้าวหน้าทางวิชาการอย่าง ต่อเนื่อง										
3. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการทั้ง ในระดับชาติและในระดับ นานาชาติ										
4. มีความสามารถในการนำความรู้ และประสบการณ์จากงานวิจัยมาใช้ ในการเรียนการสอน										
5. มีการเตรียมการสอนและดำเนิน การสอนอย่างดี										
6. มีความตรงต่อเวลาในการสอน และการตรวจงานหรือนัดหมาย										
7. มีการติดตามผู้เรียนเพื่อแนะนำ เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงาน										
8. มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียน และวินัยในการเรียนของผู้เรียน										
ความคิดเห็นเพิ่มเติม										

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแยกตามรายวิชา
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ
- 2.ให้อ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกมากที่สุดเกี่ยวกับข้อความนั้น
3. โปรดเขียนเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง
4. รายวิชาในข้อใดที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนหรือไม่แน่ใจให้ข้ามรายวิชาในข้อนั้นไป

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับคะแนนความเหมาะสมของหลักสูตร				
		1 น้อยที่สุด	2 น้อย	3 ปานกลาง	4 มาก	5 มากที่สุด
องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา						
0	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป					✓

จากการตอบในข้อ 0 แสดงว่า ข้อความที่ว่า “ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป” ตรงกับระดับคะแนนที่ 5 กล่าวคือ ท่านมีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรในเรื่องความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชา
ศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต					ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต					คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อ วิชาชีพและการดำเนินชีวิต				
		1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
	รายวิชาครู															
1	2701102 หลัก การศึกษาและวิชาชีพ ครู															
2	2741101 จิตวิทยา การศึกษา 1															
3	2741201 จิตวิทยา การศึกษา 2															
4	2706403 การบริหาร จัดการระบบ การศึกษา															
5	2702303 การวัดและ การประเมินผลทาง การศึกษา															
6	2702421 ระเบียบวิธี วิจัยทางการศึกษา															
7	2740300 หลักสูตร และการเรียนการ สอน															
8	2708205 เทคโนโลยี การศึกษาขั้นนำ															
9	2740483 ปฏิบัติการ วิชาชีพครู															

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการ ดำเนินชีวิต					ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนิน ชีวิต					คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อ วิชาชีพและการดำเนินชีวิต				
		1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
15	2709220 การเขียน แบบและออกแบบ ขั้นสูง															
16	2709221 ศิลปะ ตะวันออก															
17	2709222 ศิลปะ ตะวันตก															
18	2709224 ประวัติศาสตร์ ประติมากรรม															
19	2709225 ประวัติศาสตร์ จิตรกรรม															
20	2709228 การวาด ภาพทิวทัศน์															
21	2709229 ศิลปะไทย ขั้นสูง															
22	2709230 ศิลปะ สมัยใหม่และร่วม สมัย															
23	2709250 การออกแบบ อุตสาหกรรมศิลป์															
24	2709255 การช่าง อุตสาหกรรม															
25	2709258 การ ประดิษฐ์และการ ออกแบบ เครื่องประดับ															
26	2709301 ภาพพิมพ์ ไม้ ขั้นสูง															

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต					ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต					คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต				
		1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด
27	2709305 การทำ หุ่นจำลอง															
28	2709306 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์ผ้าไหม															
29	2709307 ประติมากรรมไม้ สำหรับครู															
30	2709308 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะ															
31	2709309 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์หิน															
32	2709312 ภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะขั้นสูง															
33	2709313 การ ออกแบบพานิชย ศิลป์ขั้นสูง															
34	2709 316 การ ออกแบบเครื่องแต่ง กาย															
35	2709318 การวาดเส้น ขั้นสูง															
36	2709319 ประติมากรรมขั้นสูง															
37	2709320 จิตรกรรม ขั้นสูง															
38	2709321 การ ออกแบบเครื่องเรือน															
39	2709329 การ ออกแบบของเล่นเพื่อ การศึกษา															

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว ซึ่งผู้วิจัยจะถือเป็นความลับที่ใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และคำตอบของท่านจะไม่มีผลลบใดๆต่อตัวท่าน แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศึกษาของท่านคืออะไร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

2 หลักสูตรศิลปศึกษาที่ดีในอุดมคติของท่านเป็นอย่างไร และท่านคิดว่าอะไรที่สมควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

3. ก่อนเข้าศึกษาท่านมีความมุ่งหวังในอย่างใดต่อหลักสูตรในด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ และ ทศนคติ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

4. หลังจากเมื่อได้เข้าศึกษาแล้วท่านคิดว่าหลักสูตรตรงกับความมุ่งหวังของท่านมากน้อยเพียงใด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย ณัฐวุฒิ เจียรนำโชค เกิดเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2523 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541 และ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2547 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2548

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย